T.C.
ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ARKEOLOJİ ANA BİLİM DALI
ARK-YL-2008-0004

2006-2007 TRALLEİS KAZILARINDA ELE GEÇEN AMPHORALAR

HAZIRLAYAN
Saadet BAYLAN

TEZ DANIŞMANI
Doç. Dr. Aslı SARAÇOĞLU

AYDIN-2008

YAZAR ADI-SOYADI: SAADET BAYLAN

BAŞLIK: 2006–2007 TRALLEİS KAZILARINDA ELE GEÇEN AMPHORALAR

ÖZET

Karia kenti olan Tralleis, antik dönemde Batı Anadolu'da önemli bir yere sahipti. Hellenistik ve Roma Döneminde heykeltıraşlıktan başka, seramik alanında da öne çıktığı, yapılan çalışmalar ve ele geçen buluntulardan anlaşılmaktadır.

Kentin Sigillata üretimi yaptığı antik kaynaklarda geçmektedir. Kazı çalışmalarındaki buluntular ile yapılan çalışmalar bunu kanıtlar niteliktedir. Şimdiye kadar detaylı bir şekilde incelenmeyen Tralleis amphoraları hakkında detaylı bilgiler edilmeye çalışılmıştır. 2006-2007 kazı çalışmalarında bulunan 141 adet amphora parçalarının ışığında kentin hangi tip amphoraları kullandığı ve amphora üretimindeki yeri belirlenmek istenmiştir.

Hellenistik ve Roma Döneminde sevilerek kullanılan tiplerin örneklerine buluntular arasında da rastlamaktayız. En yoğun buluntumuz olan LR 3 tipi amphoralar üretildikleri yerlere göre farklı form özellikleri göstermektedir. Elimizdekilerle farklı bölge üretimi LR 3 amphoralarını karşılaştırıldığında, aynı form özelliğini göstermediğini görmekteyiz. Böylece Sigillata üretim merkezi olan kentin LR 3 tipini de üretmiş olması olasıdır.

ANAHTAR SÖZCÜKLER

Tralleis

Amphora

Roma

Geç Roma

AUTHOR'S NAME AND SURNAME: SAADET BAYLAN

TITLE: HE AMPHORAS THAT WERE FOUND IN 2006-2007 TRALLEIS EXCAVATION

ABSTRACT

Tralleis which was a Karia city was an important place in the West Anatolia in ancient times.It has been understood that from the studies and foundlings it was led not only sculpture but also ceramics during Hellenistics and Rome times.It had been passed in the ancient resources that the city did the Sigillata production.The foundlings that were in diggings and the studies proved this.The Tralleis amphoras that weren't examined detailly up to know and the detail knowledge has to be tried to find.During 2006-2007 Foundling studies amphoras were found and it was tried to determine which types of amphoras were used and what place was it at the production of the amphora.

We see the examples of the foundlings that were used lovely during Hellenistics and Rome times.The most common foundlings are LR3 types of amphoras and they show the different specialities that were found place.When the amphoras we see that they can't show the same form speciality.So the city that was Sigillata production center had produced the LR3 type too.

KEY WORDS:

TRALLEIS

AMPHORA

ROME

LATE ROMAN

ÖNSÖZ

Antik dönemin özellikle de Roma Döneminin önemli kentleri arasında yer alan Tralleis kenti hem heykeltıraşlık, hem de seramik alanında önemli eserler vermiştir. Tralleis'in heykeltıraşlık sanatı ile ilgili yapılmış önemli çalışmaları bulunmaktadır. Kentin seramik alanındaki üretimi ile ilgili son zamanlarda önemli çalışmalar yapılmıştır. Son yıllarda kazılarda ele geçen buluntular antik kaynakların da belirttiği gibi kentin seramik alanında önemli bir merkez olduğunu göstermiştir. Burada yaptığımız çalışmada özellikle 2006-2007 sezonundaki kazılarda oldukça yoğun olarak ele geçen amphoraları ele alıp, tiplerini, formlarını ve genel özelliklerini belirlemeye çalıştık. Bu konu üzerine çalışmaya beni yönlendiren ve çalışmalarımda yol gösteren danışman hocam Doç. Dr. Aslı SARAÇOĞLU'na en içten şükranlarımı sunarım.

Lisanstaki ilk günlerimizden bu güne kadar yetişmemizde büyük emeği geçen ve özellikle de bu çalışmada incelediğimiz seramiklerin temininde büyük yardımlarını gördüğüm Tralles Antik Kenti Kazı Başkanı ve değerli hocam Prof. Dr. Abdullah YAYLALI'ya şükranlarımı sunmayı bir borç bilirim.

Amphora tiplerinin belirlenmesinde yardımcı olan, kaynak taramasında kütüphanesini açan, katalog çalışmasında önerilerde bulunup bana yol gösteren Sayın Doç. Dr. Ahmet Kaan ŞENOL'a desteklerinden dolayı teşekkürü bir borç bilirim.

Tezimin birçok aşamasında fikirlerinden yararlandığım hocam Yrd. Doç. Dr. Aynur Civelek'e teşekkürlerimi sunarım.

Araştırmalarımda ve tezimin düzeltmelerinde yardımlarını esirgemeyen arkadaşlarım Arş. Gör. Aydın ERÖN, Arş. Gör. Murat ÇEKİLMEZ, Arş. Gör. Sedat AKKURNAZ'a teşekkürlerimi sunarım.

Lisans eğitimimden itibaren benden maddi manevi desteğini esirgemeyen aileme özellikle yüksek lisans aşamasında desteğini hep hissettiren babam Veli BAYLAN'a en içten teşekkürlerimi sunarım.

İÇİNDEKİLER

ÖZET…….....i

ABSTRACT……ii

ÖNSÖZ……..iii

İÇİNDEKİLER…….…..……iv

LEVHALAR LİSTESİ……..…….…….…....vii

KISALTMALAR…….…..….xi

BİBLİYOGRAFYA……..……..……..xiii

GİRİŞ…….…….…..……1

Tralleis'in Tarihçesi.....1

Tralleis'te Yapılan Araştırmalar……..…….…...3

Amaç, Yöntem, Kapsam……..……5

I.BÖLÜM

1.1. Amphoraların Kökeni ve Araştırma Tarihçesi…….……..……..….7

II. BÖLÜM

2. 2006-2007 Tralleis Kazı Çalışmalarında Ele Geçen Amphoraların Kazı Alanlarına Göre Dağılımları……..…11

2.1.1. Gym Alanındaki çalışmalarda Bulunan Amphoralar……..…….....11

2.1.2. Nekropol Alanında Bulunan Amphoralar…….……...16

2.1.3. Konut Alanında Bulunan Amphoralar……..…17

2.1.4. Yüzey Buluntusu Amphoralar……..…….…..….17

2.2. 2006-2007 Tralleis Kazı Çalışmalarında Ele Geçen Amphoraların Tiplerine Göre Tanımları……...19

2.2.1. Greko-İtalik Amphoralar…….…...…....19

2.2.2. Dressel 1A ve 1B Amphoraları…….…..…..……20

2.2.3. Dressel 2-4 Amphoraları……..…..……..22

2.2.4. Dressel 6 Amphoraları…….24

2.2.5. LR 1 Amphoraları……26

2.2.6. LR 3 Amphoraları……29

2.2.7. Knidos Amphoraları……31

2.2.8. Geç Rhodos Amphoraları……33

2.2.9. Kos Amphoraları…….35

2.2.10. Haltern 70 Amphoraları…….36

2.2.11. Gauloise 4 Amphoraları…….37

2.2.12. Afrika Tip II Amphoraları……..……38

2.2.13.Agora M54 Amphoraları……40

2.2.14. Tripolitania Amphoraları……41

a. Tripolitania I Amphoraları…….…….41

b. Tripolitania II Amphoraları…….……42

c. Tripolitania III Amphoraları……..…..42

SONUÇ…….44

III.BÖLÜM

3. KATALOG…….49

3.1. GYM I NOLU ALANIN GÜNEYİNDE BULUNAN AMPHORALAR……..…..49

3.2. GYM I NOLU AÇMADAN BULUNAN AMPHORALAR…..……..……..…..54

3.3. GYM II NOLU AÇMADAN BULUNAN AMPHORALAR……..…….……57

3.4. GYM III NOLU AÇMADAN BULUNAN AMPHORALAR…….....…….....59

3.4. NEKROPOL ALANINDAN BULUNAN AMPHORALAR……..…117

3.6. KONUT ALANINDAN BULUNAN AMPHORALAR…….……131

3.7. YÜZEY BULUNTUSUNDA ELE GEÇEN AMPHORALAR…….…136

ÖZGEÇMİŞ……...190

LEVHALAR……..191

LEVHALAR LİSTESİ

Levha I

Çizim 1 Troia (İ.Ö.3000)

Çizim 2 Kenaan amphorası

Çizim 3 Korinthos A amphorası

Çizim 4 Korinthos B amphorası

Çizim 5 Greko-İtalik amphorası

Çizim 6 Dressel 1A-1B-1C amphorası

Çizim 7 Lamboglia 2 amphorası

Çizim 8 Dressel 6 amphorası

Çizim 9 Dressel 2-4 amphorası

Levha II

Çizim 10 Haltern 70 amphorası

Çizim 11 Dressel 7-11 amphorası

Çizim 12 Dressel 20 amphorası

Çizim 13 Dressel 25 amphorası (Obeiaden 83)

Çizim 14 Gauloise 1-2-3-4-5 amphoraları

Levha III

Çizim 15 Mana A-B-C-D amphoraları

Çizim 16 Filistin amphorası

Çizim 17 Kuzmanov 13-20 amphoraları

Çizim 18 Bizans amphorası

Levha IV

Tablo 1 Tiplerin Sektörlere Göre Dağılımı

Levha V

Tablo 2 Gym'de Yer Alan Sektörlere Göre Buluntu Grafiği

Tablo 3 Gym III Nolu Alan-Buluntuların Dükkânlara Göre Dağılımı

Levha VI

Tablo 4 2006-2007 Tralleis Kazı Sezonunda Ele Geçen Amphoralar

Çizim 19 GYM (Dükkanlar ve Latrina çizimi)

Levha VII

Resim 1 Gym I Nolu Alan

Resim 2 Gym II Nolu Alan (Latrina)

Levha VIII

Resim 3 Gym III nolu alan

Resim 4 Gym III-X nolu oda

Levha IX

Resim 5 Gym III-II nolu dükkan

Resim 6 Gym III-III nolu dükkan

Levha X

Resim 7 Gym III-IV nolu dükkan

Resim 8 Gym III-VIII nolu dükkan

Levha XI

Resim 9 Nekropol Alanı Genel Görüntüsü

Çizim 20 Tralleis Nekropolisi-1 nolu Açma

Levha XII

Resim 10 Nekropol Alanı – 1 Nolu Açma – 1 Nolu Amphora Mezarın Buluntu Durumu

Resim 11 Nekropol Alanı – 1 Nolu Açma – 2 Nolu Amphora Mezarın Buluntu Durumu

Levha XIII

Resim 12 Konut Alanı

Şekil 1 Greko-İtalik Amphorası

Şekil 2 Dressel 1 Amphorası

Levha XIV

Şekil 3 Dressel 2–4 Amphorası

Şekil 4 Dressel 6A Amphorası

Şekil 5 Dressel 6B Amphorası

Şekil 6 LR 1 Amphorası

Levha XV

Şekil 7 LR 3 Amphorası Tek Kulplu Örneği

Şekil 8 LR 3 Amphorası Çift Kulplu Örneği

Şekil 9 Geç Rhodos Amphorası

Şekil 10 Haltern 70 Amphorası

Levha XVI

Şekil 11 Gauloise 4 Amphorası

Şekil 12 Afrikan Tip IIA Amphorası

Şekil 13 Afrikan Tip IIB Amphorası

Şekil 14 Agora M54 Amphorası

Levha XVII

Şekil 15 Tripolitania I Amphorası

Şekil 16 Tripolitania II Amphorası

Şekil 17 Tripolitania III Amphorası

KISALTMALAR

AA	*Archäologischer Anzeiger*
ADerg	*Arkeoloji Dergisi*
AM	*Mitteilungen des Deutschen Archäologischen Instituts, Athenische Abteilung*
Ampurias	*Ampurias. Revista de prehistoria, arqueología y etnología*
ArhVest	*Arheoloski vestnik*
BCH	*Bulletin de Correspondance hellénique*
CahArchSubaq	*Cahiers d'archéologie subaquatique*
CÉFR	*Collection de l'école française de Rome*
Env. No.	Envanter Numarası
GYM	*Gymnasium*
Gallia	*Gallia. Fouilles et monuments archéologiques en France métropolitaine*
Hesperia	*Hesperia. Journal of the American School of Classical Studies at Athen*
JHS	*The Journal of Hellenic Studies*
JRS	*Journal of Roman Studies*
Kat. No.	*Katalog Numarası*
KST	*Kazı Sonuçları Toplantısı*
PEUCE	*Peuce. Studii şi comunicări de istorie veche, arheologie şi numismatică*

StudMisc	*Studi Miscellanei*
vd	*Ve devamı*
vdd	*Ve devamının devamı*

BİBLİYOGRAFYA

Alpözen, Özdaş, Berkaya — Alpözen,T.O., Özdaş, A.H., Berkaya, B., *Bodrum Sualtı Arkeoloji Müzesi Ticari Amphoraları, Eski Çağda Akdeniz Ticareti,* Bodrum, 1995.

Bass 1981 — Bass, G., Van Doorninck, F.H. J.R., *Yassı Ada*, Vol. I, A Seventh Century Byzantine Shipwreck, Texas 1981.

Bengston 1975 — Bengston H., *Herrschergestalten Des Hellenismus*, Munich, 1975.

Bezeczky 1984 — Bezeczky, T., "Roman Amphorae from Zalalovo", *Mitteilungen des Archaologischen Instituts der Ungarischen Akademie der Wissenscaften* 12/13, 1982/1983, Budapest, 1984, 153-382.

Bezeczky 1994 — Bezeczky, T., "Amphorae from the Forum of Emona", *ArhVest 45,* 1994, 81-93.

Bezeczky 1997a — Bezeczky, T., "Amphorae from the South Area of the Auxiliary Fort of Carnuntum", *Das Auxiliarkastell Carnuntum* 2, Forschungen Seit 1989, Osterreichisches Archaologisches Institute, Sonderschriften Band 30, Wien 1997, 173-181.

Bezeczky 1997b — Bezeczky, T., "Amphorae from the Auxiliary Fort of Carnuntum", *Das Auxiliarkastell Carnuntum* 1, Osterreichisches Archaologisches Institute, Sonderschriften Band 29, Wien 1997, 147-178.

Bezeczky 1998 — Bezeczky, T., "Amphora Types of Magdalensberg", *ArhVest 49,* 1998, 225-242.

Bezeczky 2005	Bezeczky, T., "Roman Amphorae from Vindobona, Beitrage zu ausgewahlten Keramikgattungen in ihrem topographischen Kontext", Vindobona, Wien, 2005, 36-108.
Carraze 1972	Carraze, F., "Le gizement 'A' de la Jeaune-Garde", *CahArchSubaq* Nr.1, 1972, 76-87.
Cipriano 1994	Cipriano, M.T., "La racolta dei bolli sulle anfore italiche trovate in Italia", *CÉFR*-193*, Epigrafia della Produzione e della distribuzione* (Rome 5-6 Juin 1992, 1994), 205-217.
Civelek 2008	Civelek, A., "Antik Dönemde Tralleis'in Ekonomik Durumu", Aydın Ticaret Odası, 27, 2008.
Chandler 1825	Chandler, R., *Travels In Asia Minor And Greece*, London 1825.
Culican 1974	Culican, W., Curtis, J.E., "The Punic Wreck, the Pottery from the Ship", *Nautical Archaeology*, 3.1, 43-48.
Daszewski- Majcherek-Sztetyllo 1987-1988	Daszewski, W.A., Majcherek, G., Sztetyllo, Z., " Excavations at Marina el-Alamein 1987-1988", *MDAIK*, 46-51.
Demesticha 2003	Demesticha, S., "Amphora productions on Cyprus during the late Roman period", *VIIe congrés international sur la céramique médiévale en méditeranée*,Thessaloniki, 11-16 Octobre 1999, 2003, 469-476.
Dinç 1997	Dinç R., "Tralleis Kazısı 1996", XIX. *KST* II, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara 1997.
Dinç-Özkan 2000	Dinç R., – Özkan, H.,"Tralleis Kazı Çalışmaları 1997-1998", *Arkeoloji ve Sanat Dergisi* 95, İstanbul 2000.
Dinç 2003a	Dinç R., "Tralleis 2000-2001 Kazısı", 24. *KST* I, Kültür Bakanlığı DÖSİMM Basım Evi, Ankara, 2003, 405-419.

Dinç 2003b	Dinç R., *Tralleis*, Arkeoloji ve Sanat Yayınları, İstanbul. 2003.
Dinç 2004	Dinç R., "Tralleis 2002 Kazısı", 25. *KST* I, Kültür Bakanlığı DÖSİMM Basım Evi Ankara, 2004, 339-355.
Doğer 1991	Doğer E., *Antik Çağda Amphoralar*, Sergi Yayınevi, 1991.
Doğer-Şenol 1996	Doğer, E., Şenol, A. K., "Rhodos Peraiası'nda İki Yeni Amphora Atölyesi", (ed.) H. Malay, *ADerg* IV, İzmir 1996.
Doğer-Şenol 1997	Doğer, E., Şenol, G.C., "Batı Anadolu'da Bulunan Bir Grup Amphora Mühürü", *ADerg* IV, İzmir 1997, 33-50.
Edhem 1904	Edhem H., "Fouilles de Tralles 1902-1903", *BCH* 28, 1904, 348-351.
Empereur 1986	Empereur, J.Y., "Un atelier de Dressel 2-4 en Égypte au IIIe siècle de notre ére", *BCH*, Suppl.XIII, 1986, 599-608.
Falguera Anteas 1991	Falguera Anteas J.M., "Les fouilles de Malard à Narbonne", *CahArchSubaq* X, 1991, 88-97.
Fellows 1840	Fellows C., *An Account of Discoveries in Lycia*, London 1840.
Galli 1993	Galli, G., "Ponza: il relitto della 'secca dei mattoni' ", *Archeologia Subacquaea, Studi, Richerche e documenti I*, Roma 1993, 117-123.
Giacobbi-Lequément 1987	Giacobbi-Lequément, M. F., "La Céramique De L'épave Fos I, *Arcuaeonavhca* 7, 1987, 168-183.
Grace 1949	Grace, V., "Standard Pottery Containers of the Ancient Greek World", *Hesperia* VIII, Princeton 1949, 175-189.

Grace 1961	Grace, V., "Amphoras And The Ancient Wine Trade", Excavations Of The Athenian Agora Picture Book: No:6, *American Schools Of Classical Studies at Athens*, Princeton, 1961, 1-28.
Grego 1985	Grego, E.S., "Las anforas romanas del Campamento Numantino de Pena Redonda (Garray, Soria)", *Empuries*, 47, 1985, 130-161.
Hayes 1991	Hayes, J., "Commercial Amphorae: Hellenistic Types, Roman Types", *The Hellenistic and Roman Pottery, PAPHOS,* Vol.III, Lefkoşe 1991, 58-223.
Hayes 1997	Hayes, J., *Handbook of Mediterranean Roman Pottery*, Londra 1997.
Homeros	*Odysseia,* (çev.A.Erhat, A. Kadir), İstanbul, 1984
Humann 1893	Human, C., "Ausgrabungen in Tralleis", *AM 18*, 1893, 396-412.
İnalcık 1985	İnalcık, H.,"The Rise of the Turcoman Maritime Principalities in Anatolia, Byzantium and Crusades", *Byzantinische Forschungen*, Band IX, Amsterdam, 1985, 179-217.
Kurat 1987	Kurat, A. N., *Çaka Bey-İzmir ve civarındaki Adaların İlk Türk Beyi, M.S.1081-1096,* Ankara, 1987.
Koehler 1986	Koehler, G., C,. " Handling of Greek Transport Amphoras" *BCH XIII*, 1986, 49-67.
Laubenheimer 1987	Laubenheimer, F., "Production et fonction des amphores en Gaule sous l'empire", *Céramiques Hellénistiques et Romaines* II, 1987, 192-202.

Lecuyot 2000 — Lecuyot, G., "La céramique du mastaba d'Akhethetep à Saqqara. Observations préliminaires", *CCE* 6, 2000, 235-250.

Lemaitre 1997 — Lemaitre, S., "L'amphore de type Agora F65/66, dite 'monoansée' Essai de synthése à partir d'exemplaires lyonnais", *Actes du Congrés du Mains*, 8-11 Mai 1997, décembre 1997, 331-320.

Liou 1973 — Liou, B., "Direction des recherches archéologiques sous-marines", *Gallia*, Tome 31, 1973, *Fascicule* 1, 571-605.

Liou 1986 — Liou, B., Pomey, P., "Directions des recherches archéologiques sous-marines", *Gallia*, Tome 43, 1986, Fasc.2, 547-576.

Lund 1993 — Lund, J., "The Land of the Paphan Aphrodite", Vol.2, *Studies in the Mediterranean Archaeology*, Vol. CIV:2, 1993, 118-138.

Lund 1996 — Lund, J., "Eastern Sigillata B: A Ceramic Fine Ware Industry In The Political and Commercial Landscape of The Eastern Meditarranean", VARIA ANATOLICA XV, İstanbul, 1996, Pl.LXXX-LXXXV.

Mackensen 1934-1937 — Mackensen, M., "Amphoren und Spatheia von Golemanovo Kale", Syna Uenle, *Die Spätantiken Befestigungen von Sadovec (Bulgarien)*, Ergebnisse der *Deutsch-Bukgarisch-Österreichischen Ausgrabungen* 1934-1937, 239-254.

Massa 1980-1981 — Massa, M, "Le anfore del Museo Cicico di Rosignano Maritimo (L1vorno)", *Rassegna di Archeologia* 2, (1980-1981), 223-263.

Mattingly 1981 — Mattingly, H. B., “Coins and Amphoras-Chios, Samos and Thasos in the Fifty Century B.C., *JHS* Vol. 101, 1981, 78-86.

Maza 1998 — Maza, G., “Recherce méthodologique sur les amphores gréco-italiques et dressel 1 découvertes à Lyon II-Ier siècles avant J . C.”, *SFECAG*, *Actes du Congrés d’Istres,* 21-24 mai 1998, decembre 1998, 11-29.

Monsieur 2001 — Monsieur, P., “Note preliminaire sur les amphores decouvertes à Pessinonte”, *AA* IX, 2001, 73-84.

Monsieur 2002 — Monsieur, P., Pape, P., “Amphores de cos et amphores italiques à Pessinonte: Croiser les donnees archeologiques et petrographiques”, *AA* X, 2002, 55-175.

Nolla 1982 — Nolla, J.M., Canes, J.M., Rocas, X., “Un forn roma de terrissa à Llafranc (Palafrugell, Baix Emporda). Excavacins de 1980-1981, *Ampurias* 44, 1982, 147, 155-183.

Opait 1984 — Opait, A., “Beobachtungen zur Entwicklung den Zwe Amphoratypen” , *PEUCE IX,* 1984, s.311-326, 676-690.

Özgan 1982 — Özgan, R., *Yunan ve Roma Devri Tralleis Heykeltıraşlığı*, (Yayınlanmış Doçentlik Tezi), Konya, 1982.

Panella 1972 — Panella, C., “Annotazioni in Margine alle Stratigrafie delle Terme Ostiensi del Nuotatore”, *Recherches sur les amphores Romaines,* Collection de l'école française de Rome 10, Rome 1972, 71-106.

Panella 1973 — Panella, C., “Appunti su un gruppo di anfore della prima, media e tarda éta Imperiale”, Ostia III, (ed.) C.Panella, A.Carandini, Le Terme Del Nuotatore: scvo dell’ambiente V et di un saggio nell’area, *StudMisc* 21, Roma 1973, 460-633.

Paterson 1982 — Paterson, J., "Salvation From The Sea: Amphorae and Trade In The Roman West", *JRS* Vol.72, 1982, 146-157.

Peacock- Williams 1986 — Peacock, D.P.S., and Williams, D.F., *Amphorae and the Roman Economy, an İntroductory Guide*, London, New York, 1986.

Pieri 1998 — Pieri, D., "Les importations d'amphores orientales en Gaule Méridionale durant l'antiquité tardive et le haut-moyen age (IVe-VIIe siècles aprés J.-C.) Typologie, chronologie et contenu", *SFECAG*, Actes du Congrés d'Istres, 1998, 97-105.

Pollino 1986 — Pollino, A., "L'epave de la Tradeliere", *L'Exploitation de la Mer, Viemes Rencontres Internationales d'Archéologie et d'Histoire,* Antibes, Octobre 1985, Juin-les-Pins 1986, 171-189.

Plinius — Plinius, *Naturalis Historia*, (Çev. H.R. Rackman), London, 1958.

Rayet-Tomas 1997 — Rayet, O.-Thomas, A., *Bir Karia Kenti Tralleis*, (Çev. Osman Saçıkara), Aydın 1997.

Riley 1979 — Riley, J.A., "The coarse pottery from Benghazi", Excavations at Sidi Khrebish, Benghazi (Berenice), Vol.II, Tripoli 1979, 91-497.

Riley 1980 — Riley, J., "New Light on Relations Between the Eastern Mediterranean and Carthage in the Vandal and Byzantine Periods: The Evidence from the University of Michigan Excavations", *Actes Colloque sur la Ceramique Carthage*, 23-24 Juin 1980, 111-122.

Rostovtzeff 1995 — Rostovtzeff, M., *Die Hellenistische Welt, Gesellschaft Und Wirtschaft II*, 1955.

Saraçoğlu 2004 — Saraçoğlu, A., "Bir Musa Heykeli Işığında Tralleis ve Rhodos Etkileşimi", *60. Yaşında Fahri Işık'a Armağan, Anadolu'da Doğdu. Festschrift für Fahri Işık zum 60. Geburtstag* (ed. T. Korkut), Ege Yayınları, İstanbul, 2004, 649-659.

Sciallano 1985 — Sciallano, C., M., Liou, B., Les Amphores Dressel 2-4 de Taraconaise, *Les épaves de Taraconaise a Chargement d'amphores Dressel 2-4*, Paris 1985, 12-23.

Scognamiglio 1993 — Scognamiglio, E., " Il relitto romano di Bacoli", *Archeologia Subacquaea, Studi, Richerche e documenti I*, Roma 1993, 153-157.

Scorpan 1977 — Scorpan, C., "Contribution à la connaissance de certains types céramiques Romano-Byzantins (IV e- VIIe siècles) dans l'espace Istro-Pontique", *DACIA Nouvelle Sérié,* XXI, 1977, 269-287.

Silvino 2001 — Silvino, T., "Les importations d'amphores à huile de Bétique à Lyon du Ier siècle av. J.-C. au IIIe siècle apr. J.-C. Etude préliminaire", *SFECAG,* Actes du Congres de Lille-Bavay, 2001, 331-346.

Strabon — Strabon, *Geographika, Antik Anadolu Coğrafyası*, (Çev: Prof. Dr. Adnan Pekman), İstanbul, 2000.

Şenol 2000 — Şenol A.K., *İskenderiye Kazılarında Ele Geçen Amphoralar Işığında Kentin Roma Dönemi Şarap, Zeytinyağı, Salamura Balık ve Sos Ticareti*, (Doktora Tezi), İzmir, 2000.

Şenol 2003 — Şenol A.K., *Marmaris Müzesi Ticari Amphoraları*, Ankara, 2003.

Texier 2000 — Texier Ch., *Küçük Asya, Coğrafyası, Tarihi ve Arkeolojisi,* Cilt II, (Çev. Ali Suat), İstanbul, 2000.

Uzunçarşılı 1988	Uzunçarşılı, İ.H., *Anadolu Beylikleri ve Akkoyunlu, Karakoyunlu Devletleri,* Ankara, 1988.
Vitruvius	Vitruvius, *Mimarlık Üzerine On Kitap,* "De Architectura", (Çev. Suna Güven)., İstanbul, 1998.
Volpe 1994	Volpe, R., "La raccolta dei bolli sulle anfore italiche trovate in Francia", *Collection de l'école française de Rome- 193, Epigrafia della Produzione e della distribuzione* (Rome 5-6 Juin 1992, 1994), 220-225.
Yaylalı-Saraçoğlu-Çekilmez 2007	Abdullah, Y., Saraçoğlu, A., - Çekilmez, M., "2006 Yılı Tralleis Antik Kenti Kazı Ve Restorasyon Çalışmaları" 29. KST I, Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Kocaeli, 2007, 555-576.
Yücel 1991	Yücel, Y., *Anadolu Beylikleri Hakkında Araştırmalar,* I, Ankara, 1991.
Whitbread 1995	Whitbread, I.K., "Greek Transport Amphorae", *A Petrological and Archaeological Study,* Atina 1995, 1-452.
Will 1982	Will, E.L., "Greco-Italic Amphoras" , *Hesperia* 51, No.3, 338-356.
Will 1996	Will, E.L., "Mediterranean Shipping Amphores from the 1941-1950 Excavations" Chapter 6, *The Ancient Port of Arikamedu, Mémoirs Archéologiques* 22, 1996, 317-349.
Wittek 1986	Wittek, P., *Menteşe Beyliği 13-15. Asırda Garbi Küçük Asya Tarihine Ait Tetkik,* (Çev. O.Şaik Gökyay), Ankara, 1986.
Xenephon	Xenephon, *Anabasis*, (Çev. Tanju Gökçöl), İstanbul, 1984.

Xenephon — Xenephon, *Hellenika*, (Çev. Prof. Dr. Suat Sinanoğlu), Ankara, 1999.

http://ads.ahds.ac.uk/catalogue/archive/amphora_ahrb_2005/cat_amph.cfm

http://www.potsherd.uklinux.net/atlas/Ware/H70

GİRİŞ

Tralleis'in Kısa Tarihçesi

Antik kaynaklarda bazen Tralleis, bazen de Trallis olarak nitelendirilen kent bugünki modern Aydın İlinin hemen kuzeyinde, Megosis dağlarının güney eteklerinde, Büyük Menderes ovasına hâkim bir noktada kurulmuştur. Her kentin kuruluşunda olduğu gibi Tralleis'in kuruluşu da bir mitolojiye dayandırılmış, Amazon savaşçılarından Tralla'nın Tralleis kentini kurduğu rivayet edilmiştir[1]. Mitolojik anlatılar dışında Tralleis'in Trakyalılar ve Argoslular tarafından Dor göçleri sonrasında kurulduğunu antik metinler ve yapılan araştırmalar ortaya koymaktadır[2]. Tralleis'in tarihi, Aphrodisias'lı Apollonios ve Koptus'lu Chistodoros tarafından olmak üzere antik çağda iki kere yazılmıştır. Aphrodisias'lı Apollonios kitabının başlığı Peri Tralleon, Koptus'lu Chistodoros'un ise Patria Tralleon'dur[3]. Xenephon'un *Anabasis*[4] ve *Hellenika'sı*[5] Tralleis antik kenti hakkında bilgi veren ilk yazılı kaynaklardır.

Sözü geçen eserlerde Tralleis ilk olarak Genç Kyros'a bağlı bir Pers Satraplığı olarak karşımıza çıkmaktadır[6]. Daha sonra ise Genç Kyros'un abisi Pers kralı Artakserkses'i tahttan indirmek amacıyla M.Ö. 401–400 yıllarında düzenlediği seferden mağlubiyetle ayrılması üzerine Tralleis yine Pers denetimindeki Karia Satraplığına bağlı bir merkez konumuna gelmiştir[7]. Tralleis M.Ö.334 yılında Makedonya Kralı Büyük İskender'in Perslileri yenilgiye uğratarak Anadolu'ya girmesiyle beraber direnmeden Makedonyalıların egemenliği altına girmiştir[8]. Tralleis; Büyük İskender'in ölümünün ardından komutanları arasında başlayan iktidar savaşlarında büyük zarar görmüştür. Diodokhlar arasında M. Ö. 281 yılında yapılan Kurupedion Savaşı sonucunda kent Seleukos'lara bağlanmıştır[9]. Tralleis Seleukos'ların egemenliğine girdikten kısa bir süre sonra Seleukeia adını almıştır[10].

---

[1] Rayet-Thomas 1877, 62.
[2] Strabon XIV, 649; Rayet-Thomas 1877, 59; Özgan 1982, 5.
[3] Rayet-Thomas 1997, 23.
[4] Xenephon, *Anabasis* I, 4, 8.
[5] Xenephon, *Hellenika* III, 2, 19.
[6] Özgan 1982, 5 vd.
[7] Özgan 1982, 6.
[8] Özgan 1982, 6.
[9] Bengston 1975, 38 vd.
[10] Rayet-Thomas 1877, 66.

M.Ö.190 yılına kadar Seleukos'lara bağlı kalan Tralleis, M.Ö.190'da Seleukos Kralı II Antiokhos'un Pergamonlıların ve onların müttefiki Romalılara karşı başlattığı savaşta bütün olanaklarıyla Seleukosları desteklemiştir[11]. Yapılan savaş sonunda Pergamon-Roma ittifakı arasında yapılan özel anlaşma gereği Tralleis'de Batı Anadolu'daki diğer birçok şehir ile birlikte Pergamon Krallığı'nın kontrolü altına girmiştir[12].

İlk Roma İmparatoru Augustus zamanında M.Ö. 26 yılında yaşanan büyük depremde birçok kent gibi Tralleis'de büyük zarar görmüştür[13]. Augustus kentin yıkıntılarını toplaması için para yardımında bulunmuştur. Flaviuslar Döneminde sikke ve yazıtlar dışında Tralleisli ilgili bilgilerimiz yetersizdir. Özellikle de İmparatorluğun son Dönemlerinde Roma birliğine katılan Tralleis hakkında bilgilerimiz neredeyse yok denecek kadar azdır.

Tralleis Bizans İmparatorluğu Dönemi'nde Anadolu Patriğine bağlı olarak yönetilmiştir. Bizanslıların hakimiyeti 1080'li yıllarda Ege Denizinde büyük bir gücün sahibi olan Çaka Bey tarafından sarsılmışsa da Türklerin başarısı yarım kalmıştır. 11.yüzyılın sonlarında haçlı orduları Bizansın tekrar üstünlüğünü sağlamış, 12.yüzyılın sonlarında ise Türkmen Boyları Aydın dağlarını istila etmiştir. 13.yüzyılın sonlarında Menteşe Oğullarından Emir Menteşe ölümünden önce Tralleis'i 1282 yılında ele geçirmiş, ölümünden sonra Sasa Bey ve Aydınoğlu Mehmet Aydıneli'ne hakim olmuştur[14].

[11] Özgan 1982, 6.
[12] Rostovtzeff 1955, 507.
[13] Özgan 1982, 8.
[14] İnalcık 1985, 181, Wittek 1986, 1 vdd; Kurat 1987, 1 vdd., Uzunçarşılı 1988, 82, Yücel 1991,1.

Tralleis'te Yapılan Araştırmalar

Tralleis kenti hakkındaki ilk bilgileri 18. ve 19. yüzyıllarda Anadolu'yu dolaşan Batılı gezginlerden almaktayız. Yine 18. yüzyılda Anadolu'yu dolaşan Chandler[15] ve Fellows'ta[16] Tralleis'e uğramışlardır. Tralleis konusunda ilk ve kapsamlı bilgileri ise Fransız gezgin Charles Texier vermektedir. Texier antik kentin taş ocağı olarak kullanıldığından ve antik Dönem malzemesinin tahrip edildiğinden bahsetmektedir[17]. Texier tiyatro çevresinde yapılan taş çıkarma çalışmaları sırasında Karyatid heykelini görmüş ve bu heykelin tiyatroda kullanılmış olabileceğinden bahsetmiştir[18]. Texier'den kısa süre sonra Tralleis'i ziyaret eden Charles Fellows kent kalıntılarının Aydın'daki yapıların yapımında kullanıldığını[19] ve halk arasında "Üçgözler" olarak adlandırılan yapının aslında bir saray ya da Gymnasium'a olabileceğini belirtmiştir[20]. Ayrıca Fellows Aydın'da Tahir Paşa Köşkünü ziyaret etmiş ve Tralleis'in önemli heykeltıraşlık eserlerinin bu konakta korunduğundan bahsetmiştir.

Hiç kuşkusuz Tralleis kenti ile en ayrıntılı bilgiyi O. Rayet- A. Thomas tarafından yapılan çalışmalardan almaktayız[21]. Bu çalışmada Rayet-Thomas, Tralleis ören yerini detaylı bir şekilde incelemişler, tiyatroyu ve tiyatronun batısında yer alan stadion yapılarını saptamışlar ve Tralleis'in tarihi hakkında ayrıntılı bilgi vermenin yanında, kent hakkında bilgi veren diğer bütün antik kaynakları da saptamaya çalışmışlardır. Daha önceki gezginlerinde bahsettiği gibi bu araştırmacılar da, antik kentin taş ocağı olarak kullanıldığından üzülerek görmüşler ve Stadion'un batısında bir agoranın var olabileceğini ileri sürmüşlerdir. Ayrıca Tahir Paşa'nın konağını ziyaret ederek Tralleis antik kentinde bulunmuş heykeltıraşlık eserlerini ve mimari parçaları incelemişlerdir.

Tralleis kentindeki ilk kazı çalışmaları 1888 yılında C. Humann ve W. Dörpfeld tarafından yapılmıştır[22]. 1 Ekim 1888 de başlayan kazı çalışmaları beş hafta boyunca devam etmiş, ilk Gymnasium, tiyatro ve çevresinde çalışmalar yapılmış daha sonraki haftalarda stadion ve tiyatronun çevresinde çalışmalara devam edilmiştir. Kentte

[15] Chandler 1971, 171 vd.
[16] Fellows 1853, 137.
[17] Texier 2002, Cilt II, 101.
[18] Özgan 1982, 9.
[19] Fellows 1853, 136.
[20] Fellows 1853, 136 vd.
[21] Rayet-Thomas 1877, 33 vd.
[22] Humann 1893, 395.

gerçekleştirilen bu ilk kazılarda buluntu yönünden beklenilen sonuç alınamamakla birlikte, kentin 1/10000 ölçeğinde ilk planın çıkarılmıştır.

1899 yılında bütün B. Anadolu'yu etkileyen şiddetli bir deprem sonucunda Aydın kentindeki birçok kamu yapısı tahrip olmuştur. Meydana gelen şiddetli depremden sonra Osmanlı Hükümeti Aydın'daki hasar gören camilerin onarımı için Tralleis ören yerinden taş çıkartılmasına izin vermiştir. Hacı Halil Efendi isimli bir kişinin gözetimi altında tiyatro yakınında sürdürülen taş çıkarma çalışmaları sırasında Tralleis'in en güzel yapıtlarından olan Karyatid, Ephep ve Nymphe heykelleri ortaya çıkarılmıştır[23]. İstanbul Arkeoloji Müzesi'ne teslim edilen bu eserlerin arkasından, Osman Hamdi Bey'in oğlu Halil Edhem Bey durumu incelemek ve gerekirse kazı yapmak için Tralleis'e gelmiştir. 1902 yılı ilkbaharında ilk kazı çalışmalarına başlanmış, 1902 yılının sonbaharında ve 1903 yılı ilkbaharında kazı çalışmalarına devam edilmiştir. Halil Edhem Bey üç sezon halinde devam eden bu kazı çalışmaları sırasında Gymnasium'un bulunduğu alanda renkli monolit sütunlu stoayı ve bu stoa üzerinde daha sonradan yapılan bazilika yapılarını ortaya çıkarmıştır[24]. Ayrıca Halil Edhem Beyin yaptığı kazı çalışmalarında önemli buluntulara ulaşılmış, örneğin Stoa'da yapılan çalışmalarda Stoa'nın Nikias oğlu Alexandros tarafından onarıldığından bahseden bir yazıt ortaya çıkarılmış bu buluntuların pek çoğu yayınlanmıştır. Tüm bu eser arkeoloji dünyasında Tralleis'in önemini bir anda arttımış ve dikkat çeken bir merkez haline gelmesine neden olmuştur.

Tralleis'de uzunca bir süre ara verilen kazı çalışmaları, 1996–2002 yılları arasında Aydın Müzesi Başkanlığında ve Adnan Menderes Üniversitesinin bilimsel işbirliğinde tekrar başlamıştır. 1996–2002 yılları arasında yapılan kazı çalışmaları Hamam-Gymnasium, Konut Alanı, Piskoposluk Sarayı ve Kanalizasyon Sistemi alanlarında yapılmıştır[25]. Kısa bir süre ara verilen kazılara 2006 yılında Adnan Menderes Üniversitesi Arkeoloji Bölümü Öğretim Üyesi Prof. Dr. Abdullah Yaylalı başkanlığında tekrar başlanmış ve özellikle Hamam-Gymnasium, Konut Alanı ve Seramik Atölyesi Akıntı Toprağı alanlarında, daha sonraki sezonda ise Hamam-Gymnasium ve Nekropol alanında önemli buluntulara ulaşılmıştır.

---

[23] Özgan1982, 11.
[24] Edhem 1904, 54.
[25] Dinç 1997, 205-236; Dinç-Özkan 2000, 2-22; Dinç 2003 b, 12-25; Dinç 2004, 339-355.

Amaç ve Kapsam

Bu çalışmanın yapılmasındaki amacımız, Tralleis antik kentindeki amphoralardan yola çıkarak, kentte hangi tipte amphoraların kullanıldığının saptanmasını belirlemeye yöneliktir. Daha önce Tralleis kentinde ele geçen seramiklerle ilgili çalışmalar olsa da, kentte kullanılan amphoralar hakkında yapılmış bir çalışmanın bulunmaması bu konuya yönelmemizde önemli bir etken olmuştur. Bu amaca yönelik olarak çalışmamız üç ana başlık altında ele alınmıştır. Ana bölümler öncesinde Giriş kısmında Tralleis kentinin tarihçesine ve kentte bugüne kadar yapılan araştırmalara kısaca değinilmiştir. Bu bölümde ayrıca kentin dönemler içerisinde nasıl bir konuma ve öneme sahip olduğuna değinilmeye çalışılmıştır.

Birinci bölümde "Amphoraların Kökeni ve Araştırma Tarihçesi" başlığı altında amphora isiminin kökeni ve işlevi hakkında bilgi verildikten sonra, amphoraların ilk kullanımları ile Hellenistik, Roma ve Bizans Dönem'leri için ortaya çıkan form ve tipler kısaca özetlenmeye çalışılmıştır. Aynı zamanda bazı tiplerin isimlerini nereden aldığı konusunda özet bilgiler sunulmuştur. Böylelikle bu bölümde, amphoralar hakkında genel bilgiler verilip, dönem içinde hangi isim ve formda amphoraların kullanıldığı, tiplerin süreç içindeki değişimleri ve birbirinden ayrılan yönleri, malzemenin çizimi de yapılarak gösterilmeye çalışılmıştır.

İkinci bölümde; "2006–2007 Tralleis Kazı Çalışmalarında Ele Geçen Amphoraların Kazı Alanlarına Göre Dağılımları" başlığı altında Tralleis kazıları sırasında sektörlerden ele geçen amphoraların dağılımları anlatılmıştır. Öncelikle gymnasium hakkında bilgi verilmiştir. Daha sonra I, II, III Nolu Alan olarak bölümlere ayrılan alanlar hakkında kısaca bilgi verilip ele geçen amphoralar anlatılmıştır. Gymnasium alanında bulunan amphoraların anlatımlarından sonra Nekropol ve Konut Alanı'ndan ele geçen amphoraların anlatımları yapılmıştır. Son olarakta Yüzey buluntusuyla ele geçen amphoralar hakkında bilgi verilmiştir. Bu bölümdeki amaç ise; hangi alandan hangi tipte amphoranın buluntuğunu göstermektir. İkinci bölümdeki diğer bir başlık ise; "2006–2007 Tralleis Kazı Çalışmalarında Ele Geçen Amphoraların Tiplerine Göre Tanımları" olarak verilmiştir. Bu bölümde belirlenen tipler hakkında ayrıltılı bilgiler verilmek istenmiştir. Bu amaç doğrultusunda öncelikle tiplerin genel tanımlamaları yapılmış, daha sonra tiplerin üretim yerleri ve buna paralel dağılım yerleri

belirlenmiştir. Bazı tip tanımlamalarında kil özelliklerine değinerek üretim yerleri verilmeye çalışılmış, en son olarak da kaynaklar ve yapılan karşılaştırmalar doğrultusunda tiplerin genel tarihlendirilmesi yapılmıştır.

Üçüncü bölüm ise; tezin "Katalog" kısmını oluşturmaktadır. Bu bölümdeki çalışmalara çalışma kapsamındaki çoğu kırık parçalardan oluşan amphora buluntularının çizimlerinin yapılmasıyla başlanmıştır. Çizimler dışında malzemenenin fotoğrafları çekilmiş ve katalog tablosuna çizimleriyle beraber yerleştirilmiştir. Tablo içine yerleştirilen çizim ve fotoğrafların hemen altına ise amphoraların ayrıntılı tanımlaması yapılmıştır. Katalog oluşturulurken özellikle amphoraların buluntu yerlerine göre düzenlenmesine önem verilmiştir. Buluntuların tarihlendirilmeleri tip belirlemesi yapılanlarda tipin genel tarihi verilerek, tipi belirlenemeyenlerde ise buluntu yerindeki seramik ve sikkelere göre yapılmaya çalışılmıştır. Ayrıca incelenen malzemenin belirlenebilen benzerleri için kaynakça verilmiştir.

"Sonuç" bölümünde ise sektörlerden ele geçen tiplerden yola çıkılarak Tralleis'in seramik üretimindeki yeri ve de bağlantılı olduğu bölgeler belirlenmeye çalışılmıştır. Hellenistik ve Roma Döneminde Karia bölgesinin önemli kentleri arasında yer alan Tralleis'in heykeltıraşlıktan başka, seramik alanında da önemli bir yere sahip olduğunu yapılan çalışmalar ve ele geçen buluntular göstermektedir. Sigillata ürettiği bilinen kentin, diğer seramik türlerini de ürettiği muhtemeldir. Bu çalışmada Tralleis kentinin amphoraları hakkında bilgiler sunulmaya çalışılmıştır. Daha sonraki dönemlerde yapılacak kazılarda ele gececek malzemeler üzerine yapılacak inceleme ve araştırmalar, kentin seramik üretimi, stili ve gelişimi konusunda önemli bilgiler verecek ve konuyla ilgili bilgimizin artmasında bizlere önemli katkılar sağlayacaktır

I. BÖLÜM

1.1. Amhoraların Kökeni ve Araştırma Tarihçesi

Amphora tiplerini ayrıntılı biçimde ele almadan önce amphoralar hakkında genel bilgilere değinmek yerinde olacaktır. Yunanca bir kelime olan amphoralar (Amphoreus veya Amphiphoreus) *karşılıklı* veya *iki taraflı* anlamındaki *Amphi* ile taşımak anlamına gelen *Pherein* fiilinden türetilen *Phoros* kelimesinin birleştirilmesi ile oluşmuştur. *İki kulplu kap* anlamında kullanılan bu kelime antik çağda ve günümüzde, çok değişik tipler ve formlar içeren kapların tümü için kullanıla gelmiştir[26]. Antik kaynaklarda amphora kelimesini ilk kez Homeros'un Odysseia[27] adlı eserinde görmekteyiz. Genelde zeytinyağı ve şarap taşımak için kullanıldıkları bilinse de, yapılan araştırmalar bu ürünler dışında bal, incir, balık, balık sosu ve tahılda taşıdıkları ortaya çıkarılmıştır.

Amphoraların en erken örneklerinin, Batı Anadolu ve Ege Adalarının bazılarında Erken Tunç Çağından itibaren kullanıldıkları bilinirken, Troia'da İ.Ö.3.bine tarihlenen yüksekliği 50 cm'yi aşan çift kulplu testilere rastlanmaktadır[28] (Çizim 1). Deniz ticaretinde depolama ve taşıma amacıyla kullanılan ilk amphoralar İ.Ö. 1600-1500 tarihlerinde Kenaanlılar tarafından üretilmişlerdir[29] (Çizim 2). Bu amphoralar yumurta formunda gövdeleri, dar ağızları, oldukça kısa boyunları ve çift kulpları ile bilinmektedir. Bu tip amphoralar daha sonraları tarihsel süreç içerisinde, kendilerini üreten halk topluluğuna, bölgeye ve taşıdıkları malzemeye göre form değişikliğine uğramışlardır.

Ege ve Akdeniz kıyılarında ticaret yapan ve bölgedeki ticari hâkimiyeti elinde bulunduran Fenikeliler, İ.Ö.8. yüzyıldan itibaren Akdeniz'de güçleri artan Yunanlılar tarafından zayıflatılmıştır. Bu yüzyıldan itibaren Akdeniz'de Fenike, Yunan, Etrüsk amphoraları birlikte görülmeye başlamıştır[30].

Bilinen ilk Yunan ticari amphoraları Akdeniz'de İ.Ö. 8. yüzyılın son çeyreği ile 7. yüzyılın başlarında görülürler ve bu tarihten itibaren İ.Ö. 6. yüzyılın ortalarına kadar

---

[26] Doğer 1991, 7.
[27] Homeros, Odysseia, II, 290.
[28] Doğer 1991, 8.
[29] Alpözen-Özdaş- Berkaya, 1995, 35.
[30] Beraber kullanılan bu tipleri ayırt etmek için kulplarına ve boyunlarındaki form farklılıklarına bakmak yeterlidir. Yunan amphoralarının uzun boyunları, boyundan omuza bağlanan düşey kulpları; Fenike amphoralarının gövde üzerinde kulak biçiminde küçük kulpları bulunur, Etrüsk amphoraları ise Fenike amphoralarına benzeselerde kulpları omuz üzerindedir. Bkz. Doğer 1991, 11.

Yunanistan'dan ve Batı Anadolu kıyılarından başlayan kolonizasyon hareketleri ile Sicilya, Güney İtalya, Marmara ve Karadeniz'e kadar yayılır ve Yunanlılar için yeni pazarlar oluştururlar. Önemli koloni kurucusu Korinthos zeytinyağı ve şarap taşıyan 2 farklı tip amphora üretimine başlamıştır. Korinthos A (Çizim 3) olarak adlandırılan form ile İ.Ö.7. yüzyılda zeytinyağı, Korinthos B (Çizim 4) adlı formla ise İ.Ö.6.yüzyılda şarap taşınmıştır[31].

Batı Anadolu'daki İonia ve Aiolis kentlerinden; Khios, Samos, Lesbos, Miletos, Klozomenai İ.Ö.7. yüzyıl ortalarında şarap ve zeytinyağındaki üretim fazlalıklarının ihraçı için kendi bölgelerine özgü amphora üretimine başlamışlardır. Bu kentler için İ.Ö. 5. yüzyıl hem şarap, hem de amphora üretiminde parlak bir Dönem yaşanmıştır. İ.Ö. 4. yüzyıl sonu ve 3.yüzyılın başlarında Ege ve Doğu Akdeniz'de ucuz ve bol şarap üretimi ticari amphora üretimini de beraberinde getirmiştir. Bu Dönemde Rhodos, Knidos ve Kos üretim açısından büyük rol oynayan kentlerdir[32].

Batı Akdeniz kıyılarındaki bölgelerde ise İ.Ö. 6. yüzyılın sonlarında başladıkları şarap ve zeytinyağı üretiminde yavaş da olsa emin adımlarla ilerliyordu. İ.Ö. 4.-2. yüzyılarda Roma Cumhuriyet Dönemi amphoralarında temelini oluşturan Greko-İtalik adı verilen bir tip oluşturuldu[33] (Çizim 5). Kökeni tartışmalı olan bu tipin ortak özelliği mantar formunda, dışa taşkın ağız kenarına sahip oluşudur. Greko-İtalik amphoraları form açısından a, b, c, d ve e olarak 5 farklı tipe ayrılmıştır[34].

Roma amphoralarının ya onları ilk sınıflandıran araştırmacıların isimleriyle, ya üretildikleri bölge adlarıyla, ya da buluntu yerlerine göre adlandırıldıkları bilinmektedir. Greko-İtalik amphoraların yerini ağır ve büyük boyutuyla dikkat çeken, Dressel olarak adlandırılan Roma'nın Cumhuriyet Dönemi amphoraları alır. Dressel grubu amphoraların sınıflandırılmasını 1845-1920 yılları arasında yaşayan alman arkeolog Heinrich Dressel, 1899 yılında yapmış ve 45 farklı tip belirlemiştir. Cumhuriyet Döneminde ortaya çıkan ve Greko-İtalik amphoralardan esinlenerek üretilen Dressel 1 amphoraları ilk özgün tip olarak bilinir. İ.Ö. 2. yüzyılın 3. çeyreğinde üretilmeye

[31] Doğer 1991, 13.
[32] Özellikle Rhodos ve Knidos'un şarap ticaretindeki boyutları çeşitli antik tüketim merkezlerinde ele geçen mühürlü kulplardan anlaşılmaktadır.
[33] Will 1982, 2.
[34] Will 1982, 341.

başlanan[35] tip form farklılıklarından dolayı Dressel 1A ve daha ağır olan Dressel 1B ve 1B'ye çok benzeyen Dressel 1C olarak gruplandırılmıştır (Çizim 6).

İ.Ö.1. yüzyıl ile İ.S.1. yüzyıl arasında İtalya'nın Adriyatik kıyılarında üretilen ve geniş bir alana yayılan diğer önemli grup ise Lamboglia 2 amphoralarıdır[36] (Çizim 7). Bu tiple form ve kil açısından paralellik gösteren Dressel 6 (Çizim 8) amphoraları, Lamboglia 2 amphoralarında da görülen sarkık gövde formuna ve içi dolu üçgen formlu sivri dibe sahiptir. Lamboglia 2 ve Dressel 1 amphoraları kullanımlarının azalmasıyla yerlerini Dressel 2-4 (Çizim 9) olarak adlandırılan amphoralara bırakırlar. İ.Ö.1. yüzyıl ortaları – İ.S. 2. yüzyıl sonlarına kadar üretildikleri bilinmektedir[37]. Hellenistik Dönemin Kos amphoralarının form özelliklerini taşıyan[38] bu yeni tip Dressel 1 amphoralarına göre daha hafif ve daha ince çeperlidir.

İ.Ö.1. yüzyılın sonlarından itibaren İspanya'yı değişik formlu amphora üretiminde önemli bir merkez olarak görmekteyiz. Bu dönemde Haltern 70 (Çizim 10), Dressel 7-11 (Çizim 11), Dressel 20 (Çizim 12), Dressel 25 (Çizim 13) olarak adlandırılan amphora tipleri zeytinyağı, şarap ve balık ürünlerinin İtalya'ya taşınmasında önemli bir işlev görmekteydi[39]. Güney Fransa'da bağcılığın yükseliş göstermesiyle bölgede Gauloise adlı amphoraların üretimleri dikkati çekmektedir. Gauloise 1-2-3-5 amphoraları genellikle İ.S.1.yüzyıla tarihlenirken[40], Gauloise 4 amphoraları İ.S.3. yüzyıla kadar üretilmişlerdir[41] (Çizim 14). Gauloise amphoraları çağdaşları olan diğer tipteki amphoralara göre form farklılıkları gösterirler; özelikle de geniş kaide formundaki düz dipleriyle diğerlerinden ayrılırlar.

Batı Akdeniz'de Yunanlılar'dan önce Fenikeliler'in ticari varlığı bilinmektedir. Fenike'nin ortadan kalkmasıyla kolonisi Kartaca amphoraları, Yunan ve İtalyan amphoralarından form olarak ayrılmaktadır. Genellikle küçük kulplu, boyunsuz, torba veya torpil formundaki bu tip, Kartaca'da değil Tripolitania (Libya), Tunus, Cezayir gibi Kuzey Afrika'nın kıyı yerleşimlerinde ve İspanya ile Sicilya'da üretilmişlerdir. Bu nedenle Kartaca Kökenli bu amphora tipine Kuzey Afrika Amphoraları olarak

[35] Lund 1993, 123.
[36] Doğer 1991, 23.
[37] Bezeczky 2005, 38.
[38] Bezeczky 1998, 232.
[39] Doğer 1991, 25.
[40] Doğer 1991, 26.
[41] Bezeczky 1997b, 168.

adlandırılmıştır. Bu geniş grubun ayrıntılı sınıflandırılması araştırmacı J.P.Mana tarafından yapıldığı için, bu amphoralara Mana A, B, C, D, E adıyla anılmaktadır[42] (Çizim 15).

İ.S. 2. yüzyılda başlayan ahşap fıçı kullanımı Ege, Filistin ve Kuzey Afrika'ya ulaşamamış, bu bölgelerde ticari amphora üretimi İ.S.7. yüzyıla kadar devam etmiştir. İ.S. 4. ve 7. yüzyıllar arasında gerek Filistin üretimi torba formlu amphoralar (Çizim 16), gerekse Ege kökenli iki tip amphora olan Kuzmanov 13 ve 20 (Çizim 17) isimli amphoralar, İngiltere'den Karadeniz sahillerine kadar yayılmıştır. Amphora kullanımın giderek azalmasına karşın İ.S. 9. ve 13. yüzyıllar arasında gövdeleri yivli amphoralar (Çizim 18) Doğu Akdeniz ve Ege kıyılarında varlıklarını sürdürmüşlerdir[43]. Hellenistik Dönemden, Bizans Dönemine kadar amphoraların genel gelişimi kısaca bu şekilde bir süreç geçirmiştir.

Deniz ticaretinin vazgeçilmez taşıma malzemesi olan amphoraların taşıdıkları maddelerin bozulmaması için özel yalıtım sistemleri kullanıldığı bilinmektedir. Pişmiş toprak amphoraların içindeki sıvının sızma ve bozulma tehlikesine karşın çömlekçiler, üretim aşamasında bazı teknikler kullanmışlardır. Bunun dışında zeytinyağı ve şarap gibi ürünlerin kalitesini korumak için amphoraların içi reçine, sakız veya mum gibi malzemelerle yalıtılmıştır[44].

[42] Doğer 1991, 27 vdd.
[43] Doğer 1991, 29 vd.
[44] Koehler 1986, 51.

II. BÖLÜM

2. 2006-2007 Tralleis Kazı Çalışmalarında Ele Geçen Amphoraların Kazı Alanlarına Göre Dağılımları

2.1.1. Gym Alanında Bulunan Amphoralar

Gymnasiumlar kelime anlamı çıplak olan Gymnos'tan türemişlerdir. Gymnasiumlar kişinin fiziksel ve zihinsel gelişimini sağlamak için yapılmış spor kompleksleri olarak antik dönemde toplumsal açıdan da büyük önem taşımışlardır. Yine gymnasiumlar, antik dönemde özellikle gençlerin hem bedenen, hem de ruhen eğitildikleri, öğretim yanında, sporsal aktivitelerde bulundukları farklı işlevlere hizmet eden çok yönlü yapılardır. Bu yapılar özellikle Helenistik çağda toplumsal hayatın daha da önem kazanıp şekillenmesiyle ayrı bir kimlik ve form kazanmışlardır. Roma İmparatorluk Döneminde gymnasiumlarda bir takım değişikliklere gidilmiş ve hamam yapısı ile gymnasiumlar birleştirilmiş, böylece Tralleis'tede karşımıza çıkan Hamam–Gymnasium kompleks yapıları oluşmuştur. Tralleis'teki Hamam-Gymnasium yapısı batı-doğu doğrultusunda inşa edilmiştir ve yaklaşık 2500 metrekarelik bir alanı kaplamaktadır. Bu alanda yapılan çalışmalarda çok sayıda seramik malzemeye ulaşılmıştır. Bunlar arasında önemli miktarda amphora parçaları da bulunmaktadır ve 2006-2007 kazı sezonunda Gymnasium çalışmalarında ele geçen amphora parçaları bulundukları açmalara göre incelenmiştir.

Gym I Nolu Kazı Alanının Güneyi

Gym I Nolu alanın güneyinde yapılan çalışmalarda ele geçen 5 adet amphoranın az bir bölümü korunmuş ve kalan dip kısımlarının benzerlerine incelenen kaynaklarda rastlanamadığından bu örnekler için tip belirlemesi yapılamamıştır.

Gym I Nolu Alan

2007'de yapılan çalışmalarda I nolu alan olarak adlandırılan kısım Gymnasiumun kuzeydoğu köşesinde yer almaktadır (Resim 1). Bu alanda yapılan çalışmalarda 2 metrelik dolgu toprak alındıktan sonra, mermer ve mozaik döşemeli bir tabana rastlanmıştır. Dolgu toprak içerisinde 3 adet amphora bulunmuştur. Bulunan parçalardan sadece birinin tip belirlemesi yapılabilmiştir. Belirlenen tip Rhodos ve Rhodos pareasında üretildikleri bilinen Geç Rhodos amphorasına ait kulp parçasıdır.

Oval kesitli kulp parçasının kili kahverengi, az mika, az kum, iyi pişmiş, az gözeneklidir. Geç Rhodos amphoraları şarap taşımak için kullanılmış ve İ.Ö. 1. yüzyıldan İ.S. 2. yüzyıl ortalarına kadar üretilmişlerdir. Amphora parçalarının ele geçtiği kısım dolgu toprak olması kesin hüküm vermemizi engellemiştir.

Gym II Nolu Alan (Latrina)

2006 yılı kazı çalışmalarında su havuzu ile tuvalet ihtiyacının giderildiği bölümler ortaya çıkarılmış, 2007 yılındaki çalışmalarda ise bu alanın üzerindeki dolgu toprak alınarak zemini ortaya çıkarılmıştır (Resim 2). Alınan dolgu toprak içerisinde 2 adet amphora parçası ele geçmiştir. Parçalardan biri kızılımsı-kahve hamur renginde olup, bol mika ve bitkisel katkı maddesi içermektedir ve incelenen kaynaklardan Afrikan tip II olduğu belirlenmiştir. Çeşitli üretim alanı gösteren bu tipin İ.S. 3. yüzyıldan başlayıp İ.S. 5. yüzyıla kadar üretildikleri bilinmektedir. Afrikan tip II amphoralarının taşıdıklarına dair yapılan araştırmalardan bir çeşit ıstakoz olan crustaces, salamura balık, tuzlu balık, balık sosları gibi deniz ürünlerinin yanında zeytinyağı ve zeytin taşıdıkları ortaya çıkarılmıştır. Gymnasium çalışmalarına baktığımızda önceki yıllarda yapılan kazılarda hamam-gymnasium yapısının ambulakrada adı verilen Büyük Salonun atık su kanalları içinden ele geçirilen amphora parçası üzerinde Sisam Adasından getirilen tuzlama balıkların fiyatları yazmaktadır. Dolgu toprak içerisinden elde edilen parçamızın tek olması alan hakkında kesin yargılara ulaşmamızı engellemektedir.

Gym III Nolu Alan

Gymnasium'un kuzeyindeki yapılanmayı saptamak amacıyla 2007 yılında yapılan kazı çalışmaları sonucunda Gymnasium yapısına bitişik yapılmış Geç Dönem dükkânlar ortaya çıkarılmıştır (Resim 3) ve bu bölüm Gym III Nolu Alan olarak adlandırılmıştır. Toplam 95.58 m. uzunluğundaki dükkânların orta noktasında yarım daire şeklinde bir çeşme yapısı bulunmaktadır. Dükkânların çeşme yapısına simetrik olarak her iki yanında yedişer adet olduğu görülmüştür. Gymnasium kompleksinin içerisinde amphora buluntu yoğunluğunun en çok olduğu alan Gym III sektörüdür (Tablo 2). Yapılan kazı çalışmalarında dükkânlar kendi içlerinde numaralandırılmış ve amphoralar dükkânların içindeki buluntu durumlarına göre incelenmiştir. Amphoralar özellikle X, 2, 3, 4 ve 8 Nolu dükkânlardan ele geçmiştir (Tablo 3).

Gymnasium'un kuzeyindeki yapılanmayı saptamak amacıyla açılan X nolu dükkan (Resim 4), buluntuları arasında 3 adet amphora bulunmaktadır. Birinin tip belirlemesi yapılamazken, diğer 2 amphora parçasının LR 1 ve DR 1A amphorası olduğu incelenen kaynaklar yardımıyla belirlenmiştir. Kilikya bölgesinde üretimleri kanıtlanan LR 1 amphoraları, İ.S. 4. yüzyılla İ.S. 7. yüzyıl arasında daha çok zeytinyağı ve onun yanında şarap taşımak için kullanılmıştır. Elimizdeki LR 1 amphorası bol mika, az kum katkı maddesi içerirken açık kızılımsı kahverenginde hamur ve astar rengine sahiptir. Form yapılarındaki bazı farklılıklar ile kil yapılarındaki değişiklikler nedeniyle 1A ve 1B şeklinde iki gruba ayrılmışlardır. Elimizdeki amphorada ağız çapının 1A formuna yakın olması ve kil yapısıyla bu grup içinde olabileceğini düşündürmüştür.

Diğer tanımlanan tip ise DR 1A amphorası; bu tip Greko-İtalik amphoralarından sonra ortaya çıkmış ve sağlamlığıyla dikkat çekmiştir. DR 1A amphorasının dip kısmına ait parçanın bol mika, az kum katkı maddelidir, kızılımsı-kahverengi hamur ve koyu kahverengi astar rengine sahiptir. İ.Ö. 2. yüzyıldan İ.Ö. 1. yüzyıla kadar üretimlerinin devam ettiği bilinen DR 1 amphoralarının bir numaralı üretim merkezi Campania ve Latium'dur. X nolu mekândaki buluntular daha çok Bizans Döneminden olsa da zeminden ele geçen Klasik ve Hellenistik Döneme ait parçalardan erken dönemde de kullanılmış olduğunun gösterir. Aynı zamanda Geç Antik dönem kullanımını kanıtlayacak tarzda yapılmış özensiz, harçsız, temeli olmayan mekân içi duvar örgüleri ile karşılaşılmıştır. Bu da farklı dönemlere ait amphora parçalarının aynı mekândan ele geçmesini açıklamaktadır.

Gymnasium'un kuzeyindeki II nolu dükkan (Resim 5), doğu-batı yönünde 4.44 m., kuzey-güney yönünde ise 6.05 m dir. Bu sektörde ele geçen 20 adet amphora parçasından 14 tanesinin incelenen kaynaklarda benzerlerine rastlanamamıştır. Tripolitania III amphorası olarak belirlenen örnekler sivri dipli, bol mikalı, kahverengi hamur renkli ve devetüyü astarlıdır. Bu tip amphoralar İ.S. 2. yüzyıldan İ.S. 3. yüzyıla kadar zeytinyağı taşımak amacıyla kullanılmışlardır.

LR 3 amphorası olarak belirlenen örneklerin ise kaideli, az mikalı, kızılımsı-kahverengi hamurlu, devetüyü renginde astarlıdır. Daha çok Batı Anadolu'da üretilen bu tipin form özellikleri üretildikleri bölgeye göre farklılık göstermektedir. Şarap taşımak için kullanılan LR 3 amphoraları İ.S. 1. yüzyıldan İ.S. 4. yüzyıla kadar üretilmişlerdir. II nolu dükkanda ele geçen ve Dressel tarafından tipolojik olarak

gruplandırılan amphoralardan DR 1, DR 6A ve 6B buluntular arasında incelenen kaynaklarda tipleri belirlenenlerdendir. Buluntulardan DR 1 amphorası az mikalı, kahverengi hamur ve devetüyü astar rengindedir. DR 6 amphorası olarak belirlenen parçalardan biri dip kısmı diğeri ikisi ise kulp ve ağız kenarlı kulp kısmıdır. DR 6 amphoraları form farklılıkları nedeniyle A ve B şeklinde iki grup altında incelenmektedir. Her iki grup da şarap ve zeytinyağı taşımak için kullanılmıştır. İncelenen kaynaklardan dip kısmı DR 6A, kulp kısmı ise DR 6B olarak belirlenmiştir. 6A olarak belirlenen dip kısmı az mikalı, kızılımsı-kahverengi hamur ve astar rengine sahiptir. 6B tipindeki kulp parçası ise bol mikalı, az kum katkılı kızılımsı-kahverenkli hamura, sarımsı devetüyü astar rengine sahiptir. Ağız profili veren diğer 6B amphorası bol mikalı kızılımsı-kahverengi hamur ve astar rengine sahiptir. Üretim merkezi Istria olarak bilinen DR 6 amphoraları, İ.S.I. yüzyıldan başlayarak İ.S.II. yüzyıl başına kadar üretilmişlerdir. Bu sektördeki buluntular genellikle Geç Roma ve Bizans Dönemine tarihlenmektedir.

Gymnasium'un kuzeyindeki yapılanmayı saptamak amacıyla açılan III nolu dükkan (Resim 6), doğu-batı yönünde 5.03 m., kuzey-güney yönünde ise 6.12 m. genişliğindedir. Sektörde ele geçen 31 parçadan 13 tanesinin incelenen kaynaklarda benzerlerine rastlanamamıştır. Dressel tarafından tipolojik olarak gruplandırılan amphoralardan 3 adet DR 2-4, 2 adet DR 1B, 1 adet DR 6 amphorası belirlenmiştir. Bu sektörde ele geçen DR 2-4 amphoraların hepsi kulp parçasıdır. Çift boğumlu kulp parçaları mikalı, kızılımsı-kahverengi hamur renkli, devetüyü renkli astarlıdır. İ.Ö. 1. yüzyıl sonu İ.S. 1. yüzyıl ortalarına kadar üretilen DR 2-4 amphoralarının en çok üretildiği merkez İtalya'da Campania bölgesidir. Daha çok şarap taşısalar da zeytinyağı ve balık sosu taşımak için de kullanılmışlardır. Ele geçen DR 1B amphoralarından biri kızılımsı-kahverengi hamur ve astar rengine sahipken, diğeri koyu kahverengi hamur, sarımsı devetüyü astar rengine sahiptir. DR 1 amphoralarının alt sınırı olan 1B'ler şarap taşımak için kullanılmış ve İ.Ö. 1. yüzyılın ilk yarısında 1A'ların üretimleri azaldıktan sonra üretilmeye başlamışlardır. Buluntular arasındaki DR 6 amphorası mikalı kahverengi hamur renkli, devetüyü astarlıdır. Zeytinyağı ve şarap taşıdıkları bilinen DR 6 amphoraları, İ.S. 1. yüzyıldan başlayarak İ.S. 2. yüzyıl başına kadar üretilmişlerdir.

III nolu dükkanda ele geçen amphora parçaları arasında, incelenen kaynaklardan yola çıkarak belirlenen diğer tipler ise; Agora M54, LR 3, Kos, Tripolitania I ve II, Gauloise 4, Knidos amphoralarıdır. Agora M54 amphorasına ait olan kulp parçası

mikalı, bitkisel katkı madeli, kahverengi hamur renginde, devetüyü renginde astarlıdır. Doğu Akdeniz'deki merkezlerde yoğun bulunan bu tip şarap ve zeytinyağı taşımacılığında kullanılıyordu. İ.S.I. yüzyılın sonunda üretilmeye başlanan bu tip LR 1 amphoralarıyla aynı kil yapısına sahip oldukları için kazılarda ele geçen parçalara göre tarihlendirilmeleri yapılmaktadır. Buluntulardaki LR 3 amphoralarının kaideleri az mikalı, koyu kahverengi hamur renginde, devetüyü astarlıdır. Batı Anadolu'da üretildikleri bilinen LR 3 amphoralarının üretildikleri bölgeye göre form özelliklerinin değiştiği bilinmektedir. Elimizdeki parçaların kil yapısına bakıldığında aynı olduklarını görmekteyiz bu da seramik üretimi yapan Tralleis'in bu tip amphoralar da ürettiğinin bir göstergesi olabilir.

Belirlenen diğer bir tip ise; Tripolitania I ve II amphoralarıdır. Tripolitania I olarak belirlenen dip parçası mikalı, kumkızılımsı-turuncu hamur renginde, devetüyü astarlıdır. Tripolitania II amphorası olarak belirlenen dip parçası ise; bol mikalı, kızılımsı kahverengi hamur renginde, devetüyü renginde astarlıdır. Panella tarafından 3 gruba ayrılan Tripolitania amphoraları zeytinyağı taşımak için kullanılmış ve İ.S. 1. yüzyıldan başlayarak İ.S. 4. yüzyıla kadar üretilmişlerdir.

Buluntular arasında Kos amphorası olarak belirlenen dip parçası ise mikalı, az kum ve taşçık içeren katkı maddeli, devetüyü renginde hamur ve astar renklidir. İ.Ö. 5. yüzyılla İ.Ö. 3. yüzyıllar arasında üretilen Kos amphoralarının şarap taşımada kullanıldığı bilinmektedir. Hellenistik dönemin sevilerek kullanılan Kos amphoralarının Tralleis'e ulaşmamış olması beklenemez.

Hellenistik Dönemde üretilen ve buluntularımız arasında yer alan diğer bir tip ise Knidos amphoralarıdır. Eldeki sivri dip parçaları Knidos amphoralarının karakteristik özelliklerini yansıtmaktadır. 3 parçada mikalı, kahverengi hamur ve astar rengindir. Benzer özellikler göstermesi aynı bölgeden geldiğinin göstergesi olabilir. İ.Ö. 4. yüzyılla İ.Ö. 1. yüzyıl arasında üretim gösteren bu amphora tipi Knidos bağlarında üretilen ve ucuzluğuyla rağbet gören şarabın üretimine bağlı olarak yayılım alanı geniştir. Bu dönemde Knidos şarabının Tralleis'ede ithal edilmesi mümkündür ve eldeki amphora parçaları da bunu kanıtlar niteliktedir. Aynı zamanda III nolu dükkanda yapılan kazı çalışmalarında ele geçen lagynos parçaları, bu alanın Hellenistik dönemden beri kullanıldığını göstermektedir.

Buluntular arasındaki Geç Rhodos amphorasına ait olduğu belirlenen dip parçası mikalı, kızılımsı-kahverengi hamur renginde, devetüyü renginde astarlıdır. Rhodos ve Rhodosun karşısındaki Anadolu kıyılarında, İ.Ö. 1. ile İ.S. 2. yüzyıl arasında üretilen Geç Rhodos amphoraları da yine şarap taşımak için kullanılmışlardır.

III nolu dükkandaki buluntular arasında incelenen kaynaklarda belirlenen son tip ise Gauloise 4 amphorasıdır. Gauloise 4 amphorasına ait kaide parçası mikalı ve az taşçıklı katkı maddesine, kahverengi hamur rengine ve devetüyü astar rengine sahiptir. İ.Ö. 1. yüzyılla İ.S. 3. yüzyıl arasında üretilmişlerdir. Güney Fransa'da üretildiğine dair çok sayıda atölye ortaya çıkarılmıştır ve Gallia şarabını taşıdığı bilinmektedir. Gym III – III nolu dükkanında Hellenistik dönemden başlayarak Geç Roma ve Bizans'a kadar tarihlenen birçok buluntu ile karşılaşılmıştır ve ele geçen amphora parçaları bu tarihlendirmeyi desteklemektedir.

Gymnasium'un kuzeyinde yer alan IV nolu dükkan (Resim 7), doğu-batı yönünde 5.24 m. genişliğinde, kuzey-güney yönünde ise 6.16 m. genişliğindedir. Sektörden ele geçen 3 adet amphora dibine ait parçanın incelenen kaynaklarda benzerlerine rastlanamadığı için tip belirlemesi yapılamamıştır.

Gymnasium'un kuzeyindeki VIII nolu dükkan (Resim 8) ise, doğu-batı yönünde 5.12 m. genişliğinde, kuzey-güney yönünde 5.85 m. genişliğindedir. Ele geçen tek amphora parçası TRL 07. GYM III (08) 82 envanter numarasına sahip olup incelenen kaynaklarda benzerine rastlanamamıştır.

2.1.2. Nekropol Alanında Bulunan Amphoralar

Tralleis antik kentinde yapılan çalışmalardan birisi de Batı Nekropolisi olarak adlandırılan alanda gerçekleşmiştir (Resim 9). 1 nolu açmada (Çizim 20) başlayan kazılarda ele geçen 14 amphoradan, 5 tanesi LR 3, 1 tanesi de Greko-İtalik amphorası olarak belirlenmiştir. LR 3 şeklinde belirlenen kaide parçalarının kil yapıları da birbirine benzemektedir. Hepsi kahverenginin tonlarında hamur rengine, devetüyü renginde astara, mikalı ve iyi pişmiş hamura sahiptirler. Kil ve form yapılarına baktığımızda diğer sektörlerden ele geçen LR 3 amphoralarına benzediklerini görmekteyiz. Greko-İtalik olarak belirlenen amphora parçası, kahverengi hamur renginde, mikalı, bitkisel katkı maddeli, devetüyü renginde astarlanmıştır.

Şimdiye kadar amphoraların kullanım amaçlarının taşıma ve depolama olduğunu söylemiştik. Bununla birlikte Nekropol alanından ele geçen 2 büyük boyutlu amphora gömü amaçlı kullanılmıştır. Kil yapısına bakıldığında kızılımsı-kahverengi hamurlu, devetüyü renginde astarlı, mikalı ve bitkisel katkı maddeli, iyi pişmiş ilk örneğin (Resim 10) tip belirlemesi benzerlerine rastlanmadığından yapılamamıştır. Yine Kızılımsı-kahverengi hamurlu, devetüyü renginde astarlı, mika ve taş katkılı, iyi pişmiş kil özelliklerine sahip, ikinci örneğin de incelenen kaynaklardan benzerine rastlanmamıştır (Resim 11).

2.1.3. Konut Alanında Bulunan Amphoralar

2006 yılında Tralleis antik kentinde yapılan çalışmalardan birisi de Konut Alanı olarak adlandırılan bölümde gerçekleştirilmiştir. Büyük bir yapı kompleksi ile bağlantılı olarak çalışmalara kuzey-güney doğrultusunda 5x5 m.lik açma ile başlanmış, daha sonra da açma güneye doğru genişletilmiştir[45](Resim 12). Bu sektör içerisinde 5 adet amphora dip parçası ele geçmiştir. İncelenen kaynaklardan yola çıkarak belirlenen tipler ise; LR 3 ve Haltern 70 amphoralarıdır. LR 3 olarak belirlenen kaide parçası mikalı, kahverengi hamur renginde, devetüyü astarlıdır. Diğer sektörlerden ele geçen LR 3 amphoralarıyla benzer özellikler göstermektedir. Belirlenen Haltern 70 amphorası ise mikalı, kahverengi hamur ve astar renklidir. Zeytinyağı taşımak için kullanılan Haltern 70 amphorası İ.Ö. 1. yüzyıldan İ.S. 1. yüzyıla kadar üretilmişlerdir.

2.1.4. Yüzey Buluntusu Amphoralar

2006-2007 kazı sezonda Gymnasium'dan sonra sayıca en fazla buluntu, yüzey buluntusu olarak ele geçmiştir (Tablo 4). Kentin farklı noktalarından ele geçen 54 adet amphora dip parçasından 31 tanesi LR 3, 2 tanesi DR 1B amphorası olarak belirlenmiştir. Ele geçen LR 3 amphoralarının genel kil yapısı birbirine çok yakın hatta bazıları birbirinin aynısıdır. Bu ise ya bölgede üretildiklerini, ya da aynı bölgeden geldiklerini göstermektedir. Diğer sektörlerdeki LR 3 buluntularınada baktığımızda bölgede üretilme ihtimali daha kuvvetlidir. İ.S. 1. yüzyıldan İ.S. 4. yüzyıla kadar üretilen LR 3 amphoraları, üretildikleri bölgelere göre form değişikliği göstermektedirler. Belirlenen diğer 2 adet DR 1B amphorasının her ikiside mikalı,

[45] Saraçoğlu- Çekilmez 2007, 561.

kahverengi hamur renginde ve aşınmış astarlıdır. İ.Ö. 1. yüzyılda üretilmeye başlanan DR 1 amphorası ise yine şarap taşımak için kullanılmışlardır.

2.2. 2006-2007 Tralleis Kazı Çalışmalarında Ele Geçen Amphoraların Tiplerine Göre Tanımları

2.2.1. Greko-İtalik Amphoralar

Greko-italik amphoralar genel olarak; mantar formlu dışa taşkın ağız kenarına, boynun üst bölümünde başlayarak omuz üzerinde son bulan oval kesitli dikey kulplara, yüksek ve konik, kısa ve silindirik boyuna, ovoidal gövde yapısına, içi dolu sivri basit formlu kaideye sahip oldukları görülmektedir (Şekil 1). Greko-İtalik amphoralar belirtilen görüşlerden yola çıkılarak 5 farklı tipe ayrılır. Bunlar Form a, b, c, d ve e' dir[46].

Batı Akdeniz kıyılarında özelliklede İtalya, İspanya, Sicilya, Fransa gibi ülkelerde şarap ve zeytinyağı üretiminin artmasıyla ortaya çıkan Greko-İtalik amphoraları özellikle şarap ihracatında kullanılmışlardır. Kökeni tartışmalı bu tipin farklı kapasiteleri ve kil kompozisyonlarından birçok bölgede üretildikleri düşünülmektedir. İ.Ö. 4. yüzyıl sonundan İ.Ö. 2. yüzyıl ortalarına kadar tüm Batı Akdeniz kıyılarında görülen bu tipin ortak özelliği, mantar formunda, dışa taşkın ağız kenarına sahip oluşudur[47].

Greko-İtalik amphoraların erken örneklerinin Sicilya ve Ege'de üretildikleri öne sürülmektedir[48]. Greko-İtalik amphoraların a grubu Sicilya ve Ege'de üretilirken, b grubu İtalya yarımadasında, c ve d grubu İtalya yarımadasında Cosa ve Pompei'de, e grubu ise İspanya kıyılarında üretilmektedir[49].

Bu tipin erken örneklerinden olan a grubu amphoralar İ.Ö. 4. yüzyıl sonundan İ.Ö. 3. yüzyıl başları arasına tarihlenirken, b grubu amphoralar İ.Ö. 3. yüzyıl – 3. yüzyıl sonları arasına, c grubu amphoralar İ.Ö. 3. yüzyıl sonları – İ.Ö. 2. yüzyıl başları arasına, d grubu amphoralar İ.Ö. 2. yüzyıl ikinci yarısına, e grubu Greko-İtalik amphoralar ise İ.Ö. 2. yüzyılın ilk yarısından aynı yüzyılın üçüncü çeyreğine kadar üretilmiş olmalıdırlar[50].

---

[46] Will 1982, 341.
[47] Doğer 1991, 18.
[48] Şenol 2000, 109.
[49] Şenol 2000, 109.
[50] Şenol 2000, 110 vd.

2.2.2. Dressel 1A ve 1B Amphoraları

Greko-İtalik amphoralardan sonra ortaya çıkan DR 1 amphoraları, ince uzun formlarına rağmen kalın cidarıyla sağlamlığın ön planda tutulduğu bir form olarak dikkati çekerler[51]. DR 1 amphoraları A ve B şeklinde iki alt sınıfa ayrılırlar. DR 1A (Şekil 2) ve DR 1B (Şekil 3) amphoraları da Greko-İtalik amphoraları gibi şarap taşımak için kullanıldıkları bilinmektedir. DR 1A amphoralar Ostia XX ve Peacock-Williams 3 olarak da anılırlar.

DR 1 amphoraları genellikle; üçgen kesitli dışa çekik ağız kenarına, uzun ve silindirik bir boyuna, boyundan başlayıp keskin bir açı yaparak omuz üzerinde birleşen uzun kalın oval kesitli kulplara, ovoidal formlu gövdeye, içi dolu dibe doğru daralan sivri dibe sahiptir[52]. DR 1A amphoralarının ağız kenarlarında mühürler görülmektedir. DR 1B amphoralarının ise boyun ya da sivri diplerinin kenarında kare ve ya dikdörtgen biçiminde bir ya da iki harfden oluşan baskıları görülmektedir[53]. Bu tip amphoralar Peacock tarafından sınıflandırılmış ve kil özellikleri; quartz, volkanik kaya partikülleri, yeşil augit, kireçtaşı ve potash felspar içermekte olup iyi pişmiş, az gözenekli ve pişirme derecesiyle bağlantılı açık pembe ile açık kırmızı arası renklerdedir (5 YR 8/4 ligt pink – 2.5 YR 6/8 ligt red)[54].

DR 1A amphoralarının bir numaralı üretim merkezi Campania ve Latium'da olduğu bilinmektedir. Bunların dışında bu tip amphoraların benzer örnekleri İspanya'nın güney bölgelerinde de görülmektedir[55]. Bu tip amphoralar doğu Akdeniz'deki merkezlere nadir yayılım göstermiş olsa da, DR 1A amphoraları Yunanistan'da, Mısır, Libya ve Sabratha'da da yayılım göstermiştir[56]. DR 1B amphoraları ise; İspanya kıyılarında ve az da olsa güney Fransa'da üretildikleri düşünülmektedir.

DR 1A amphoraları Greko –İtalik amphoralardan sonra geçiş formu olarak İ.Ö. 2. yüzyıl. 3. çeyreği civarında ortaya çıkmıştır. Bu tip İ.Ö. I. yüzyıl ilk yarısına kadar

[51] Şenol 2000, 116.
[52] Lund 1993, 122.
[53] Bezeczky 1998, 232.
[54] Şenol 2000, 117.
[55] Lund 1993, 122.
[56] Lund 1993, 123.

üretildikleri bilinmektedir[57]. DR 1B amphoralarıda DR 1A amphoralarının üretiminin azalmasıyla İ.Ö. I. yüzyıl ilk yarısında üretimlerine başlanmıştır.

[57] Lund 1993, 123.

2.2.3. Dressel 2–4 Amphoraları

DR 2–4 amphoralarında, Hellenistik Dönemde üretilen Kos amphoralarının formları görülmektedir[58]. İspanya'nın kuzeyinde Tarraconensis bölgesinde üretilen DR 2–4 amphoraları, ince boyun, abartılı kalın kaide ve ince çeperleriyle ünlü Kos amphoralarından nitelik olarak uzaklaşmışlardır[59]. Bu tip amphoralarda genellikle şarap taşındığı bilinmekteyse de, sağlam yapıları nedeniyle zeytinyağı, balık sosları da taşınmış olmalıdır. Bu tipin bilinen diğer isimleri; Agust 5, Peacock-Williams 10, Koan, Ostia LI, Camolodonum 182–183, Callender 2, Benghazi ER4 dir.

DR 2–4 amphoraları genellikle; dışa çekik yuvarlatılmış ağız kenarına, ince bir boyuna, boyundan başlayıp omuzda sonlanan çift boğumlu kulplara, konik bir gövdeye, gövdeden kaideye doğru daralıp sivri diple sonlanan bir görünüme sahiptir (Şekil 4). Bu tipin boyunla omuz bağlantısındaki ince yiv genel özelliğidir. Campania üretimi olan DR 2–4 amphoralarında kullanılan kil, DR 1 amphoralarında da görülen siyah kum, biotit ve quartz katkılı açık kırmızı renkli (5 YR 8/4 light pink-2.5 YR 6/8 light red) kildir[60].

Dressel tarafından oluşturulan tipolojiye göre DR 2 şeklinde adlandırılan formun Tarraconensis Bölgesi'nde İ.S. I. yüzyıl ortalarında üretilen amphoralar için kullanıldığı görülmektedir. DR 3 amphoraları daha kalın çeperli ve omuzdaki kademeli geçişin daha belirgin hale getirilmesiyle DR 2–4 amphoraları içinde farklı bir grubu oluşturmuştur. DR 4 olarak bilinen amphoralar ise, İ.Ö. 30 – İ.S. 1. yüzyılın başında Campania üretimi DR 2-4 amphoralarından gelişmiş bir formdur. Bu tipler arasında en çok kullanılan DR 3 amphoralarıdır[61].

DR 2–4 amphoralarının en çok üretildiği merkez İtalya'da Campania bölgesidir. Sağlamlıkları nedeniyle sadece İtalya'da üretilmekle kalmamış, Akdeniz'in birçok bölgesinde de üretilmiştir. Bunun dışında Tarraconensis, Gallia, Narbonensis, Britannia

[58] Bezeczky 1998, 232.
[59] Şenol 2003, 46.
[60] Şenol 2000, 129.
[61] Şenol 2003, 47.

ve Anadolu kıyılarında da üretildikleri bilinmektedir[62]. DR 2–4 amphoraları İ.Ö. 1. yüzyıl ortaları - İ.S. 2. yüzyıl sonları/3 yüzyıl başı arasında üretildikleri bilinmektedir[63].

[62] Bezeczky 1997b, 163.
[63] Bezeczky 2005, 38.

2.2.4. Dressel 6 Amphoraları

DR 6 amphoraları sağlam ele geçmedikleri durumda; form ve kil kompozisyonlarıyla açısından kendileri ile paralellik gösteren Lamboglia II amphoralarıyla karıştırılmaktadırlar[64]. DR 6 amphoralarının bilinen diğer isimleri; Dressel 6A, Picenienne amphoralarıdır. Tipolojik olarak DR 6 amphoraları A ve B şeklinde iki alt gruba ayrılır. Her iki grubunda şarap ya da zeytinyağı taşıdıkları bilinmektedir.

DR 6A amphoraları genellikle; dışa çekik bant formlu ve kademeli ağız kenarına, silindirik ve uzun boyna, boynun üst bölümünde başlayan ve omuz üzerinde son bulan kalın yuvarlak kesitli kulplara, Lamboglia II amphoralarında da görülen sarkık gövde formuna ve içi dolu üçgen formlu sivri dibe sahiptir (Şekil 5). DR 6A amphoralarının bir numaralı üretim merkezi İstria olduğuna dair tartışmalar uzun zaman devam etmiştir[65]. Üretim merkezinin İstria olduğuna dair kanıtlar ise, Baldacci ve Bucchi tarafından öne sürülmüştür. Baldacci, bölge müzelerinde yaptığı çalışmalarda DR 6A amphoralarının üzerinde bulunan ve okunabilen harflerden kökenlerine ve de taşıdıklarına dair kanıt öne sürmüştür[66].

Diğer bir görüşse Riley' aittir. Riley DR 6A amphoralarının killerinin İstria üretimi seramiklerin killeriyle özdeş olduğunu belirtmektedir[67]. Bu görüşe karşıt olarak da DR 6A amphoralarının, devetüyü-krem renkli, (7.5 YR 7/4–10 YR 8/3–7/3, 5YR 7/4–6/4), bol iri taneli şamot katkılı hamurları ve bölgede yoğun ele geçmeleri nedeniyle Adriyatik kıyılarında üretilmiş olması gerektiği öne sürülmüştür. Karşıt görüşü destekleyen bulgu ise; Fermo'da Lamboglia II amphoralarıyla birlikte DR 6A amphoralarına ait bir atölyenin bulunmasıdır[68]. Bu durumda bu tip amphoraların her iki bölgede de üretildiklerine dair kanıtlar yeterlidir.

DR 6A amphoraları İ.Ö. 1. yüzyıldan başlayarak İ.S. 1. yüzyıl kadar devam eder[69]. İstria bölgesinden Britannia ve Akdenizin doğusundaki merkezlere kadar yayılan

[64] Şenol 2003, 76.
[65] Bezeczky 1998, 230.
[66] Şenol 2000, 124.
[67] Riley 1979, 88.
[68] Şenol 2000, 125.
[69] Paterson 1982, 153.

amphoralar Kuzey İtalya ve Adriyatik kıyılarında bulunan merkezlere kadar yoğun ele geçmiştir.

DR 6 amphoralarının diğer alt grubu olan DR 6B amphoraları A gurubuna göre daha fazla ayırt edici özelliğe sahiptir. DR 6B amphoraları genellikle; dışa çekik dışa doğru bombe yaparak huni formunu kazanan ağız kenarına, A formuna göre incelmiş boyuna, boyun omuz bağlantılı oval kulplara, ovoidal bir gövde formuna, bazen de kısa kaidelerde plastik eklentilere sahiptir (Şekil 6).

DR 6B amphoraları Istria üretimi zeytinyağını taşıdıkları bilinmektedir[70]. Bu da DR 6A amphoraları gibi üretim yerinin Istria olduğunun göstergesidir. Bu tipin yayılım gösterdiği yerler DR 6A amphoralarıyla aynıdır. İ.S. 1. yüzyıl başlayarak bu yüzyılın sonuna kadar üretimi devam etmiştir. İ.S. 1. yüzyıl sonu ile İ.S. 2. yüzyıl başı arasında kalan Dönemde İtalya'da büyük üreticilerin krizden etkilenmesi sonucunda DR 6 amphoraları da ortadan kalkmıştır[71].

[70] Bezeczky 1994, 83.
[71] Şenol 2003, 77.

2.2.5. LR 1 Amphoraları

Birçok bölgede üretimi olduğu düşünülen fakat Kilikya bölgesinde üretimi kanıtlanan LR 1 amphoraları kum, bol kireç taşı, az rafine edilmiş gözenekli kile sahiptirler. LR 1 amphoralarının genelde zeytinyağı taşıdıkları önerilir fakat bunun yanında şarapta taşıdıkları bilinmektedir. Bu tipin Marsilya kazılarında bulunan örnekleri, bütün ele geçmiş ve Bonifay ve Pieri tarafından tipolojik olarak LR 1A ve LR 1B şeklinde iki gruba ayrılanmışlardır[72]. Bu iki grubun dışında son yıllarda yapılan araştırmalarda 1B'lerden form olarak hiçbir farkı bulunmayan, sadece boyutta küçülen LR 1C adıyla tipolojiye eklenen bu yeni grup, İ.S. 7. yüzyılın ortalarına kadar üretildikleri bilinmektedir[73]. LR 1 amphoralarının bilinen diğer adları; Thomas Bii, Benghazi LR1, Agust 58, Ballana 6, Egloff 164–167, Kartaca LR1, Keay LIII, Kuzmazov XIII, Peacock Form 2, Peacock-Williams 44, Sabratha Tip 27, Scorpan 8B' dir.

LR 1 amphoraları genellikle; dışa taşkın yuvarlatılmış ağız kenarına, dudak kenarının hemen altından başlayan ve geniş bir açıyla omuzda birleşen oval kesitli, yivli kulplara, ovoidal bir gövdeye, sadece bir çıkıntıyla belirtilmiş basit kaideye sahiptir (Şekil 7). Tipolojik olarak LR 1A şeklinde adlandırılan amphoraların ağız çapları 4–8 cm.yi geçmeyen, dar boyunlu, omuz kısmı genişlemiş, genişleyen omuzun açısına paralel ağız kenarının altından çıkan genişlemiş yivli kulplara, ovoidal gövdeye ve gövdeden kaideye doğru daralan bir forma sahiptir.

LR 1B amphoralarının ağız çapları tip 1A'lardan daha geniş yaklaşık 10–12 cm. arasındadır. Boyun kalınlaşmış, boyunda kulbun birleştiği yerde belirgin bir çıkıntı oluşmuş, bu tip amphoraların gövdeleri daha ovoidal olduğu için kulbun açısı dikleşmiştir. Her iki tipin de kil yapıları birbirlerinden pek farklı olmamasına karşın, LR 1A amphoralarının killeri iki ayrı özellik göstermektedir. Birinci grup kil; açık devetüyü renkli bol kum, taşçık, piroksen, serpatin katkılı siyah, kırmızı, beyaz quartz gözle seçilebilmekte ve yüzeyinde krem-beyaz astarla kaplandığı görülmektedir. İkinci grup kil ise; açık kırmızı kilin içindeki katkı maddelerinin oranı düşmüş, kilin daha rafine hale geldiği belirlenmiştir[74].

---

[72] Şenol 2003, 82.
[73] Pieri 1998, 99.
[74] Şenol 2000, 197.

LR 1 amphoralarının üretim yeri özellikle Antiokhia civarı, daha sonra Rhodos, Kilikia Bölgesinin kıyı şeridi[75] ve Kıbrıs'da Paphos bölgesi başta olmak üzere birçok bölgeye yayılmıştır[76]. Bu tipin Kıbrıs'la olan bağlantısı ise; Atina agorasında ele geçen LR 1 amphoralarının üzerindeki kapasite rakamları ve işaret sistemi gösteren baskıların Lang tarafından Kıbrıs modiusu olduğunu belirtmesidir[77]. Tipin erken örnekleri olan LR 1A amphoraları İ.S. 400 yıllarına tarihlenirken[78], LR 1B formu İ.S. 6. yüzyıldan önceye tarihlenmemektedir[79]. Kartaca'da bu tipin erken örnekleri İ.S. 425 yılına tarihlenen Theodosian duvarının dolgusundan çıkarılmış yine aynı bölgede yapılan kazılarda en geç örnekleri ise İ.S. 7. yüzyılın sonuna tarihlenen tabakalarda ele geçmiştir[80].

LR 1 amphoralarının geç örnekleri Tocra'da İ.S. 7. yüzyıl ortalarına tarihlenenirken, Kartaca'da yapılan kazılarda tipin en geç örnekler ele geçmiş ve İ.S. 7. yüzyılın sonuna tarihlenmiştir[81]. Merkezlerde yapılan araştırmalar sonucunda oluşturulan amphora dağılım tablolarından tipin İ.S. 5. yüzyıl sonu 6. yüzyılın başında yoğun ihraç edildiğini gösterir. LR 1 amphoralarının yoğun üretildiği tarihlerin bitimi ise İ.S. 7. yüzyılın ortalarıdır. Bunun nedeni ise 7. yüzyılın ortalarında gerçekleştiği düşünülen Arap akınlarının etkisiyle bu tipinde ortadan kalktığı görülmektedir[82].

LR 1 amphoraları Doğu Akdeniz'deki merkezlerde yoğun ele geçtiği görülürken Batı Akdeniz'de bu oran fazla değildir. Bunun yanında batıda Hispania, İtalya yarımadası, Gallia, Britannia, İsviçre'deki kazılarda 5. ve 6. yüzyıl konteksleri düşük oranda da olsa ele geçmiştir[83].

İ.S.4. yüzyıl 7. yüzyıl arasında şarap ve zeytinyağındaki ticaretinde Kilikia'nın egemen olduğunun göstergesi, tipin bu bölgede yoğun ele geçmesiyle açıklanmaktadır. Ele geçen LR 1'ler üzerindeki incelemelerden hem zeytinyağı, hem de şarap taşıdıkları bilinmektedir. Dar ağıza sahip LR 1A amphoralarının şarap taşıdıkları, ağız çapları diğer gruba göre daha geniş olan 1B amphoralarının ise zeytinyağı taşıdıkları önerilmiştir. Bölgedeki ticaret üstünlüğünü İ.S. 4. ve 6. yüzyıllar arasında

[75] Riley 1980, 116.
[76] Demesticha 2003, 470.
[77] Riley 1980, 116.
[78] Riley 1980, 116.
[79] Şenol 2003, 83.
[80] Riley 1980, 116.
[81] Riley 1980, 116.
[82] Lund 1993, 131.
[83] Şenol 2000, 199.

Antiokhia'daki zeytinyağı üretiminin artmasıyla da açıklanabilir. LR 1 amphoraları şarap ve zeytinyağı dışında tahıl taşımak içinde kullanıldığı öne sürülmüştür. Bu da Ballana'da ele geçirilen örneklerde ağırlık birimi Artabae'ye benzetilen baskılar Mısır'da bu tipin tahıl taşımacılığında kullanıldığı öne sürmektedir[84].

[84] Riley 1979, 215.

2.2.6. LR 3 Amphoraları

Tralleis antik kentinde yüzey buluntularında ele geçen kaide parçalarının çoğu LR 3 amphoraları olarak belirlenmiştir. Daha çok Batı Anadolu üretimi olduğu bilinen bu tipin form özellikleri, üretim yerine göre farklılıklar göstermektedir. Bizim buluntularımız içindeki LR 3 amphoralarının çoğu incelenen kaynaklardakinden farklı bir form özelliği gösterdiğini görmekteyiz. Bu da yerel üretimin bir göstergesi olarak yorumlanabilir.

LR 3 amphoralarının ilk örnekleri dışa çekik dar ağızlı, kısa, gövdeye doğru genişleyen konik boyuna, kaideye doğru daralan ovoidal gövdeye ve yüksek halka kaideye sahiptir[85]. Bu tip amphoraların form özellikleri zamana ve üretim yerlerine göre değişmiştir. Farklı araştırmacılar tarafından belirlenen ve genelde araştırmacılarının isimlerini alan tipin bilinen diğer isimleri; Ballana 13a, Benghazi LR10, Keay LIV BIS, Kuzmazov VII, Peacock-Williams 45, Riley MRA3, Scorpan 5, Augst 55, Kartaca LR3. Doğu Akdenizde Kartacada üretilen erken Dönem LR 3 amphoraları, siyaha yakın, kırmızımsı kahverengi, çok mikalıdır[86]. LR 3 amphoralarının İ.S. 1. yüzyıldaki form varyasyonlarında tek kulplu örnekler görülürken (Şekil 8), İ.S. 4. yüzyıldan itibaren çift kulp örnekleri görülmeye başlanmış (Şekil 9) ve ilk örnek Roma'da San Sisto Vecchia'da ortaya çıkarılmıştır[87]. Yine bu Dönem aralığında LR 3 amphoraları boyunlarının daralması, gövdenin incelmesi, gövde dışının yivlendirilmesi, kaide içinin boşalması, dışa taşkın ağız kenarının keskin bir açı yapması ve daralması gibi özellikler göstermiştir. Yine IV. yüzyılda gövdedeki yivler tüm kabı kaplamış, bu yüzyılın sonunda da kaide çapı daralmıştır. LR 3 amphoraları İ.S.6. yüzyıla kadar varlığını sürdürmüş fakat bu yüzyılın ortalarında kullanımında hızla düşüş yaşanmıştır[88].

LR 3 amphoralarının kökenleri konusunda birçok öneri vardır. Yapılan araştırmalarda petrografik özellileri nedeniyle Batı Anadolu'da üretildikleri kabul edilmektedir. Bu tipin kil gruplarının farklı özellikler göstermesi birden fazla bölgede üretildiğini göstermektedir. Atina'da yapılan kazılarda ele geçen İ.S. 1. yüzyıla tarihlenen örneklerde, LR 3 amphoralarının üç farklı kil kompozisyonu belirlenmiştir. İlk grup kil; koyu devetüyü renginde ve mikasızken, ikinci grup kil; açık devetüyü

[85] Şenol, 2000, 184.
[86] Riley 1980, 115.
[87] Riley 1980, 115.
[88] Riley 1980, 115.

renginde bol mikalı, üçüncü grup kil ise; kırmızımsı kahve renkli bol mikalı, yüksek derecede pişmiş, az gözenekli olup burada en çok kullanılan kil grubudur[89].

LR 3 amphoraları birçok bölgede dağılım göstermiş ve geniş bir alanda kullanım görmüştür. Tipin erken örnekleri kabul edilen tek kulplu LR 3 amphoraları Britania, Hispania, Pompei, Kıbrıs, Girit, Sicilya, Berenike, Kartaca, İskenderiye büyük merkezlere kadar yayılmıştır. İ.S. 4. yüzyılda ortaya çıkan çift kulplu LR 3 amphoraları, erken örneklerine oranla daha az yayılım göstermiştir. Phanagoria, Germonassa, Panticapeum gibi Karadeniz krallıklarında, Kuzey Afrika; Kartaca, Berenike'de ve Mısır'ın güneyi, hatta Meroe Krallığına kadar yoğun bulunmuştur[90].

LR 3 amphoralarının kullanım amaçları çeşitli olsa bile son yılllarda yapılan araştırmalarda bu tipteki amphoraların Tmolos şarabı için kullanıldıkları düşünülmektedir[91].

[89] Şenol 2000, 184.
[90] Şenol 2000, 186.
[91] Hayes 1997, 34.

2.2.7. Knidos Amphoraları

Knidos antik kenti atölyelerinde Arkaik Dönemden başlayarak kesintilere uğrasa da İ.S. 7. yüzyıla kadar amphora üretimi yapılmıştır[92]. Zaman içerisinde kentin atölyelerindeki üretim, artıp azalsa da bu merkez Hellenistik Dönemden itibaren Anadolu'da bilinen amphoralar üreterek tanınmış bir bölge haline gelmiştir. Knidos amphoraları gerek mühürlerindeki kent adı, gerekse özel formlarıyla kolay tanınabilmektedir. Tipin bu kadar yaygın olması ise Knidos bağlarında üretilen ve ucuzluğuyla rağbet gören şarap üretimine bağlı değerlendirilmelidir.

Knidos amphoraları genellikle; ucu yuvarlatılmış dışa çekik ağız kenarına, silindirik kalın boyuna, boyundan hafif kavis yaparak omuza dik inen kulplara, amphoranın altına doğru daralan geniş bir karna, sivri bir kaideye ve kaidede formun karakteristik özelliği olan plastik halka eklentisine sahiptir. Kaidedeki plastik halka eklentisi tipin tarihlendirilmesinde önemli bir etkendir[93]. İ.Ö. 3. yüzyılda boyunda görülen hafif şişkinlik Knidos amphoralarının bu dönemi için karakteristik sayılabilecek küçük bir özelliktir çünkü bu şişkinlik İ.Ö. 3. yüzyılın sonuna ait amphoralarda daha az görülür[94].

Knidos amphoralarının erken dönem üretimlerine dair buluntuların azlığı kentteki amphoralar hakkındaki bilgilerimizi de sınırlandırmaktadır. Datça Yarımadasında Reşadiye/Kiliseyanı mevkiinde yer alan Arkaik Döneme tarihlendirilen seramik çöplüğünde ele geçen üretim artığı amphoralar, bölgenin amphora üretimine başladığı tarihi göstermektedir[95]. Knidos amphoralarının erken İmparatorluk Dönemi örneklerinin görüldüğü yerler; Pompeii, Ostia, Fisburne ve Luni[96], Pannonia[97] olarak önerilirken, geç örnekler için; Toulon, Nancy, Tonges, Biesheim[98] ve Carnantum kalesi kazılarında ele geçen kulp parçaları İ.S. 2 ve 3. yüzyılın geç dönemlerine tarihlendirilmiştir[99].

---

[92] Doğer 1991, 92.
[93] Grace 1961, 26.
[94] Şenol 2003, 35.
[95] Şenol 2003, 34.
[96] Bezeczky 2005, 43.
[97] Bezeczky 1997b, 164.
[98] Şenol 2000, 169.
[99] Bezeczky 1997b, 164.

Knidos amphoraları form özellikleri açısından Rhodos amphoralarını taklit etmişlerdir. Rhodos egemenliğinin olduğu dönemde kırmızı kile sahip Knidos amphoraları krem rengi astarla kaplandıkları görülmektedir. Sadece astar rengindeki taklit değil Knidos amphoraları gövde şekliyle de Rhodos amphoralarını örnek almışlardır. Bu tipin kapasitesi konusunda yapılan araştırmalarda İ.Ö. 3. yüzyılda 40 lt. kapasiteye sahip olduğu, fakat daha sonra İ.Ö. 2. yüzyılda 31 lt.ye düşürüldüğü ileri sürülmüştür[100].

İ.Ö.86. yılında Mithridates tahribinden sonra amphora üretimi kısa bir kesintiye uğramış fakat daha sonra toparlanan Knidoslu üreticiler kapasiteyi küçültüp formda değişiklikler yaparak dünya pazarına yeniden açılmıştır[101]. Knidos amphoraları İ.Ö. 3. yüzyılın ortalarından İ.Ö.1. yüzyılın sonuna kadar kulplarının üst bölümünde yönetici ve üreticilerin yanında atölye simgelerinin olduğu mühürleri sıklıkla kullanmıştır. İ.Ö. 4. yüzyılın sonundan sonra ticaret yollarının açılmasıyla Akdeniz'deki ekonomik canlılık Knidosu da etkilemiş ve üretimde artış olmuştur. Kentin ucuz şarabını taşıyan Knidos amphoraları ticaretinde canlanmasıyla Akdeniz pazarının önemli bir bölümünü eline geçirmişti.

[100] Grace 1949, 180.
[101] Şenol 2003, 36.

2.2.8. Geç Rhodos Amphoraları

Geç Rhodos amphoralarının araştırmacılarına ya da üretildikleri yerlere göre aldığı diğer isimler; Agust 6, Callender 7, Haltern Tip 67, Camulodunum 184, Hofeim Tip 74, Oberaden 79, Ostio LXV, Peacock-Williams 9'dur. Rhodos amphorası İ.S. 1. yüzyıl süresince şarap taşımacılığında yoğun kullanılmıştır[102]. Tip genellikle; dışa çekik ucu yuvarlatılmış ağız kenarına, ağız kenarının altından başlayarak mahmuz formu oluşturacak şekilde ağız kenarının hizasına kadar çıkıp omuz üzerinde son bulan oval kesitli kulplara, ovoidal bir gövdeye ve içi dolu sivri bir kaideye sahiptir (Şekil 10). Rhodos amphoralarının ağız kenarında mühür yerleri muhakkak ayrılır ve uygulanırdı. Rhodos mühürlerinin elde edilen örneklerinden üretici ve atölyeler hakkında da kesin bilgiler elde edinilmektedir.

Rhodos Peraiasında Hisarönü-Çubucak mevkiindeki mühürlü seramiklerden elde edilen bilgilere göre üretici Hieroteles'in atölyeleri tespit edilmiştir[103]. Geç Rhodos amphoralarının üretim yerleri, Rhodos ve Rhodos Peraia'sında yoğun görülmektedir[104]. Peacock'ın analizleri sonucunda Rhodos amphoralarının üretim yerlerine dair 6 farklı grup saptanırken, Williams'ın yaptığı kil kompozisyonları içinde 7 grup bulunduğu belirtilmektedir[105]. Bu gruplandırmalar Rhodos amphoralarının tipolojik özelliklerini öğrenilmesi açısından önemlidir. Böylece tipin hangi merkezlerde üretildiği ortaya çıkarılmıştır.

A. Desbat ve M.Picon'un Vienne, Lyon ve Rhodos Ada'sından gelen örnekler üzerinde yaptıkları mineralojik analizler, Geç Rhodos amphoralarının kil kompozisyonları içinde bulunan elementlerin, Rhodos Adasının karşısında bulunan Anadolu kıyılarındaki kil örnekleriyle uyum içinde olduklarını göstermektedir[106]. Buda bu tipin sadece Rhodos'da değil, Rhodos egemenliğindeki kentlerde de üretildiklerini göstermektedir. Yapılan yüzey araştırmaları ve kazılarda bunun kanıtıdır. Kallipolis'te (Gelibolu) Empereur'un buradaki atölyelerin atık çöplüklerinde yaptığı araştırmada

[102] Bezeczky 1984, 155.
[103] Doğer - Şenol 1997, 33.
[104] Lund 1993, 119.
[105] Şenol 2003, 26.
[106] Şenol 2003, 26.

tespit edilen atölyeden daha da büyük bir üretimin olduğunun kanıtı olan seramik çöplükleri tespit edilmiştir[107].

Rhodos amphoralarının Doğu Akdeniz'deki yayılım alanları; Kıbrıs, Kition, Kourion, Nea Paphos, Palaipaphos, Salamis kentleri olarak belirtilirken, tipin Anadolu'daki yayılım alanları; kuzey-batı Syria, Tarsus, Antiokheia bölgeleridir[108]. İ.Ö. 1. yüzyıl ile İ.S. 2. yüzyılın başı arasında kalan zamanda, Ege'den başlayıp K.Afrika'ya, İtalya Yarımadası'na, Gallia'ya, Germania'ya ve Britannia'ya kadar birçok bölgeye ihraç edilen Geç Rhodos amphoraları, Batı Akdeniz'deki merkezlerde yapılan kazılarda İ.S. 1. yüzyıla tarihlenen tabakalarda daha yoğun ele geçmiştir[109].

Geç Rhodos amphoralarında kentte üretilen ya da ihraç edilen şarap, meyve ve reçine taşımak için kullanılmışlardır. Dramont D Batığı'nda ele geçirilen örnekler üzerinde yapılan analizlerden incirde taşıdıkları belirlenmiştir[110]. Bunların dışında kuru incir ve balda taşıyan Rhodos amphoraları bu bilgiler ışığında denizaşırı taşımacılığında önemli bir rolü olduğunu da göstermiştir.

İ.Ö. 1. yüzyıl sonunda üretilmeye başlanan Geç Rhodos amphoralarının İ.S. 2. yüzyıl ortalarına kadar üretilmiş oldukları görülmektedir[111].

[107] Doğer-Şenol 1996, 45.
[108] Lund 1993, 120.
[109] Şenol 2003, 26 vd.
[110] Şenol 2000, 167.
[111] Bezeczky 1997b, 164.

2.2.9. Kos Amphoraları

Kos amphoraları İ.Ö. 4. yüzyılda üretilmeye başlandıkları düşünülmüş ve Hellenistik Döneme girerken, Rhodos ve Knidos amphoraları gibi aniden üretim artışı göstermiştir. Adanın ünlü kili ve çömlekçilerin başarıları Kos amphoralarının en ince çeperli amphoralar olmasını sağlamıştır. Kos amphoraları antik dönemde karakteristik özelliklerinin en başta ince çeperinin taklit edildiği bir tip olmuştur. Form genellikle; mantar formlu ağız kenarına, küresel gövdeye, kısa boyna, dudak kenarının hemen altından başlayan bazen ikiz bazen de oval tek kesitli kulba sahipken, genelde düğme dipli kaide bazen içi oyuk kozalak formlu da görülmektedir.

İ.Ö. 3. yüzyılda dışa çekik ağız kenarına sahip olan Kos amphoralarının gövdelerinin bu dönemde diğer amphora tiplerinde görülen küresel bir forma dönüşmüş, yine aynı dönemde gövdelerinin incelip boyun ve kulplarında uzadığı bilinmektedir[112]. Genelde çift kulplu üretilen Kos amphoralarının nadirde olsa tek kulplu örnekleri de görülmektedir[113]. Kos çömlekçilerinin yaptığı tip önce komşuları tarafından taklit edilmiş ve İ.Ö. 1. yüzyılın ikinci yarısından itibaren İ.Ö. 2. yüzyıla kadar İtalya, Fransa, İspanya, İngiltere'de üretilen Dressel 2-4 amphoralarını da etkilemiştir[114]. Kos amphoraları nadir de olsa mühürlendikleri görülmektedir. İ.Ö. 3. yüzyılın ilk yarısından İ.Ö. 1. yüzyıla kadar mühürlendikleri görülür[115] ve mühürlerin üzerinde tek bir isim ya da kentin simgeleri olan yengeç veya dikenli sopa, bazen de kentin ismi görülmektedir[116].

İ.Ö. 5. yüzyılda üretilmeye başlanan Kos amphoraları 4. yüzyılın sonu ve 3. yüzyılın ilk yarısı içinde kendilerine özgü formlarına kavuştukları görülmektedir.

---

[112] Şenol 2003, 40.
[113] Whitbread 1995, 82.
[114] Lund 1993, 123.
[115] Şenol 2003, 40.
[116] Doğer 1991, 96.

2.2.10. Haltern 70 Amphoraları

Haltern 70 amphorasının bilinen diğer isimleri; Augst 19, Camulodunum 185A, Peacock-Williams Class 15, Callender 9, Oberaden 82[117]. Tip genellikle; yaka şeklinde ağız kenarına, silindirik bir boyuna, oval kesitli kulplara, yumurta şeklinde gövde yapısına ve içi dolu, dikey yivli, sivri uçlu kaideye sahiptir (Şekil 11).

Haltern 70 amphoralarında nadiren mühür görülür ve örneklerdeki bazı mühürler DR 20 amphorasındaki mühürlerle benzerlik göstermektedir[118]. Bu da DR 20 amphoralarıyla üretim atölyelerinin aynı olduğunu gösterir. Ortalama 30 lt. kapasitesi bulunan ve yağ taşımak için kullanılan Haltern 70 amphoraları, Baetican yağ amphoralarıyla da benzer üretim özellikleri göstermektedir[119]. Bu tipin yağ taşımanın yanı sıra, yazıtlarda kullanılan bir boya olan defrutumu taşıdıkları da bilinmektedir.

Asıl üretim merkezi Betica (Andalusia) olan Haltern 70 amphoraları birçok bölgeye yayılım göstermişlerdir. Batı Akdeniz, İngiltere, Kuzey Afrika'ya kadar örneklerini görmek mümkündür. Haltern 70 amphoraları İ.Ö. 1. yüzyıl ortasından İ.S. 1. yüzyıl ortalarına kadar üretim göstermişlerdir.

[117] Bezeczky 1998, 236.
[118] Bezeczky 1998, 236.
[119] Peacock-Williams 1986, 116.

2.2.11. Gauloise 4 Amphoraları

Gauloise 4 amphoralarının bilinen diğer isimleri; Callender 10, Niederbieber 76, Ostia LX, Pelichet 47, Augst 17, Peacock-Williams Class 27'dir. Gauloise 4 amphoraları genellikle; dışsa çekik ucu yuvarlatılmış ağız kenarına, kısa ve dar bir boyuna, ovoidal gövdeye, boynun ortasından başlayarak omuz üzerinde gövdeyle birleşen oval kesitli yassı kulplara, alçak halkı formlu kaideye sahip olup, seyrek de olsa mühür taşımaktadır (Şekil 12).

Gauloise 4 amphoraları Güney Fransa'daki Rhone Irmağı'nda üretildiğine dair çok sayıda atölye ortaya çıkarılmıştır[120]. Bu tipin amphoraları sert, iyi pişmiş, az mikalı, quartz, kireç taşı ve quartzit katkılı, krem-pembe renkli hamura sahiptir. Rhone ve Ren sistemiyle Kuzey Avrupa'daki merkezlere yoğunlukla ulaşan bu amphoraların Doğu Akdeniz'de az sayıda bulunduğu görülmektedir. Doğu Akdeniz'de bulunan merkezlerde fazla örnek bulunmamasının nedeni bu tipin taklitleri kabul edilen DR 30 amphoralarının, Doğu Akdeniz'e yakınlık avantajını kullanıp buranın pazarını ele geçirmesiyle açıklanabilir[121]. Gauloise 4 amphoralarının Gallia'da üretilen şarapların taşınmasında kullanıldıkları bilinmektedir[122]. Gauloise 4 amphoraları daha çok Batı Akdeniz, İngiltere ve Almanya'ya dağılım göstermiştir[123].

İ.Ö. 1. yüzyıl ortalarında üretimine başlanan Gauloise 4 amphoraları, İ.S. 3. yüzyılın sonlarında oldukça seyrek görülmeye başlanmıştır[124]. Gauloise 4 amphoralarının Lyon'da Bas de Loyasse kazılarında ele geçen örnekler, İ.Ö. 60-70 yılları arasına tarihlenirken, Llafranc'da bulunan daha geç örnekler ise İ.S. 2. yüzyıl sonlarına tarihlendirilmiştir[125].

[120] Bezeczky 2005, 45.
[121] Şenol 2000, 140.
[122] Bezeczky 1997b, 168.
[123] Bezeczky 2005, 46.
[124] Bezeczky 1997b, 168.
[125] Şenol 2000, 140.

2.2.12. Afrikan Tip II Amphoraları

Afrikan tip II Amphoralarının bilinen diğer isimleri; Africana II – Grande, Beltran 56, Ostia III, Keay IV-VII, Peacock-Williams 34 olarak bilinir. Tipolojik farklılıklarına bakılarak Panella tarafından A, B, C, D olarak dört gruba ayrılan tip, Keay tarafından yapılan sınıflandırmada Keay IV-VII olarak isimlendirilmektedir[126].

Panella'nın sınıflandırmasına göre; Afrikan IIA amphoraları dışa çekik dar ağız kenarına, kısa ve silindirik boyna, boyunun ve omuzun üst bölümünü arasında ince oval kesitli kulplara, omuzda genişleyen ve kaideye doğru daralan gövdeye, içi dolu siri uçlu kaideye sahiptir (Şekil 13). Bu form grubun en kısa fakat en geniş gövdeli tipidir. Afrikan IIB amphoraları dışa çekik ağız kenarının kalınlaşarak yükselmesi, boynun uzayarak omza doğru genişlemesi, kulpların boyuna paralel uzayıp kalınlaşması, gövdenin uzaması ve içi dolu sivri dibe doğru kalınlaşmasıyla önceki gruptan ayrılmaktadır (Şekil 14). Afrikan IIC tipi dışa çekik dar ağız kenarına, konik boyna, boyun ve omuz arasında kısa, dar, kavisli, yassı kulplara, silindirik gövdeye ve içi dolu sivri ancak daha kısa kaideye sahiptir. Diğer iki formda görülen kaideye doğru kalınlaşma IIC ve D de görülmemektedir. Afrikan IID tipi amphoralar ağız çapı artmış, kulplar daha uzun tutulan boyun ve omuz arasında dikey olarak amphoraya eklenmiş, silindirik bir gövde daha ince, içi dolu olan uzun kaidenin içi sivriltilmiştir[127].

Afrikan II amphoraları Afrikan I amphoralarının üretildiği yerler ise; özellikle Tunus'da[128] Byzacena'nın Roma eyaleti, Leptis Minor, Hadrumentum, Thaenae, Sullectum ve Kartaca'dır[129]. Bu tipin dağılım gösterdiği alanlar ise; Britania'nın güneyi, Kuzey Afrika, Gallia, İtalya'nın güneyindeki merkezlerde, Sicilya'dır[130].

Afrikan II amphoralarında görülen mühürler taşınan ürün hakkında alıcıya bilgi vermek amaçlı yapılmaktaydı. Bu tipin mühürlenme şekilleri arasında fırınlama yapılmadan önce boynun üzerine ya da kulbun üzerine sarılan kurşun mühürler şeklindedir. Afrikan II amphoralarının taşıdıklarına dair yapılan araştırmalardan bir çeşit ıstakoz olan crustaces, salamura balık, tuzlu balık, balık sosları gibi deniz ürünlerinin yanında A ve D grubunun zeytinyağı, zeytin taşıdıkları ortaya çıkarılmıştır.

---

[126] Şenol 2000, 227.
[127] Şenol 2003, 60.
[128] Daszewskin 1987-1988, 51.
[129] Şenol 2000, 228.
[130] Şenol 2000, 229.

İ.S. 3. yüzyıl – 5. yüzyılın başları arasında üretilen Afrikana II amphoralarının A grubu İ.S. 2. yüzyılın sonları – 3. yüzyılın sonları arasında, B grubu İ.S. 3. yüzyılın ikinci çeyreğinden 4. yüzyılın başlarına, C grubu B grubuyla aynı tarihlerde başlayarak 4. yüzyılın ilk yarısının sonlarına kadar, D grubu ise 3. yüzyılın sonundan başlayarak 4. yüzyılın sonuna kadar üretilmiş olmalıdır[131].

[131] Şenol 2000, 230.

2.2.13. Agora M54 Amphoraları

Agora M54 Amphoralarının biline diğer isimleri; Çan Formlu Pesudo-Kos Amphoraları; Agora G 198, Schöne XIII'dür. Bu tipin genel form özellikleri ise; dışa çekik ucu yuvarlatılmış ağız kenarı, kısa ve dar bir boyun, ağız kenarının altından başlayarak ağız seviyesine kadar ulaşıp omuzda birleşen ikiz kulp taklidi profile ve kulbun üst bölümünde mahmuz formlu çıkıntıya sahip kulplara, ovoidal gövdeye, içi dolu sivri dibe sahiptir (Şekil 15). Agora M54 amphorası olarak bilinen Agora G 198 amphoralarının formu diğer formdan farklıdır. Agora G 198 ise; dışa çekik ucu yuvarlatılmış üçgen formlu ağız kenarına, silindirik, geniş ve uzun bir boyuna, ağız kenarının altından başlayıp ağız kenarına ulaşarak mahmuz formu çıkıntısı oluşturan omuzda birleşen ikiz kesitli kulplara, silindirik gövdeye, içi dolu konik kaideye sahiptir.

Kilikia Bölgesi'nde yapılan yüzey araştırmalarında Agora M 54 amphoraları Aigeia'da bulunan atölyelerde üretildikleri ortaya çıkarılmıştır[132]. Bu tipin Doğu Akdeniz'de bulunan merkezlerde yoğun ele geçtikleri bilinmektedir. Bunun yanında İskenderiye, Kıbrıs, Delos ve Atina'da örneklerini görmekteyiz. Kilikia bölgesinde yapılan araştırmalarda bu bölgede üretildiği belirlenen Agora M 54 amphoraları bölgede üretilen şarap ve zeytinyağının taşımacılığında kullanıldıkları düşünülmektedir.

Kil örneklerinin LR 1 amphoralarının kil özellikleriyle benzer nitelikler taşıyan Agora M 54 amphoralarının tarihlendirilmeleri, kazılarda ele geçen örneklerden ortaya çıkarılabilir. Kıbrıs'da Paphos kazılarında ele geçen Agora M 54 amphoraları İ.S. 1. yüzyılın sonları–İ.S. 2. yüzyılın ilk yarısı arasına tarihlendirilmektedirler[133]. Atina Agorası kazılarında ise Agora M 54 ve Agora G 198 tipi amphoralar İ.S. 1. yüzyıl sonu – İ.S. 2. yüzyıl başı arasına tarihlendirilmektedirler[134].

[132] Şenol 2000, 206.
[133] Hayes 1991, 93.
[134] Şenol 2000, 207.

2.2.14. Tripolitania Amphoraları

Tripolitania amphoraları üzerine yapılan yüzey araştırmaları ve kazılardan elde edilen bilgilere göre bölgede üretilen zeytinyağının taşınmasında kullanıldıkları ortaya çıkarılmıştır. Tripolitania amphoralarının İ.S. 1. yüzyılın ikinci yarısında Roma, Ostia, Luni, Porto, Torres gibi Roma kentlerinde, diğer amphora tiplerine göre az bulunduğu görülmektedir[135]. Tipin bu bölgelerde az görülmesini Baetica zeytinyağının Tripolitania'da üretilen zeytinyağından daha çok talep görmesi olarak açıklayabiliriz.

Panella tarafından Tripolitania I, II, III, adı altında üç gruba ayrılan[136] Tripolitania amphoraları farklı form özellikleri göstermektedir. Bu üç grup dışında Erken Tripolitania amphoraları olarak bilinen erken Dönem Tripolitania amphoralarının bu gruplar dışında sınıflandırıldıkları da bilinmektedir. Erken Tripolitania amphoraları genellikle; dışa çekik, bant formunda ağız kenarı üçgen profile, kısa, silindirik boyuna, boyun ve omuzun üst bölümleri arasında yuvarlak kesitli kısa kulplara, kaideye doğru daralan ovoidal gövdeye, kısa, içi dolu sivri dibe sahiptir.

a. Tripolitania I Amphoraları

Tripolitania I amphoralarının bilinen diğer isimleri; Ostia LXIV, Bengazi ERA 11a olarak bilinir. Tripolitania I amphoraları genellikle; dışa çekik dudak kenarının dışında bombe yapan kalın ağız kenarına, geniş çaplı, silindirik bazen konik, uzun boyna, kaideye doğru daralan silindirik gövdeye, içi boş konik kaideye sahiptir (Şekil 16).

Tripolitania bölgesinde yapılan araştırmalarda amphoraların üretildiği birkaç üretim fırını ortaya çıkarılmıştır[137]. Bu tipin yapılan kil analizlerinde iki grup kil kompozisyonu fark edilmektedir. İlk grup, koyu kırmızı kahve (2.5 YR 6/6 red) renginde, bol kireç taşı parçacığı katkılıdır. İkinci grup, daha iyi işlenmiş, pembemsi kırmızı-turuncu (10 YR 6/6 pinkish red) renkli, ince quartz parçacıklıdır. Her iki grubun kiliyle yapılan amphoraların yüzeyleri yeşilimsi gri-beyaz renklidir. Bunun nedeni ise; yüzeylerinin deniz suyu ile düzeltilmeleridir[138].

---

[135] Şenol 2000, 212.
[136] Panella 1973, 559-571.
[137] Lund 1993, 128.
[138] Şenol 2000, 212.

Tripolitania I amphoraları başta Tripolitania bölgesi civarı olmak üzere Libya, Tunus, İtalya, Batı Roma İmparatorluğunun bir bölümü, Batı Akdeniz bölgesinde sıkça görülürken Doğu Akdeniz'de bulunan tüketim merkezlerinde oldukça az ele geçmişlerdir[139]. Bu tipdeki amphoralarla Tripolitania bölgesinin önemli ihraç ürünü olan zeytinyağının taşındığı bilinmektedir. Bölgede yapılan araştırmalar, Tripolitania I amphoralarının genellikle İ.S. 1. yüzyıl ve İ.S. 3. yüzyıl arasında yoğun ele geçtiğini göstermiştir. Bazı merkezlerde ise İ.S. 4. yüzyıla ait örnekler de görülmektedir.

b. Tripolitania II Amphoraları

Tripolitania II amphoralarının bilinen diğer isimleri; Keay IX, Ostia XXIV, Sabratha Alt Tip 16c'dir. Bu tipin genel form özelliği ise; dışa çekik, kalın, dudak kenarının dışında bombe yapan, kademeli ağız kenarına, silindirik boyuna, omuzun üst bölümünden başlayıp gövdenin üst bölümünde birleşen oval kesitli kısa kulplara, silindirik gövdeye, içi dolu konik kaideye sahiptir (Şekil 17).

Tripolitania'da yapılan araştırmalarda belirlenen buradaki amphora atölyelerinde üretildikleri belirlenmiştir. Hamurları açık kahve renkli ve bol kireçtaşı katkılıdır. Yüzeyleri yeşilimsi-gri renktedir. Tripolitania II amphoralarının dağılımına baktığımızda; İ.S. 1. yüzyıl sonu – 3. yüzyıl arasında Roma'ya ihraç edildikleri görülür[140]. Aynı zamanda Akdeniz'in birçok merkezinde de yoğun ele geçirilmişlerdir. Bu tip amphoralarda bölgenin zeytinyağının taşınmasında kullanıldıkları bilinmektedir.

Tripolitania II ve III amphoralarının İ.S. 2. yüzyıl ve 3. yüzyıllarda yoğun üretildikleri ve İ.S. 4. yüzyıla kadar Akdeniz'de bulunan merkezlere ihraç edildikleri belirlenmiştir[141].

c. Tripolitania III Amphoraları

Tripolitania III Amphoralarının bilinen diğer isimleri; Keay XI, Ostia II, Sabratha Alt Tip 16d'dir. Tripolitania III Amphoralarının form özellikleri genellikla; dışa çekik üçgen formlu ve dudağın altında dışa doğru bombe oluşturarak kademelenen ağız kenarına, omza doğru genişleyen boyuna, boynun üstünde başlayıp omuzla birleşen oval kesitli kulba, silindirik formlu gövdeye, içi dolu konik kaideye sahiptir (Şekil 18).

---

[139] Lund 1993, 129.
[140] Şenol 2000, 216.
[141] Lund 1993, 128.

Koyu kırmızı-kahve renkli (2.5 YR 6/6 red) kile ve çok bol sarımsı tozlaşan katkı maddesine sahip olan tipin aynı katkı maddesine sahip Spatheia amphoralarında da kullanıldıkları görülmektedir[142]. Tripolitania III amphoralarının dağılımlarına baktığımızda; Ostia' da ve Kuzey Afrika'daki merkezlerde örneklerinin görüldüğü görmekteyiz. Bu tip amphoralarda Tripolitania'nın ünlü zeytinyağını taşıdıkları bilinmektedir.

Tripolitania III amphoraları tip II gibi İ.S. 2. yüzyıldan İ.S. 3. yüzyıla kadar üretilmişler ve İ.S. 4. yüzyılda Kuzey Afrika'ya yoğun biçimde ihraç edilmişlerdir[143].

[142] Şenol 2000, 218.
[143] Lund 1993, 128.

SONUÇ

Antik dönemin önemli kentlerinden biri olan Tralleis'de ele geçen amphoraların incelendiği bu çalışmada, kullanılan amphora tipleri, formları, tipolojileri ve özelliklerine göre değerlendirilerek, benzer örneklerle karşılaştırmalar yapılarak inceleme yoluna gidilmiştir. Ancak çoğu örneğin kırık ele geçmesi ve sağlam buluntuların azlığı, eserlerin gruplanıp sınıflandırılmasında zorluğa neden olmuştur. Bu tip örneklerde özellikle kaide formundan, ağız kenarı profilinden, kil yapılarından yararlanılmış, benzer örneklerle karşılaştırmalar yapılarak sonuca gidilmeye çalışılmıştır.

2006–2007 kazılarında sektörlerden ve yüzey buluntularından ele geçen 141 adet amphora parçasından 41 tanesi LR 3 olarak belirlenmiştir. Daha çok Batı Anadolu üretimi olduğu bilinen LR 3 amphoralarının form özellikleri, üretim yerine göre farklılıklar göstermektedir. Buluntularımız içindeki LR 3 amphoralarının çoğu yüksek halka kaideleri ve içe profilli dip kısımlarıyla bilinen form tipinden ayrılmakta ve kendilerine özgü bir görünümü yansıtmaktadırlar. Bu da Tralleis'de ele geçen LR 3 amphoraların yöresel özelliklerine bağlı bir forma sahip olduğunu göstermiştir. Bu tipin kil grupları genellikle farklı özellikler göstermekle birlikte, Atina'da yapılan kazılarda İ.S. 1. yüzyıla tarihlenen örnekler üzerinde yapılan araştırmalarda üç farklı kil grubu belirlenmiştir[144]. İlk grup kil; koyu devetüyü renginde ve mikasızken, ikinci grup kil; açık devetüyü renginde bol mikalı, üçüncü grup kil ise; kırmızımsı kahve renkli bol mikalı, yüksek derecede pişmiş, az gözeneklidir. Tralleis'de ele geçen LR 3 amphoralarının kil yapıları ise genellikle kırmızımsı kahve renkli olan üçüncü gruba daha yakındır.

Tralleis'in seramik üretiminde ünlü olduğu birçok antik kaynakta anlatılmakta ve bugüne kadar kentte yapılan kazılarda ele geçen malzemeler bu anlatımları desteklemektedir. Gerçekten de buluntuların çeşitliliği ve miktarı göz önüne alındığında, Hellenistik ve Roma Dönemlerinde kentin bir seramik üretim merkezi olduğunu söylemek mümkündür[145]. Bu düşüncenin en önemli kanıtlarından birisi kentin Tiberius döneminden itibaren İ.S. 1.yüzyılın sonuda kadar Efes'le birlikte Doğu

[144] Şenol 2000, 184.
[145] Civelek 2008, 37.

Sigillata B üretim merkezi olarak gösterilmesidir[146]. Tralleis'de kilin bolca bulunması seramik üretimi için uygun zemini hazırlamıştır. Özellikle bolca ele geçen ve yöreye özgü karakteristik özellik gösteren LR 3 amphoralarının form farklılıkları, kentte üretildiklerine dair önemli ipuçları vermektedir.

İncelediğimiz buluntular içinde LR 3 amphoralarından sonra buluntu çoğunluğunu Dressel grubu amphoralar oluşturur. H. Dressel tarafından tipolojik yönden 45 ayrı gruba ayrılan amphoralardan bizim incelediğimiz örnekler içinde, DR 2–4, DR 1 ve DR 6 olarak adlandırılan tipler belirlenebilmiştir. Yüzey buluntusu olarak ele geçen 2 adet DR 1B amphoralarının dışında, diğerleri GYM alanında bulunmuştur. GYM III Nolu Açmadan ele geçen Dressel grubu amphoralarında genellikle şarap taşındığı bilinmekteyse de, DR 2–4 ve DR 6 grubu amphoralar sağlam çeperleri nedeniyle zeytinyağı ve balık soslarının taşınmasında da kullanılmıştır. Antik dönemde Menderes Ovası'nda ve Menderes Nehri'ne yakın kentlerde tarım çeşitliliği gözlenmektedir. Özellikle zeytin ve incir üretiminin bugünkü gibi bölge insanı için ayrı bir öneme sahiptir[147]. Karia bölgesi İ.Ö. 4. yüzyıldan beri zeytinyağı üretiminde önemli bir yer tutmuş ve bölgenin önemli kentlerinden biri olan Tralleis, günümüzdeki gibi antik dönemde de zeytinyağı üretiminde öncü bir rol üstlenmiştir[148].

Dressel grubunun genel üretim merkezi çoğunlukla İtalya ve İspanya bilinmekteyse de, Anadolu kıyılarında da üretimlerinin varlığı saptanmıştır. Dolayısıyla özellikle zeytin ve zeytinyağı üretiminde ön sıralarda olan kentin bu besin maddelerini ithal ettiği bilinmektedir. Ele geçen Dressel grubu amphoralarına bakarak yerel üretimin yanı sıra İtalya ile bilinen ticaretin gerçekliğini görmekteyiz.

Gymnasium alanında ele geçen diğer bir grup ise Knidos tipli amphoralardır. Tipin bilinen en önemli karakteristik özelliği, plastik halka eklentili sivri dibli olmalarıdır. Hellenistik Dönemden itibaren üretilen tip, birçok bölgede özellikle Anadolu'da yayılım göstermiştir. Bunun nedeni de, Knidos bağlarında üretilen ve ucuzluyla rağbet gören şarap üretiminin Tralleis ticaretine de yansımasıdır. Ele geçen örneklerin ışığında Tralleis'in Knidos'la şarap ticareti yapmış ve Knidos'dan şarap ithal etmiştir.

---

[146] Lund 1996, 125-128.
[147] Civelek 2008, 37.
[148] Civelek 2008, 37.

Yine aynı bölgeden ele geçen Geç Rhodos amphoralarında da antik dönemde şarap taşındığı ve Knidos amphoralarının, Rhodos amphoraları örnek alınarak üretildiği bilinmektedir. Bu grup amphoraların mahmuz formundaki oval kesitli kulpları, belirgin tip özelliği olarak karşımıza çıkmaktadır. İ.Ö. 1. yüzyıl ile İ.S. 2. yüzyılın başı arasında kalan dönemde Ege'ye ihraç edildikleri bilinen Geç Rhodos amphoralarının[149], ele geçen örnekler ışığında Tralleis'e de ihraç edildiğini söylemek mümkündür[150].

Bu sektör içerisinde bulunan diğer bir tip Tripolitania amphoralarıdır. Bu tipin genellikle bölgede üretilen ünlü zeytinyağını taşımak için kullanıldığı bilinmektedir. Panella tarafından "Tripolitania I, II, III", adı altında üç gruba ayrılan[151] Tripolitania amphoraları, farklı form özellikleri göstermektedir. Bu üç grup form özellikleri yanında kil özellikleriyle de birbirinden ayrılmaktadır. Tip I pembemsi kırmızı-turuncu, Tip II açık kahve renkli, Tip III koyu kırmızı-kahve renkli kile sahiptir. Tripolitania II ve III amphoralarının İ.S. 2. yüzyıl ve 3. yüzyıllarda yoğun üretildikleri ve İ.S. 4. yüzyıla kadar Akdeniz'de bulunan merkezlere ihraç edildikleri belirlenmiştir[152]. Eldeki örneklerde Tripolitani'da üretilen örneklerle aynı kil özellikleri göstererek ihraç durumu olduğunu söylemek mümkündür.

Gym III nolu açmadan ele geçen LR 1 amphorasının genel üretim yeri özellikle başta Antiokhia civarı ve Rhodos olmak üzere pek çok merkeze yayılmıştır. Genelde zeytinyağı taşımada kullanıldığı bilinen bu tip amphoraların, dar ağızlı olanlarının şarap taşımak için de kullanıldığı düşünülmektedir. Ayrıca LR 1 amphoraları tipolojik yönden kendi içinde A ve B şeklinde ikiye ayrılmaktadır. LR 1A amphoraları dar boyunlu, geniş omuzlu, genişleyen omuz kısmına paralel olarak ağız kenarının hemen altından çıkan ve omuza doğru genişleyen yivli kulplu, ovaidal gövdeli, gövdeden kaideye daralan bir forma sahiptir. Bu özellikleriyle Tralleis'te ele geçen LR 1 amphorasının, A grubuna tip özellikleri açısından daha yakın olduğu belirlenmiştir. Özelliklede A grubu amphoraların 4–8 cm. arasında değişen ağız çapları eldeki amphoramızın ağız çapıyla orantılıdır. Ağız çapı dar olan A grubu amphoralarının daha çok şarap taşıdıkları düşünülürse, bizim incelediğimiz amphoranın da şarap taşımak için kullanıldığını söylemek mümkündür. LR 1A amphoralarının killeri iki ayrı özellik göstermektedir.

[149] Şenol 2003, 26 vd.
[150] Özellikle İÖ. 2. yüzyılın ilk yarısı ve 1. yüzyılın başlarında, Tralleis ve Rhodos arasında hem siyasi, hem de ticari açıdan bir ilişkinin varlığı bilinmektedir. Bkz. Saraçoğlu, 2004, 653 vd.
[151] Panella 1973, 559–571, Fig. 21–24.
[152] Lund 1993, 128.

İkinci grup kil açık kırmızı ve birinci grup kilin katkı maddelerinin daha az oranında ve daha rafinedir. Eldeki LR 1 amphorasının kil yapısı da tanımlanan ikinci grup kil özellikleriyle uyuşmaktadır.

GYM sektöründe ele geçen ve tekil örneklerden olan Gauloise 4, Agora M54, Afrikan tip II ve Kos amphoraları kesin yargıya ulaşabileceğimiz bilgiler vermemekle birlikte, bölgesel ilişkileri göstermesi açısından önemlidir. Tek örneğe sahip tiplerin içinde yer alan Afrikan tip II Panella tarafından A, B, C, D şeklinde dört gruba ayrılır. Tipin salamura balık, tuzlu balık, balık sosları gibi deniz ürünlerinin yanında zeytinyağı ve zeytin taşıdıkları bilinmektedir. Tralleis'in Hamam-Gymnasium yapısında ele geçen tip de olasılıkla bu amaçla kullanılmıştır.

GYM sektöründeki tabakalardan İ.S. 3. yüzyıldan İ.S. 7. yüzyıla kadar tarihlenen sikke buluntuları ele geçmiştir. Bu da bize dükkanların uzun süre kullanıldığını göstermiştir. Bu sektörden yoğun ele geçen ve büyük ölçüde kırık olduğu için tipleri belirlenemeyen amphora parçaları, bulundukları konteks dışında kil yapılarına ve tip özelliklerine bakarak İ.S. 4. ve 7. yüzyıla tarihlenmiştir.

Nekropol alanından ele geçen amphoralardan 5'inin LR 3 amphorası, bir tanesinin ise Greko-İtalik amphorası olduğu belirlenebilmiştir. Bunlar içinde tip belirlemesi yapılamayan sağlama yakın iki adet amphora da bulunmaktadır. Antik dönemde amphoraların ticaret dışında, gömü için kullanıldıkları da bilinmektedir ve Tralleis Nekropolünde bu amaçla kullanılmış örneklere rastlanmıştır. Bu tip örneklerde amphoranın dip ya da boyun kısmından kırıldığı ve daha sonra kırılan kısma kapak ya da taş konulmak suretiyle kapandığı görülmektedir. Amphoraların boyutlarından bu tip örneklerin, yetişkinler için değil, daha çok cenin ya da yeni doğmuş bebeklerin gömüsü için kullanıldığı anlaşılmaktadır.

Bir diğer kazı sektörü olan Konut Alanında yapılan çalışmalarda da amphoralar ele geçmiştir. Ancak ele geçen örnekler arasından sadece LR 3 ve Haltern 70 tipleri belirlenebilmiştir. Haltern 70 amphoralarının en belirgin form özelliği, yaka şeklindeki ağız kenarıdır. Bu tip amphoraların genellikle yağ taşımak için kullanıldığı bilinmektedir. Buluntu yerine ve formlarına bakıldığında burada da aynı amaçla kullanıldığını söylemek mümkündür.

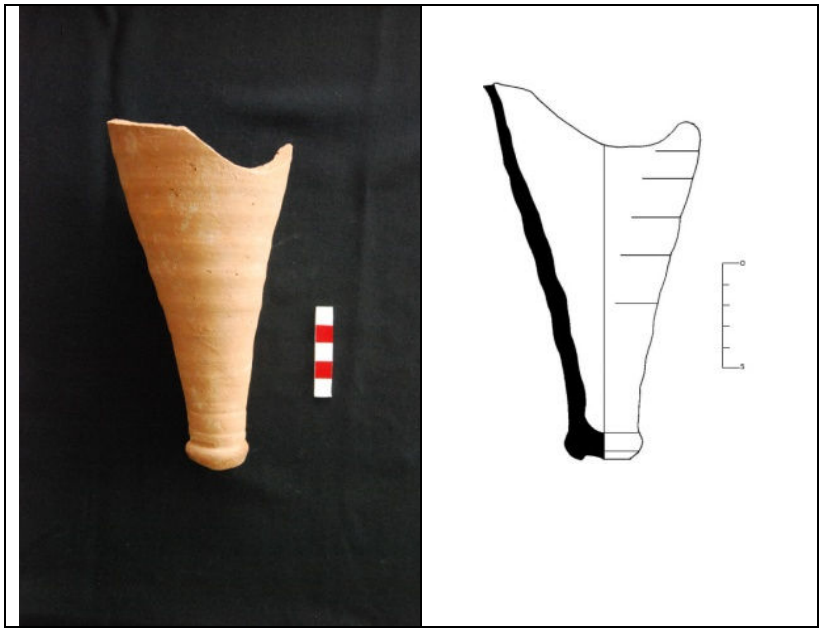
Bu örnekler yanında bazı amphoraların çok kırık paçalar halinde ele geçmesi, özellikle formların belirlenmesinde büyük önem taşıyan ağız kenarı ve kaide profillerinin eksik olması, tiplerin belirlenmesinde kesin yargıya varmayı engellemiştir. Ele geçen örnekler içinde kaide profili sağlam kalanlar çoğunlukta olmakla birlikte, bu tip örneklerin ağız profillerinin eksik olması, yine karşılaşılan zorluklardan birisidir. Örneğin pek çok alanda yapılan kazılarda özellikle sivri dipli formlar çok sayıdadır. Ancak bu örneklerin ağız profilleri olmadığından bu tipleri belli gruplara sokmak mümkün olamamış ve ayırıcı özellikleri tam belirlenememiştir.

İleriki dönemlerde yapılacak kazı çalışmaları, kentin her alandaki sanatsal gelişimini ortaya koyması yanında, seramik alanındaki faaliyetlerini de daha kesin biçimde ortaya çıkarması açısında büyük önem taşımaktadır. Böylece kentin amphora üretimi, tipleri, form ve teknik özellikleri de daha kapsamlı biçimde ortaya çıkarılabilecek, kentin sanatsal üretimleri sayesinde, ticari ve siyasi faaliyetlerine de bir ışık tutulmuş olunacaktır.

III. BÖLÜM

3. KATALOG

3.1. GYM I NOLU ALANIN GÜNEYİNDE BULUNAN AMPHORALAR

Kat. No. 1

1. Buluntu Yeri: GYM I Nolu alanın güneyinden

Tip: ?

Kaide Çapı (dıştan): 3 cm

Hamur Rengi: Kızılımsı koyu kahverengi

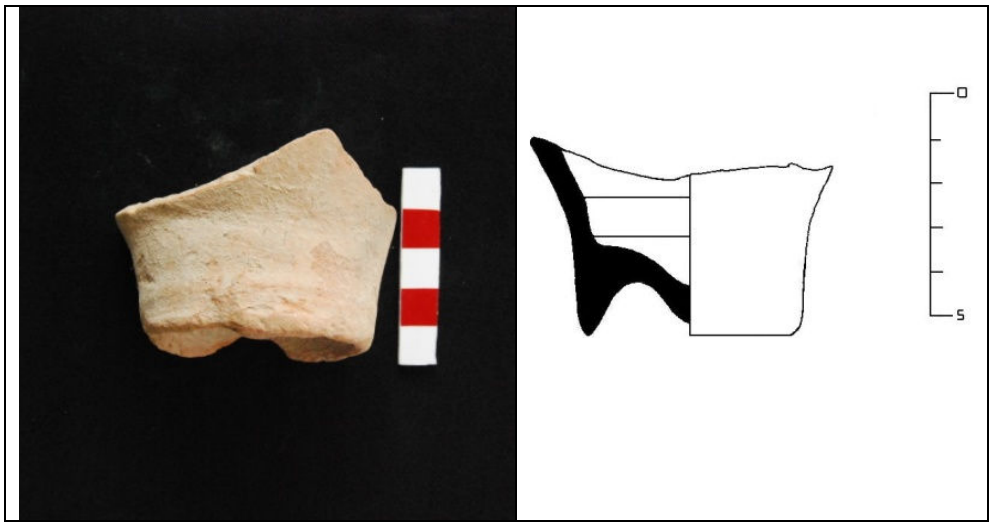
Astar Rengi: Hamur ile aynı renk

Katkı Maddesi: Seyrek mikalı, seyrek taşçıklı

Hamur Yapısı: İyi pişmiş, sert

Tanım: İçi boş, dibe doğru daralan kaide parçası dipte hafif içe profillendirilmiş, kaidenin üst kısmı yivlendirilmiş.

Tarih: GYM kazılarında aynı tabakada bulunan sikke ve seramik buluntularının yardımıyla bu parça İ.S. 5. yüzyıla tarihlendirilebilir.

Kat. No. 2

2. Buluntu Yeri: GYM I Nolu alanın güneyinden

Tip: ?

Kaide Çapı (dıştan): 5 cm

Kaide Çapı (içten): 4.6 cm

Hamur Rengi: Koyu kahverengi

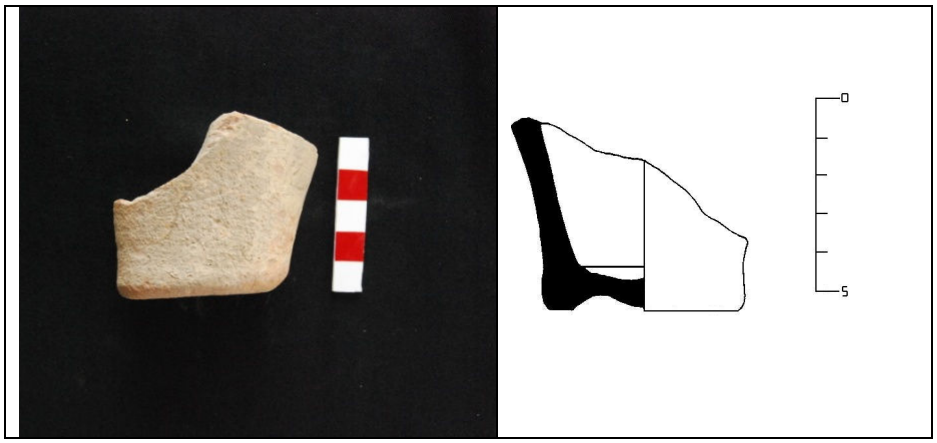
Astar Rengi: Devetüyü

Katkı Maddesi: Yoğun mikalı, bitkisel katkı maddesi

Hamur Yapısı: İyi pişmiş, az gözenekli

Tanım: İçi boş, ucu yuvarlatılmış kaide parçasının iç kısmında yivler görülür. dipte içe profillendirilmiştir.

Tarih: GYM kazılarında aynı tabakada bulunan sikke ve seramik buluntularının yardımıyla bu parça İ.S. 5. yüzyıla tarihlenebilir.

Kat. No. 3

3. Buluntu Yeri: GYM I Nolu alanın güneyinden

Tip: ?

Kaide Çapı (dıştan): 5.1cm

Kaide Çapı (içten): 4.3 cm

Hamur Rengi: Kızılımsı açık kahverengi

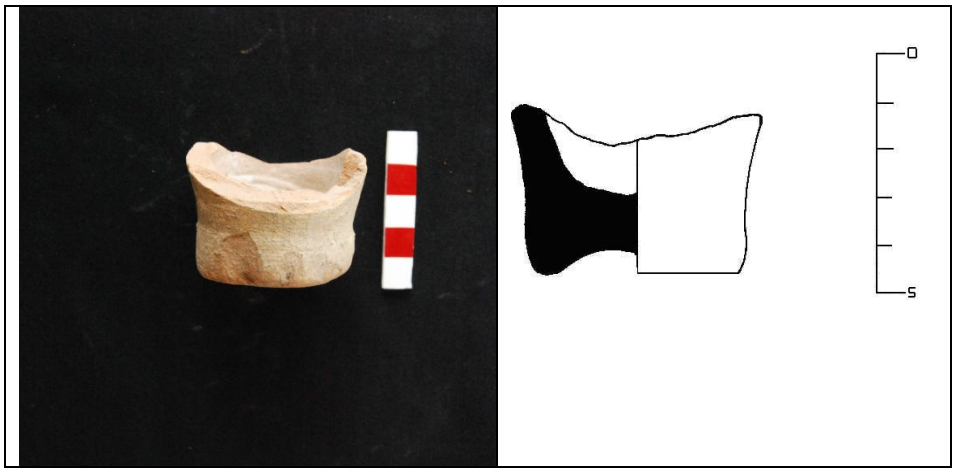
Astar Rengi: Devetüyü

Katkı Maddesi: Yoğun mikalı, bitkisel katkı maddesi

Hamur Yapısı: İyi pişmiş, sert

Tanım: İçi boş, ucu yuvarlatılmış kaide parçası dipte içe profillendirilmiştir.

Tarih: GYM kazılarında aynı tabakada bulunan sikke ve seramik buluntularının yardımıyla bu parça İ.S. 5. yüzyıla tarihlenebilir.

Kat. No. 4

4. Buluntu Yeri: GYM I Nolu alanın güneyinden

Tip: ?

Kaide Çapı (dıştan): 4.4cm

Kaide Çapı (içten): 3.8 cm

Hamur Rengi: Kızılımsı koyu kahverengi

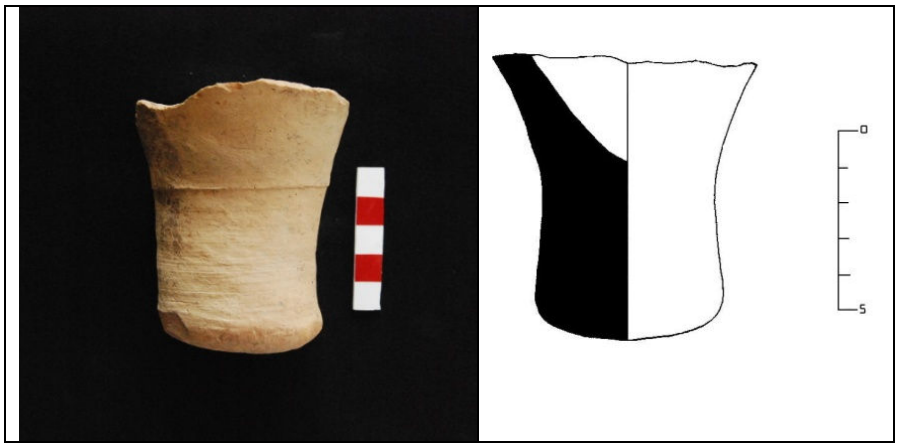
Astar Rengi: Devetüyü

Katkı Maddesi: Yoğun mikalı, bitkisel katkı maddesi

Hamur Yapısı: İyi pişmiş, sert

Tanım: İçi boş, ucu yuvarlatılmış dipte içe profillendirilmiş, basit görünümlü kaide parçası.

Tarih: GYM kazılarında aynı tabakada bulunan sikke ve seramik buluntularının yardımıyla bu parça İ.S. 5. yüzyıla tarihlenebilir.

Kat. No. 5

5. Buluntu Yeri: GYM I Nolu alanın güneyinden

Tip: ?

Kaide Çapı (dıştan): 4.4 cm

Kaide Çapı (içten): 3.8 cm

Hamur Rengi: Kızılımsı koyu kahverengi

Astar Rengi: Devetüyü

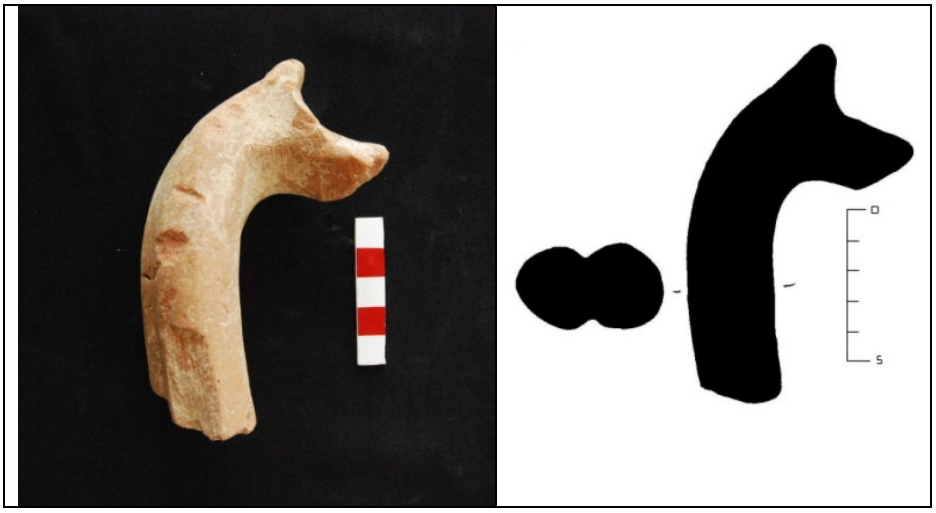
Katkı Maddesi: Seyrek mikalı, bitkisel katkı maddesi

Hamur Yapısı: İyi pişmiş, az gözenekli

Tanım: İçi dolu, ucu yuvarlatılmış, dipte ovalleştirilmiş kaide parçası.

Tarih: GYM kazılarında aynı tabakada bulunan sikke ve seramik buluntularının yardımıyla bu parça İ.S. 5. yüzyıla tarihlenebilir.

3.2. GYM I NOLU AÇMADAN BULUNAN AMPHORALAR

Kat. No. 6

6. Buluntu Yeri: GYM I

Tip: ?

Hamur Rengi: Kızılımsı koyu kahverengi

Astar Rengi: Hamur ile aynı renk

Katkı Maddesi: Yoğun mikalı, seyrek taşçıklı

Hamur Yapısı: İyi pişmiş, sert

Tanım: Bir amphoraya ait kulp parçası gövdeden yukarı çıkarken keskin bir açıyla aşağıya inmiş, çift boğumlu kesite sahiptir.

Tarih: GYM kazılarında aynı tabakada bulunan sikke ve seramik buluntularının yardımıyla bu parça İ.S. 5. yüzyıla tarihlenebilir.

Kat. No. 7

7. Buluntu Yeri: GYM I

Tip: Geç Rhodos amphorası

Hamur Rengi: Açık Kahverengi

Astar Rengi: Devetüyü

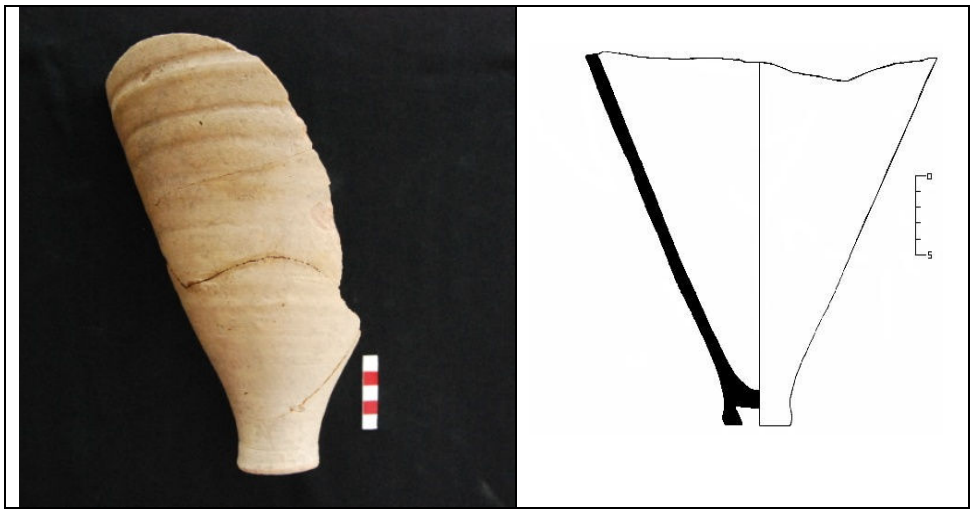
Katkı Maddesi: Seyrek mikalı, seyrek kumlu.

Hamur Yapısı: İyi pişmiş, az gözenekli.

Tanım: Oval kesitli kulp parçası.

Tarih: İ.Ö. 1.yüzyıl – İ.S. 2. yüzyıl ortalarına kadar üretilmişlerdir.

Benzerleri: Bezeczky 1994, 89(pl.1.55).

Kat. No. 8

8. Buluntu Yeri: GYM I Doğu

Tip: ?

Kaide Çapı (dıştan): 4.6 cm

Kaide Çapı (içten): 2.6 cm

Hamur Rengi: Koyu kahverengi

Astar Rengi: Devetüyü

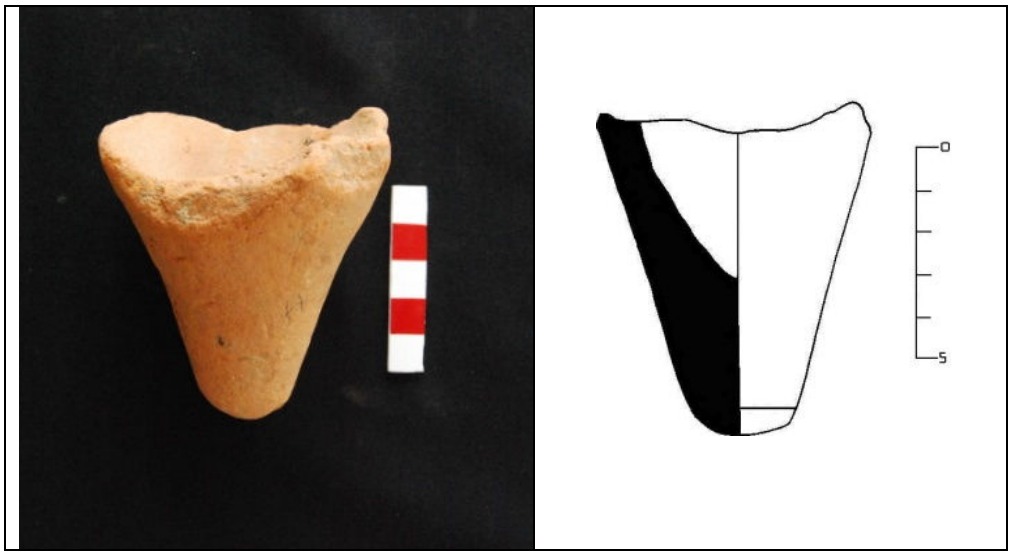
Katkı Maddesi: Seyrek mikalı, seyrek taşçıklı.

Hamur Yapısı: İyi pişmiş, orta sertlikte.

Tanım: İçi boş, ucu yuvarlatılmış dipte içe profillendirilmiş kaide parçası gövdeden dibe doğru daralan forma sahip.

Tarih: GYM kazılarında aynı tabakada bulunan sikke ve seramik buluntularının yardımıyla bu parça İ.S. 5. yüzyıla tarihlenebilir.

3.3. GYM II NOLU AÇMADAN BULUNAN AMPHORALAR

Kat. No. 9

9. Buluntu Yeri: GYM II Latrina

Tip: ?

Kaide Çapı (dıştan): 2.4 cm

Hamur Rengi: Kızılımsı koyu kahverengi

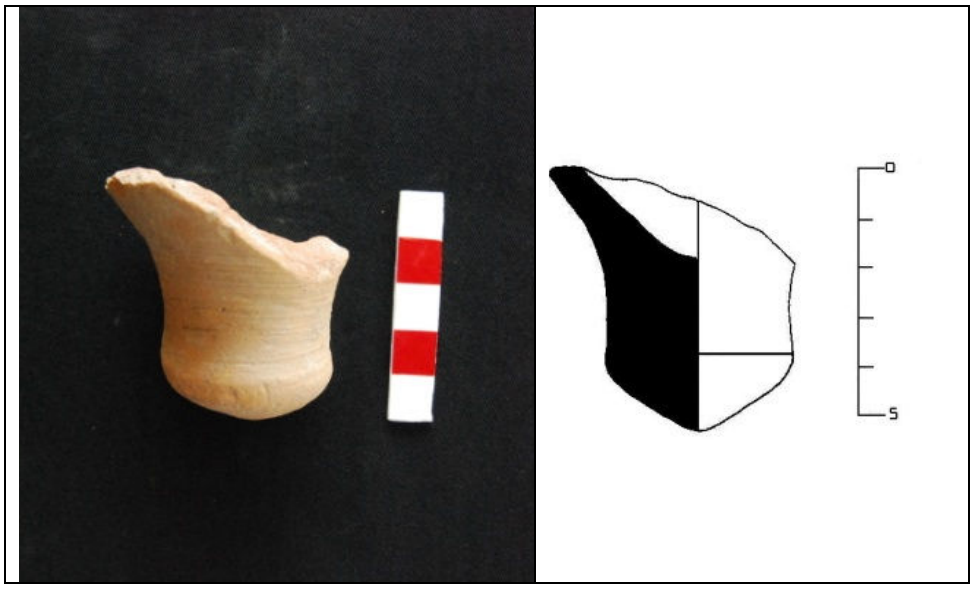
Astar Rengi: Hamur ile aynı renk

Katkı Maddesi: Seyrek mikalı

Hamur Yapısı: İyi pişmiş, sert

Tanım: İçi dolu, uca doğru yuvarlatılmış kaide parçası.

Tarih: GYM kazılarında aynı tabakada bulunan sikke ve seramik buluntularının yardımıyla bu parça İ.S. 4. yüzyıla tarihlenebilir.

Kat. No. 10

10. Buluntu Yeri: GYM II Latrina

Tip: AfrikaTip II amphorası

Kaide Çapı (dıştan): 3.5 cm

Hamur Rengi: Kızılımsı kahverengi

Astar Rengi: Devetüyü

Katkı Maddesi: Seyrek mikalı, bitkisel katkı maddesi

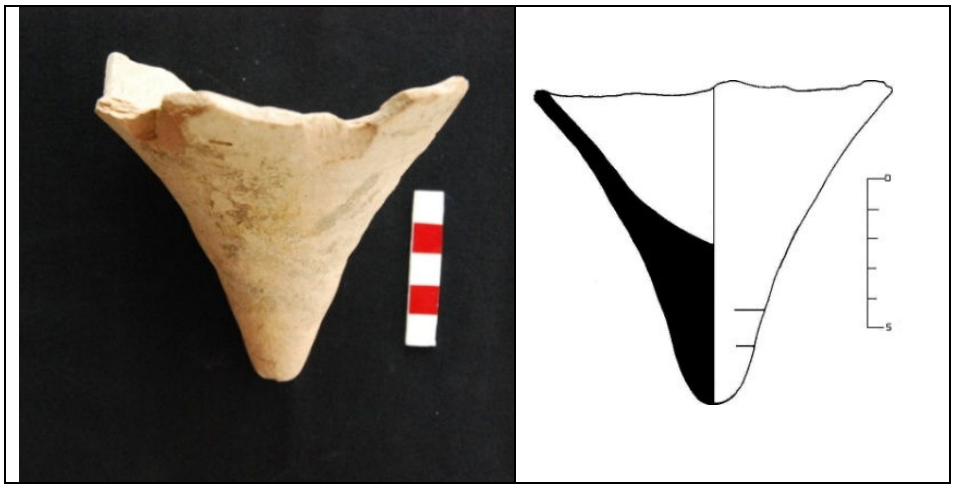
Hamur Yapısı: İyi pişmiş, sert

Tanım: İçi dolu, dibe doğru daralan kaide parçası dipte sivrileşmiştir.

Tarih: İ.S. 3. yüzyılla İ.S. 5. yüzyıl arasında üretilmişlerdir.

Benzerleri: Panella 1972, 102.

3.4. GYM III NOLU AÇMADAN BULUNAN AMPHORALAR

Kat. No. 11

11. Buluntu Yeri: GYM III 2 Nolu dükkan

Tip: Tripolitania III amphorası

Kaide Çapı (dıştan): 1.4 cm

Hamur Rengi: Açık kahverengi

Astar Rengi: Devetüyü

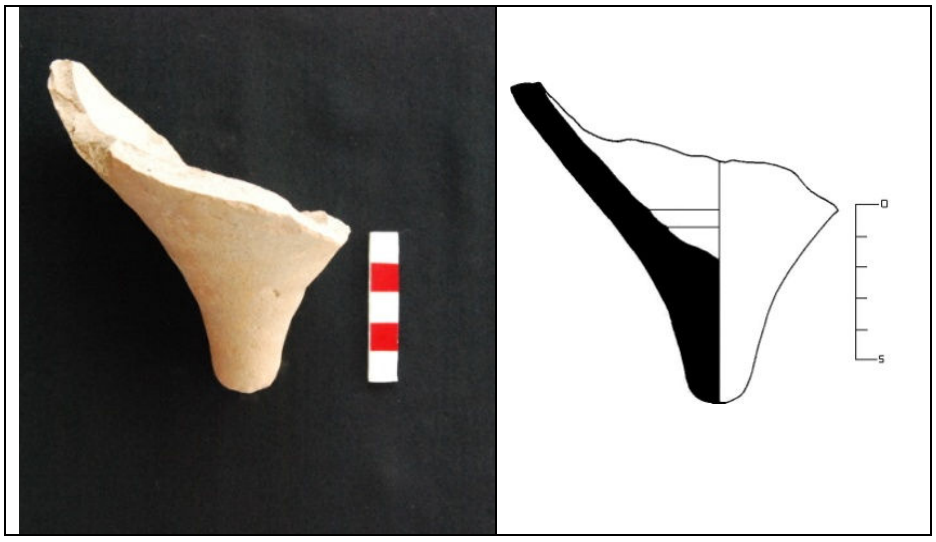
Katkı Maddesi: Yoğun mikalı

Hamur Yapısı: İyi pişmiş, orta sertlikte

Tanım: İçi dolu, uca doğru sivrileştirilip dipte yuvarlatılmış kaide parçası aşınmış yiv izleri bulunmaktadır.

Tarih: İ.S. 2. yüzyıl – İ.S. 3. yüzyıl arasında üretilmişlerdir.

Benzerleri: Massa 1980-1981, 240-242, Fig.8.

Kat. No. 12

12. Buluntu Yeri: GYM III 2 Nolu dükkan

Tip: ?

Kaide Çapı (dıştan): 1.9 cm

Hamur Rengi: Koyu kahverengi

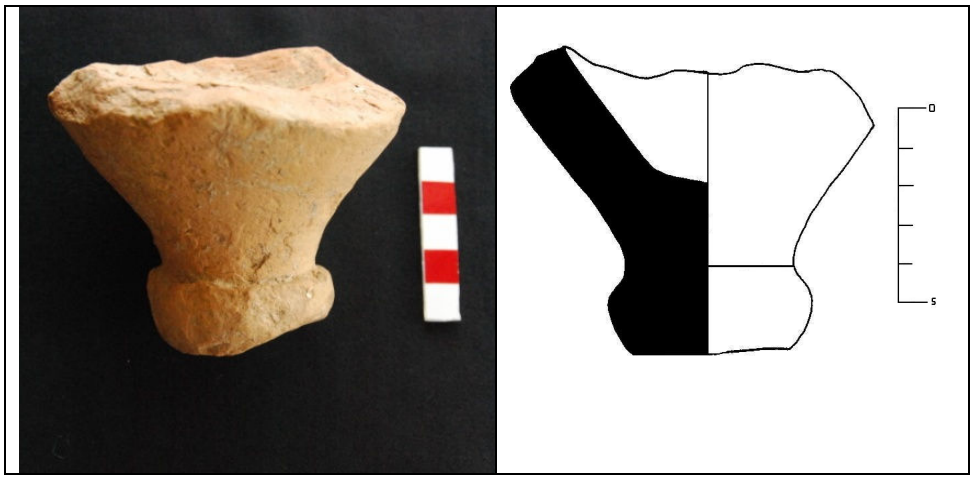
Astar Rengi: Devetüyü

Katkı Maddesi: Seyrek mikalı, seyrek kumlu

Hamur Yapısı: İyi pişmiş, az gözenekli

Tanım: İçi boş, dibe doğru daralıp ucu yuvarlatılmış kaide parçasının iç kısmında yivler görülmektedir.

Tarih: GYM kazılarında aynı tabakada bulunan sikke ve seramik buluntularının yardımıyla bu parça İ.S. 4 - İ.S. 5. yüzyıla tarihlenebilir.

Kat. No. 13

13. Buluntu Yeri: GYM III 2 Nolu dükkan

Tip: ?

Kaide Çapı (dıştan): 4.5 cm

Hamur Rengi: Koyu kahverengi

Astar Rengi: Devetüyü

Katkı Maddesi: Seyrek mikalı, seyrek taşçıklı

Hamur Yapısı: İyi pişmiş, sert

Tanım: İçi dolu, plastik halka eklentili kaide parçası uçta düzleştirilmiş.

Tarih: GYM kazılarında aynı tabakada bulunan sikke ve seramik buluntularının yardımıyla bu parça İ.S. 6. yüzyıla tarihlenebilir.

Kat. No. 14

14. Buluntu Yeri: GYM III 2 Nolu dükkan

Tip: ?

Kaide Çapı (dıştan): 3.9 cm

Hamur Rengi: Açık kahverengi

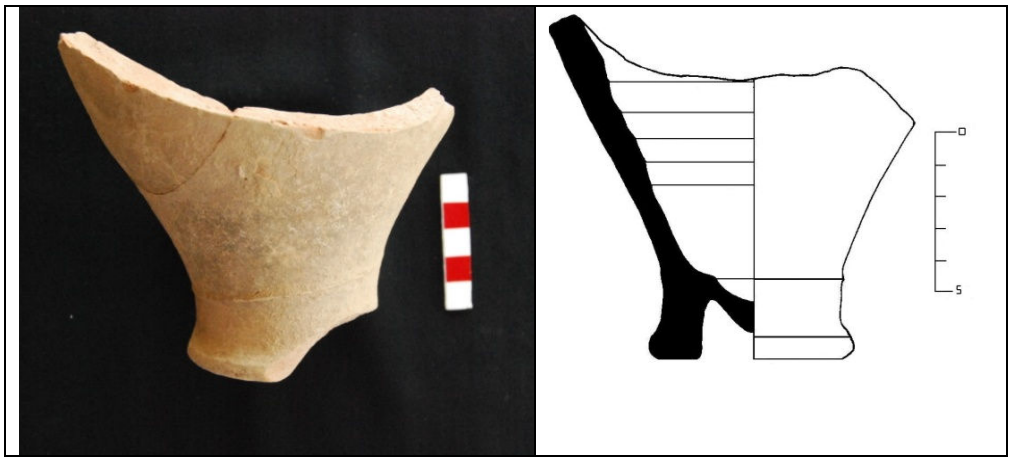
Astar Rengi: Açık gri

Katkı Maddesi: Seyrek mikalı

Hamur Yapısı: Orta sertlikte

Tanım: İçi dolu, uca doğru daralıp uçta yuvarlatılmış kaide parçası uçta düzleştirilmiş.

Tarih: GYM kazılarında aynı tabakada bulunan sikke ve seramik buluntularının yardımıyla bu parça İ.S. 4. yüzyıla tarihlenebilir.

Kat. No. 15

15. Buluntu Yeri: GYM III 2 Nolu dükkan

Tip: LR 3 amphorası

Kaide Çapı (dıştan): 6.5 cm

Hamur Rengi: Kızılımsı koyu kahverengi

Astar Rengi: Devetüyü

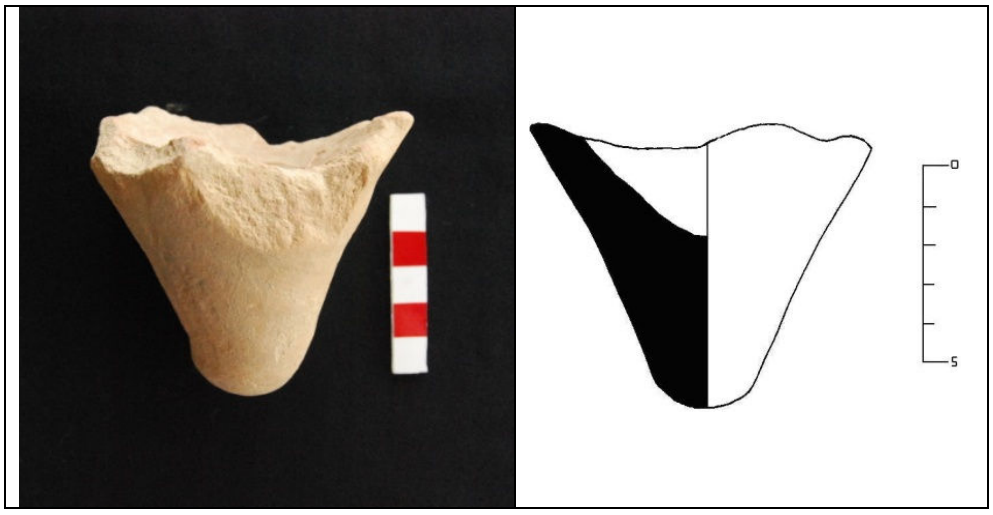
Katkı Maddesi: Seyrek mikalı

Hamur Yapısı: İyi pişmiş, az gözenekli

Tanım: İçi boş, ucu yuvarlatılmış, dipte içe profillendirilmiş kaide parçasının içte gövdeye uzanan kısmında yivler görülmektedir.

Tarih: İ.S. 1. yüzyıl – İ.S. 4. yüzyıl arasında üretilmişlerdir.

Benzerleri: Bass 1981, 185.

Kat. No. 16

16. Buluntu Yeri: GYM III 2 Nolu dükkan

Tip: DR 1 amphorası

Kaide Çapı (dıştan): 3.5 cm

Hamur Rengi: Koyu kahverengi

Astar Rengi: Devetüyü

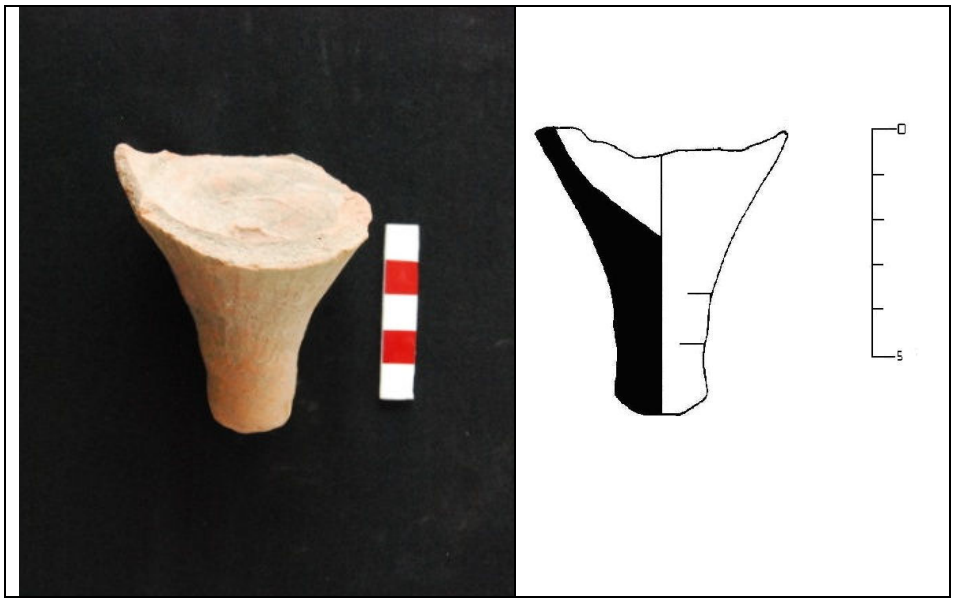
Katkı Maddesi: Seyrek mikalı

Hamur Yapısı: İyi pişmiş, sert

Tanım: İçi dolu dibe doğru daralan kaide parçası dipte yuvarlatılmıştır.

Tarih: İ.Ö. 2. yüzyıl sonlarından – İ.Ö. 1. yüzyıla kadar üretilmişlerdir.

Benzerleri: Grego 1985, 151.

Kat. No. 17

17. Buluntu Yeri: GYM III 2 Nolu dükkan

Tip: DR 6A

Kaide Çapı (dıştan): 2.2 cm

Hamur Rengi: Kızılımsı koyu kahverengi

Astar Rengi: Hamur ile aynı renk

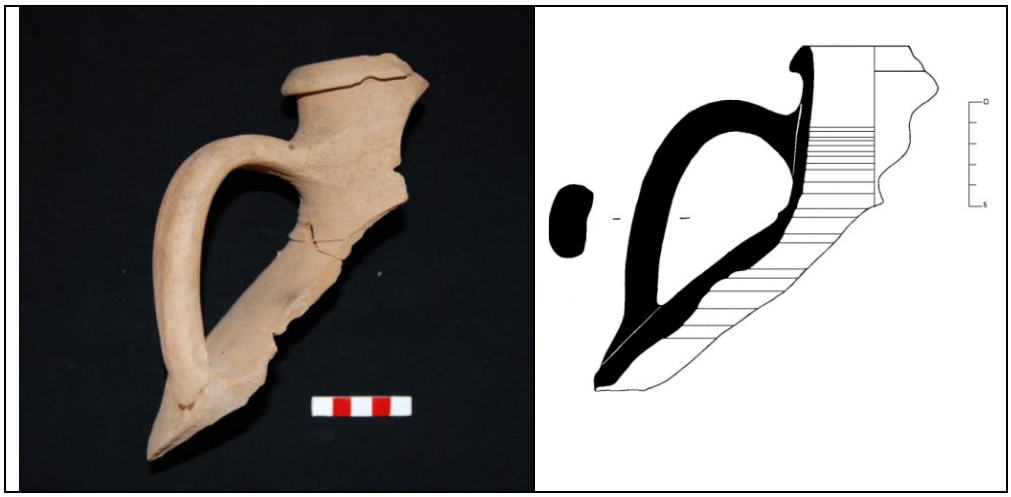
Katkı Maddesi: Az mika

Hamur Yapısı: İyi pişmiş, gözenekli

Tanım: İçi dolu, dibe doğru daralan kaide parçası dipte yuvarlatılmıştır. kaide parçasının üzerinde yivler görülmekte.

Tarih: İ.Ö. 1. yüzyıl – İ.S. 1. yüzyıl arasında üretilmişlerdir.

Benzerleri: Cipriano 1992-1994, 206.

Kat. No. 18

18. Buluntu Yeri: GYM III 2 Nolu dükkan

Tip: ?

Ağız Çapı (dıştan): 8.8 cm

Ağız Çapı (içten): 6.6 cm

Hamur Rengi: Koyu kahverengi

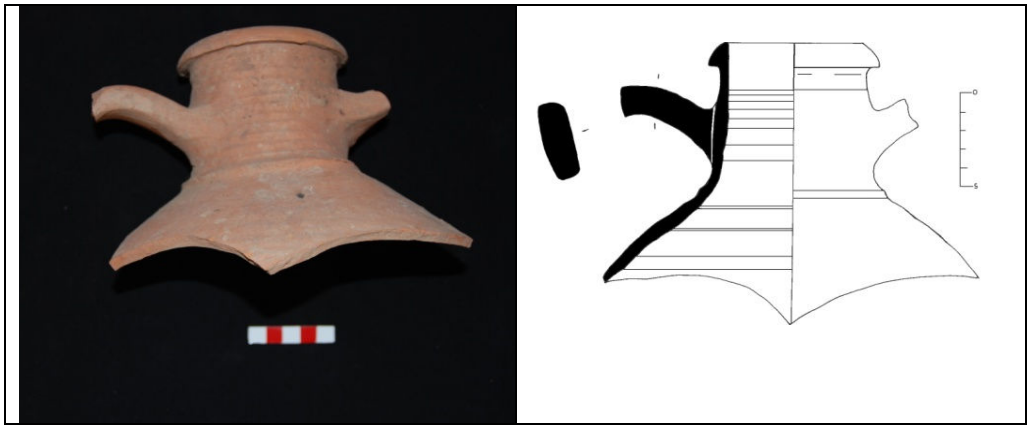
Astar Rengi: Hamur ile aynı renk

Katkı Maddesi: Seyrek mikalı, seyrek kumlu

Hamur Yapısı: İyi pişmiş, gözenekli

Tanım: Bu amphora dışa çekik sarkık ağız kenarına, konik içi yivlendirilmiş boyuna, boyundan başlayıp omuzda birleşen oval kesitli kulplara sahiptir.

Tarih: GYM kazılarında aynı tabakada bulunan sikke ve seramik buluntularının yardımıyla bu parça İ.S. 5. – İ.S. 6. yüzyıla tarihlenebilir.

Kat. No. 19

19. Buluntu Yeri: GYM III 2 Nolu dükkan

Tip: ?

Ağız Çapı (dıştan): 9.3 cm

Ağız Çapı (içten): 7.2 cm

Hamur Rengi: Kırmızı

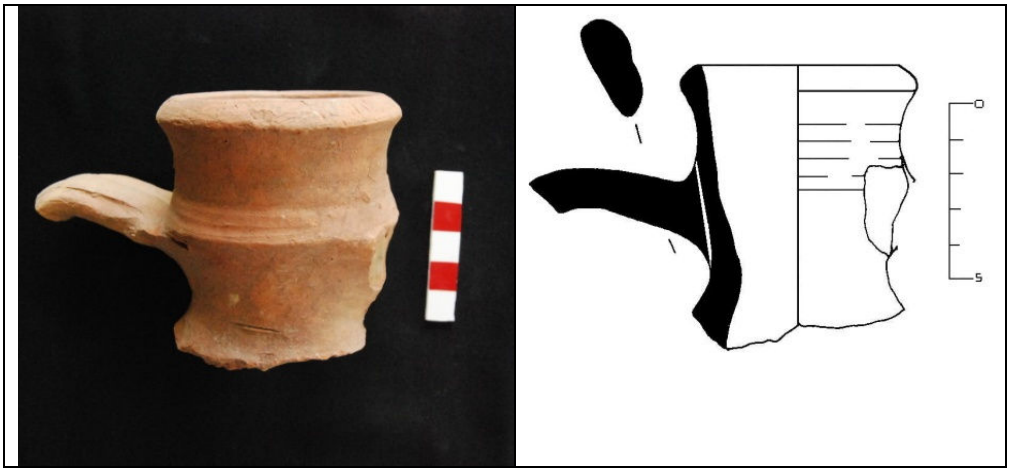
Astar Rengi: Hamur ile aynı renk

Katkı Maddesi: Seyrek mikalı, bitkisel katkı maddesi

Hamur Yapısı: İyi pişmiş, gözenekli

Tanım: Bu amphora dışa çekik sarkık ağız kenarına, konik içi yivlendirilmiş bir boyuna, boyundan çıkan kare kesitli kulplara sahiptir. Amphoranın boyun kısmı içte olduğu gibi dışta da yivlendirilmiştir.

Tarih: GYM kazılarında aynı tabakada bulunan sikke ve seramik buluntularının yardımıyla bu parça İ.S. 4. – İ.S. 7. yüzyıla tarihlenebilir.

Kat. No. 20

20. Buluntu Yeri: GYM III 2 Nolu dükkan

Tip: ?

Ağız Çapı (dıştan): 6.7 cm

Ağız Çapı (içten): 5.7 cm

Hamur Rengi: Koyu kızılımsı kahverengi

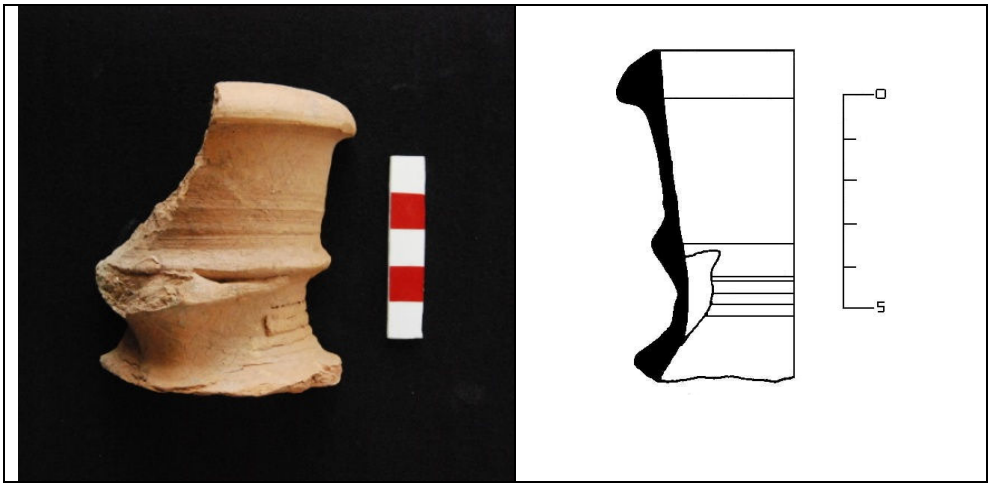
Astar Rengi: Hamur ile aynı renk

Katkı Maddesi: Seyrek mikalı

Hamur Yapısı: Yüksek ateşte fırınlanmış gri hamur, sert, az gözenekli

Tanım: Bu amphora ucu yuvarlatılmış dışa çekik ağız kenarına, boynun tam ortasında çıkan kulplara, kulp hizasında boyun çıkıntısı oluşturulmuş.

Tarih: GYM kazılarında aynı tabakada bulunan sikke ve seramik buluntularının yardımıyla bu parça İ.S. 4. yüzyıla tarihlenebilir.

Kat. No. 21

21. Buluntu Yeri: GYM III 2 Nolu dükkan

Tip: ?

Ağız Çapı (dıştan): 7.4 cm

Ağız Çapı (içten): 6.4 cm

Hamur Rengi: Koyu kahverengi

Astar Rengi: Hamur ile aynı renk

Katkı Maddesi: Seyrek mikalı, bitkisel katkı maddesi

Hamur Yapısı: İyi pişmiş, orta sertlikte, gözenekli

Tanım: Dışa çekik sarkık ağız kenarına sahip, boyun kısmında kulpun çıkış yerinde plastik halka eklentisi bulunmaktadır.

Tarih: GYM kazılarında aynı tabakada bulunan sikke ve seramik buluntularının yardımıyla bu parça İ.S. 5. yüzyıla tarihlenebilir.

Kat. No. 22

22. Buluntu Yeri: GYM III 2 Nolu dükkan

Tip: DR 6B

Hamur Rengi: Kızılımsı koyu kahverengi

Astar Rengi: Sarımsı devetüyü

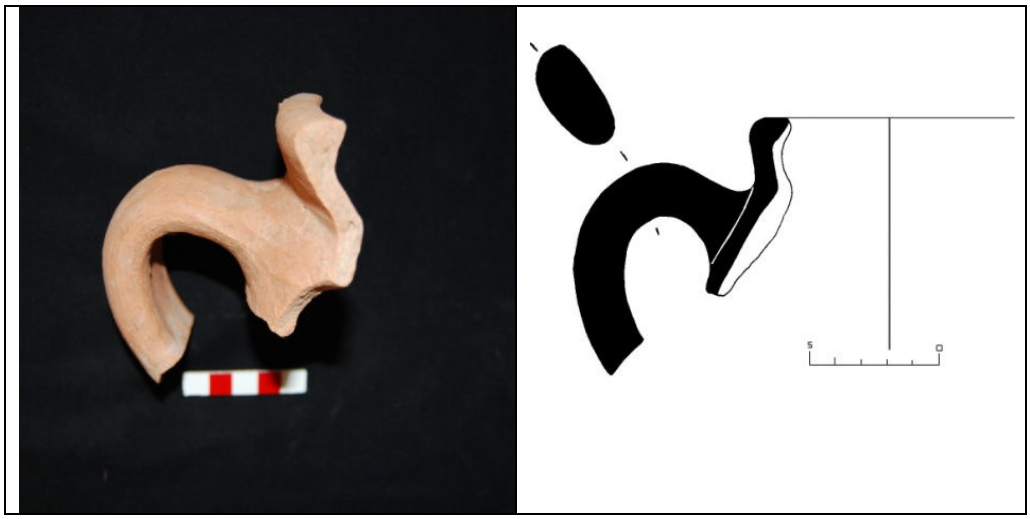
Katkı Maddesi: Yoğun mikalı, Seyrek kumlu

Hamur Yapısı: İyi pişmiş, sert, az gözenekli

Tanım: Boyundan çıkan kulp oval kesitli kulba sahiptir.

Tarih: İ.Ö. 1. yüzyıl - İ.S. 1. yüzyıl arasında üretilmişlerdir.

Benzerleri: Bezeczky 1997a, 180.

Kat. No. 23

23. Buluntu Yeri: GYM III 2 Nolu dükkan

Tip: DR 6B

Ağız Çapı (dıştan): 9.5 cm

Ağız Çapı (içten): 6.8 cm

Hamur Rengi: Kızılımsı koyu kahverengi

Astar Rengi: Hamur ile aynı renk

Katkı Maddesi: Yoğun mikalı, seyrek kumlu

Hamur Yapısı: İyi pişmiş, sert, az gözenekli

Tanım: Dışa çekik yuvarlatılmış ağız kenarına, ağız kenarının hemen altından başlayan yuvarlatılmış kulbun açısına bakıldığında boyunda bittiği görülen oval kesitli kulba sahiptir.

Tarih: İ.Ö. 1. yüzyıl - İ.S. 1. yüzyıl arasında üretilmişlerdir.

Benzerleri: Bezeczky 1997a, 180.

Kat. No. 24

24. Buluntu Yeri: GYM III 2 Nolu dükkan

Tip: ?

Ağız Çapı (dıştan): 13.2 cm

Ağız Çapı (içten): 9.4 cm

Hamur Rengi: Açık kızılımsı koyu kahverengi

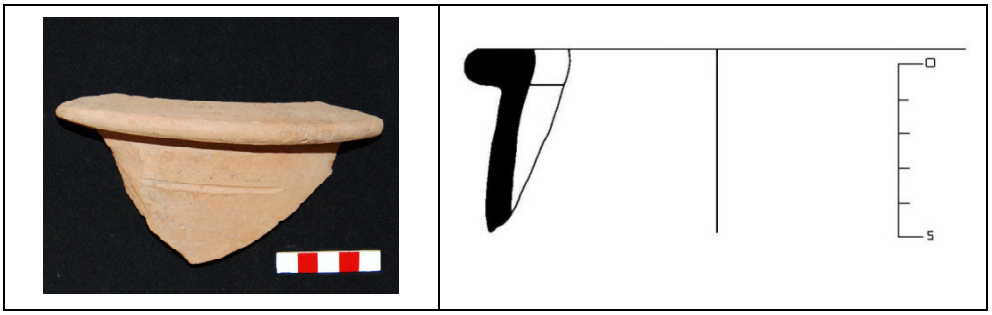
Astar Rengi: Sarımsı devetüyü

Katkı Maddesi: Yoğun mikalı, seyrek kumlu, bitkisel katkı maddesi

Hamur Yapısı: İyi pişmiş, sert

Tanım: Dışa çekik sarkık ağız kenarına, ağız kenarının hemen altından başladığını gösteren kulp kırığına sahiptir.

Tarih: GYM kazılarında aynı tabakada bulunan sikke ve seramik buluntularının yardımıyla bu parça İ.S. 5 – İ.S. 6. yüzyıla tarihlenebilir.

Kat. No. 25

25. Buluntu Yeri: GYM III 2 Nolu dükkan

Tip: ?

Ağız Çapı (dıştan): 14 cm

Ağız Çapı (içten): 10 cm

Hamur Rengi: Koyu kahverengi

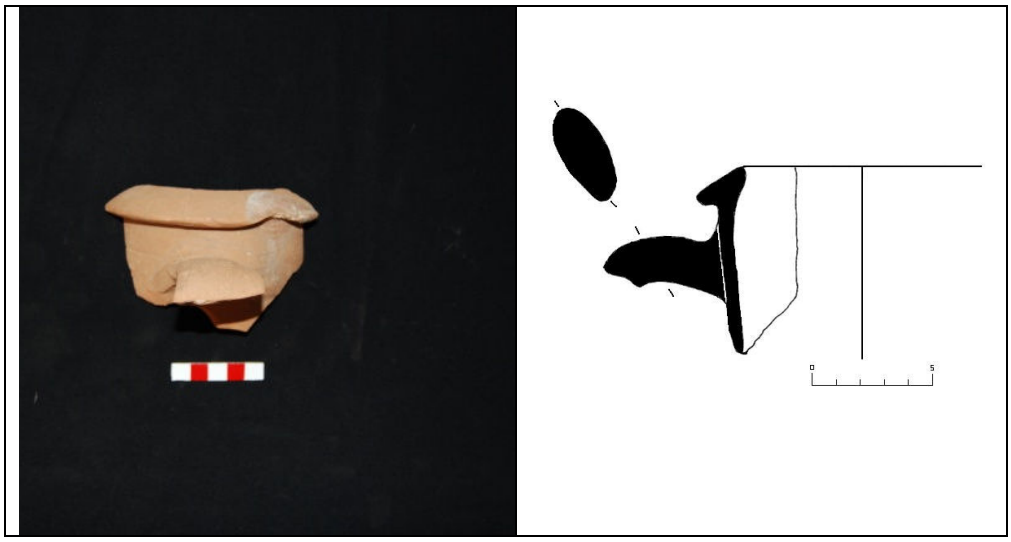
Astar Rengi: Devetüyü

Katkı Maddesi: Yoğun mikalı, bitkisel katkı maddesi

Hamur Yapısı: İyi pişmiş, orta sertlikte, gözenekli

Tanım: Dışa çekik sarkık ağız kenarına sahip amphora parçası.

Tarih: GYM kazılarında aynı tabakada bulunan sikke ve seramik buluntularının yardımıyla bu parça İ.S. 5– İ.S. 6. yüzyıla tarihlenebilir.

Kat. No. 26

26. Buluntu Yeri: GYM III 2 Nolu dükkan

Tip: ?

Ağız Çapı (dıştan): 10 cm

Ağız Çapı (içten): 4.4 cm

Hamur Rengi: Koyu kahverengi

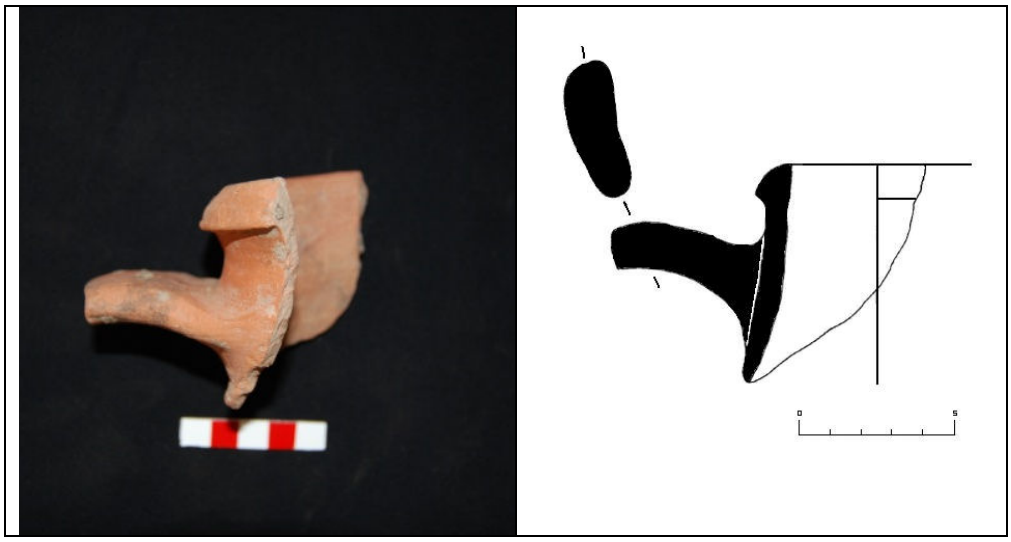
Astar Rengi: Kızılımsı kahverengi

Katkı Maddesi: Bitkisel katkı maddesi, temiz kil

Hamur Yapısı: İyi pişmiş, gözenekli

Tanım: Dışa çekik sarkık ağız kenarına ağız kenarının altından başlayan oval kesitli kulba sahip amphora parçası.

Tarih: GYM kazılarında aynı tabakada bulunan sikke ve seramik buluntularının yardımıyla bu parça İ.S. 5. yüzyıla tarihlenebilir.

Kat. No. 27

27. Buluntu Yeri: GYM III 2 Nolu dükkan

Tip: ?

Ağız Çapı (dıştan): 6 cm

Ağız Çapı (içten): 5.5 cm

Hamur Rengi: Kızılımsı koyu kahverengi

Astar Rengi: Kırmızı

Katkı Maddesi: Seyrek mikalı, seyrek kumlu

Hamur Yapısı: İyi pişmiş, sert

Tanım: Dışa çekik ucu yuvarlatılmış ağız kenarına, boyundan başlayan dikdörtgen kesitli kulba sahip.

Tarih: GYM kazılarında aynı tabakada bulunan sikke ve seramik buluntularının yardımıyla bu parça İ.S. 5. yüzyıla tarihlenebilir.

Kat. No. 28

28. Buluntu Yeri: GYM III 2 Nolu dükkan

Tip: ?

Ağız Çapı (dıştan): 7 cm.

Ağız Çapı (içten): 4.6 cm.

Hamur Rengi: Koyu kahverengi

Astar Rengi: Hamur ile aynı renk

Katkı Maddesi: Yoğun mikalı

Hamur Yapısı: İyi pişmiş, orta sertlikte

Tanım: Ucu yuvarlatılmış ağız kenarına, ağız kenarının hemen altından başlayan oval kesitli kulplara sahiptir.

Tarih: GYM kazılarında aynı tabakada bulunan sikke ve seramik buluntularının yardımıyla bu parça İ.S. 4. yüzyıla tarihlenebilir.

Kat. No. 29

29. Buluntu Yeri: GYM III 2 Nolu dükkan

Tip: ?

Ağız Çapı (dıştan): 7.6 cm.

Ağız Çapı (içten): 5.8 cm.

Hamur Rengi: Koyu kahverengi

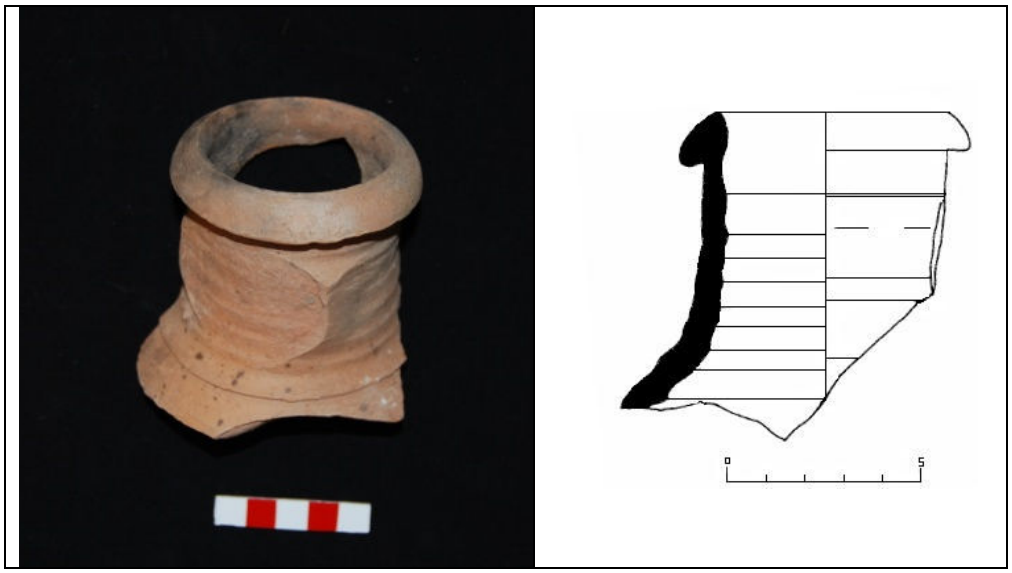
Astar Rengi: Hamur ile aynı renk

Katkı Maddesi: Seyrek mikalı, bitkisel katkı maddesi

Hamur Yapısı: İyi pişmiş, gözenekli

Tanım: Dışa çekik ucu yuvarlatılmış ağız kenarına, silindirik bir boyuna, boyunda başladığını gösteren kulp izlerine, kulp çıkış yerlerinde plastik halka eklentisine sahiptir.

Tarih: GYM kazılarında aynı tabakada bulunan sikke ve seramik buluntularının yardımıyla bu parça İ.S. 5. yüzyıla tarihlenebilir.

Kat. No. 30

30. Buluntu Yeri: GYM III 2 Nolu dükkan

Tip: ?

Ağız Çapı (dıştan): 7.3 cm.

Ağız Çapı (içten): 5.6 cm.

Hamur Rengi: Kızılımsı koyu kahverengi

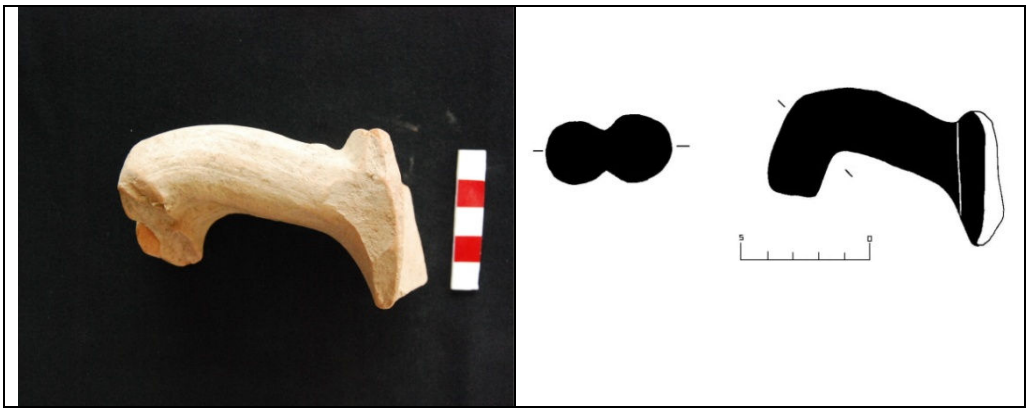
Astar Rengi: Hamur ile aynı renk

Katkı Maddesi: Az mika, bitkisel katkı maddesi

Hamur Yapısı: İyi pişmiş, sert

Tanım: Dışa çekik sarkık ağız kenarına, silindirik bir boyuna, boyunda başladığını gösteren kulp izlerine, boyunun iç kısmında yivlere sahiptir.

Tarih: GYM kazılarında aynı tabakada bulunan sikke ve seramik buluntularının yardımıyla bu parça İ.S. 6. yüzyıla tarihlenebilir.

Kat. No. 31

31. Buluntu Yeri: GYM III 3 Nolu dükkan

Tip: Dressel 2-4 amphorası

Hamur Rengi: Kızılımsı koyu kahverengi

Astar Rengi: Devetüyü

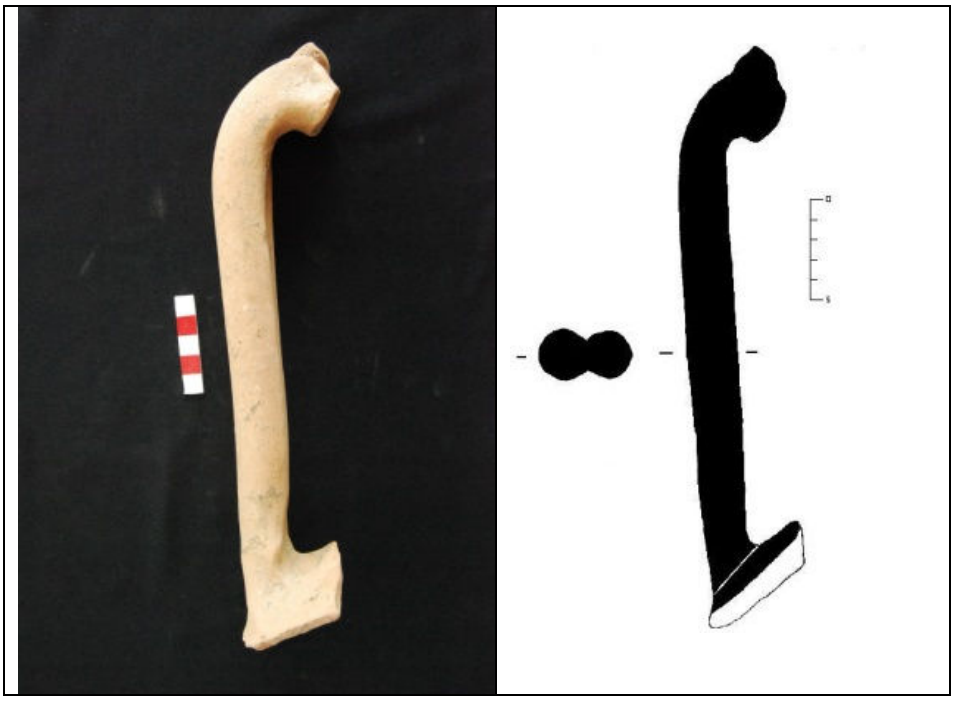
Katkı Maddesi: Seyrek mikalı

Hamur Yapısı: İyi pişmiş, sert

Tanım: Boyun kısmından ayrılan keskin bir açıyla gövdeye inen ikiz kulp kesitlerine sahip kulp parçası.

Tarih: İ.Ö. 1. yüzyıl sonu- İ.S. 1. Yüzyıl arasında üretilmişlerdir.

Benzerleri: Massa 1980-1981, 235 vd, Fig.6., Falguera Anteas 1991, 94.

Kat. No. 32

32. Buluntu Yeri: GYM III 3 Nolu dükkan

Tip: ?

Hamur Rengi: Kızılımsı açık kahverengi

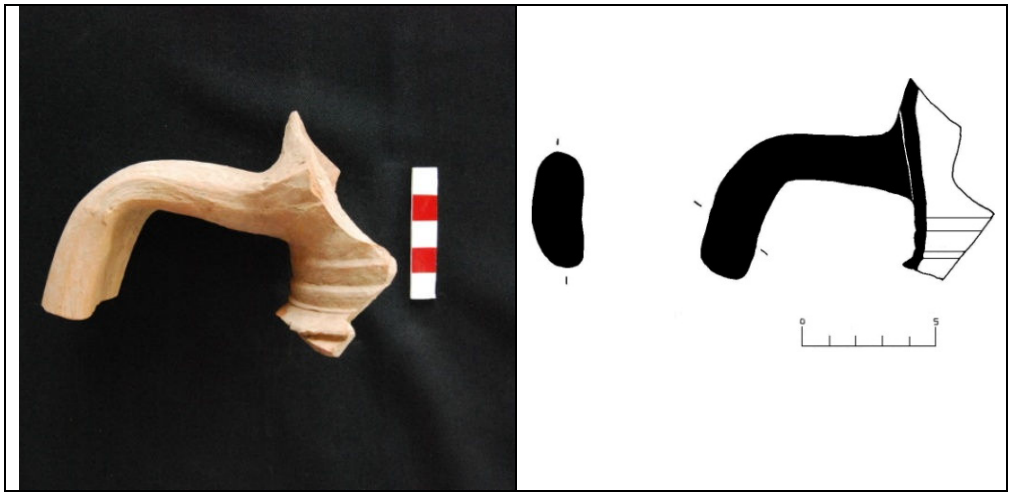
Astar Rengi: Kahverengi

Katkı Maddesi: Seyrek mikalı, seyrek kumlu

Hamur Yapısı: İyi pişmiş, sert

Tanım: Amphora ait kulp parçası, boyundan çıkış yönüne sahip, çıkış noktasından yükselen ev en yüksek yerde çıkıntı yaptığı görülen kulp çift boğumlu kesite sahiptir.

Tarih: GYM kazılarında aynı tabakada bulunan sikke ve seramik buluntularının yardımıyla bu parça İ.S. 4. yüzyıla tarihlenebilir.

Kat. No. 33

33.Buluntu Yeri: GYM III 3 Nolu dükkan

Tip: ?

Hamur Rengi: Kırmızı

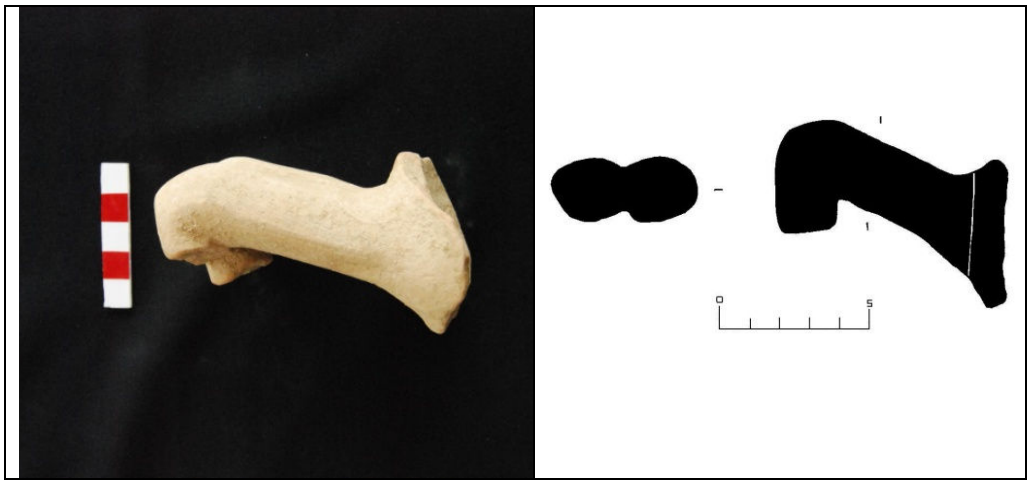
Astar Rengi: Devetüyü

Katkı Maddesi: Seyrek mikalı, bitkisel katkı maddesi

Hamur Yapısı: İyi pişmiş, gözenekli

Tanım: Korunan kısımdan görüldüğü kadarıyla boyun omuz geçisinde kademeli yivlendirilmiştir. Boyundan çıkan oval kesitli kulba sahip.

Tarih: GYM kazılarında aynı tabakada bulunan sikke ve seramik buluntularının yardımıyla bu parça İ.S. 4. yüzyıla tarihlenebilir.

Kat. No. 34

34. Buluntu Yeri: GYM III 3 Nolu dükkan

Tip: Dressel 2-4 amphorası

Hamur Rengi: Kızılımsı kahverengi

Astar Rengi: Devetüyü

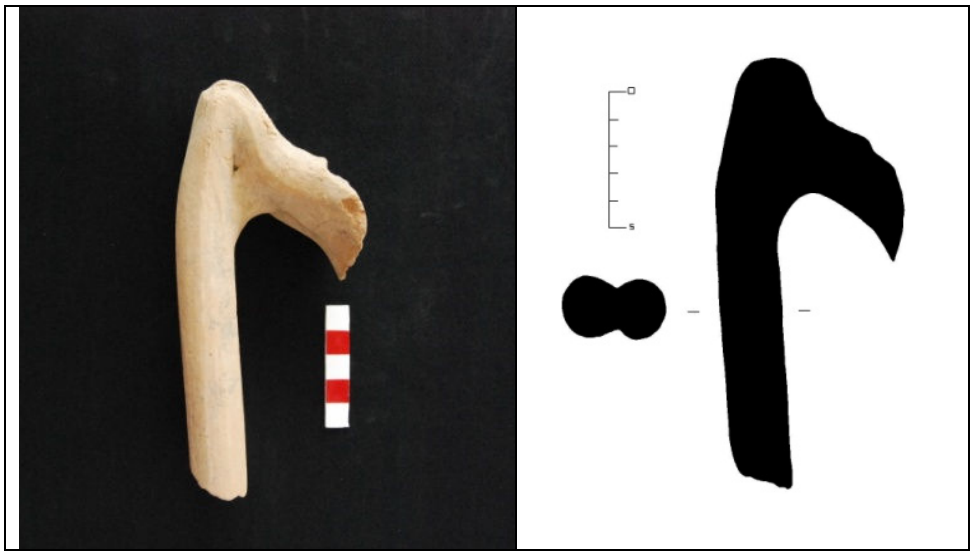
Katkı Maddesi: Yoğun mikalı, seyrek taşçıklı

Hamur Yapısı: İyi pişmiş, sert

Tanım: Boyun kısmından ayrılıp yukarı çıkan kulp keskin bir açı yaparak gövdeye inmiş ikiz kulp kesiti olan kulp parçası.

Tarih: İ.Ö. 1. yüzyıl sonu - İ.S. 2. yüzyıl ortalarında üretilmişlerdir.

Benzerleri: Falguera Anteas 1991, 94., Nolla 1982, 169., Scognamiglio 1993, 157., Scognamiglio 1985, 20.

Kat. No. 35

35. Buluntu Yeri: GYM III 3 Nolu dükkan

Tip: Agora M54

Hamur Rengi: Açık kahverengi

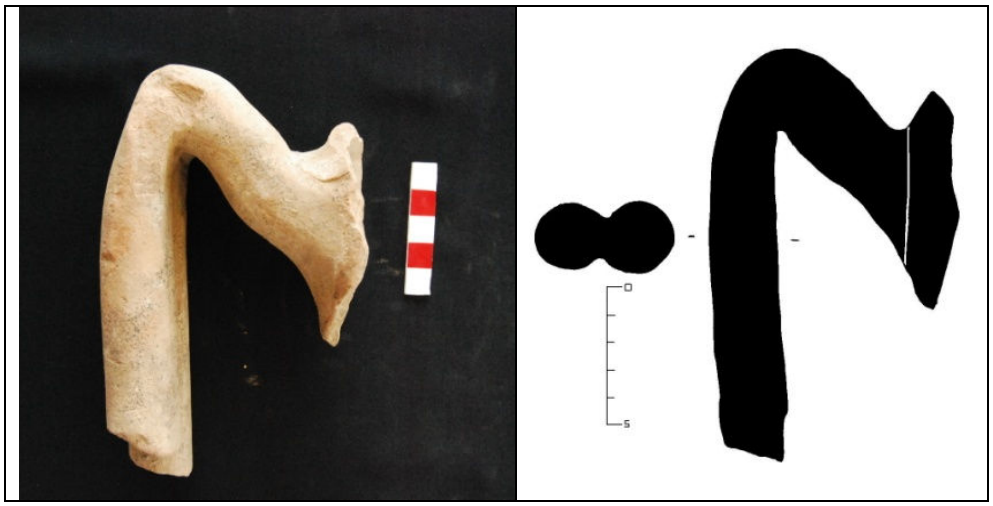
Astar Rengi: Devetüyü

Katkı Maddesi: Yoğun mikalı, seyrek taşçıklı, bitkisel katkı maddesi

Hamur Yapısı: İyi pişmiş, sert, az gözenekli

Tanım: Boyundan keskin bir açıyla ayrılan çift boğumlu kesite sahip kulp parçası.

Tarih: İ.S. 1. yüzyılda üretilmişlerdir.

Kat. No. 36

36. Buluntu Yeri: GYM III 3 Nolu dükkan

Tip: Dressel 2-4 amphorası

Hamur Rengi: Koyu kahverengi

Astar Rengi: Devetüyü

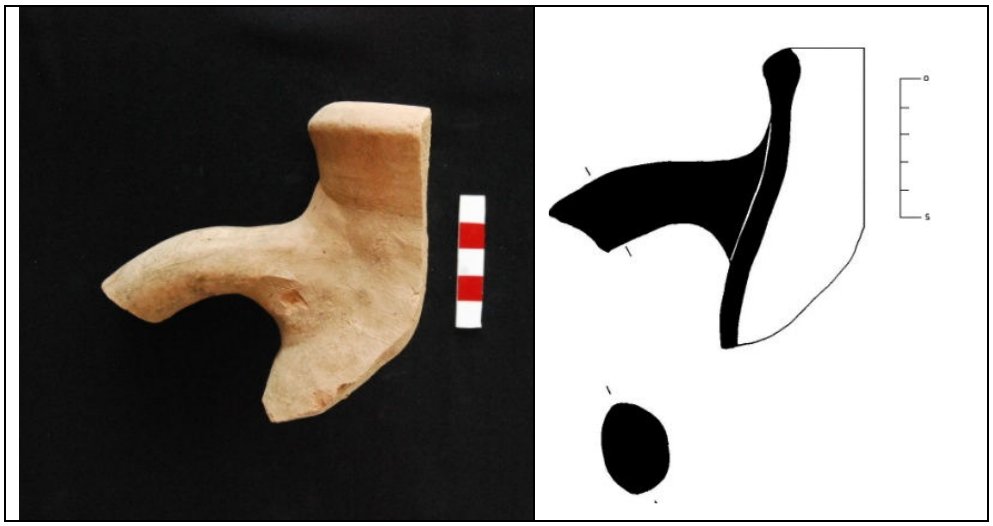
Katkı Maddesi: Yoğun mikalı, bitkisel katkı maddesi

Hamur Yapısı: İyi pişmiş

Tanım: Boyunla birleştiği noktadan keskin bir açıyla ayrılan, çift boğumlu kesite sahip kulp parçası

Tarih: İ.Ö. 1. yüzyıl sonudan- İ.S.1. yüzyıl ortalarına kadar üretilmişlerdir.

Benzerleri: Massa 1980-1981, 235 vd, Falguera Anteas 1991, 83., Nolla 1982, 169., Sciallano 1985, 13. Pollino 1986, 174.

Kat. No. 37

37. Buluntu Yeri: GYM III 3 Nolu dükkan

Tip: ?

Ağız Çapı (dıştan): 9 cm

Ağız Çapı (içten): 6.2 cm

Hamur Rengi: Koyu kahverengi

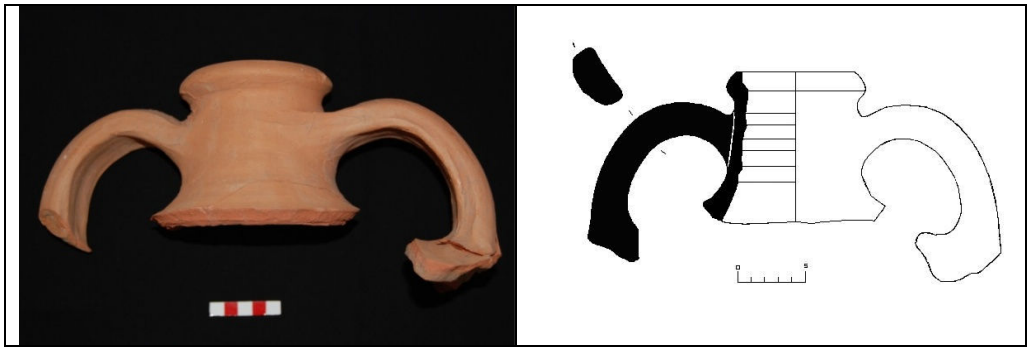
Astar Rengi: Devetüyü

Katkı Maddesi: Seyrek mikalı, seyrek kumlu, bitkisel katkı maddesi

Hamur Yapısı: İyi pişmiş, sert

Tanım: Bu amphora ucu yuvarlatılmış dışa çekik ağız kenarına, ağız kenarının hemen altından başlayan oval kesitli kulplara sahiptir.

Tarih: GYM kazılarında aynı tabakada bulunan sikke ve seramik buluntularının yardımıyla bu parça İ.S. 5. yüzyıla tarihlenebilir.

Kat. No. 38

38. Env. No: TRL 07. GYM III. 355

Tip: ?

Ağız Çapı (dıştan): 9 cm

Ağız Çapı (içten): 8.2 cm

Hamur Rengi: Gri hamur kiremit rengi

Astar Rengi: Devetüyü

Katkı Maddesi: Seyrek mikalı, seyrek kumlu, bitkisel katkı maddesi

Hamur Yapısı: İyi pişmiş, sert, gözenekli, kaba hamur

Tanım: Bu amphora ucu yuvarlatılmış dışa çekik ağız kenarına, ağız kenarının altında başlayıp uzantısıyla omuzda birleştiğini gösteren oval kesitli kulplara, içi yivlendirilmiş silindirik boyuna sahiptir

Tarih: GYM kazılarında aynı tabakada bulunan sikke ve seramik buluntularının yardımıyla bu parça İ.S. 4. yüzyıla tarihlenebilir.

Kat. No. 39

39. Env. No: TRL 07. GYM III (08) 82

Tip: ?

Ağız Çapı (dıştan): 7.9 cm

Ağız Çapı (içten): 5.8 cm

Hamur Rengi: Koyu kahverengi

Astar Rengi: Sarımsı devetüyü

Katkı Maddesi: Seyrek mikalı, bitkisel katkı maddesi, az kum

Hamur Yapısı: İyi pişmiş, sert

Tanım: Bu amphora ucu yuvarlatılmış dışa çekik ağız kenarına, silindirik bir boyuna, ağız kenarının altında başlayan ve omuzda bağlanan oval kesitli kulplara sahiptir.

Tarih: GYM kazılarında aynı tabakada bulunan sikke ve seramik buluntularının yardımıyla bu parça İ.S. 5. yüzyıla tarihlenebilir.

Kat. No. 40

40. Env. No: TRL 07. GYM III. 356

Tip: ?

Ağız Çapı (dıştan): 5.5 cm

Ağız Çapı (içten): 7 cm

Hamur Rengi: Kızılımsı kahverengi

Astar Rengi: Hamur ile aynı renk

Katkı Maddesi: Seyrek mikalı, bitkisel katkı maddesi

Hamur Yapısı: İyi pişmiş, gözenekli

Tanım: Bu amphora ucu yuvarlatılmış dışa çekik ağız kenarına, silindirik içi yivlendirilmiş bir boyuna, ağız kenarının altında başlayıp omuza bağlanan kare kesitli kulplara sahiptir.

Tarih: GYM kazılarında aynı tabakada bulunan sikke ve seramik buluntularının yardımıyla bu parça İ.S. 4. yüzyıla tarihlenebilir.

Kat. No. 41

41. Buluntu Yeri: GYM III 3 Nolu dükkan

Tip: ?

Ağız Çapı (dıştan): 9.9 cm

Ağız Çapı (içten): 8.2 cm

Hamur Rengi: Kızılımsı koyu kahverengi

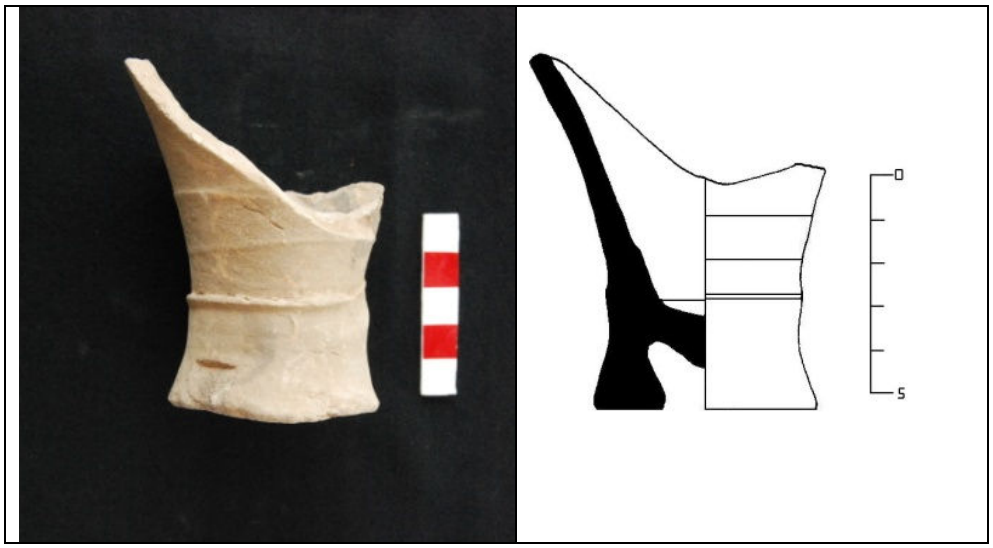
Astar Rengi: Devetüyü

Katkı Maddesi: Seyrek mikalı, temiz kil

Hamur Yapısı: İyi pişmiş, gözenekli, kaba hamur yapısına sahip

Tanım: Bu amphora ucu yuvarlatılmış dışa çekik ağız kenarına, boyunun üst bölümünden çıkan yuvarlak kesitli kalın kulplara içi yivlendirilmiş silindirik bir boyuna sahiptir.

Tarih: GYM kazılarında aynı tabakada bulunan sikke ve seramik buluntularının yardımıyla bu parça İ.S. 4. yüzyıla tarihlenebilir.

Kat. No. 42

42. Buluntu Yeri: GYM III 3 Nolu dükkan

Tip: LR 3

Kaide Çapı (dıştan): 5.2 cm

Kaide Çapı (içten): 2.4 cm

Hamur Rengi: Kızılımsı koyu kahverengi

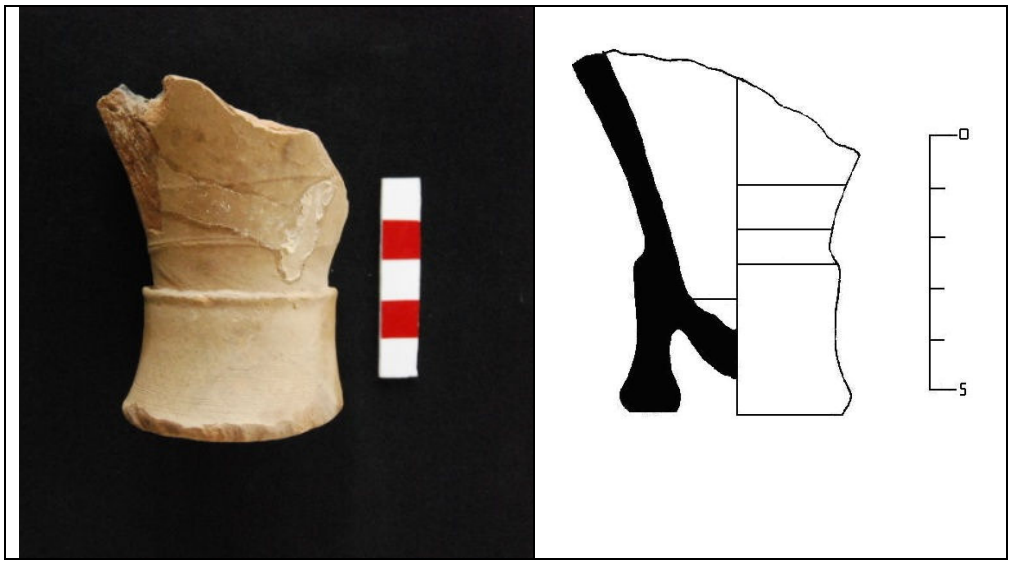
Astar Rengi: Koyu devetüyü

Katkı Maddesi: Seyrek mikalı

Hamur Yapısı: İyi pişmiş, sert

Tanım: İçi boş, ucu yuvarlatılmış, dipte içe profillendirilmiş yüksek halka formlu kaide parçası üstte yivlendirilmiştir.

Tarih: İ.S. 1. yüzyıl – İ.S. 4. yüzyıl arasında üretilmişlerdir.

Kat. No. 43

43. Buluntu Yeri: GYM III 3 Nolu dükkan

Tip: LR 3

Kaide Çapı (dıştan): 4.9 cm

Kaide Çapı (içten): 2.4cm

Hamur Rengi: Koyu kahverengi

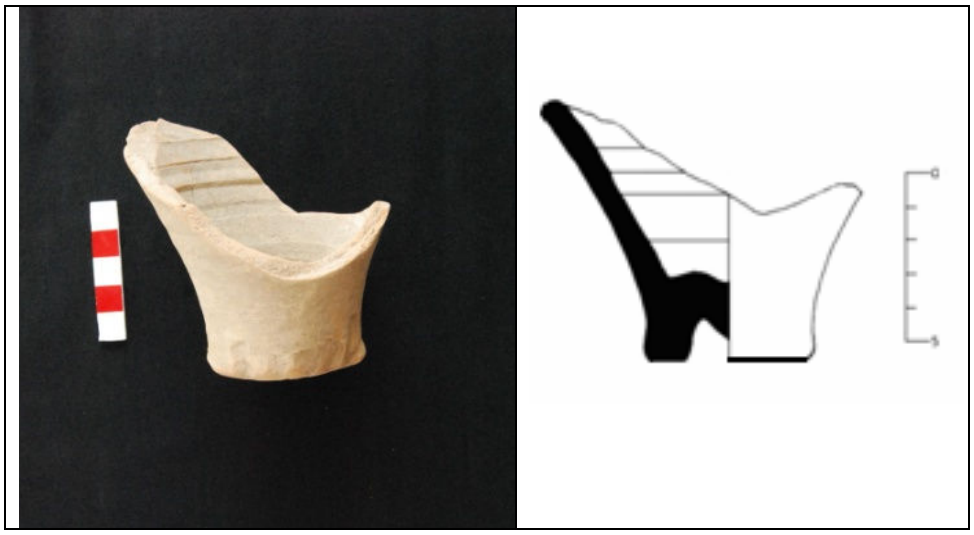
Astar Rengi: Devetüyü

Katkı Maddesi: Seyrek mikalı

Hamur Yapısı: İyi pişmiş, sert

Tanım: İçi boş, ucu yuvarlatılmış, dipte içe profillendirilmiş yüksek halka formlu kaide parçası üstte yivlendirilmiştir.

Tarih: İ.S. 1. yüzyıl – İ.S. 4. Yüzyıl arasında üretilmişlerdir.

Kat. No. 44

44. Buluntu Yeri: GYM III 3 Nolu dükkan

Tip: LR 3

Kaide Çapı (dıştan): 5.1 cm

Kaide Çapı (içten): 2.7 cm

Hamur Rengi: Koyu kahverengi

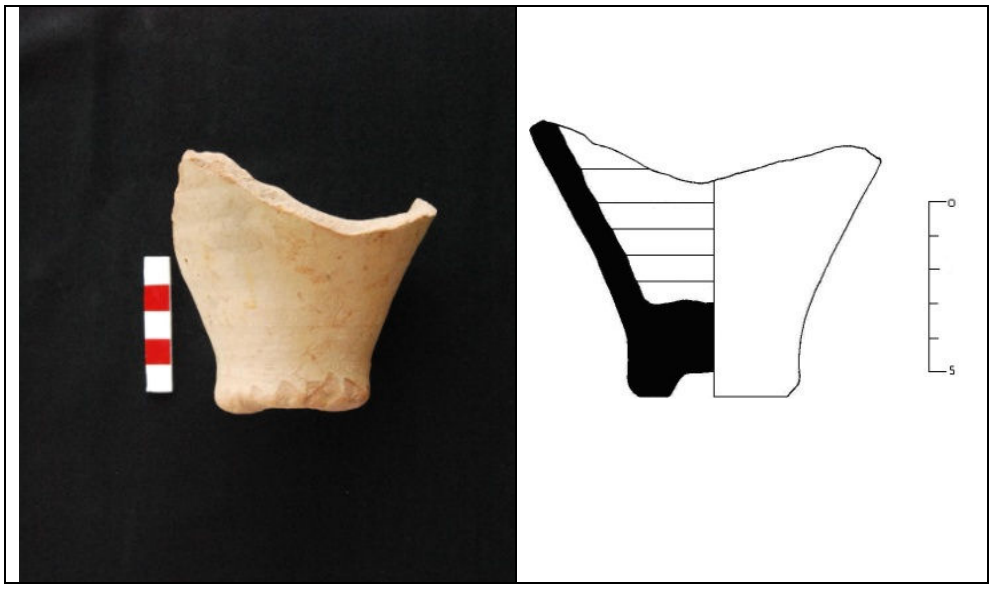
Astar Rengi: Devetüyü

Katkı Maddesi: Seyrek mikalı

Hamur Yapısı: İyi pişmiş, sert

Tanım: İçi boş ucu yuvarlatılmış kaide parçasının iç kısmı yivlendirilmiş dipte içe profillendirilmiş

Tarih: İ.S. 1. yüzyıl – İ.S. 4. yüzyıl arasında üretilmişlerdir.

Kat. No. 45

45. Buluntu Yeri: GYM III 3 Nolu dükkan

Tip: ?

Kaide Çapı (dıştan): 4.8 cm

Kaide Çapı (içten): 2.8 cm

Hamur Rengi: Kızılımsı koyu kahverengi

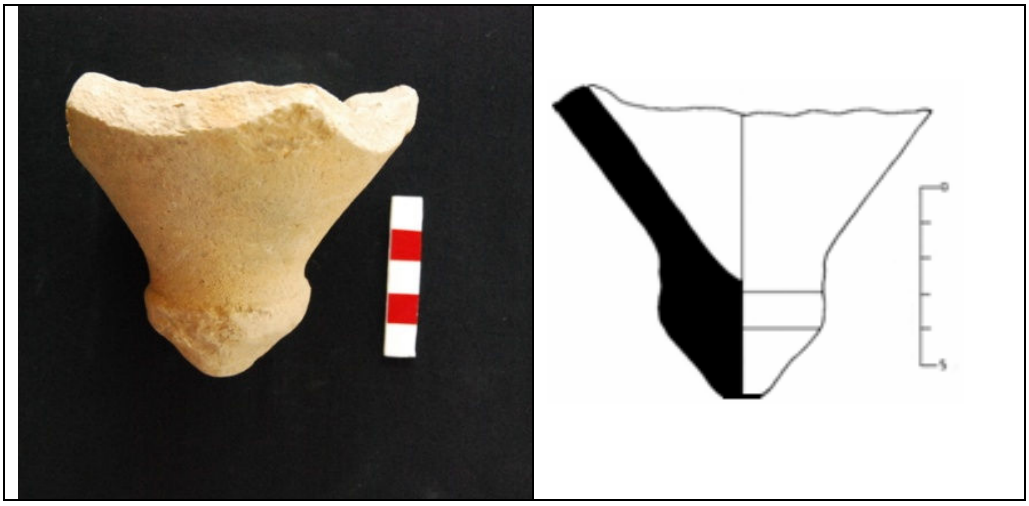
Astar Rengi: Devetüyü

Katkı Maddesi: Seyrek mikalı

Hamur Yapısı: İyi pişmiş, sert

Tanım: İçi boş ucu yuvarlatılmış kaide parçasının iç kısmı yivlendirilmiş dipte içe profillendirilmiş

Tarih: GYM kazılarında aynı tabakada bulunan sikke ve seramik buluntularının yardımıyla bu parça İ.S. 4. yüzyıla tarihlenebilir.

Kat. No. 46

46. Buluntu Yeri: GYM III 3 Nolu dükkan

Tip: Kos amphorası

Kaide Çapı (dıştan): 1 cm

Hamur Rengi: Devetüyü

Astar Rengi: Hamur ile aynı renk

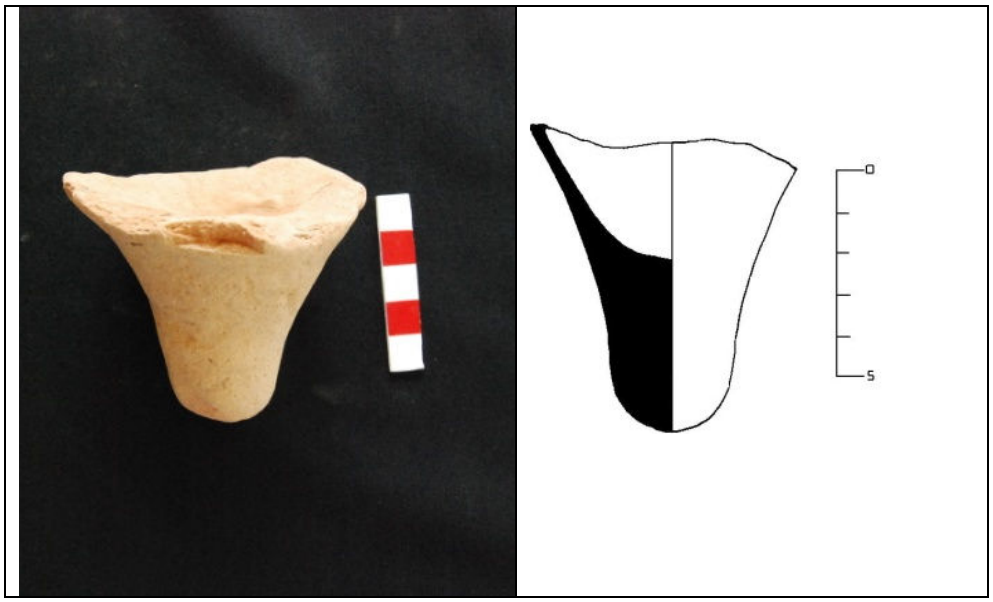
Katkı Maddesi: Seyrek mikalı, seyrek kumlu, seyrek taşçıklı

Hamur Yapısı: İyi pişmiş, sert

Tanım: İçi dolu, aşağıya doğru daralan form plastik halka eklentili.

Tarih: İ.Ö. 5. yüzyıl – İ.Ö. 3. yüzyıl arasında üretilmişlerdir.

Benzerleri: Monsieur 2001, 79.

Kat. No. 47

47. Buluntu Yeri: GYM III 3 Nolu dükkan

Tip: Tripolitania I amphorası

Kaide Çapı (dıştan): 1.8 cm

Hamur Rengi: Kızılımsı turuncu

Astar Rengi: Devetüyü

Katkı Maddesi: Seyrek mikalı, seyrek kumlu

Hamur Yapısı: İyi pişmiş, sert

Tanım: İçi dolu, dibe doğru daralan kaide parçası dipte yuvarlatılmış.

Tarih: İ.S. 1. yüzyılda üretilmişlerdir.

Benzerleri: Mackensen 1934–1937, 246.

Kat. No. 48

48. Buluntu Yeri: GYM III 3 nolu dükkan

Tip: Tripolitania II amphorası

Kaide Çapı (dıştan): 1 cm

Hamur Rengi: Açık kızılımsı kahverengi

Astar Rengi: Devetüyü

Katkı Maddesi: Youğn mikalı, seyrek kumlu

Hamur Yapısı: İyi pişmiş, sert

Tanım: İçi dolu, dibe doğru daralan kaide parçası dipte yuvarlatılmıştır.

Tarih: İ.S. 2. yüzyıl – İ.S. 4. yüzyıl arasında üretilmişlerdir.

Kat. No. 49

49. Buluntu Yeri: GYM III 3 Nolu dükkan

Tip: DR 1B amphorası

Kaide Çapı (dıştan): 4.9 cm

Hamur Rengi: Kızılımsı kahverengi

Astar Rengi: Hamur ile aynı renk

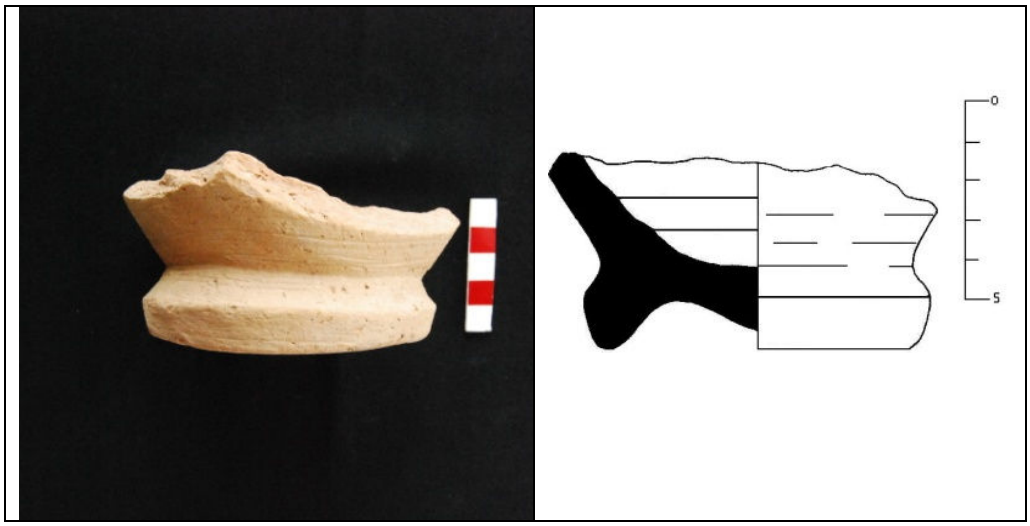
Katkı Maddesi: Seyrek mikalı, seyrek kumlu, bitkisel katkı maddesi

Hamur Yapısı: İyi pişmiş, sert

Tanım: İçi dolu, dibe doğru daralan kaide parçası dipte düzleştirilmiştir.

Tarih: İ.Ö. 1. Yüzyılda üretilmişlerdir.

Benzerleri: Volpe 1994, 223, Giacobbi-Lequément 1987, 175.

Kat. No. 50

50. Buluntu Yeri: GYM III 3 Nolu dükkan

Tip: Gauloise 4 amphorası

Kaide Çapı (dıştan): 8.4 cm

Kaide Çapı (içten): 7 cm

Hamur Rengi: Açık kahverengi

Astar Rengi: Devetüyü

Katkı Maddesi: Seyrek mikalı, seyrek taşçıklı

Hamur Yapısı: İyi pişmiş, sert, az gözenekli

Tanım: İçi boş, ucu yuvarlatılmış halka kaidenin taban kısmında içe doğru profillendirilmiş kaide parçasının gövdeye uzanan kısımlarında çark izleri bulunmaktadır.

Tarih: İ.Ö. 1.yüzyıl – İ.S. 3. yüzyıl arasında üretilmişlerdir.

Benzerleri: Laubenheimer 1987, 201.

Kat. No. 51

51. Buluntu Yeri: GYM III 3 Nolu dükkan

Tip: ?

Kaide Çapı (dıştan): 2.9 cm

Hamur Rengi: Koyu kahverengi

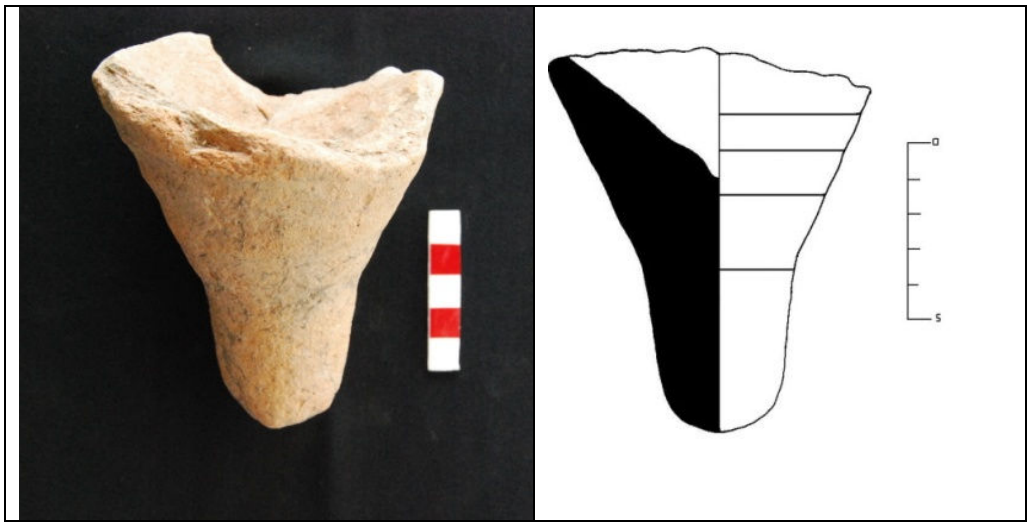
Astar Rengi: Devetüyü

Katkı Maddesi: Seyrek mikalı, seyrek taşçıklı

Hamur Yapısı: İyi pişmiş

Tanım: İçi dolu, kaideye doğru daralıp ucu yuvarlatılmış kaide parçasının üzeri yivlendirilmiş.

Tarih: GYM kazılarında aynı tabakada bulunan sikke ve seramik buluntularının yardımıyla bu parça İ.S. 4. yüzyıla tarihlenebilir.

Kat. No. 52

52. Buluntu Yeri: GYM III 3 Nolu dükkan

Tip: ?

Kaide Çapı (dıştan): 3 cm

Hamur Rengi: Koyu kahverengi

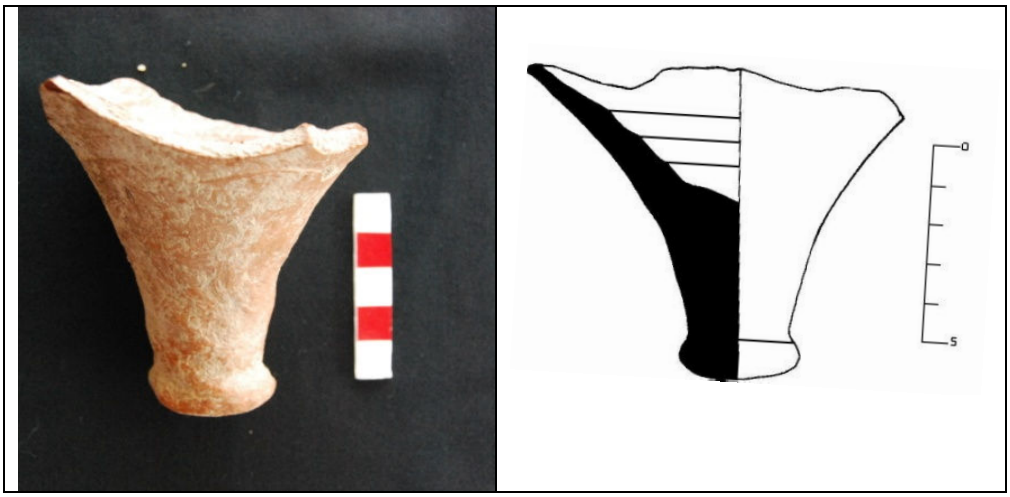
Astar Rengi: Devetüyü

Katkı Maddesi: Yoğun mikalı, bitkisel katkı maddesi

Hamur Yapısı: İyi pişmiş, gözenekli, sert

Tanım: İçi dolu, kaideye doğru daralıp ucu yuvarlatılmış kaide parçasının üzeri yivlendirilmiş.

Tarih: GYM kazılarında aynı tabakada bulunan sikke ve seramik buluntularının yardımıyla bu parça İ.S. 5. yüzyıla tarihlenebilir.

Kat. No. 53

53. Buluntu Yeri: GYM III 3 Nolu dükkan

Tip: ?

Kaide Çapı (dıştan): 3.3 cm

Hamur Rengi: Kiremit rengi

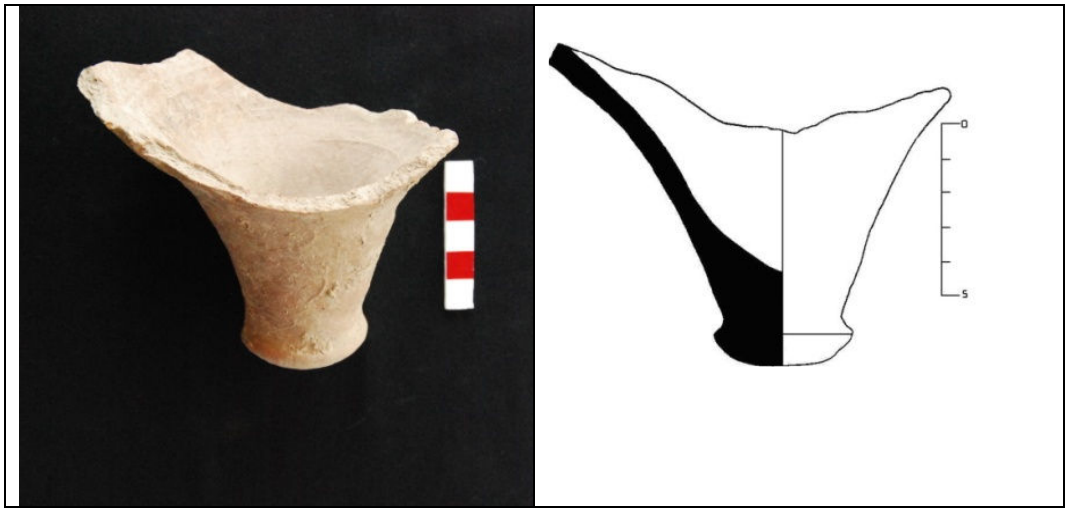
Astar Rengi: Hamur ile aynı renk

Katkı Maddesi: Yoğun mikalı

Hamur Yapısı: İyi pişmiş

Tanım: İçi dolu, kaideye doğru daralıp ucu yuvarlatılmış kaide parçası.

Tarih: GYM kazılarında aynı tabakada bulunan sikke ve seramik buluntularının yardımıyla bu parça İ.S. 6. yüzyıla tarihlenebilir.

Kat. No. 54

54. Buluntu Yeri: GYM III 3 Nolu dükkan

Tip: ?

Kaide Çapı (dıştan): 4.1 cm

Hamur Rengi: Koyu Kahverengi

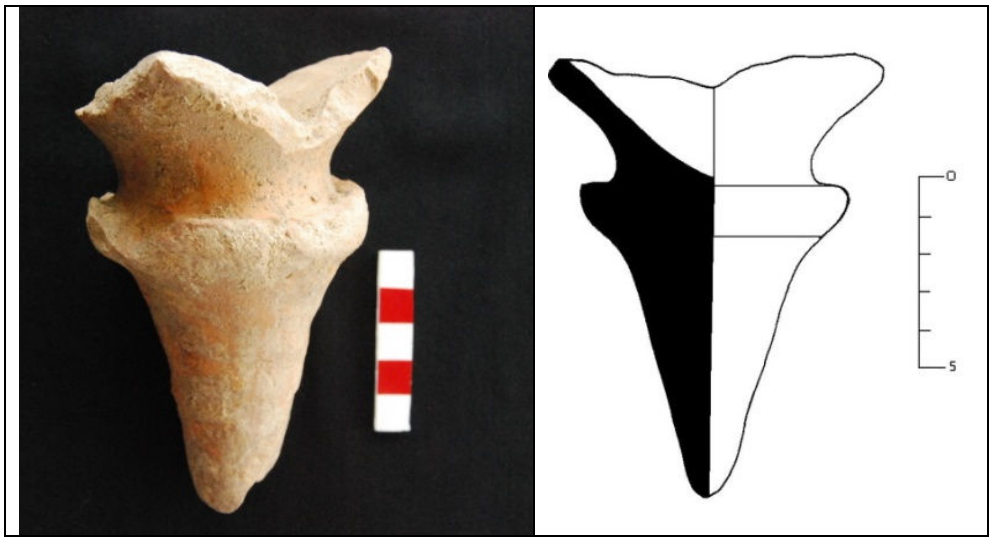
Astar Rengi: Hamur ile aynı renk

Katkı Maddesi: Yoğun mikalı

Hamur Yapısı: İyi pişmiş, kaide içinde çatlaklar var

Tanım: İçi dolu, kaideye doğru daralıp ucu yuvarlatılmış kaide parçası.

Tarih: GYM kazılarında aynı tabakada bulunan sikke ve seramik buluntularının yardımıyla bu parça İ.S. 5 – İ.S. 6. yüzyıla tarihlenebilir.

Kat. No. 55

55. Buluntu Yeri: GYM III 3 Nolu dükkan

Tip: Knidos amphorası

Kaide Çapı (dıştan): 0.4 cm

Hamur Rengi: Koyu kahverengi

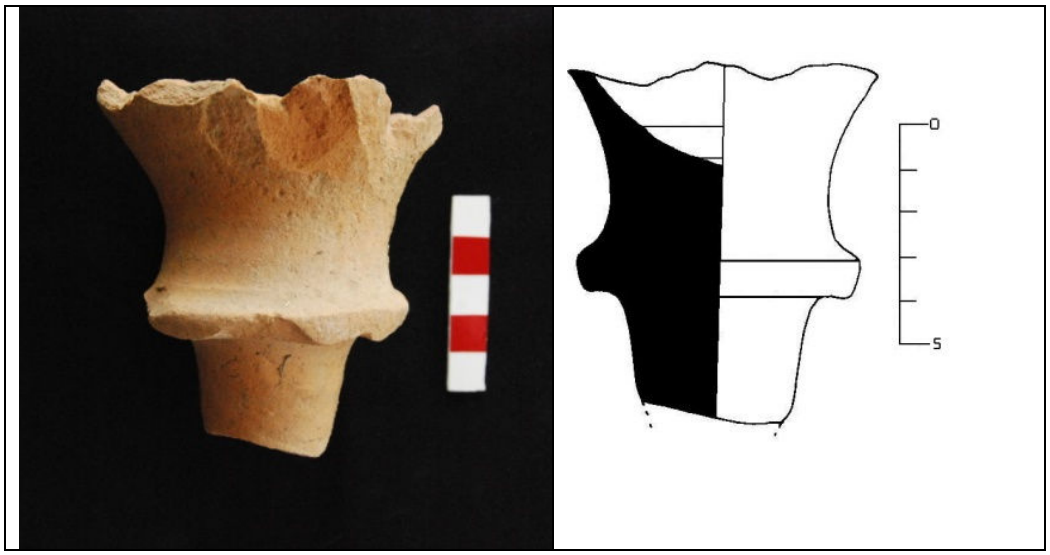
Astar Rengi: Kızılımsı Koyu kahverengi

Katkı Maddesi: Seyrek mikalı, seyrek taşçıklı

Hamur Yapısı: İyi pişmiş, sert

Tanım: İçi dolu, plastik halka eklentili kaide parçası üçgen formlu profile sahip uca doğru sivrileşmiş.

Tarih: İ.Ö. 4. yüzyıl – İ.Ö. 1. Yüzyıl arasında üretilmişlerdir.

Kat. No. 56

56. Buluntu Yeri: GYM III 3 Nolu dükkan

Tip: Knidos amphorası

Kaide Çapı (dıştan): 2.8 cm

Hamur Rengi: Koyu kahverengi

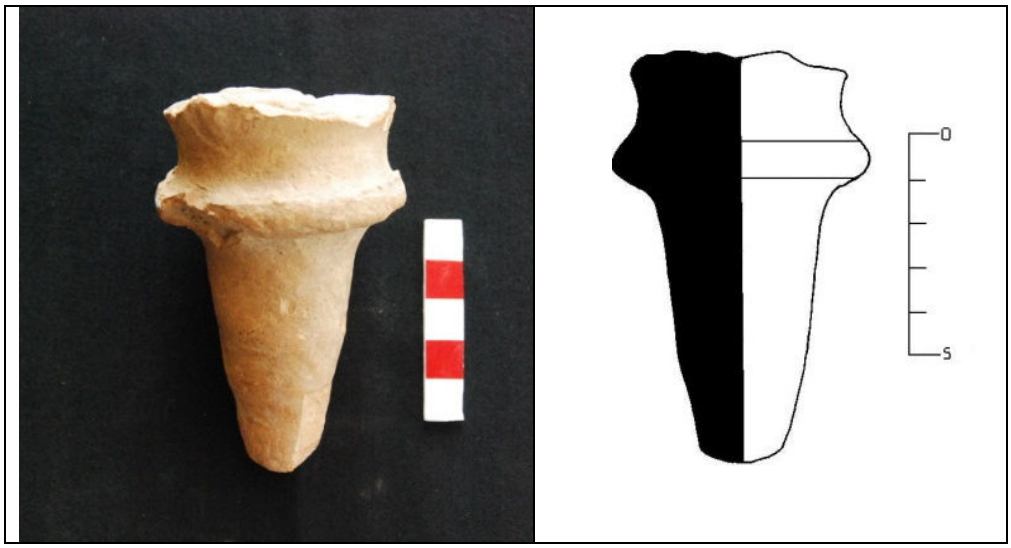
Astar Rengi: Hamur ile aynı renk

Katkı Maddesi: Seyrek mikalı

Hamur Yapısı: İyi pişmiş

Tanım: İçi dolu, plastik halka eklentili kaide parçası üçgen formlu profile sahip uca doğru sivrileşmiş fakat ucu kırılmış kaide parçası.

Tarih: İ.Ö. 4. yüzyıl – İ.Ö. 1. Yüzyıl arasında üretilmişlerdir.

Kat. No. 57

57. Buluntu Yeri: GYM III 3 Nolu dükkan

Tip: Knidos amphorası

Kaide Çapı (dıştan): 1.7 cm

Hamur Rengi: Koyu kahverengi

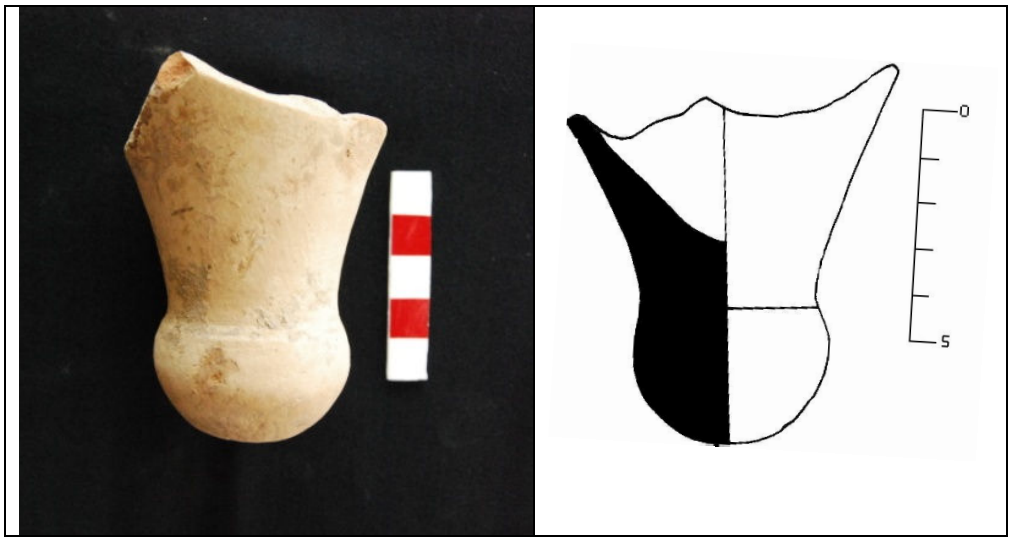
Astar Rengi: Hamur ile aynı renk

Katkı Maddesi: Seyrek mikalı

Hamur Yapısı: İyi pişmiş, sert

Tanım: İçi dolu, plastik halka eklentili kaide parçası üçgen formlu profile sahip uca doğru sivrileşmiş.

Tarih: İ.Ö. 4. yüzyıl – İ.Ö. 1.yüzyıl arasında üretilmişlerdir.

Kat. No. 58

58. Buluntu Yeri: GYM III 3 Nolu dükkan

Tip: ?

Kaide Çapı (dıştan): 4.2 cm

Hamur Rengi: Kırmızı

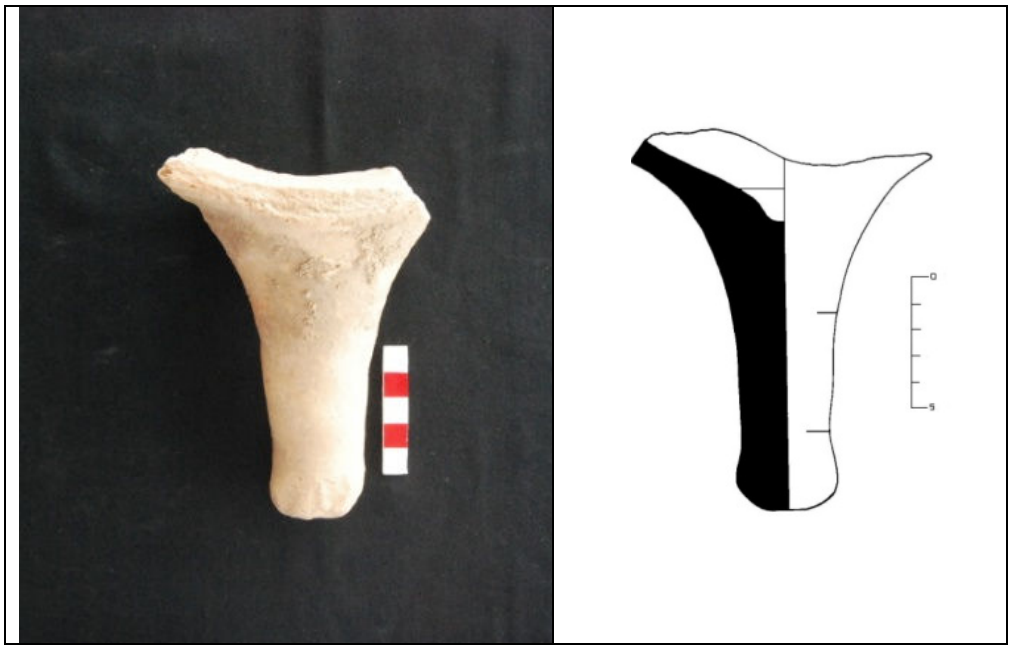
Astar Rengi: Sarımsı devetüyü

Katkı Maddesi: Seyrek mikalı

Hamur Yapısı: İyi pişmiş, temiz kil, sert

Tanım: İçi dolu, aşağıya doğru daralan ucu yuvarlatılmış kaide parçası.

Tarih: GYM kazılarında aynı tabakada bulunan sikke ve seramik buluntularının yardımıyla bu parça İ.S. 4. yüzyıla tarihlenebilir.

Kat. No. 59

59. Buluntu Yeri: GYM III 3 nolu dükkan

Tip: DR 6 amphorası

Kaide Çapı (dıştan): 3.5 cm

Hamur Rengi: Koyu kahverengi

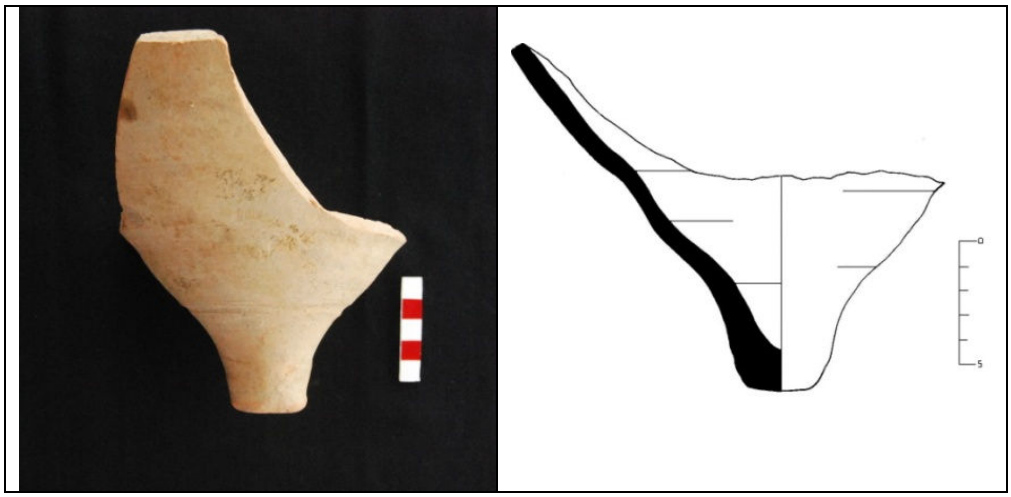
Astar Rengi: Devetüyü

Katkı Maddesi: Seyrek mikalı

Hamur Yapısı: İyi pişmiş

Tanım: İçi dolu, ucu yuvarlatılmış, ince uzun kaide parçasının üzerinde hafif de olsa yiv izleri görülmektedir.

Tarih: İ.Ö. 1.yüzyıl – İ.S. 1.yüzyıl arasında üretilmişlerdir.

Kat. No. 60

60. Buluntu Yeri: GYM III 3 Nolu dükkan

Tip: ?

Kaide Çapı (dıştan): 2.5 cm

Hamur Rengi: Koyu kahverengi

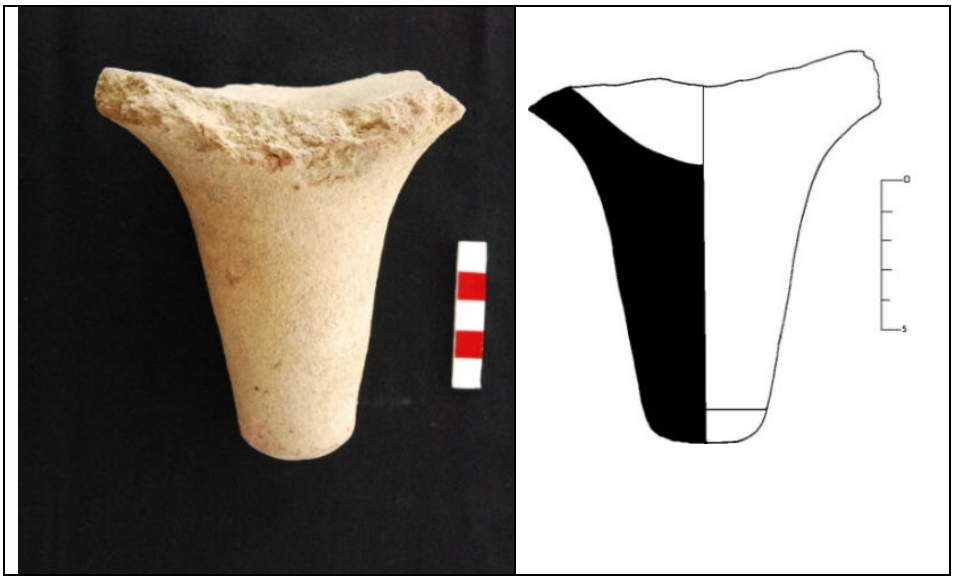
Astar Rengi: Devetüyü

Katkı Maddesi: Seyrek mikalı

Hamur Yapısı: İyi pişmiş, az gözenekli

Tanım: İçi boş, dibe doğru daralan kaide parçası içte ve dışta yivlendirilmiş.

Tarih: GYM kazılarında aynı tabakada bulunan sikke ve seramik buluntularının yardımıyla bu parça İ.S. 5. yüzyıla tarihlenebilir.

Kat. No. 61

61. Buluntu Yeri: GYM III 3 Nolu dükkan

Tip: DR 1B amphorası

Kaide Çapı (dıştan): 3.5 cm

Hamur Rengi: Koyu kahverengi

Astar Rengi: Sarımsı devetüyü

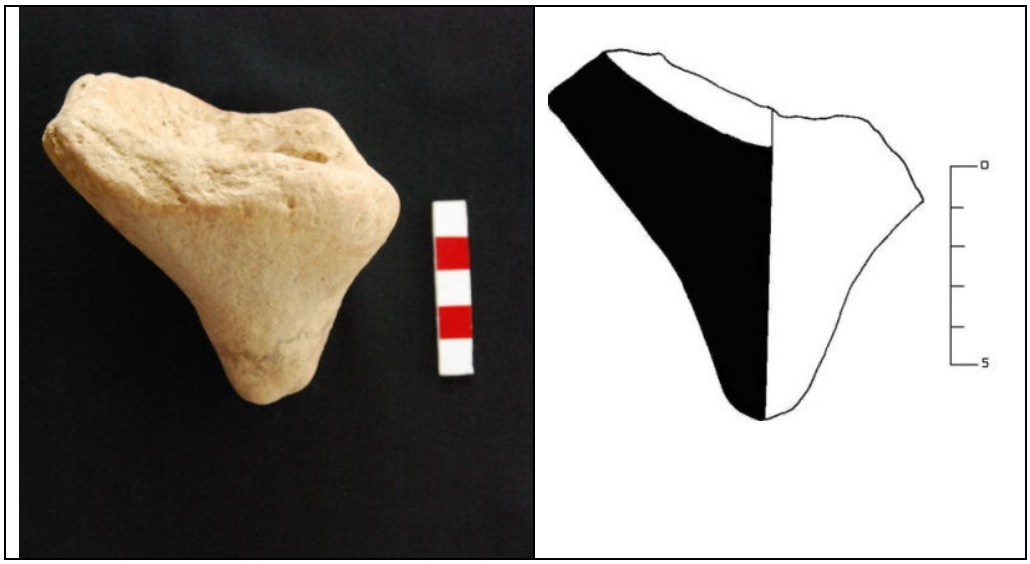
Katkı Maddesi: Yoğun taşçıklı, seyrek mikalı

Hamur Yapısı: Kaba hamur yapısı, gözenekli, iyi pişmiş

Tanım: İçi dolu, aşağıya doğru daralan kaidenin ucu yuvarlatılıp dipte düzleştirilmiş.

Tarih: İ.Ö.1.yüzyılda üretilmişlerdir.

Benzeri: Empereur 1986, 602.

Kat. No. 62

62. Buluntu Yeri: GYM III 3 Nolu dükkan

Tip: Geç Rhodos amphorası

Kaide Çapı (dıştan): 2.2 cm

Hamur Rengi: Kızılımsı koyu kahverengi

Astar Rengi: Devetüyü

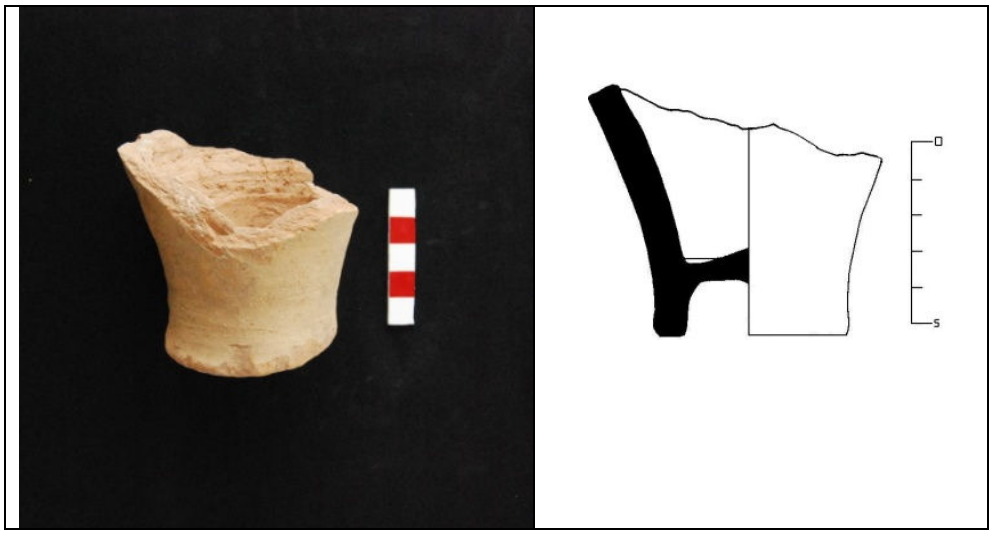
Katkı Maddesi: Seyrek mikalı

Hamur Yapısı: İyi pişmiş, sert, kaba hamur yapısı

Tanım: İçi dolu, kaideye doğru daralıp ucu yuvarlatılmış kaide parçası.

Tarih: İ.Ö. 1. yüzyıl – İ.S. 2. yüzyıl arasında üretilmişlerdir.

Benzerleri: Will 1996, 334.

Kat. No. 63

63. Buluntu Yeri: GYM III 4 Nolu dükkan

Tip: ?

Kaide Çapı (dıştan): 5.6 cm

Kaide Çapı (içten): 4.2 cm

Hamur Rengi: Koyu kahverengi

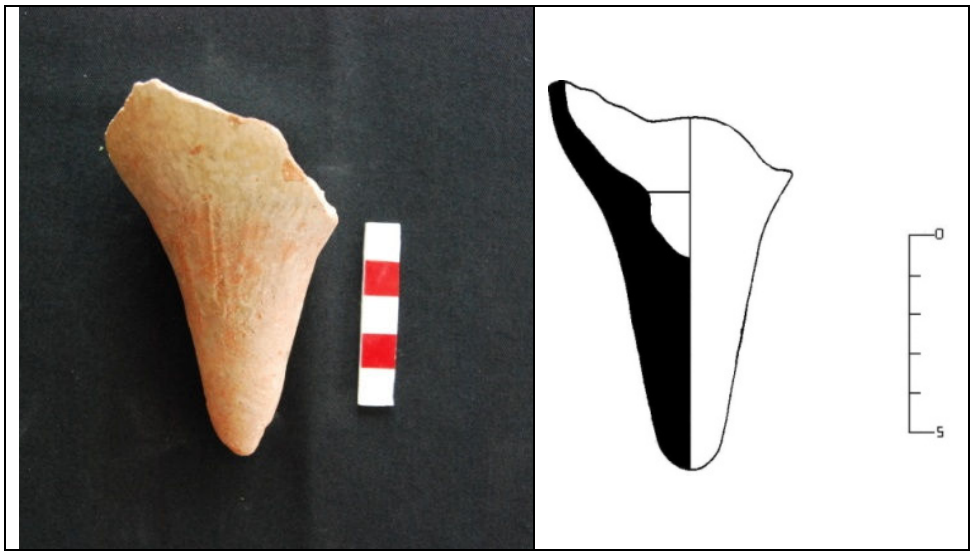
Astar Rengi: Devetüyü

Katkı Maddesi: Yoğun mikalı

Hamur Yapısı: İyi pişmiş, sert, gözenekli

Tanım: İçi boş, ucu yuvarlatılmış, dipte içe profillendirilmiş kaide parçası.

Tarih: GYM kazılarında aynı tabakada bulunan sikke ve seramik buluntularının yardımıyla bu parça İ.S. 5. yüzyıla tarihlenebilir.

Kat. No. 64

64. Buluntu Yeri: GYM III 4 Nolu dükkan

Tip: ?

Kaide Çapı (dıştan): 1.4 cm

Hamur Rengi: Kırmızı

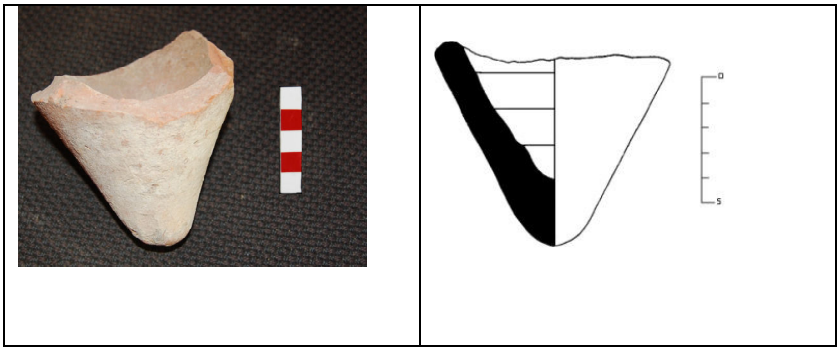
Astar Rengi: Sarımsı devetüyü

Katkı Maddesi: Seyrek mikalı, seyrek kumlu

Hamur Yapısı: İyi pişmiş, az gözenekli

Tanım: İçi dolu, kaideye doğru daralıp ucu sivrileşen kaide parçası.

Tarih: GYM kazılarında aynı tabakada bulunan sikke ve seramik buluntularının yardımıyla bu parça İ.S. 5. yüzyıla tarihlenebilir.

Kat. No. 65

65. Buluntu Yeri: GYM III 4 Nolu dükkan

Tip: ?

Kaide Çapı (dıştan): 2.1 cm

Hamur Rengi: Kızılımsı kahverengi

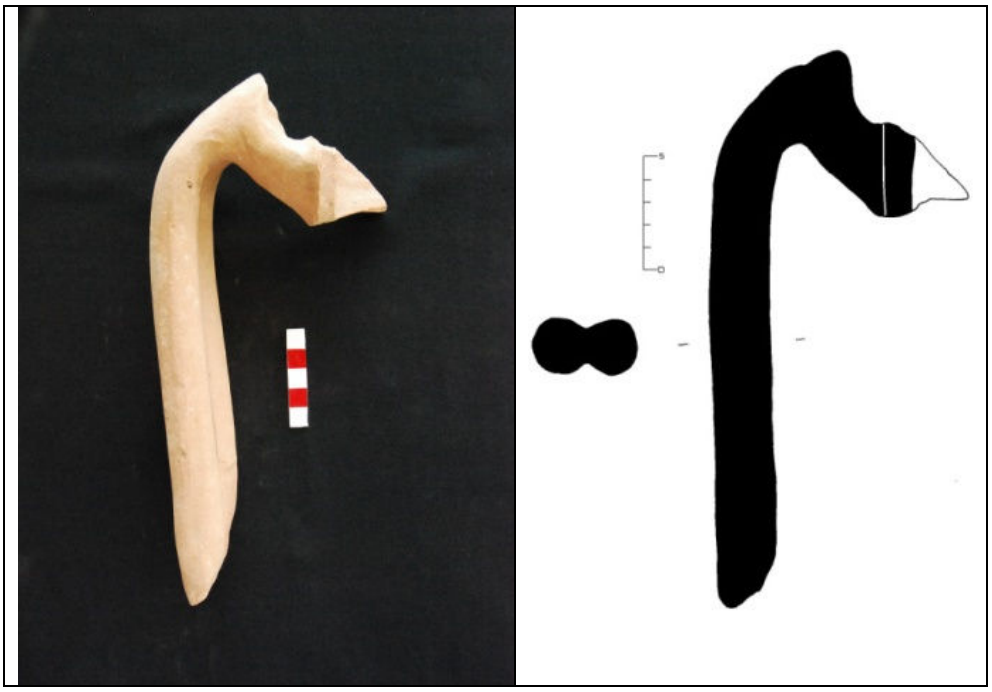
Astar Rengi: Devetüyü

Katkı Maddesi: Seyrek mikalı, bitkisel katkı maddesi, seyrek taşçıklı, seyrek kumlu

Hamur Yapısı: İyi pişmiş, sert, kaba hamur yapısı

Tanım: İçi dolu, kaideye doğru daralıp ucu yuvarlatılmış kaide parçasının iç kısmında yivler görülmektedir.

Tarih: GYM kazılarında aynı tabakada bulunan sikke ve seramik buluntularının yardımıyla bu parça İ.S. 4. yüzyıla tarihlenebilir.

Kat. No. 66

66. Buluntu Yeri: GYM III X Nolu dükkan

Tip: ?

Hamur Rengi: Açık kızılımsı kahverengi

Astar Rengi: Hamur ile aynı renk

Katkı Maddesi: Yoğun mikalı, seyrek kumlu, seyrek taşçıklı

Hamur Yapısı: İyi pişmiş, sert

Tanım: Bu tip amphoralar boyundan başlayıp keskin bir açıyla omuza inen ikiz kesitli kulplara sahiptir.

Tarih: GYM kazılarında aynı tabakada bulunan sikke ve seramik buluntularının yardımıyla bu parça İ.S. 3. yüzyıla tarihlenebilir.

Kat. No. 67

67. Buluntu Yeri: GYM III X Nolu dükkan

Tip: LR 1 amphorası

Ağız Çapı (dıştan): 6.8 cm

Ağız Çapı (içten): 5.4 cm

Hamur Rengi: Açık kızılımsı kahverengi

Astar Rengi: Hamur ile aynı renk

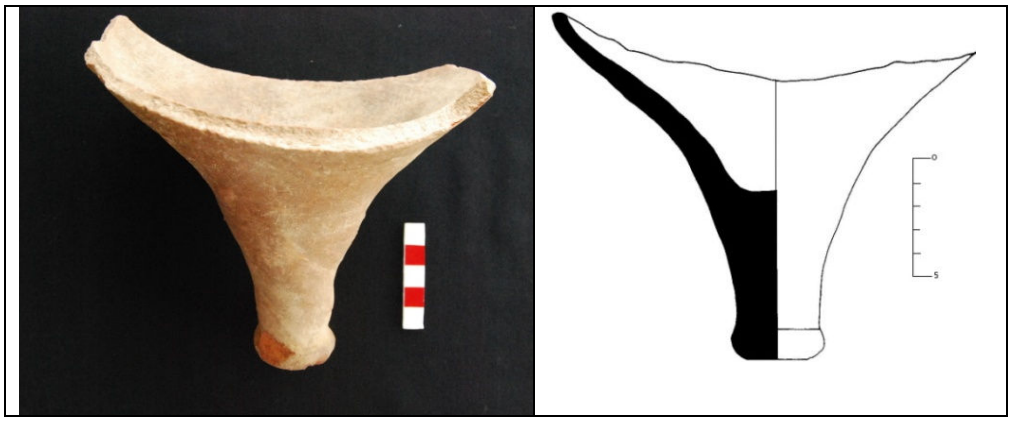
Katkı Maddesi: Yoğun mikalı, seyrek kumlu

Hamur Yapısı: İyi pişmiş, sert

Tanım: Bu amphora ucu yuvarlatılmış dışa çekik ağız kenarına, boyundan çıkıp gövdenin üst kısmında birleşen oval kesitli kulplara sahiptir.

Tarih: İ.S. 4. yüzyıl - İ.S. 7. Yüzyıl arasında üretilmişlerdir.

Benzerleri: Opait 1984, 686, Lecuyot 2000, 250.

Kat. No. 68

68. Buluntu Yeri: GYM III X Nolu dükkan

Tip: DR 1A amphorası

Kaide Çapı (dıştan): 3.7 cm.

Hamur Rengi: Kızılımsı kahverengi

Astar Rengi: Koyu kahverengi siyaha yakın

Katkı Maddesi: Yoğun mikalı, seyrek kumlu

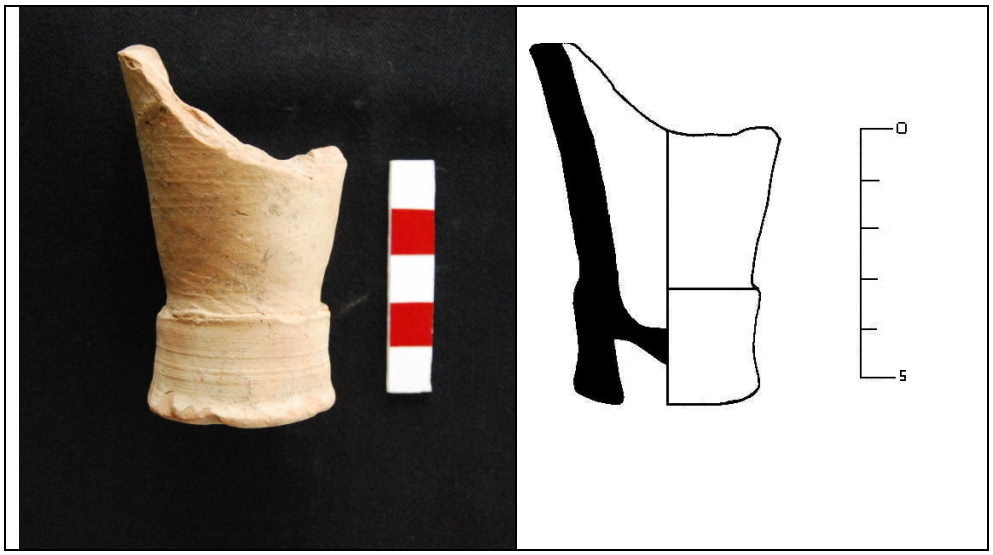
Hamur Yapısı: İyi pişmiş, sert

Tanım: İçi dolu, dibe doğru daralan dipte yuvarlatılmış kaide parçası.

Tarih: İ.Ö. 2. yüzyıl – İ.Ö. 1. yüzyıl arasında üretilmişlerdir.

Benzerleri: Carraze 1972, 82.

3.5. NEKROPOL ALANINDAN BULUNAN AMPHORALAR

Kat. No. 69

69. Buluntu Yeri: Nekropol Alanı Açma1 -220 cm seviyeden

Tip: LR 3 amphorası

Kaide Çapı (dıştan): 3.7 cm

Kaide Çapı (içten): 2.3 cm

Hamur Rengi: Koyu kahverengi

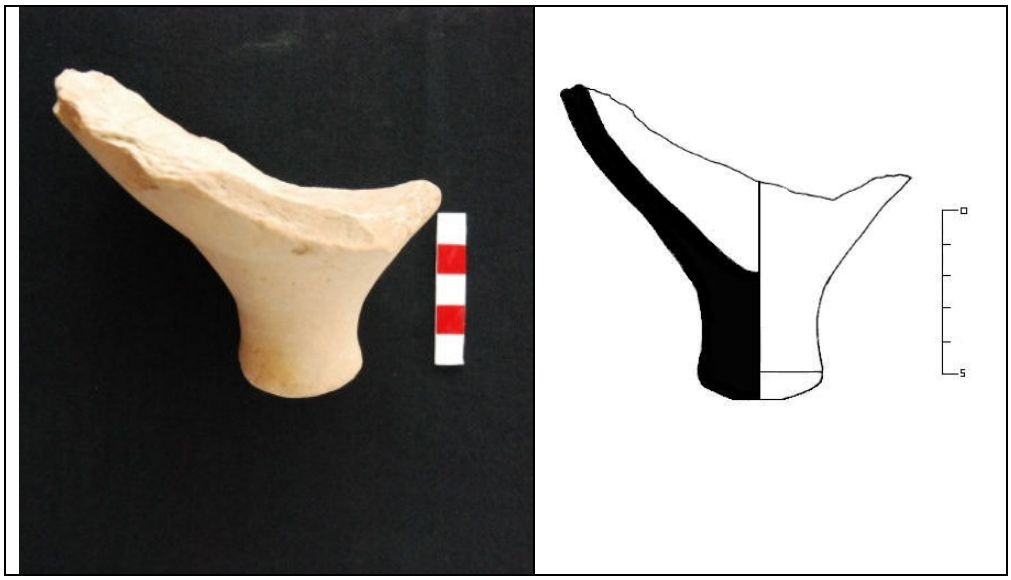
Astar Rengi: Devetüyü

Katkı Maddesi: Seyrek mikalı, bitkisel katkı maddesi

Hamur Yapısı: İyi pişmiş

Tanım: İçi boş, dibe doğru daralan form dip kısmında içe profillendirilmiş kaide parçası yüksek halka formuna sahiptir.

Tarih: İ.S. 1. yüzyıl - İ.S. 4. yüzyıl arasında üretilmişlerdir.

Kat. No. 70

70. Buluntu Yeri: Nekropol Alanı Açma 1 -195 cm seviyeden

Tip: ?

Kaide Çapı (dıştan): 1.6cm

Hamur Rengi: Açık kahverengi

Astar Rengi: Devetüyü

Katkı Maddesi: Seyrek mikalı

Hamur Yapısı: İyi pişmiş

Tanım: İçi dolu, kaideye doğru daralıp ucu yuvarlatılmış kaide parçası.

Tarih: Nekropol Alanında ele geçen buluntular göz önüne alınarak İ.Ö. 4. yüzyıla tarihlendirilebilmektedir.

Kat. No. 71

71. Buluntu Yeri: Nekropol Alanı -Sondaj 3 Batı Açması -80 cm'den

Tip: ?

Kaide Çapı (dıştan): 2.2 cm

Hamur Rengi: Koyu kahverengi

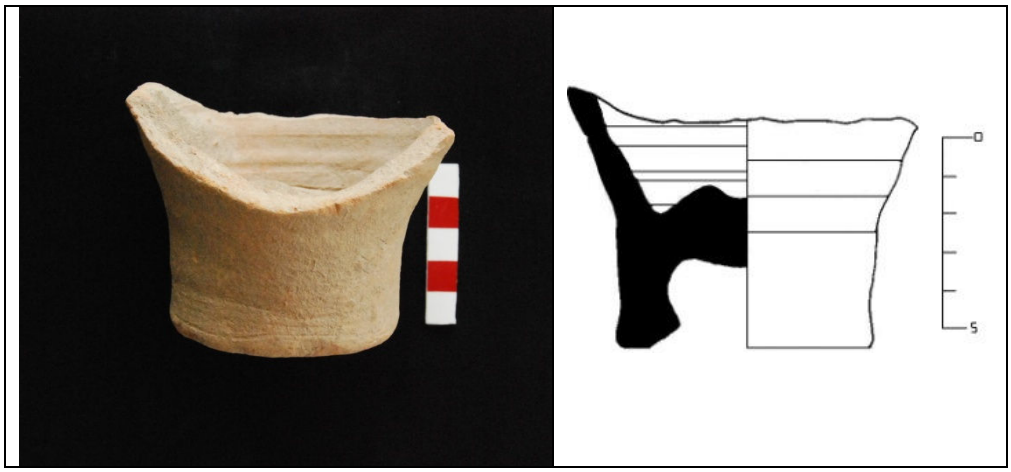
Astar Rengi: Sarımsı devetüyü

Katkı Maddesi: Seyrek mikalı, yoğun taşçıklı, seyrek kumlu

Hamur Yapısı: İyi pişmiş, gözenekli

Tanım: İçi dolu dibe doğru daralan ucu yuvarlatılmış kaide parçası dipte içe profillendirilmiş. Kaidenin iç ve dış kısmı yivlendirilmiş.

Tarih: Nekropol Alanında ele geçen buluntular göz önüne alınarak İ.Ö. 4. yüzyıla tarihlendirilebilmektedir.

Kat. No. 72

72. Buluntu Yeri: Nekropol Alanı - Sondaj 3 Batı Açması -80 cm'den

Tip: LR 3 amphorası

Kaide Çapı (dıştan): 6.3 cm

Kaide Çapı (içten): 3.3 cm

Hamur Rengi: Kızılımsı koyu kahverengi

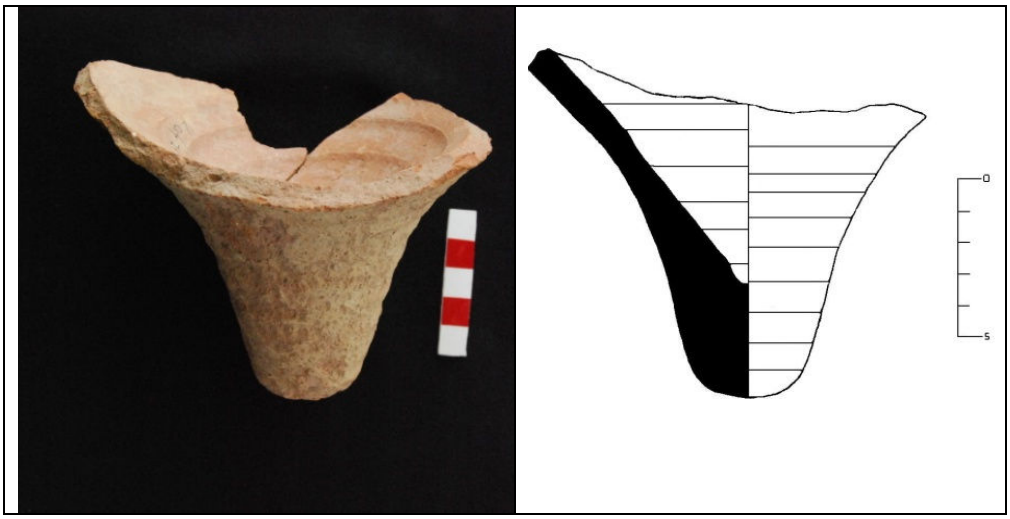
Astar Rengi: Devetüyü

Katkı Maddesi: Yoğun mikalı

Hamur Yapısı: İyi pişmiş, sert

Tanım: İçi boş ucu yuvarlatılmış dipte içe profillendirilmiş kaide parçasının içinde ve dışında yivler görülmektedir.

Tarih: İ.S. 1. yüzyıl - İ.S. 4. yüzyıl arasında üretilmişlerdir.

Kat. No. 73

73. Buluntu Yeri: Nekropol Alanı Sondaj 3 Batı Açması

Tip: ?

Kaide Çapı (dıştan): 3.5 cm

Hamur Rengi: Kızılımsı kahverengi

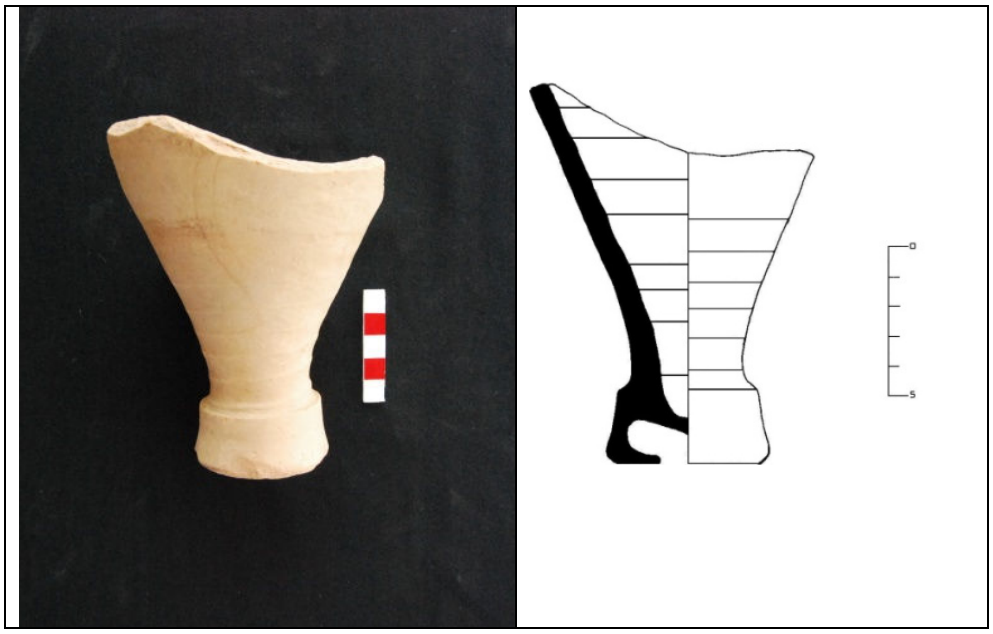
Astar Rengi: Devetüyü

Katkı Maddesi: Seyrek mikalı, seyrek taşçıklı, seyrek kumlu

Hamur Yapısı: İyi pişmiş, sert

Tanım: İçi dolu dibe doğru daralan kaide parçası dipte yuvarlatılmış. Kaide içi ve dışı yivlendirilmiştir.

Tarih: Nekropol Alanında ele geçen buluntular göz önüne alınarak İ.Ö. 4. yüzyıla tarihlendirilebilmektedir.

Kat. No. 74

74. Buluntu Yeri: Nekropol Alanı Sondaj 3 Batı Açması

Tip: LR 3 amphorası

Kaide Çapı (dıştan): 5.4 cm

Kaide Çapı (içten): 2 cm

Hamur Rengi: Kızılımsı açık kahverengi

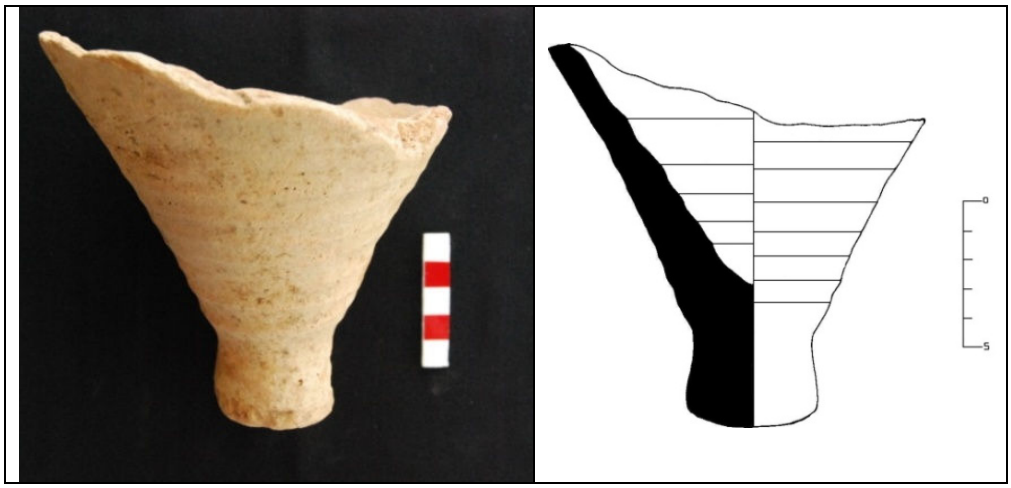
Astar Rengi: Devetüyü

Katkı Maddesi: Yoğun mikalı, seyrek kumlu

Hamur Yapısı: İyi pişmiş, sert

Tanım: İçi boş, ucu yuvarlatılmış yüksek halka formlu kaide parçası dipte içe profillendirilmiştir. Kaide parçasının iç ve dış kısmı yivlendirilmiştir.

Tarih: İ.S. 1. yüzyıl - İ.S. 4. yüzyıl arasında üretilmişlerdir.

Kat. No. 75

75. Buluntu Yeri: Nekropol Alanı Açma 1 -220 cm seviyeden

Tip: ?

Kaide Çapı (dıştan): 4.3 cm

Hamur Rengi: Koyu kahverengi

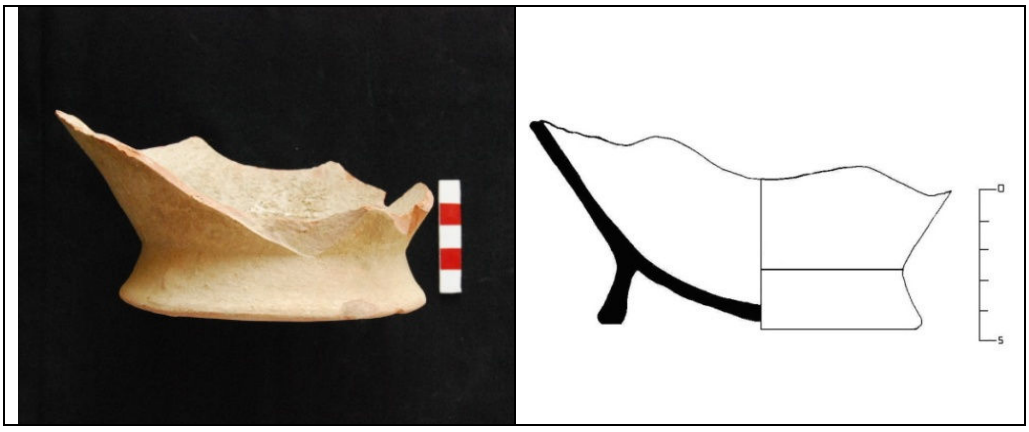
Astar Rengi: Devetüyü

Katkı Maddesi: Yoğun mikalı, seyrek kumlu

Hamur Yapısı: İyi pişmiş, sert

Tanım: İçi dolu, dibe doğru daralıp ucu yuvarlatılmış kaide parçasının üzeri yivlendirilmiştir. Kaide parçasının iç kısmında da yivler görülmektedir.

Tarih: Nekropol Alanında ele geçen buluntular göz önüne alınarak İ.Ö. 4. yüzyıla tarihlendirilebilmektedir.

Kat. No. 76

76. Buluntu Yeri: Nekropol Alanı Açma 1 -220 cm seviyeden

Tip: ?

Kaide Çapı (dıştan): 11.1 cm

Kaide Çapı (içten): 9.1 cm

Hamur Rengi: Kızılımsı kahverengi

Astar Rengi: Devetüyü

Katkı Maddesi: Seyrek mikalı

Hamur Yapısı: İyi pişmiş, az gözenekli

Tanım: İçi boş, ucu yuvarlatılmış kaide parçası dipte içe profillendirilmiştir.

Tarih: Nekropol Alanında ele geçen buluntular göz önüne alınarak İ.Ö. 4. yüzyıla tarihlendirilebilmektedir.

Kat. No. 77

77. Buluntu Yeri: Nekropol Alanı Açma 1

Tip: Greko-italik amphora

K,r (dıştan): 4.9 cm

Hamur Rengi: Koyu kahverengi

Astar Rengi: Devetüyü

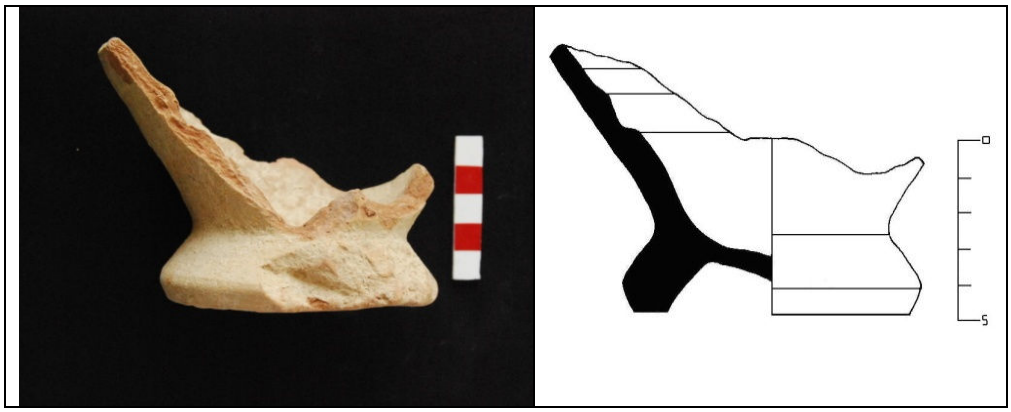
Katkı Maddesi: Seyrek mikalı, bitkisel katkı maddesi

Hamur Yapısı: İyi pişmiş, sert

Tanım: İçi dolu, dibe doğru daralan kaide parçası dipte çıkıntı oluşturmuştur. Bu çıkıntı bu tip amphoraların genel özellikleri arasında yer almaktadır.

Tarih: İ.Ö. 4. yüzyıl – İ.Ö. 2. yüzyıl arasında üretilmişlerdir.

Benzerleri: Culican, 1974, 45, Maza 1998, 12, Monsieur 2002, 162.

Kat. No. 78

78. Buluntu Yeri: Nekropol Alanı Sondaj 3 Batı -170 m seviyeden

Tip: ?

Kaide Çapı (dıştan): 7.8 cm

Kaide Çapı (içten): 6.2 cm

Hamur Rengi: Kızılımsı kahverengi

Astar Rengi: Devetüyü

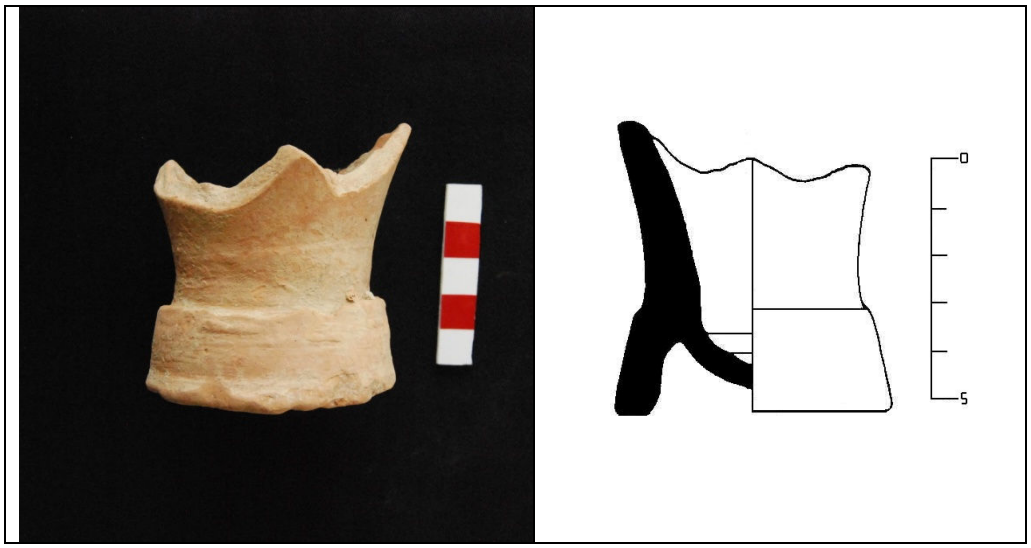
Katkı Maddesi: Yoğun mikalı, seyrek kumlu

Hamur Yapısı: İyi pişmiş, gözenekli

Tanım: İçi boş, ucu yuvarlatılmış, dipte içe profillendirilmiş kaide parçası dipe inerken keskin açılarla şekillenmiştir.

Tarih: Nekropol Alanında ele geçen buluntular göz önüne alınarak İ.Ö. 3. yüzyıla tarihlendirilebilmektedir.

Benzerleri: Şenol 2000, 507.

Kat. No. 79

79. Buluntu Yeri: Nekropol Alanı Açma 1 -195cm seviyeden

Tip: LR 3 amphorası

Kaide Çapı (dıştan): 5.9 cm

Kaide Çapı (içten): 4.5 cm

Hamur Rengi: Kızılımsı kahverengi

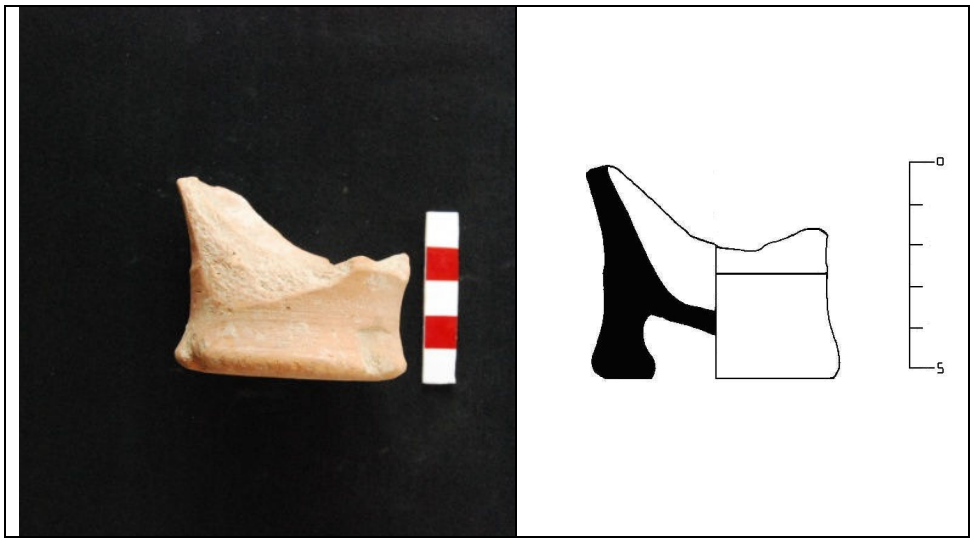
Astar Rengi: Devetüyü

Katkı Maddesi: Yoğun mikalı

Hamur Yapısı: İyi pişmiş, orta sertlikte

Tanım: İçi boş, ucu yuvarlatılmış, dipte içe profillendirilmiş kaide parçası yüksek halka forma sahiptir.

Tarih: İ.S. 1. yüzyıl-.İ.S. 4. yüzyıl arasında üretilmişlerdir.

Kat. No. 80

80. Buluntu Yeri: Nekropol Alanı Açma 1 -195cm seviyeden

Tip: LR 3 amphorası

Kaide Çapı (dıştan): 5.9 cm

Kaide Çapı (içten): 3.5 cm

Hamur Rengi: Kızılımsı kahverengi

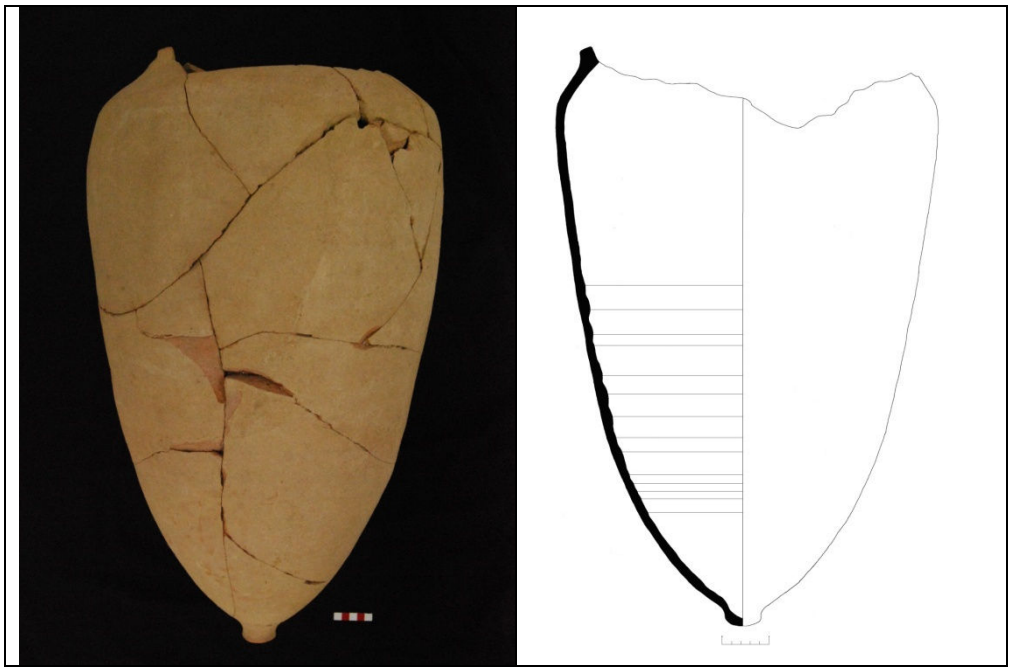
Astar Rengi: Hamur ile aynı renk

Katkı Maddesi: Seyrek mikalı

Hamur Yapısı: İyi pişmiş, sert, az gözenekli

Tanım: İçi boş, ucu yuvarlatılmış, dipte içe profillendirilmiş kaide parçası yüksek halka forma sahiptir.

Tarih: İ.S. 1. yüzyıl - İ.S. 4. yüzyıl arasında üretilmişlerdir.

Kat. No. 81

81. Buluntu Yeri: Nekropol Alanı – 1 Nolu

Açma, 1 nolu duvarın 66 cm güneyinde - 2 Nolu Amphora mezar

Tip: ?

Kaide Çapı (dıştan): 3.8 cm.

Hamur Rengi: Kızılımsı koyu kahverengi

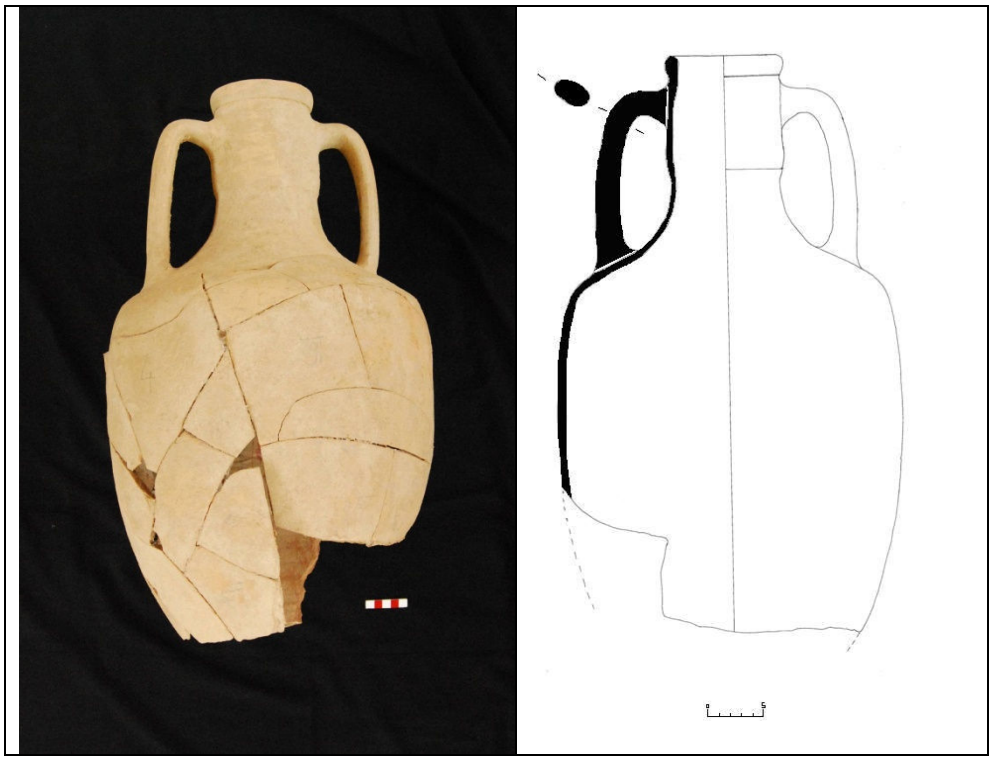
Astar Rengi: Devetüyü

Katkı Maddesi: Seyrek mikalı, seyrek taşçıklı

Hamur Yapısı: İyi pişmiş, sert

Tanım: Bu amphora, omuzdan genişleyip kaideye doğru daralan, kaide kısmında ucu yuvarlatılıp sivrileştirilen bir görünüme sahip. Omuz kısmındaki kırık parçadan çift boğumlu kulplara sahip olduğu görülmektedir. Kabın iç kısmında yivler belirgin şekilde görülmektedir.

Tarih: Nekropol Alanında ele geçen buluntular göz önüne alınarak İ.Ö. 4. yüzyıla tarihlendirilebilmektedir.

Kat. No. 82

82. Buluntu Yeri: Nekropol Alanı- 1 Nolu Açma, 2 nolu duvardan 75 cm kuzeyde - 1 Nolu Amphora mezar

Tip: ?

Ağız Çapı (dıştan): 10.3 cm.

Ağız Çapı (içten): 8.4 cm.

Hamur Rengi: Kızılımsı koyu kahverengi

Astar Rengi: Devetüyü

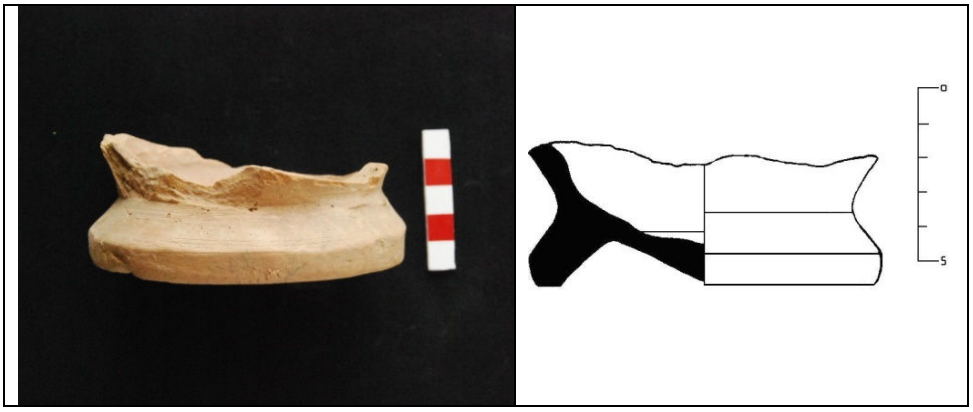
Katkı Maddesi: Seyrek mikalı, bitkisel katkı maddesi

Hamur Yapısı: İyi pişmiş, sert

Tanım: Dışa çekik ucu yuvarlatılmış ağız kenarına, yivlebdirilmiş boyuna, boynun üst bölümünden başlayan ve amphoranın en geniş kısmı olan omuz kısmında son bulan oval kesitli kulplara sahip amphoranın kaide kısmı korunamamıştır.

Tarih: Nekropol Alanında ele geçen buluntular göz önüne alınarak İ.Ö. 4. yüzyıla tarihlendirilebilmektedir.

3.6. KONUT ALANINDAN BULUNAN AMPHORALAR

Kat. No. 83

83. Buluntu Yeri: Konut Alanı

Tip: ?

Kaide Çapı (dıştan): 9.8 cm

Kaide Çapı (içten): 8.5 cm

Hamur Rengi: Koyu kahverengi

Astar Rengi: Hamur ile aynı renk

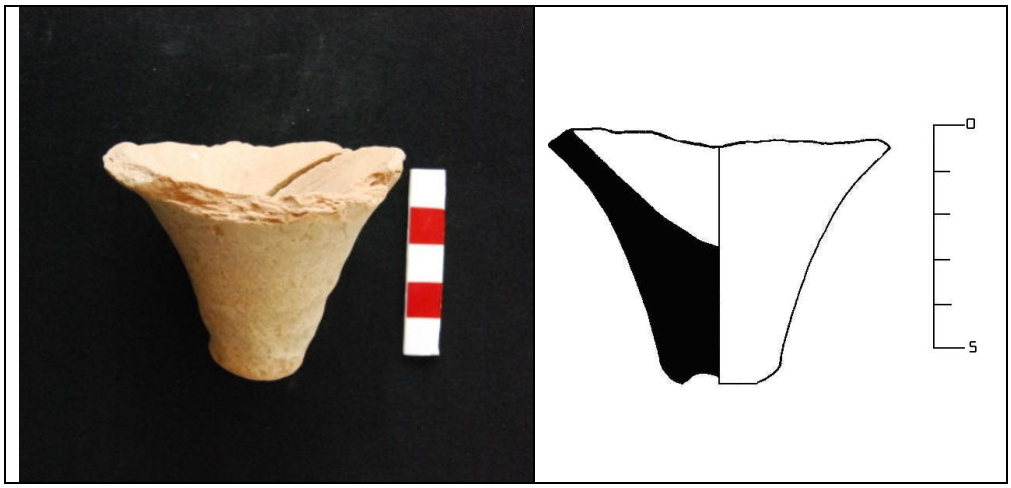
Katkı Maddesi: Yoğun mikalı, bitkisel katkı maddesi

Hamur Yapısı: İyi pişmiş, orta sertlikte

Tanım: İçi boş, ucu yuvarlatılmış, dipte içe profillendirilmiş kaide parçasının taban formu Gauloise amphoralarının kaideleriylede benzerlik göstemektedir.

Tarih: Konut Alanında ele geçen seramik buluntuları göz önüne alınarak İ.Ö. 4. yüzyıla tarihlendirilebilmektedir.

Benzerleri: Şenol 2000, 507.

Kat. No. 84

84. Buluntu Yeri: Konut Alanı

Tip: ?

Kaide Çapı (dıştan): 1.7 cm

Hamur Rengi: Koyu kahverengi

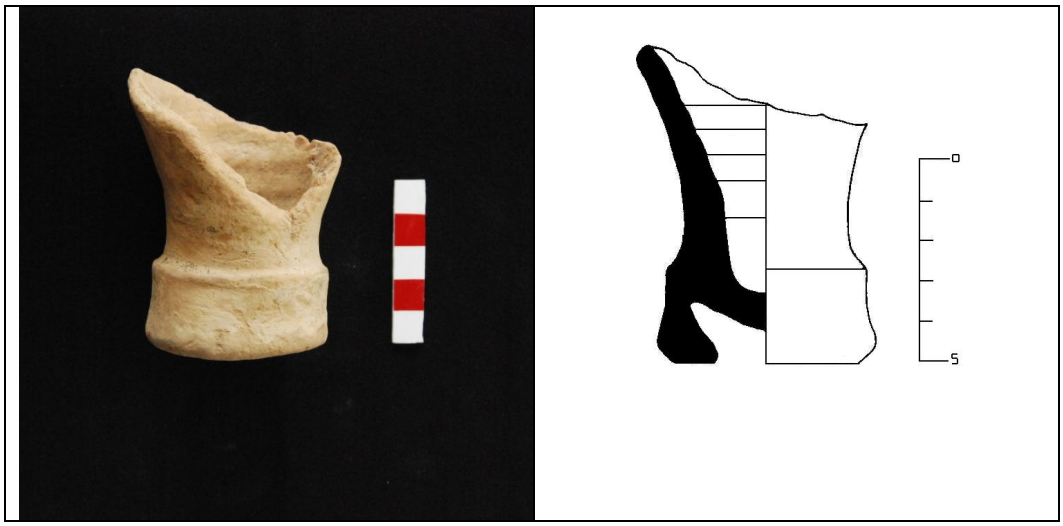
Astar Rengi: Devetüyü

Katkı Maddesi: Yoğun mikalı

Hamur Yapısı: İyi pişmiş, orta sertlikte

Tanım: İçi dolu, dibe doğru daralan kaide parçası dipte hafif içe profillendirilmiş

Tarih: Konut Alanında ele geçen seramik buluntuları göz önüne alınarak İ.Ö. 4. yüzyıla tarihlendirilebilmektedir.

Kat. No. 85

85. Buluntu Yeri: Konut Alanı

Tip: LR 3 amphorası

Kaide Çapı (dıştan): 5.1 cm

Kaide Çapı (içten): 3.3 cm

Hamur Rengi: Koyu kahverengi

Astar Rengi: Devetüyü

Katkı Maddesi: Yoğun mikalı

Hamur Yapısı: İyi pişmiş, orta sertlikte

Tanım: İçi boş, ucu yuvarlatılmış yüksek halka formlu kaide parçası dipte içe profillendirilmiş.

Tarih: İ.S. 1. yüzyıl-İ.S. 4. yüzyıl arasında üretilmişlerdir.

Benzerleri: Lemaitre 1997, 317.

Kat. No. 86

86. Buluntu Yeri: Konut Alanı

Tip: ?

Kaide Çapı (dıştan): 4.5 cm

Kaide Çapı (içten): 3.7 cm

Hamur Rengi: Kızılımsı koyu kahverengi

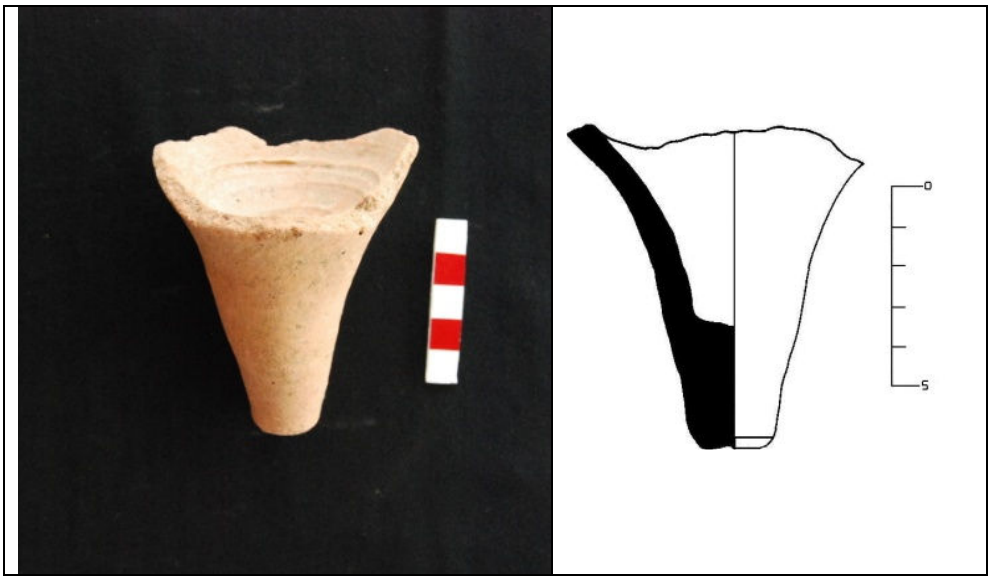
Astar Rengi: Koyu devetüyü

Katkı Maddesi: Yoğun mikalı, seyrek kumlu

Hamur Yapısı: İyi pişmiş, sert

Tanım: İçi boş, ucu yuvarlatılmış plastik halka eklentili kaide dipte hafif içe profillendirilmiş, kap içinde belirgin yivler bulunmaktadır.

Tarih: Konut Alanında ele geçen seramik buluntuları göz önüne alınarak İ.Ö. 4. yüzyıla tarihlendirilebilmektedir.

Kat. No. 87

87. Buluntu Yeri: Konut Alanı

Tip: Haltern 70 amphorası

Kaide Çapı (dıştan): 1.6 cm

Hamur Rengi: Kahverengi

Astar Rengi: Hamur ile aynı renk

Katkı Maddesi: Az mika, az taşçık

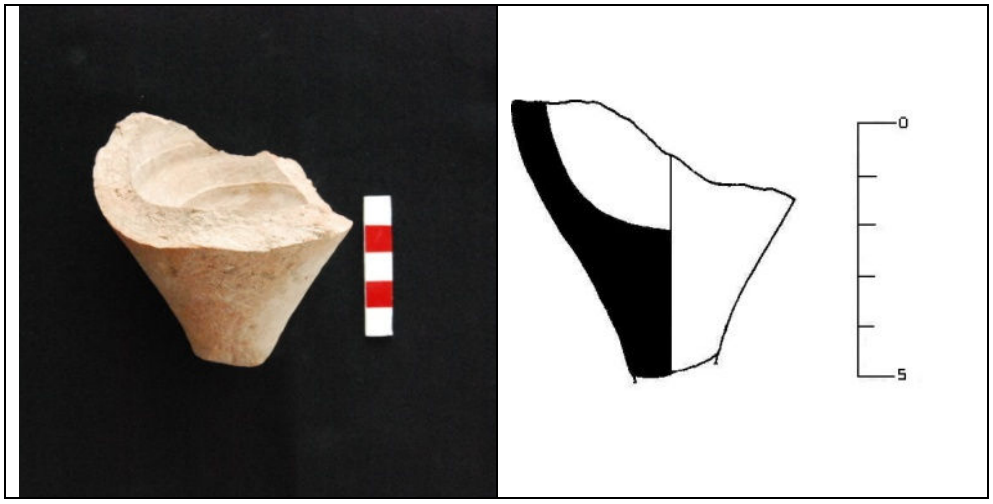
Hamur Yapısı: İyi pişmiş, orta sertlikte

Tanım: İçi boş, uca doğru daralan kaide parçası dip kısmında çok az içe profillendirilmiş.

Tarih: İ.Ö. 1. yüzyıl – İ.S. 1. yüzyıl arasında üretilmişlerdir.

Benzerleri: Silvino 2001, 399.

3.7. YÜZEY BULUNTUSUNDA ELE GEÇEN AMPHORALAR

Kat. No. 88

88. Buluntu Yeri: Yüzey Buluntusu

Tip: ?

Kaide Çapı (dıştan): 1.4 cm

Hamur Rengi: Kahverengi

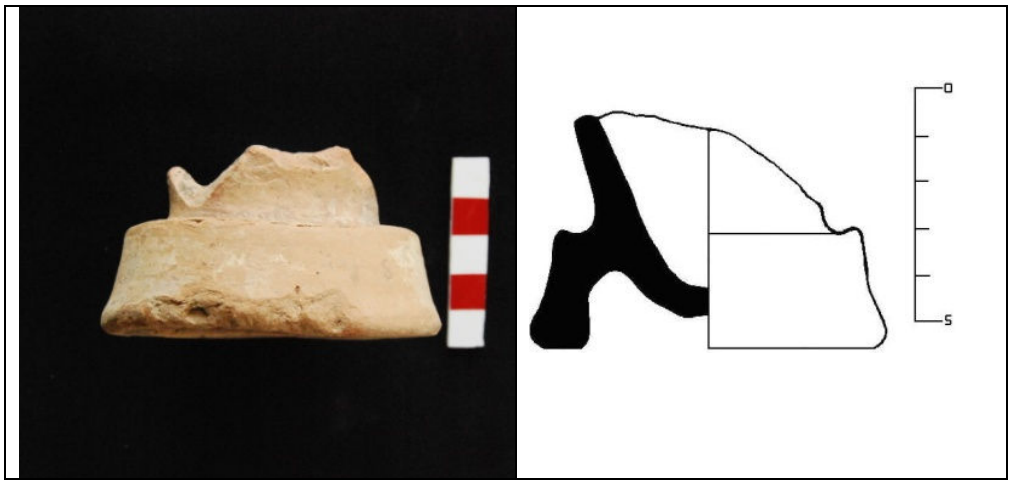
Astar Rengi: Hamur ile aynı renk

Katkı Maddesi: Seyrek mikalı

Hamur Yapısı: İyi pişmiş

Tanım: İçi dolu, kaidenin dip kısmı aşınmış olmasına rağmen dibe doğru daralan bir profile sahip.

Tarih: ?

Kat. No. 89

89. Buluntu Yeri: Yüzey Buluntusu

Tip: LR 3 amphorası

Kaide Çapı (dıştan): 7.6 cm

Kaide Çapı (içten): 5.6 cm

Hamur Rengi: Koyu kahverengi

Astar Rengi: Kırmızı

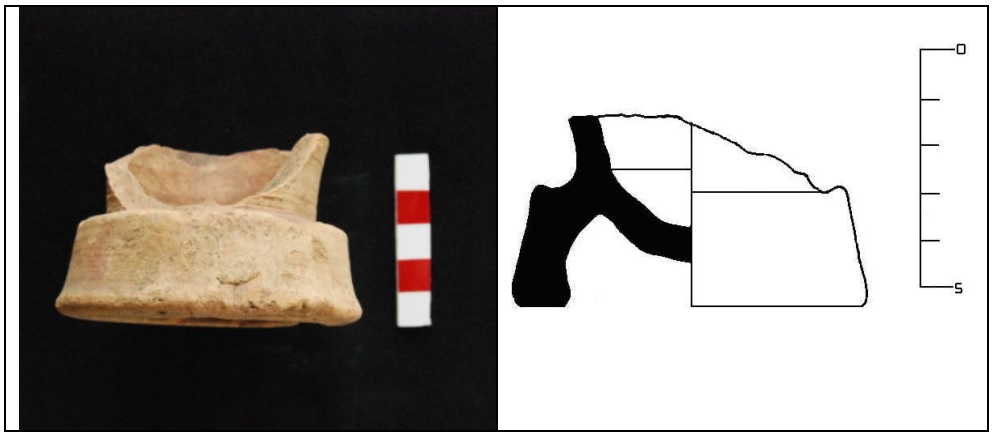
Katkı Maddesi: Seyrek mikalı

Hamur Yapısı: İyi pişmiş, sert

Tanım: İçi boş, ucu yuvarlatılmış yüksek halka formlu kaide parçası dipte içe profillendirilmiş.

Tarih: İ.S. 1. yüzyıl - İ.S. 4. yüzyıl arasında üretilmişlerdir.

Benzerleri: Scorpan 1977, 273.

Kat. No. 90

90. Buluntu Yeri: Yüzey Buluntusu

Tip: LR 3 amphorası

Kaide Çapı (dıştan): 7.5 cm

Kaide Çapı (içten): 5.2 cm

Hamur Rengi: Koyu kahverengi

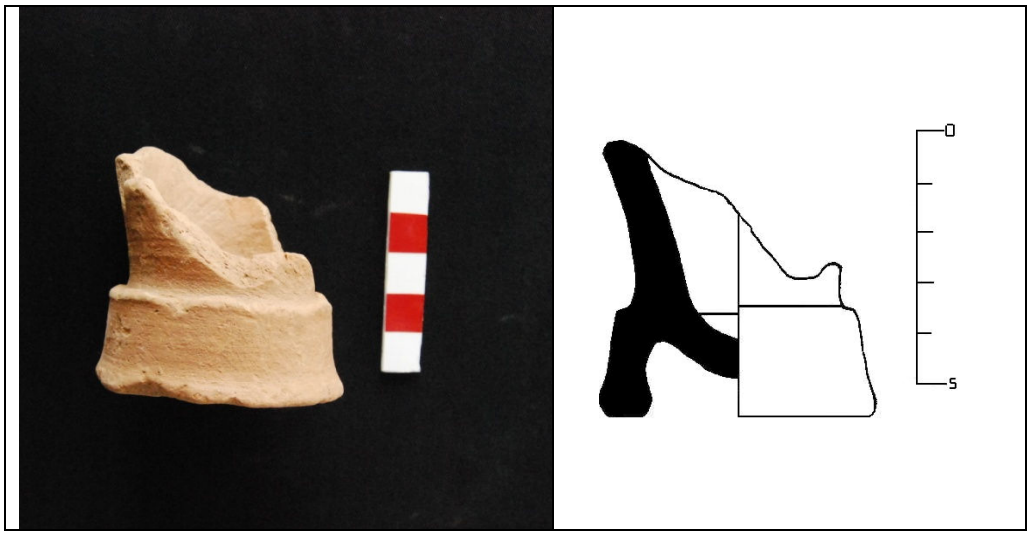
Astar Rengi: Kırmızı

Katkı Maddesi: Yoğun mikalı

Hamur Yapısı: İyi pişmiş, sert

Tanım: İçi boş, ucu yuvarlatılmış yüksek halka formlu kaide parçası dipte içe profillendirilmiş.

Tarih: İ.S. 1. yüzyıl-İ.S. 4. yüzyıl arasında üretilmişlerdir.

Kat. No. 91

91. Buluntu Yeri: Yüzey Buluntusu

Tip: LR 3 amphorası

Kaide Çapı (dıştan): 5.4 cm

Kaide Çapı (içten): 3.7 cm

Hamur Rengi: Koyu kahverengi

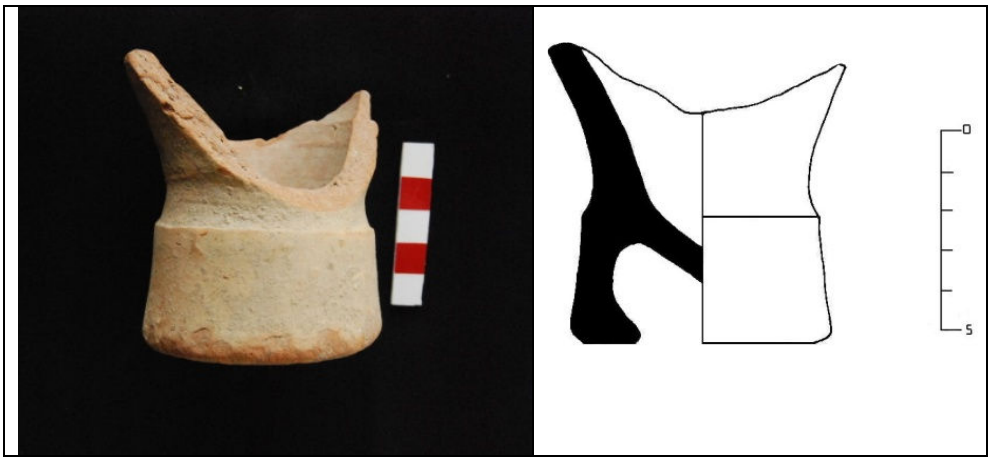
Astar Rengi: Hamur ile aynı renk

Katkı Maddesi: Seyrek mikalı

Hamur Yapısı: İyi pişmiş, orta sertlikte

Tanım: İçi boş, ucu yuvarlatılmış yüksek halka formlu kaide parçası dipte içe profillendirilmiş.

Tarih: İ.S. 1. yüzyıl - İ.S. 4. yüzyıl arasında üretilmişlerdir.

Kat. No. 92

92. Buluntu Yeri: Yüzey Buluntusu

Tip: LR 3 amphorası

Kaide Çapı (dıştan): 6.2 cm

Kaide Çapı (içten): 4.6 cm

Hamur Rengi: Kızılımsı koyu kahverengi

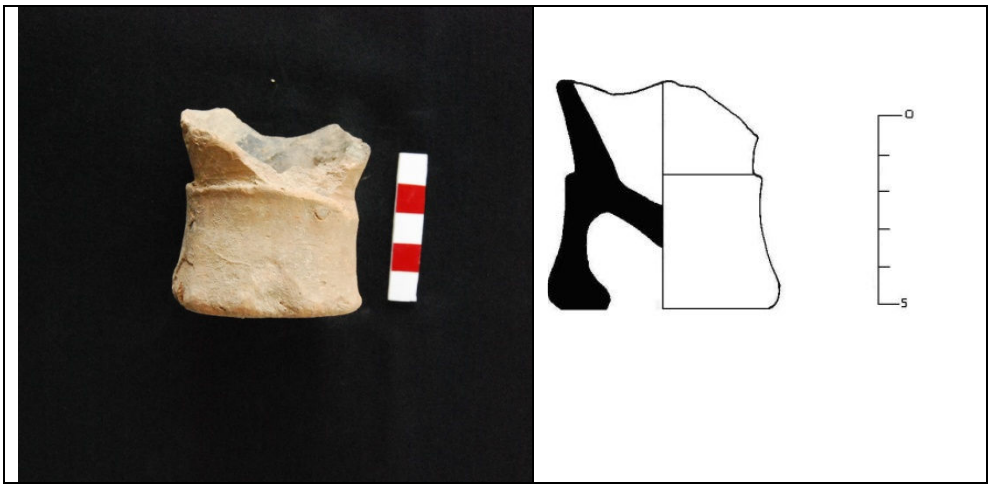
Astar Rengi: Devetüyü

Katkı Maddesi: Seyrek mikalı

Hamur Yapısı: İyi pişmiş, sert, az gözenekli

Tanım: İçi boş, ucu yuvarlatılmış, dipte içe profillendirilmiş kaide parçası yüksek halka formludur.

Tarih: İ.S. 1. yüzyıl - İ.S. 4. yüzyıl arasında üretilmişlerdir.

Kat. No. 93

93. Buluntu Yeri: Yüzey Buluntusu

Tip: LR 3 amphorası

Kaide Çapı (dıştan): 5.7 cm

Kaide Çapı (içten): 2.4 cm

Hamur Rengi: Koyu kahverengi

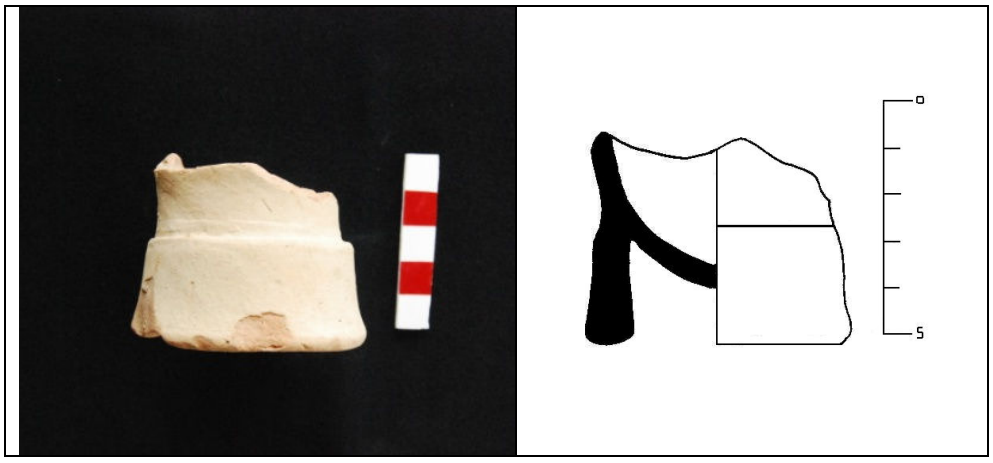
Astar Rengi: Hamur ile aynı renk

Katkı Maddesi: Yoğun mikalı

Hamur Yapısı: İyi pişmiş, sert

Tanım: İçi boş, ucu yuvarlatılmış, dipte içe profillendirilmiş kaide parçası yüksek halka formludur.

Tarih: İ.S. 1. yüzyıl - İ.S. 4. yüzyıl arasında üretilmişlerdir.

Kat. No. 94

94. Buluntu Yeri: Yüzey Buluntusu

Tip: LR 3 Amhorası

Kaide Çapı (dıştan): 5.6 cm

Kaide Çapı (içten): 3.9 cm

Hamur Rengi: Kızılımsı koyu kahverengi

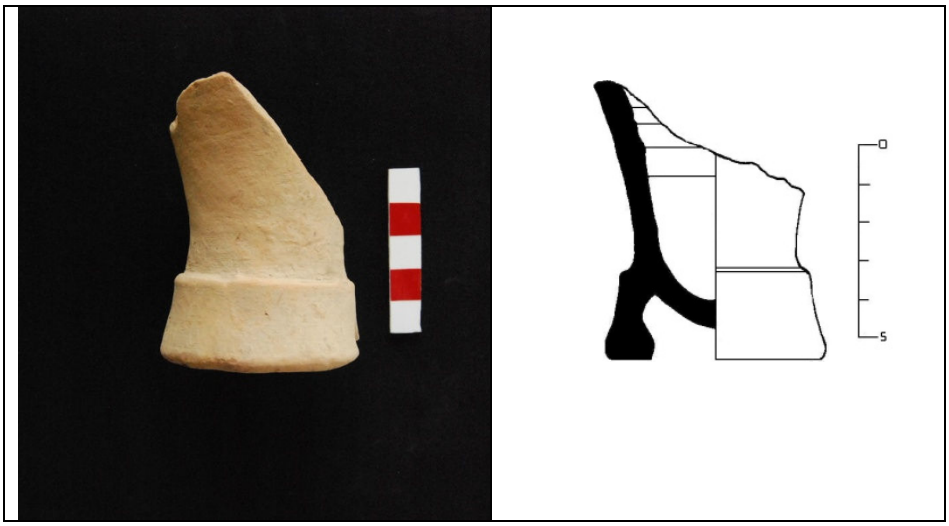
Astar Rengi: Devetüyü

Katkı Maddesi: Seyrek mikalı

Hamur Yapısı: İyi pişmiş, sert

Tanım: İçi boş, ucu yuvarlatılmış yüksek halka formlu kaide parçası dipte içe profillendirilmiş.

Tarih: İ.S. 1. yüzyıl-İ.S. 4. yüzyıl arasında üretilmişlerdir.

Kat. No. 95

95. Buluntu Yeri: Yüzey Buluntusu

Tip: LR 3 amphorası

Kaide Çapı (dıştan): 5.5cm

Kaide Çapı (içten): 3.5 cm

Hamur Rengi: Açık kızılımsı kahverengi

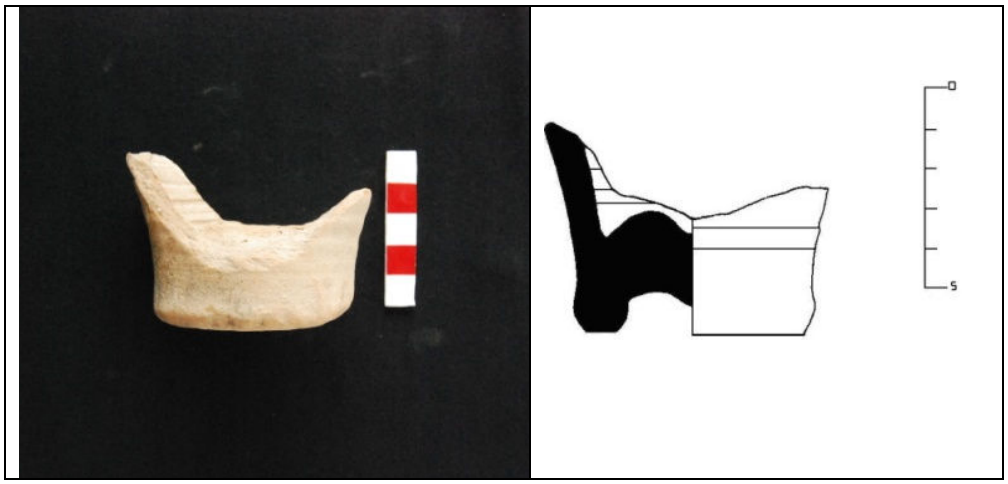
Astar Rengi: Devetüyü

Katkı Maddesi: Yoğun mikalı, seyrek kumlu

Hamur Yapısı: İyi pişmiş, orta sertlikte

Tanım: İçi boş, ucu yuvarlatılmış, dipte içe profillendirilmiş kaide parçası yüksek halka formludur. Kaide parçasının iç kısmında yivler görülmektedir.

Tarih: İ.S. 1. yüzyıl – İ.S. 4. yüzyıl arasında üretilmişlerdir.

Kat. No. 96

96. Buluntu Yeri: Yüzey Buluntusu

Tip: ?

Kaide Çapı (dıştan): 5.6 cm

Kaide Çapı (içten): 3.6 cm

Hamur Rengi: Koyu kahverengi

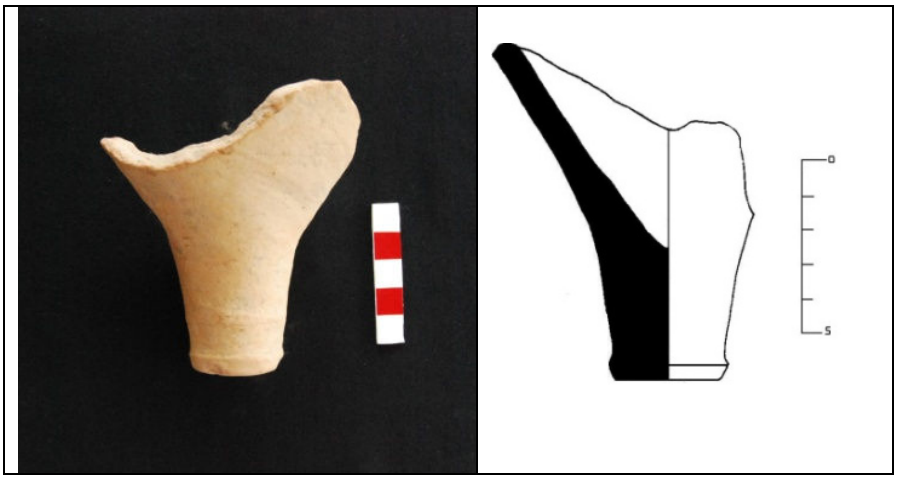
Astar Rengi: Koyu devetüyü

Katkı Maddesi: Yoğun mikalı

Hamur Yapısı: İyi pişmiş, sert

Tanım: İçi boş, ucu yuvarlatılmış, dipte azda olsa içe profillendirilmiş kaide parçasının içinde ve dışında yivler görülmektedir.

Tarih: ?

Kat. No. 97

97. Buluntu yeri: Yüzey buluntusu

Tip: ?

Kaide Çapı (dıştan): 3.1 cm

Hamur Rengi: Açık kahverengi

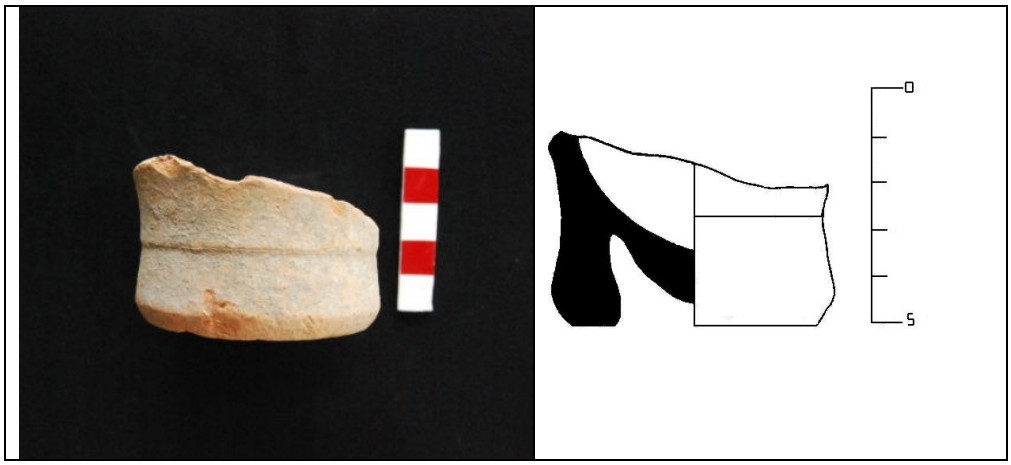
Astar Rengi: Hamur ile aynı renk

Katkı Maddesi: Seyrek mikalı

Hamur Yapısı: İyi pişmiş

Tanım: İçi dolu, kaideye doğru daralıp ucu düzleştirilmiş kaide parçası.

Tarih: ?

Kat. No. 98

98. Buluntu Yeri: Yüzey Buluntusu

Tip: LR 3 amphorası

Kaide Çapı (dıştan): 5.5 cm

Kaide Çapı (içten): 3.7 cm

Hamur Rengi: Kızılımsı koyu kahverengi

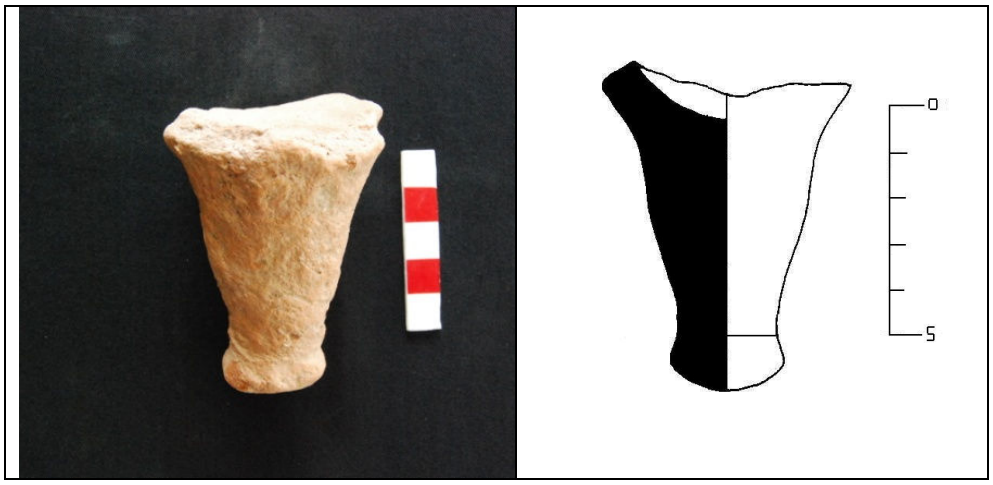
Astar Rengi: Devetüyü

Katkı Maddesi: Seyrek mikalı

Hamur Yapısı: İyi pişmiş, sert

Tanım: İçi boş, ucu yuvarlatılmış, dipte içe profillendirilmiş.

Tarih: İ.S. 1. yüzyıl – İ.S. 4. yüzyıl arasında üretilmişlerdir.

Kat. No. 99

99. Buluntu Yeri: Yüzey Buluntusu

Tip: ?

Kaide Çapı (dıştan): 2.7 cm.

Hamur Rengi: Kızılımsı kahverengi

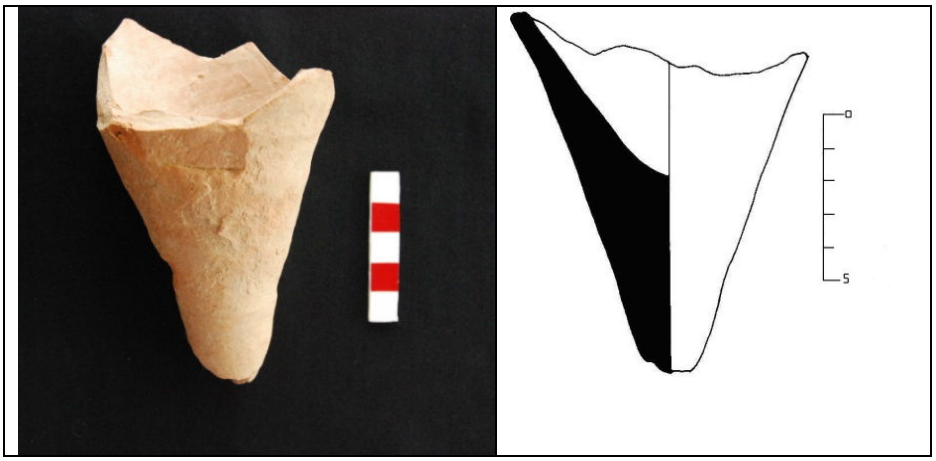
Astar Rengi: Hamur ile aynı renk

Katkı Maddesi: Seyrek mikalı, seyrek taşçıklı

Hamur Yapısı: İyi pişmiş, sert

Tanım: İçi dolu, ucu yuvarlatılmış kaide parçası.

Tarih: ?

Kat. No. 100

100. Buluntu Yeri: Yüzey Buluntusu

Tip: ?

Kaide Çapı (dıştan): 2.1 cm

Hamur Rengi: Kızılımsı koyu kahverengi

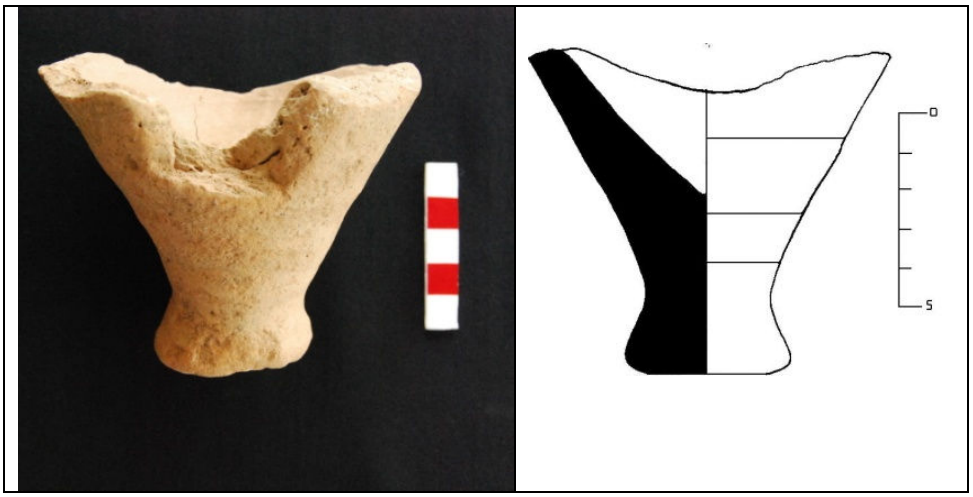
Astar Rengi: Devetüyü

Katkı Maddesi: Seyrek mikalı, seyrek taşçıklı

Hamur Yapısı: İyi pişmiş, sert.

Tanım: İçi dolu, dibe doğru daralan kaide parçası dipte sivrileşiyor.

Tarih: ?

Kat. No. 101

101. Buluntu Yeri: Yüzey Buluntusu

Tip: ?

Kaide Çapı (dıştan): 4.3 cm

Hamur Rengi: Koyu kahverengi

Astar Rengi: Devetüyü

Katkı Maddesi: Seyrek mikalı, seyrek kumlu

Hamur Yapısı: İyi pişmiş, sert, gözenekli

Tanım: İçi dolu, dibe doğru daralan kaide parçası dipte düzleştirilmiştir.

Tarih: ?

Kat. No. 102

102. Buluntu Yeri: Yüzey Buluntusu

Tip: ?

Kaide Çapı (dıştan): 3.5 cm

Hamur Rengi: Kırmızı

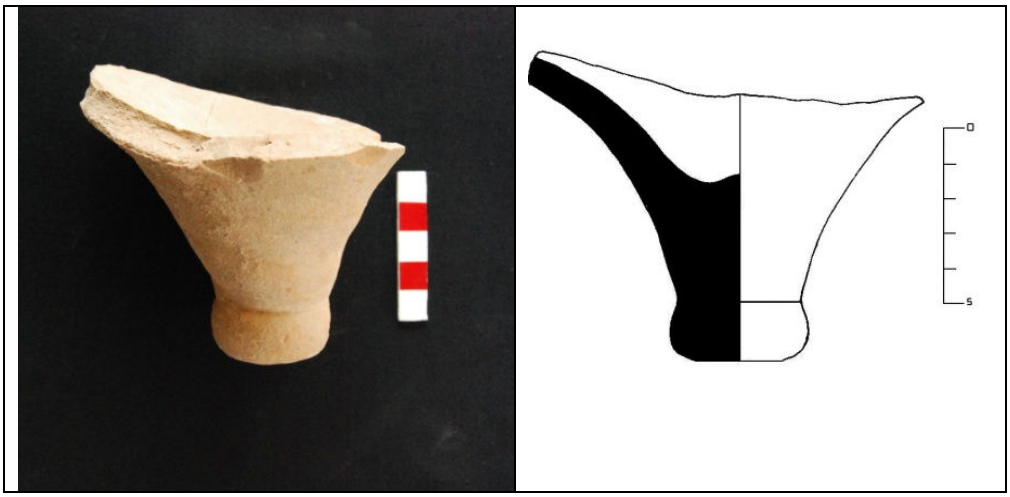
Astar Rengi: Hmur ile aynı renk

Katkı Maddesi: Seyrek mikalı

Hamur Yapısı: İyi pişmiş, orta sertlikte

Tanım: İçi dolu dibe doğru daralan kaide parçası dipte yuvarlatılmıştır.

Tarih: ?

Kat. No. 103

103. Buluntu Yeri: Yüzey Buluntusu

Tip: ?

Kaide Çapı (dıştan): 3.5 cm

Hamur Rengi: Açık kahverengi

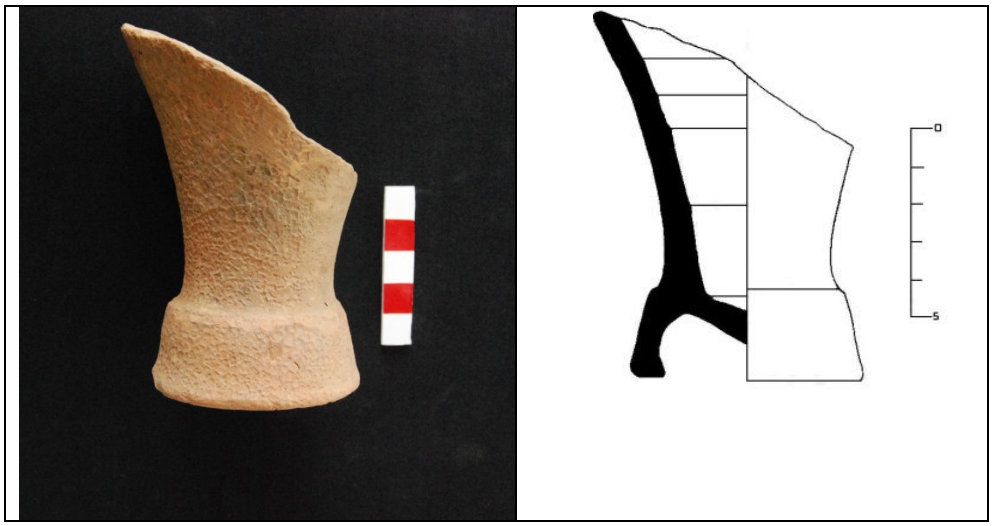
Astar Rengi: Devetüyü

Katkı Maddesi: Seyrek mikalı

Hamur Yapısı: İyi pişmiş, sert

Tanım: İçi dolu dibe doğru daralan kaide parçası dipte plastik halka eklentili görünümlüdür.

Tarih: ?

Kat. No. 104

104. Buluntu Yeri: Yüzey Buluntusu

Tip: LR 3 amphorası

Kaide Çapı (dıştan): 5.9 cm

Kaide Çapı (içten): 4.4 cm

Hamur Rengi: Açık kızılımsı koyu kahverengi

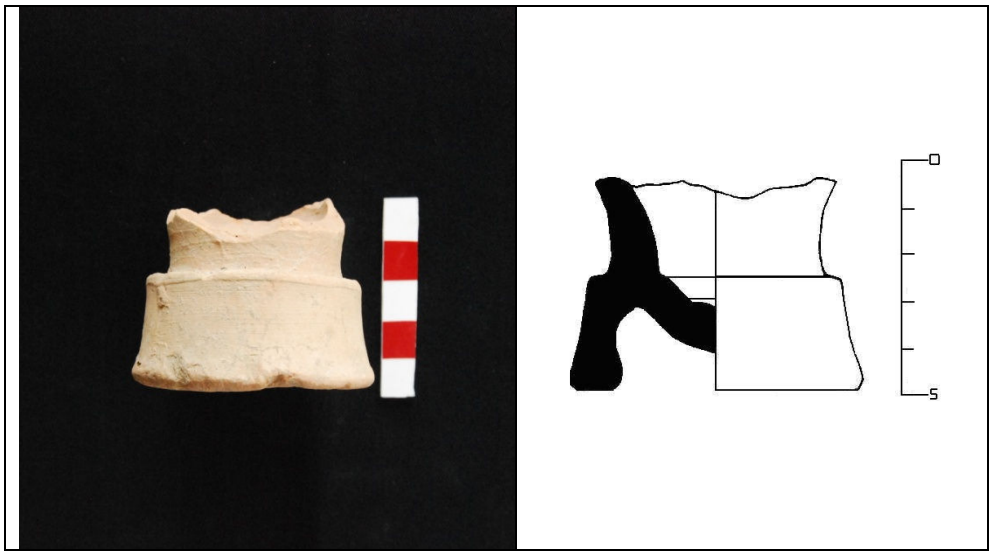
Astar Rengi: Koyu kahverengi

Katkı Maddesi: Seyrek mikalı

Hamur Yapısı: İyi pişmiş, sert

Tanım: İçi boş, ucu yuvarlatılmış, dipte içe profillendirilmiş kaide parçası yüksek halka formludur.

Tarih: İ.S. 1. yüzyıl – İ.S. 4. yüzyıl arasında üretilmişlerdir.

Kat. No. 105

105. Buluntu Yeri: Yüzey Buluntusu

Tip: LR 3 amphorası

Kaide Çapı (dıştan): 6 cm

Kaide Çapı (içten): 4.1 cm

Hamur Rengi: Kızılımsı açık kahverengi

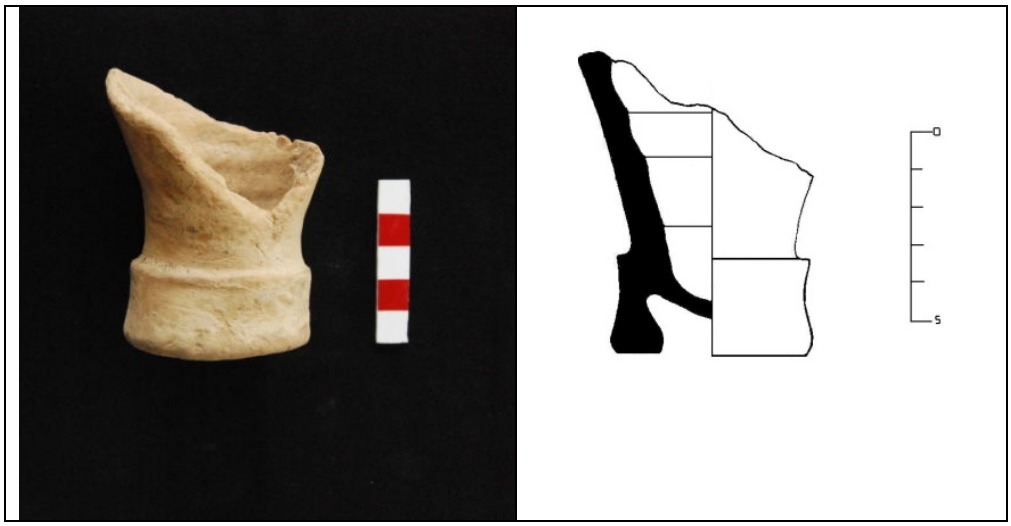
Astar Rengi: Devetüyü

Katkı Maddesi: Seyrek mikalı, bitkisel katkı maddesi

Hamur Yapısı: İyi pişmiş, orta sertlikte, az gözenekli

Tanım: İçi boş, ucu yuvarlatılmış, dipte içe profillendirilmiş kaide parçası yüksek halka formludur.

Tarih: İ.S. 1. yüzyıl – İ.S. 4. yüzyıl arasında üretilmişlerdir.

Kat. No. 106

106. Buluntu Yeri: Yüzey Buluntusu

Tip: LR 3 amphorası

Kaide Çapı (dıştan): 5.1 cm

Kaide Çapı (içten): 2.9 cm

Hamur Rengi: Koyu kahverengi

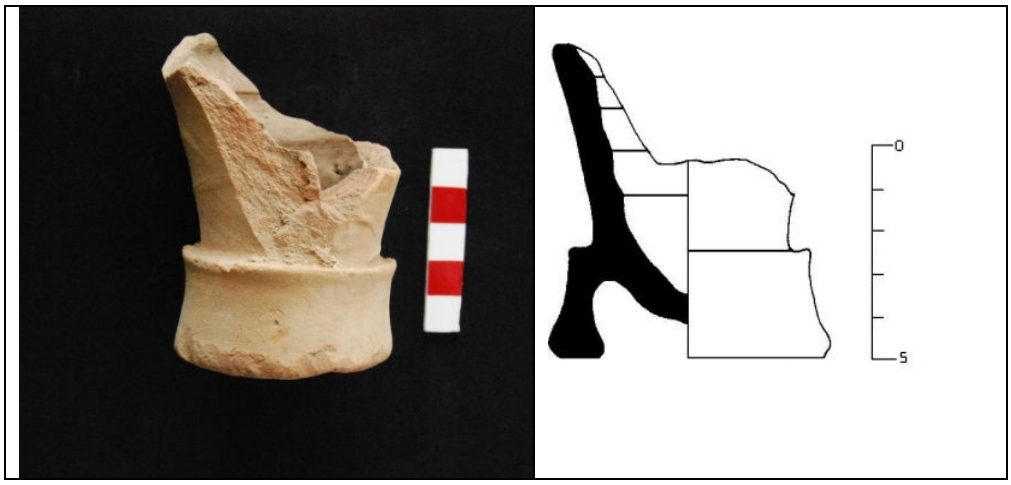
Astar Rengi: Devetüyü

Katkı Maddesi: Yoğun mikalı

Hamur Yapısı: İyi pişmiş, sert

Tanım: İçi boş, ucu yuvarlatılmış, dipte içe profillendirilmiş, kabın iç kısmında yivler görülen kaide parçası yüksek halka formludur.

Tarih: İ.S. 1. yüzyıl – İ.S. 4. yüzyıl arasında üretilmişlerdir.

Kat. No. 107

107. Buluntu Yeri: Yüzey Buluntusu

Tip: LR 3 amphorası

Kaide Çapı (dıştan): 6.3 cm

Kaide Çapı (içten): 4.2 cm

Hamur Rengi: Kızılımsı kahverengi

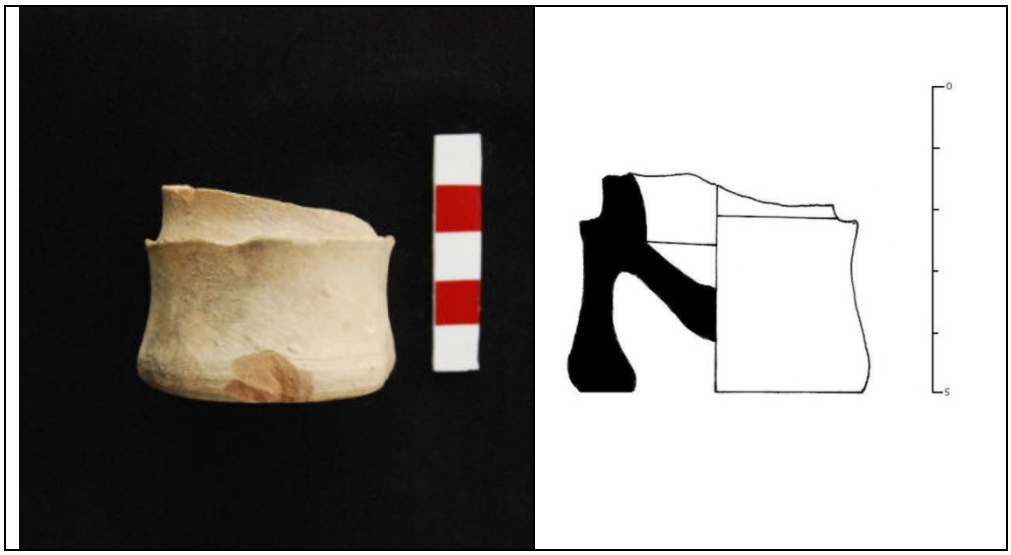
Astar Rengi: Devetüyü

Katkı Maddesi: Seyrek mikalı

Hamur Yapısı: İyi pişmiş, sert

Tanım: İçi boş, ucu yuvarlatılmış yüksek halka formlu dipte içe profillendirilmiş.

Tarih: İ.S. 1. yüzyıl – İ.S. 4. yüzyıl arasında üretilmişlerdir.

Kat. No. 108

108. Buluntu Yeri: Yüzey Buluntusu

Tip: LR 3 amphorası

Kaide Çapı (dıştan): 4.9 cm

Kaide Çapı (içten): 2.7 cm

Hamur Rengi: Koyu kahverengi

Astar Rengi: Devetüyü

Katkı Maddesi: Seyrek mikalı

Hamur Yapısı: İyi pişmiş, sert

Tanım: İçi boş, ucu yuvarlatılmış yüksek halka formlu dipte içe profillendirilmiş.

Tarih: İ.S. 1. yüzyıl – İ.S. 4. yüzyıl arasında üretilmişlerdir.

Kat. No. 109

109. Buluntu Yeri: Yüzey Buluntusu

Tip: ?

Kaide Çapı (dıştan): 3.8 cm

Hamur Rengi: Açık kahverengi

Astar Rengi: Devetüyü

Katkı Maddesi: Seyrek mikalı

Hamur Yapısı: İyi pişmiş, sert

Tanım: İçi dolu, dibe doğru daralan kaide parçası dipte yuvarlatılmıştır.

Tarih: ?

Kat. No. 110

110. Buluntu Yeri: Yüzey Buluntusu

Tip: ?

Kaide Çapı (dıştan): 3 cm

Hamur Rengi: Kızılımsı kahverengi

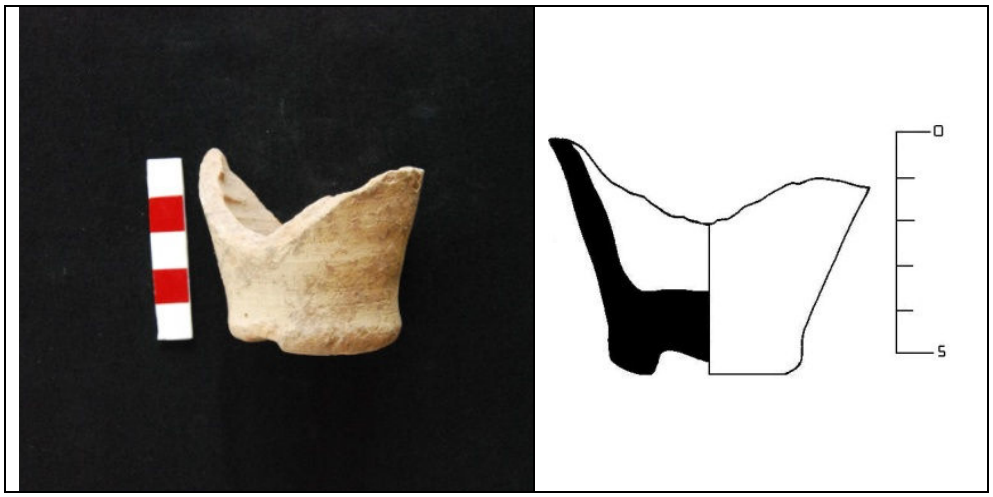
Astar Rengi: Hamur ile aynı renk

Katkı Maddesi: Seyrek mikalı, seyrek kumlu

Hamur Yapısı: İyi pişmiş, az gözenekli

Tanım: İçi dolu, dibe doğru daralan kaide parçası dipte yuvarlatılmıştır.

Tarih: ?

Kat. No. 111

111. Buluntu Yeri: Yüzey Buluntusu

Tip: LR 3 amphorası

Kaide Çapı (dıştan): 4.3 cm

Hamur Rengi: Koyu kahverengi

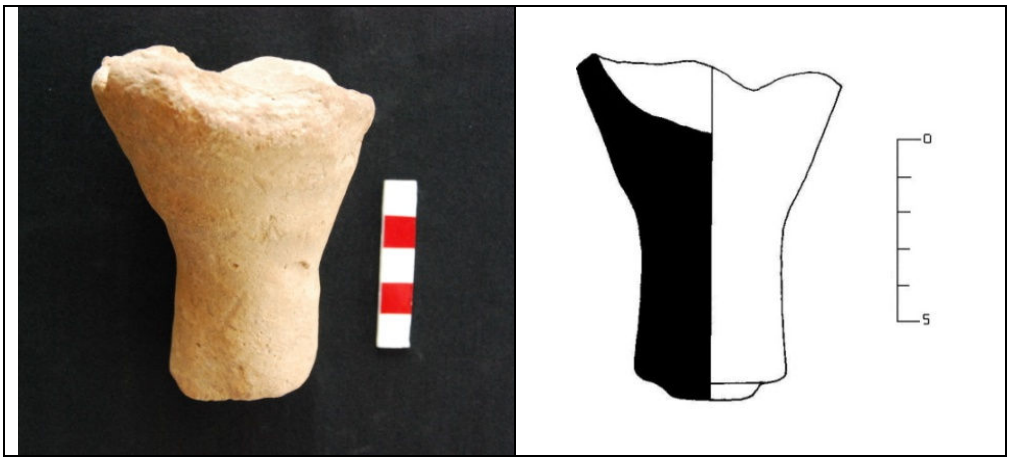
Astar Rengi: Devetüyü

Katkı Maddesi: Yoğun mikalı, bitkisel katkı maddesi

Hamur Yapısı: İyi pişmiş

Tanım: İçi dolu, uca doğru daralıp ucu yuvarlatılmış, dipte içe doğru profillendirilmiş kaide parçası.

Tarih: İ.S. 1. yüzyıl – İ.S. 4. yüzyıl arasında üretilmişlerdir.

Kat. No. 112

112. Buluntu Yeri: Yüzey Buluntusu

Tip: ?

Kaide Çapı (dıştan): 4.1 cm

Hamur Rengi: Kızılımsı kahverengi

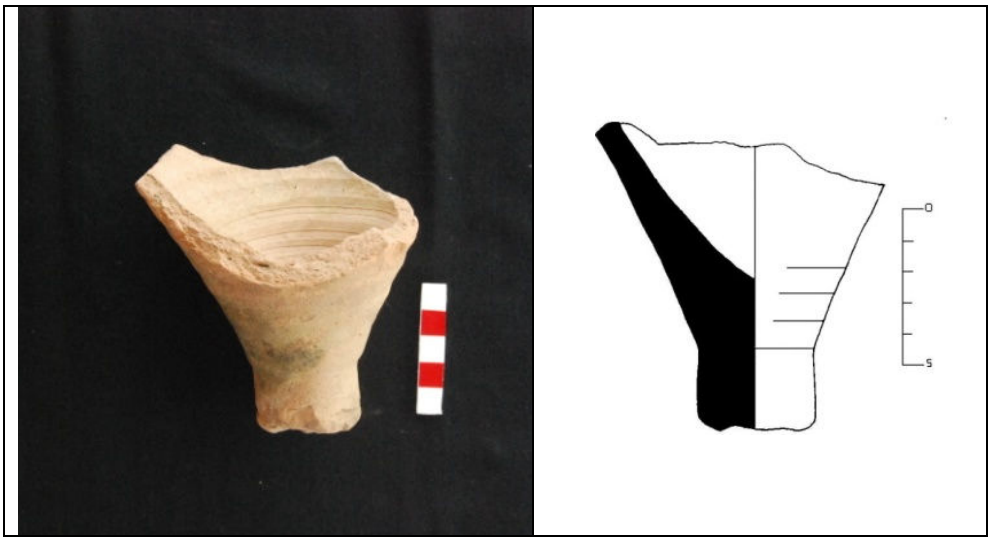
Astar Rengi: Sarımsı devetüyü

Katkı Maddesi: Seyrek mikalı, seyrek kumlu, bitkisel katkı maddesi

Hamur Yapısı: Orta sertlikte, kaba hamur yapısı

Tanım: İçi dolu, konik kaidenin alt bölümünde dış bükey bir profil izlemektedir.

Tarih: ?

Kat. No. 113

113. Buluntu Yeri: Yüzey Buluntusu

Tip: ?

Kaide Çapı (dıştan): 3.9 cm.

Hamur Rengi: Kızılımsı kahverengi

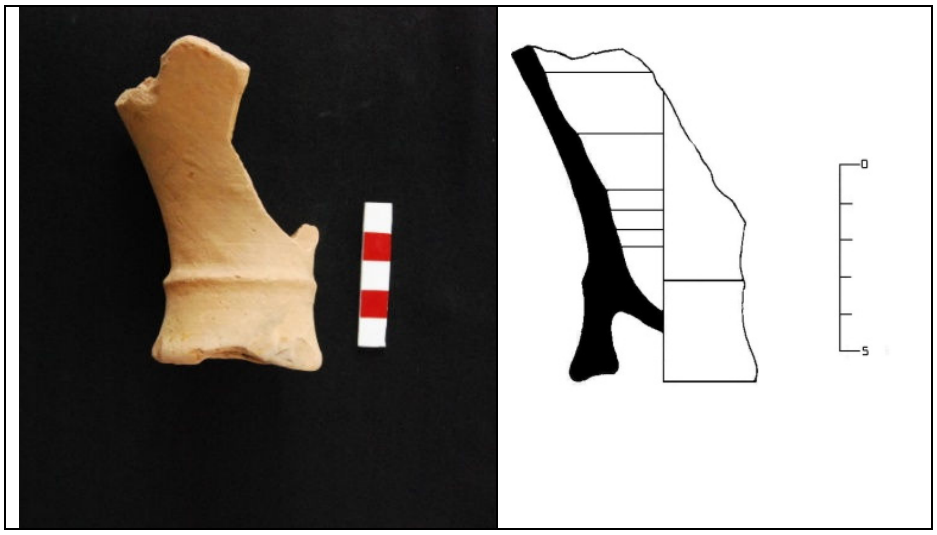
Astar Rengi: Sarımsı devetüyü

Katkı Maddesi: Seyrek mikalı

Hamur Yapısı: Orta sertlikte, iyi pişmiş, az gözenekli

Tanım: İçi dolu, kaidenin dibi aşınmış, gövdeye doğru aşınmış yivler vardır.

Tarih: ?

Kat. No. 114

114. Buluntu Yeri: Yüzey Buluntusu

Tip: LR 3 amphorası

Kaide Çapı (dıştan): 5.2cm

Kaide Çapı (içten): 3 cm

Hamur Rengi: Kahverengi

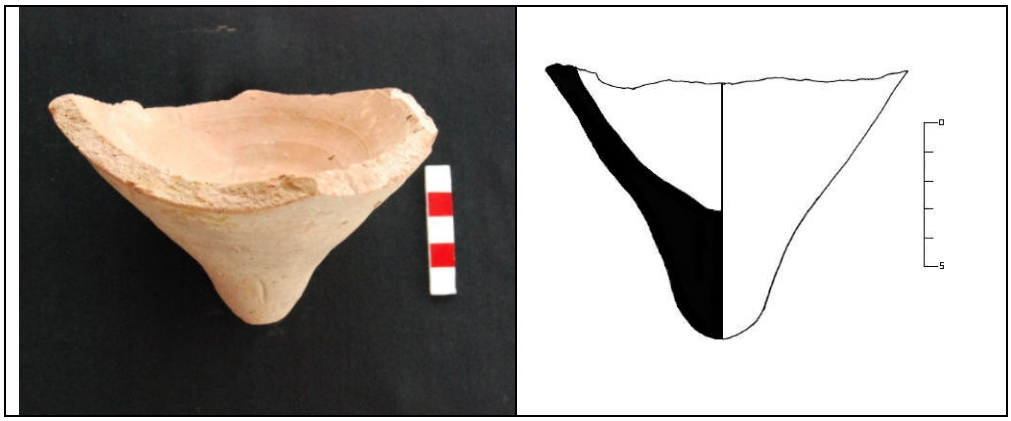
Astar Rengi: Hamur ile aynı renk

Katkı Maddesi: Seyrek mikalı

Hamur Yapısı: İyi pişmiş, orta sertlikte, az gözenekli

Tanım: İçi boş, ucu yuvarlatılmış, dipte içe profillendirilmiştir. Kaideden gövdeye uzanan kabın iç kısmında yivler görülmektedir. Yüksek halka formludur.

Tarih: İ.S. 1. yüzyıl – İ.S. 4. yüzyıl arasında üretilmişlerdir.

Kat. No. 115

115. Buluntu Yeri: Yüzey Buluntusu

Tip: ?

Kaide Çapı (dıştan): 1.5 cm

Hamur Rengi: Kızılımsı kahverengi

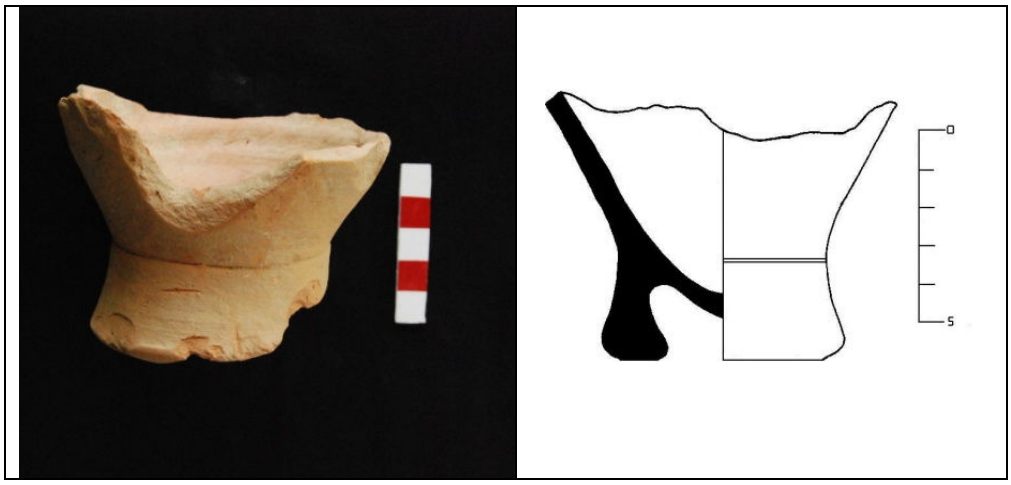
Astar Rengi: Devetüyü

Katkı Maddesi: Seyrek mikalı, yoğun taşçıklı

Hamur Yapısı: İyi pişmiş, sert, az gözenekli

Tanım: İçi dolu, kaideye doğru daralıp ucu yuvarlatılmış kaide parçası.

Tarih: ?

Kat. No. 116

116. Buluntu Yeri: Yüzey Buluntusu

Tip: LR 3 amphorası

Kaide Çapı (dıştan): 6.6 cm

Hamur Rengi: Kızılımsı kahverengi

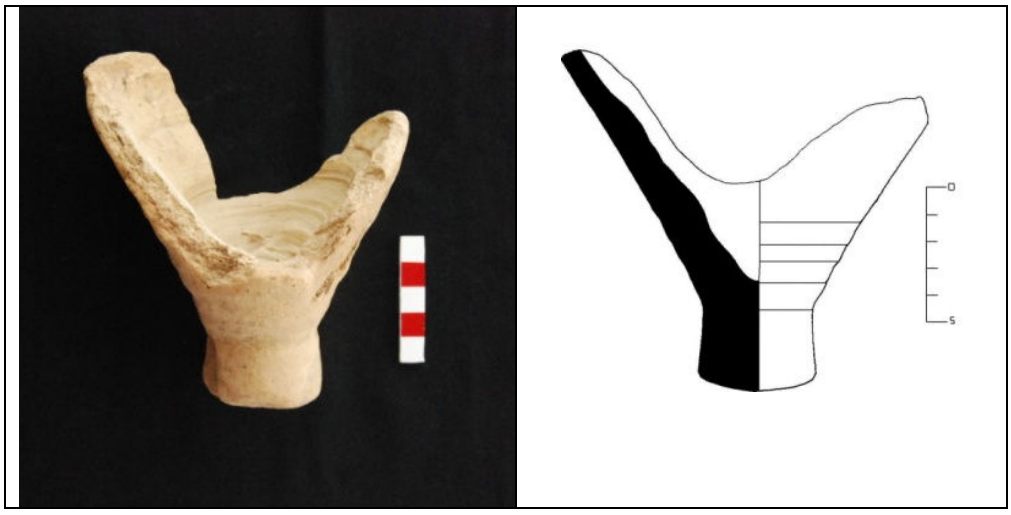
Astar Rengi: Devetüyü

Katkı Maddesi: Yoğun mikalı, Seyrek kumlu

Hamur Yapısı: İyi pişmiş, az gözenekli

Tanım: İçi boş, ucu yuvarlatılmış, dipte içe doğru profil vermiş kaide parçası yüksek halka formu görünümde.

Tarih: İ.S. 1. yüzyıl – İ.S. 4. yüzyıl arasında üretilmişlerdir.

Kat. No. 117

117. Buluntu Yeri: Yüzey Buluntusu

Tip: ?

Kaide Çapı (dıştan): 4.6 cm

Hamur Rengi: Sarımsı kahverengi

Astar Rengi: Devetüyü

Katkı Maddesi: Yoğun mikalı, seyrek kumlu

Hamur Yapısı: İyi pişmiş, az gözenekli, pişmeden kaynaklanan iç ve dışta farklı renk oluşumu, içte sarımsı dışta kahverengi

Tanım: İçi dolu, dibi düzleştirilmiş kaide parçası gövdeye doğru yivlendirilmiş.

Tarih: ?

Kat. No. 118

118. Buluntu Yeri: Yüzey Buluntusu

Tip: ?

Kaide Çapı (dıştan): 3.4 cm.

Hamur Rengi: Kahverengi

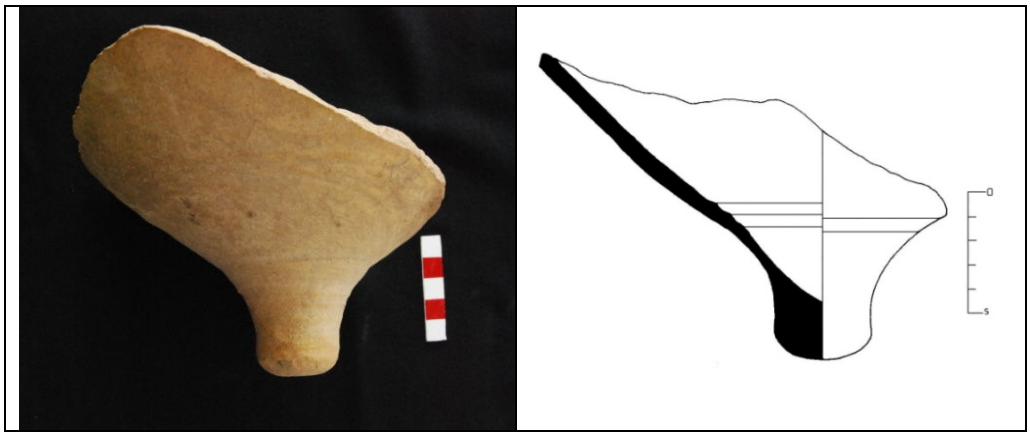
Astar Rengi: Sarımsı devetüyü

Katkı Maddesi: Yoğun mikalı, seyrek taşçıklı

Hamur Yapısı: İyi pişmiş

Tanım: İçi dolu, dibe doğru daralıp dipte yuvarlatılmış kaide parçasının kaideden gövdeye giden açıdan geniş karınlı olduğu gözleniyor.

Tarih: ?

Kat. No. 119

119. Buluntu Yeri: Yüzey Buluntusu

Tip: ?

Kaide Çapı (dıştan): 3.5 cm

Hamur Rengi: Kızılımsı kahverengi

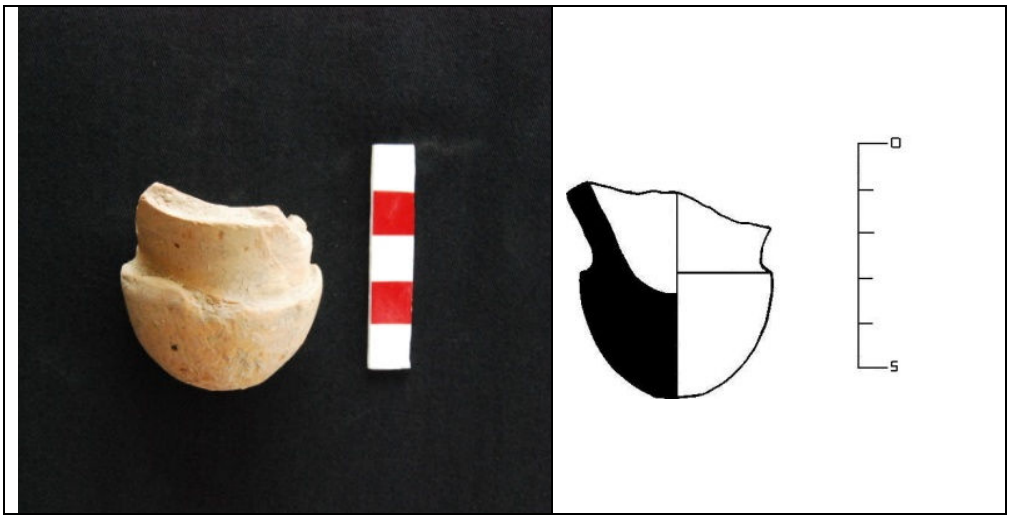
Astar Rengi: Sarımsı devetüyü

Katkı Maddesi: Seyrek mikalı

Hamur Yapısı: İyi pişmiş

Tanım: İçi dolu, dibe doğru daralıp dipte yuvarlatılmış, kaideden gövdeye giden açıdan geniş karınlı olduğu gözleniyor. Kaidenin üst kısmına kalan yerde kabın içerisinde ince yivler görülmektedir. Aynı zamanda kabın üst kısmında da ince aşınmış yivler bulunmaktadır.

Tarih: ?

Kat. No. 120

120. Buluntu Yeri: Yüzey Buluntusu

Tip: ?

Kaide Çapı (dıştan): 4.3 cm

Hamur Rengi: Kızılımsı kahverengi

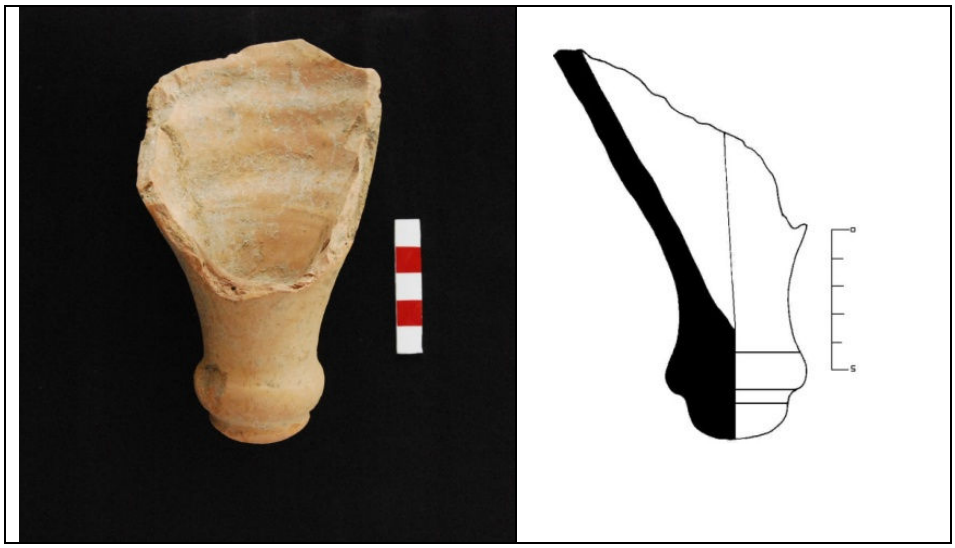
Astar Rengi: Devetüyü

Katkı Maddesi: Seyrek mikalı, bitkisel katkı maddesi

Hamur Yapısı: İyi pişmiş

Tanım: İçi dolu, ucu yuvarlatılmış, kaide parçası.

Tarih: ?

Kat. No. 121

121. Buluntu Yeri: Yüzey Buluntusu

Tip: ?

Kaide Çapı (dıştan): 3.6 cm

Hamur Rengi: Koyu kahverengi

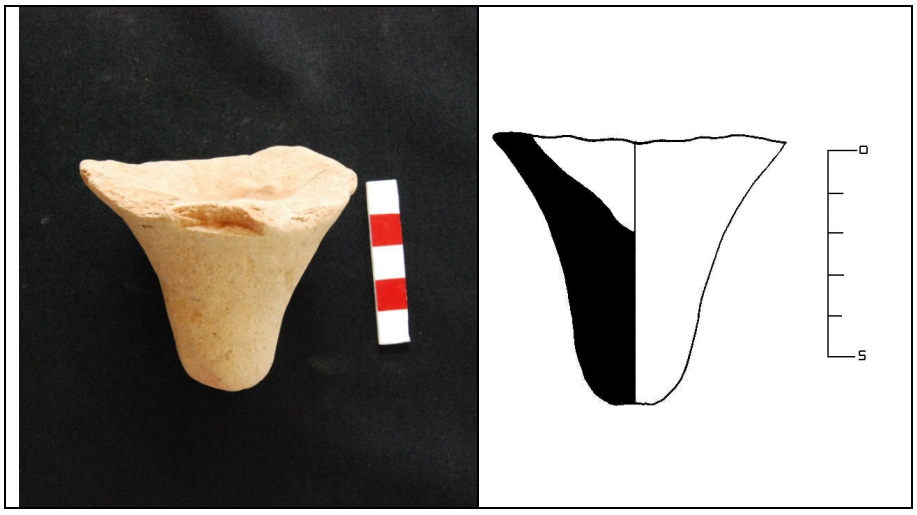
Astar Rengi: Devetüyü

Katkı Maddesi: Seyrek mikalı

Hamur Yapısı: İyi pişmiş

Tanım: İçi dolu, kaideye doğru daralıp ucu yuvarlatılmış, tokmak formlu kaide parçası.

Tarih: ?

Kat. No. 122

122. Buluntu Yeri: Yüzey Buluntusu

Tip: ?

Kaide Çapı (dıştan): 1 cm

Hamur Rengi: Açık kahverengi

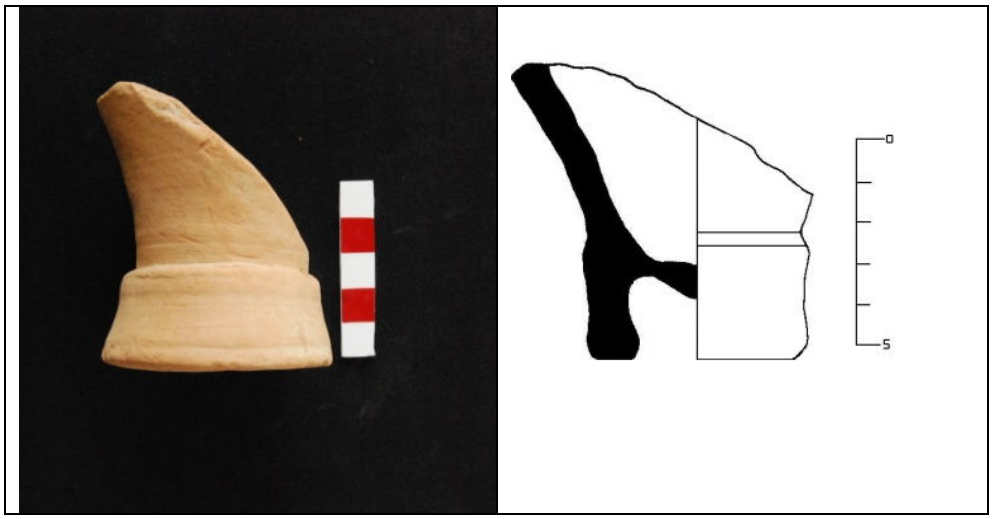
Astar Rengi: Devetüyü

Katkı Maddesi: Seyrek mikalı

Hamur Yapısı: İyi pişmiş

Tanım: İçi dolu, kaideye doğru daralıp ucu yuvarlatılmış kaide parçası.

Tarih: ?

Kat. No. 123.

123. Buluntu Yeri: Yüzey Buluntusu

Tip: ?

Kaide Çapı (dıştan): 5.2 cm

Hamur Rengi: Koyu kahverengi

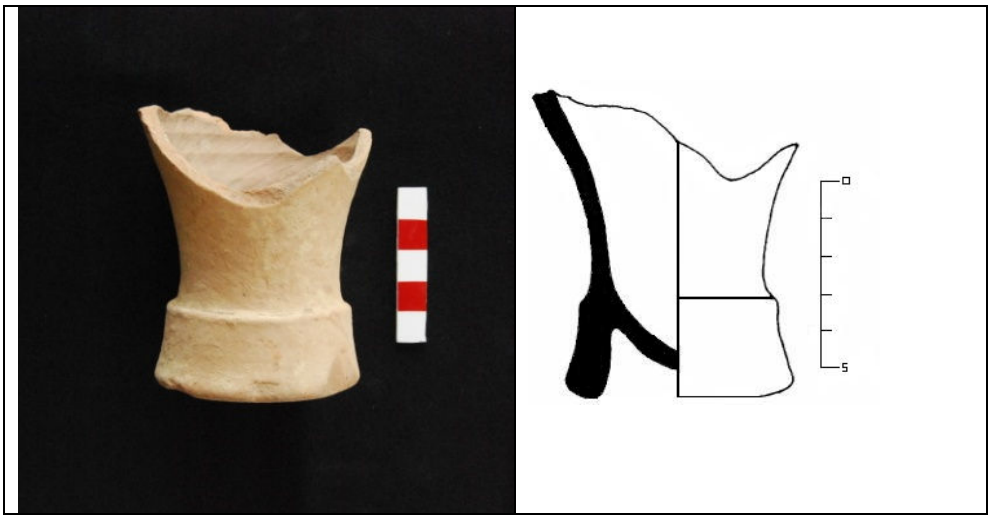
Astar Rengi: Devetüyü

Katkı Maddesi: Yoğun mikalı

Hamur Yapısı: İyi pişmiş, Orta sertlikte, az gözenekli

Tanım: İçi boş, ucu yuvarlatılmış, yüksek halka formlu kaide parçası dipte içe profillendirilmiş.

Tarih: ?

Kat. No. 124

124. Buluntu Yeri: Yüzey Buluntusu

Tip: LR 3 amphorası

Kaide Çapı (dıştan): 6.1 cm

Kaide Çapı (içten): 4.3 cm

Hamur Rengi: Koyu kahverengi

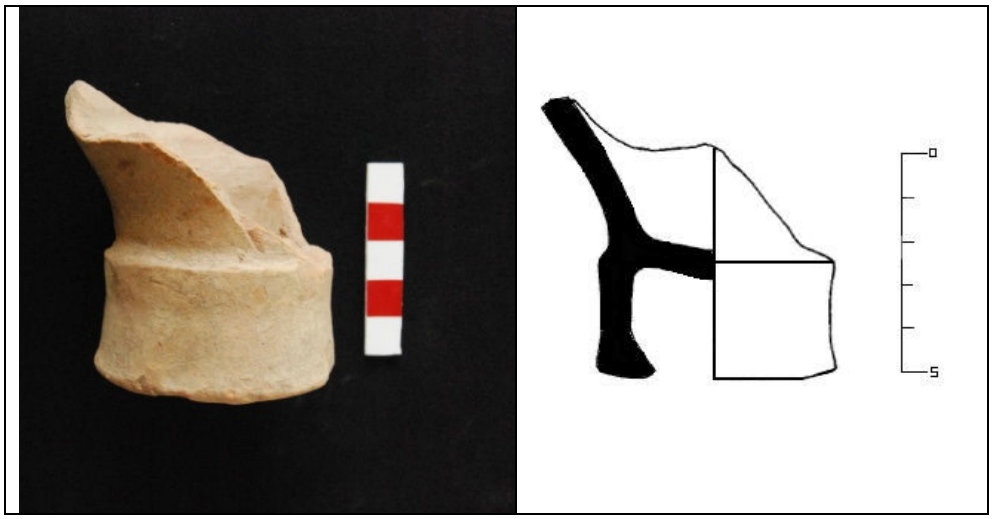
Astar Rengi: Devetüyü

Katkı Maddesi: Yoğun mikalı

Hamur Yapısı: İyi pişmiş, sert

Tanım: İçi boş, ucu yuvarlatılmış yüksek halka formlu kaide parçası dipte içe profillendirilmiş.

Tarih: İ.S. 1. yüzyıl – İ.S. 4. yüzyıl arasında üretilmişlerdir.

Kat. No. 125

125. Buluntu Yeri: Yüzey Buluntusu

Tip: LR 3 amphorası

Kaide Çapı (dıştan): 5.6 cm

Kaide Çapı (içten): 2.9 cm

Hamur Rengi: Koyu kahverengi

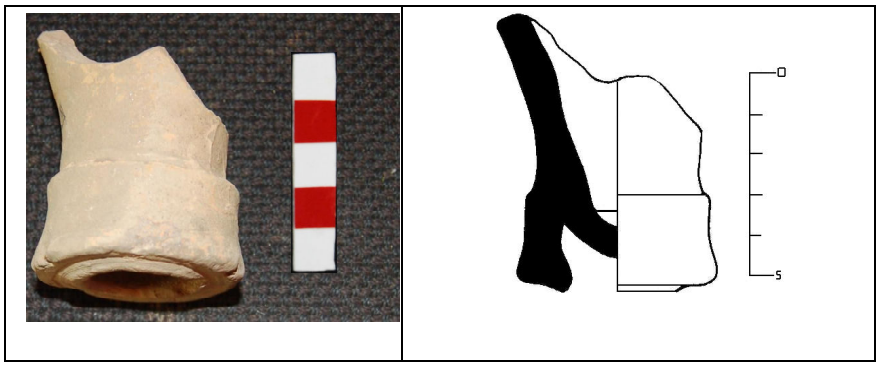
Astar Rengi: Devetüyü

Katkı Maddesi: Seyrek mikalı, bitkisel katkı maddesi

Hamur Yapısı: İyi pişmiş, sert

Tanım: İçi boş, ucu yuvarlatılmış yüksek halka formlu kaide parçası dipte içe profillendirilmiş.

Tarih: İ.S. 1. yüzyıl – İ.S. 4. yüzyıl arasında üretilmişlerdir.

Kat. No. 126

126. Buluntu Yeri: Yüzey Buluntusu

Tip: LR 3 amphorası

Kaide Çapı (dıştan): 4.9 cm

Kaide Çapı (içten): 2.4 cm

Hamur Rengi: Koyu kahverengi

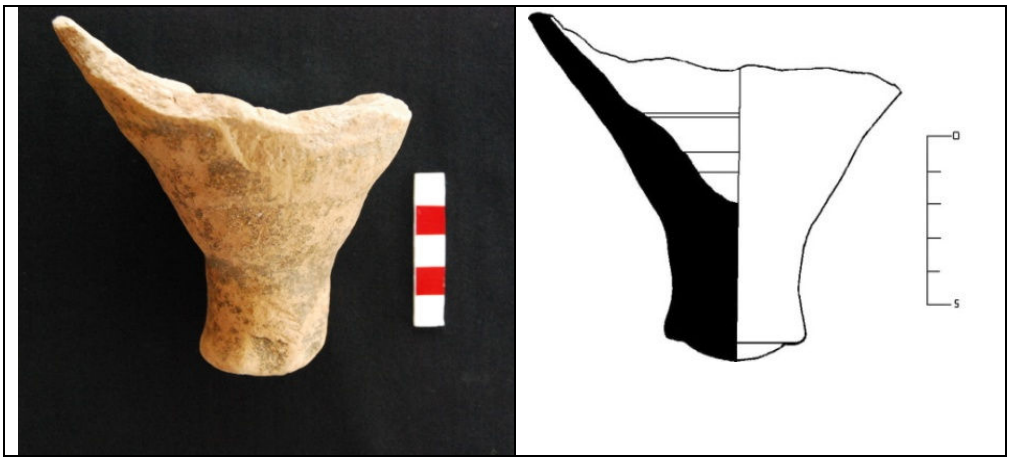
Astar Rengi: Devetüyü

Katkı Maddesi: Seyrek mikalı, seyrek kumlu

Hamur Yapısı: İyi pişmiş, sert

Tanım: İçi boş, ucu yuvarlatılmış yüksek halka formlu kaide parçası dipte içe profillendirilmiş.

Tarih: İ.S. 1. yüzyıl – İ.S. 4. yüzyıl arasında üretilmişlerdir.

Kat. No. 127

127. Buluntu Yeri: Yüzey Buluntusu

Tip: DR 1B amphorası

Kaide Çapı (dıştan): 1.6 cm

Hamur Rengi: Kahverengi

Astar Rengi: Hamur ile aynı renk

Katkı Maddesi: Yoğun mikalı, seyrek kumlu

Hamur Yapısı: İyi pişmiş, orta sertlikte

Tanım: İçi dolu dibe doğru daralan kaide parçası dipte yuvarlatılmış bombeli yapı kaide parçası içerde yivlendirilmiştir.

Tarih: İ.Ö. 1. yüzyılda üretilmişlerdir.

Benzerleri: Liou 1973, 592.

Kat. No. 128

128. Buluntu Yeri: Yüzey Buluntusu

Tip: DR 1B amphorası

Kaide Çapı (dıştan): 4 cm

Hamur Rengi: Koyu kahverengi

Astar Rengi: Hamur ile aynı renk

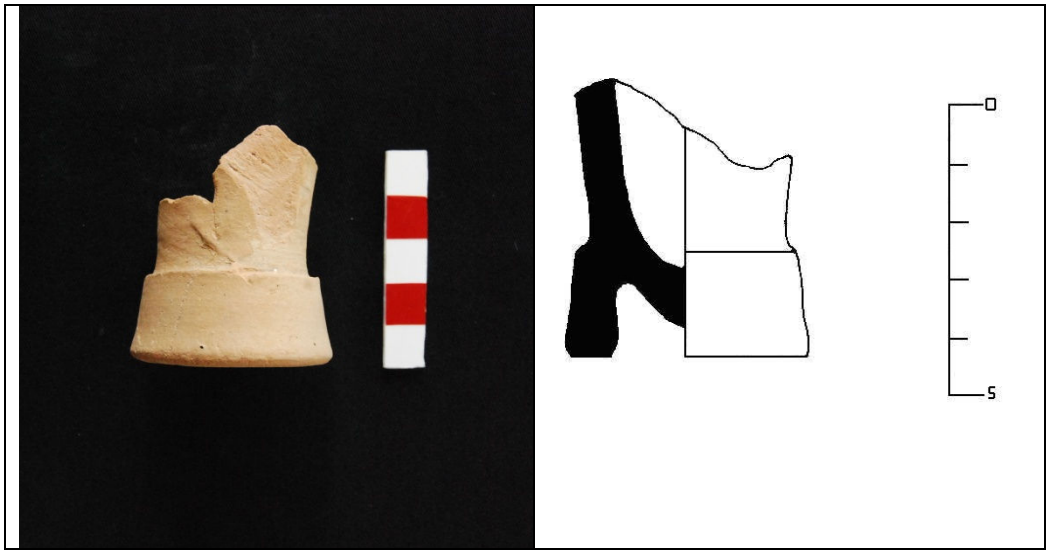
Katkı Maddesi: Seyrek mika, seyrek taşçıklı

Hamur Yapısı: İyi pişmiş, az gözenekli

Tanım: İçi dolu dibe doğru daralan kaide parçası dipte yuvarlatılmıştır.

Tarih: İ.Ö. 1. yüzyılda üretilmişlerdir.

Benzerleri: Galli 1993, 121, Liou 1986

Kat. No. 129

129. Buluntu Yeri: Yüzey Buluntusu

Tip: LR 3 amphorası

Kaide Çapı (dıştan): 4.2 cm

Kaide Çapı (içten): 2.6 cm

Hamur Rengi: Açık kızılımsı kahverengi

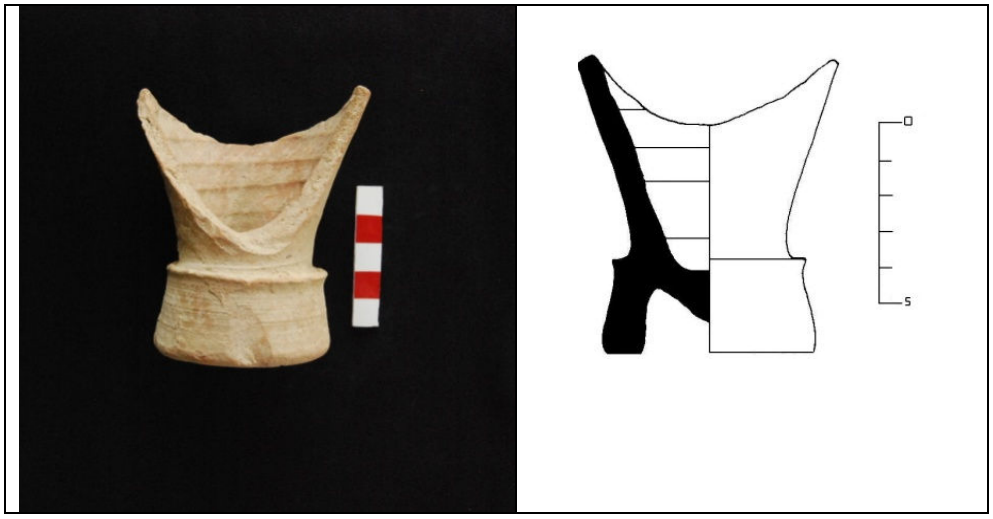
Astar Rengi: Devetüyü

Katkı Maddesi: Seyrek mikalı

Hamur Yapısı: İyi pişmiş, az gözenekli

Tanım: İçi boş, ucu yuvarlatılmış yüksek halka formlu kaide parçası dipte içe profillendirilmiştir.

Tarih: İ.S. 1. yüzyıl– İ.S. 4. yüzyıl arasında üretilmişlerdir.

Kat. No. 130

130. Buluntu Yeri: Yüzey Buluntusu

Tip: LR 3 amphorası

Kaide Çapı (dıştan): 5.6 cm

Kaide Çapı (içten): 3.7 cm

Hamur Rengi: Koyu ahverengi

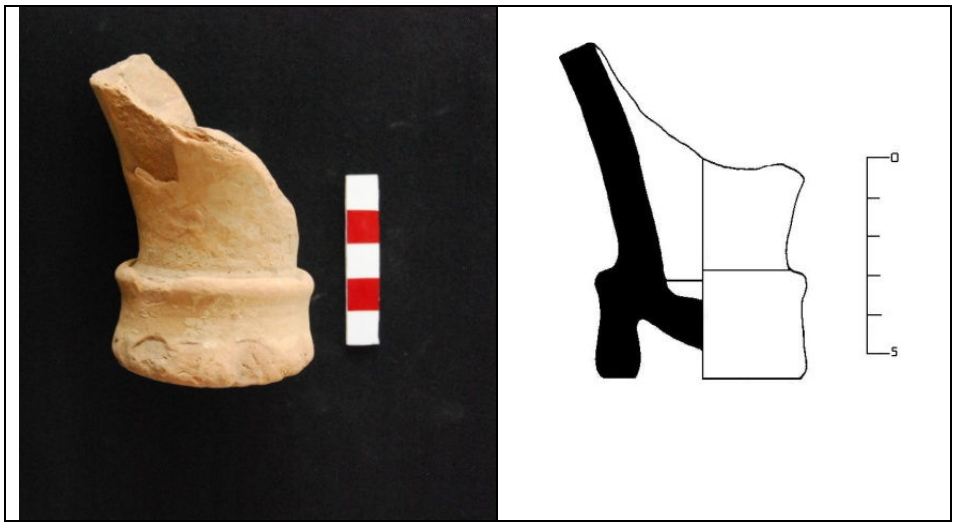
Astar Rengi: Devetüyü

Katkı Maddesi: Seyrek mikalı

Hamur Yapısı: İyi pişmiş, gözenekli

Tanım: İçi boş, ucu yuvarlatılmış, dipte içe profillendirilmiş kaide parçası yüksek halka forma sahip olup kabın iç kısmında yivlendirilmişti.

Tarih: İ.S. 1. yüzyıl– İ.S. 4. yüzyıl arasında üretilmişlerdir.

Kat. No. 131

131. Buluntu Yeri: Yüzey Buluntusu

Tip: LR 3 amphorası

Kaide Çapı (dıştan): 5.3 cm

Kaide Çapı (içten): 3.5 cm

Hamur Rengi: Koyu kahverengi

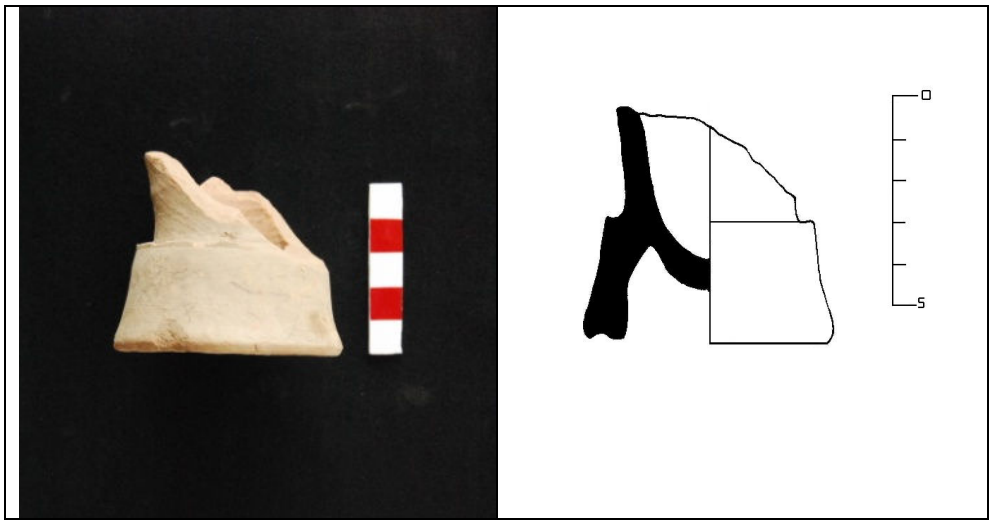
Astar Rengi: Devetüyü

Katkı Maddesi: Seyrek mikalı, seyrek kumlu

Hamur Yapısı: İyi pişmiş, orta sertlikte,

Tanım: İçi boş, ucu yuvarlatılmış, dipte içe profillendirilmiş kaide parçası yüksek halka formludur.

Tarih: İ.S. 1. yüzyıl– İ.S. 4. yüzyıl arasında üretilmişlerdir.

Kat. No. 132

132. Buluntu Yeri: Yüzey Buluntusu

Tip: LR 3 amphorası

Kaide Çapı (dıştan): 6 cm

Kaide Çapı (içten): 4.1 cm

Hamur Rengi: Açık kahverengi

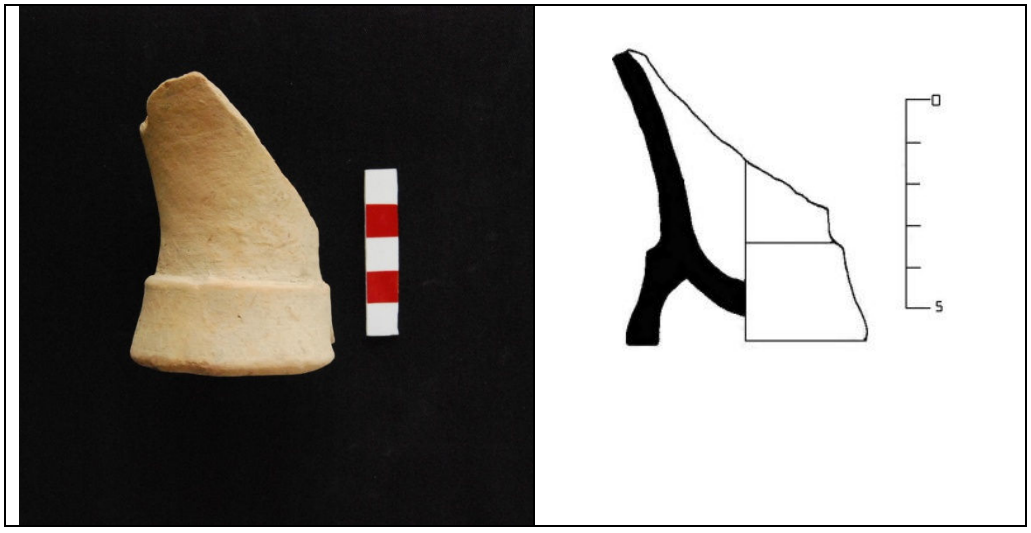
Astar Rengi: Devetüyü

Katkı Maddesi: Seyrek mikalı, bitkisel katkı maddesi

Hamur Yapısı: İyi pişmiş, sert

Tanım: İçi boş, ucu yuvarlatılmış, dipte içe profillendirilmiş kaide parçası yüksek halka formludur.

Tarih: İ.S. 1. yüzyıl– İ.S. 4. yüzyıl arasında üretilmişlerdir.

Kat. No. 133

133. Buluntu Yeri: Yüzey Buluntusu

Tip: LR 3 amphorası

Kaide Çapı (dıştan): 5.8 cm

Kaide Çapı (içten): 4.4 cm

Hamur Rengi: Açık kızılımsı kahverengi

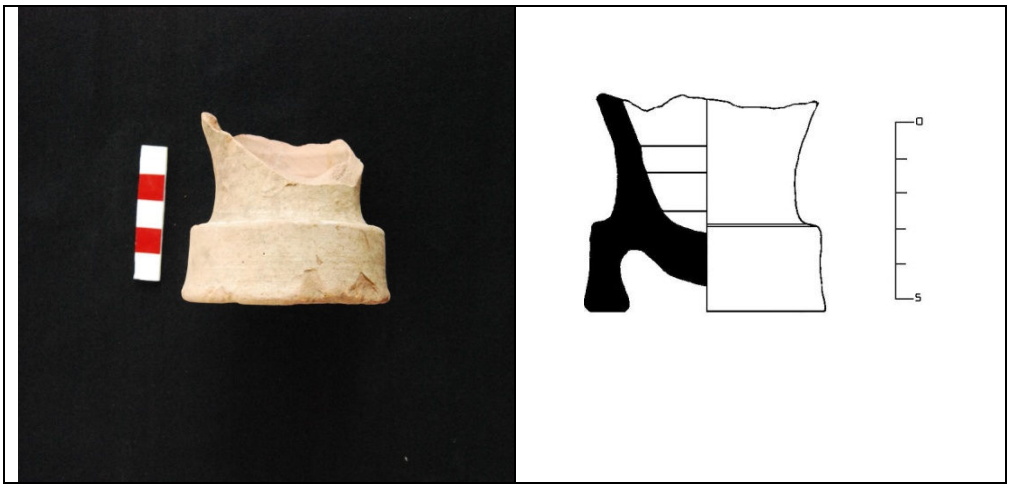
Astar Rengi: Devetüyü

Katkı Maddesi: Seyrek mikalı

Hamur Yapısı: İyi pişmiş, orta sertlikte

Tanım: İçi boş, ucu yuvarlatılmış, dipte içe profillendirilmiş kaide parçası yüksek halka formludur.

Tarih: İ.S. 1. yüzyıl– İ.S. 4. yüzyıl arasında üretilmiştir.

Kat. No. 134

134. Buluntu Yeri: Yüzey Buluntusu

Tip: LR 3 amphorası

Kaide Çapı (dıştan): 6.8 cm

Kaide Çapı (içten): 4.6 cm

Hamur Rengi: Koyu kahverengi

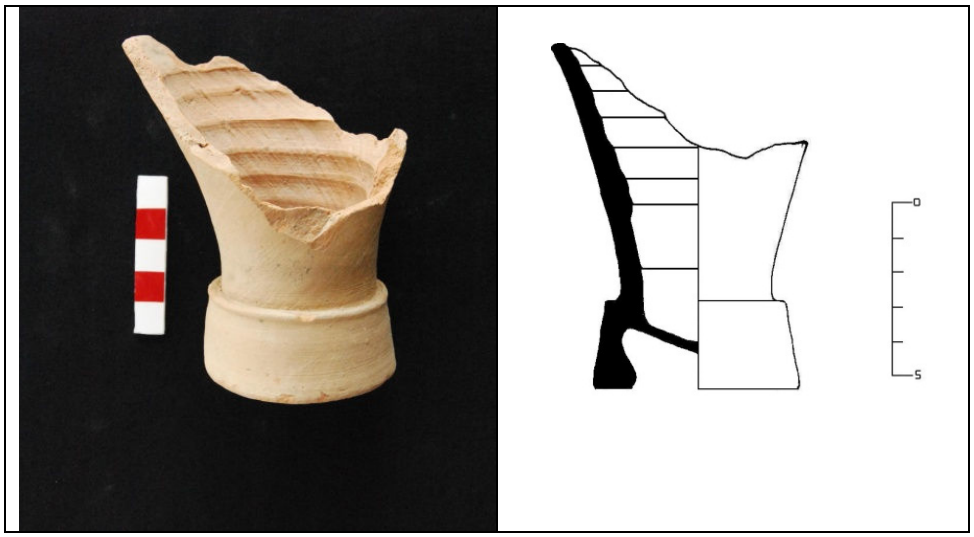
Astar Rengi: Devetüyü

Katkı Maddesi: Seyrek mikalı, seyrek kumlu

Hamur Yapısı: İyi pişmiş, az gözenekli

Tanım: İçi dolu, dibe doğru daralan kaide parçası dipte yuvarlatılmıştır.

Tarih: İ.S. 1. yüzyıl– İ.S. 4. Yüzyıl arasında üretilmişlerdir.

Kat. No. 135

135. Buluntu Yeri: Yüzey Buluntusu

Tip: LR 3 amphorası

Kaide Çapı (dıştan): 5.9 cm

Kaide Çapı(içten): 3.7 cm

Hamur Rengi: Koyu kahverengi

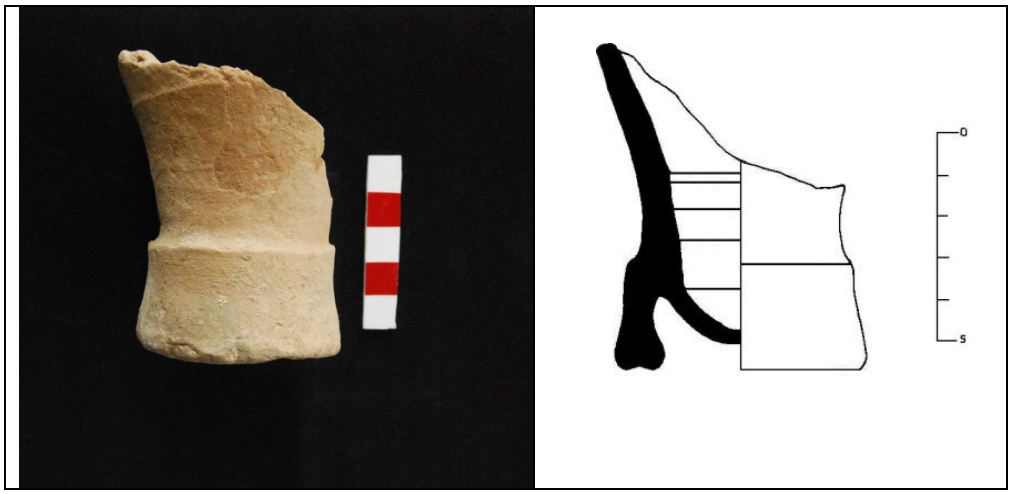
Astar Rengi: Devetüyü

Katkı Maddesi: Yoğun mikalı

Hamur Yapısı: İyi pişmiş, sert

Tanım: İçi boş, ucu yuvarlatılmış yüksek halka formlu kaide parçası dip kısmında içe profillendirilmiş.

Tarih: İ.S. 1. yüzyıl– İ.S. 4. yüzyıl arasında üretilmişlerdir.

Kat. No. 136

136. Buluntu Yeri: Yüzey Buluntusu

Tip: LR 3 amphorası

Kaide Çapı(dıştan): 5.9 cm

Kaide Çapı(içten): 3.9 cm

Hamur Rengi: Koyu kahverengi

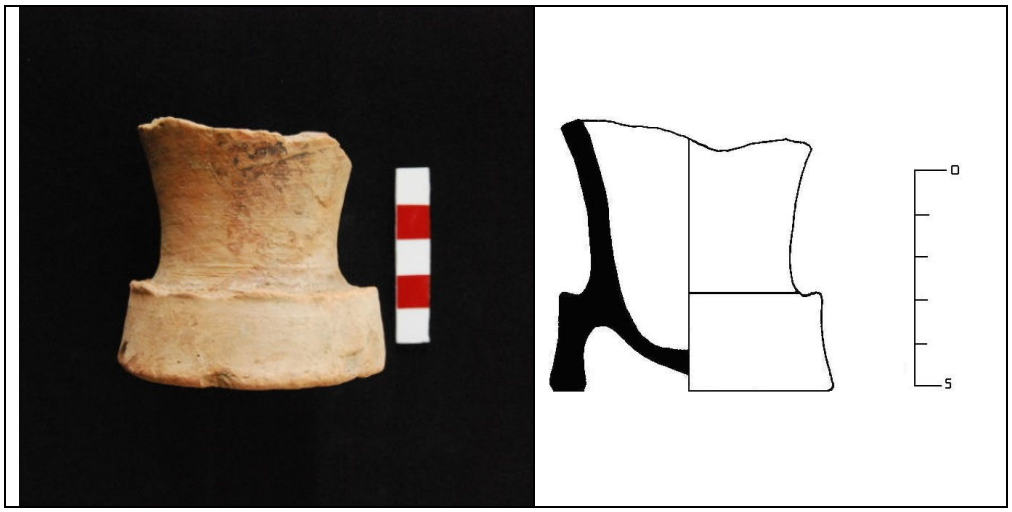
Astar Rengi: Devetüyü

Katkı Maddesi: Yoğun mikalı

Hamur Yapısı: İyi pişmiş, az gözenekli

Tanım: İçi boş, ucu yuvarlatılmış yüksek halka formlu kaide parçası dipte içe profillendirilmiş.

Tarih: İ.S. 1. yüzyıl– İ.S. 4. yüzyıl arasında üretilmişlerdir.

Kat. No. 137

137. Buluntu Yeri: Yüzey Buluntusu

Tip: LR 3 amphorası

Kaide Çapı (dıştan): 6.7 cm

Kaide Çapı (içten): 5.1 cm

Hamur Rengi: Koyu kahverengi

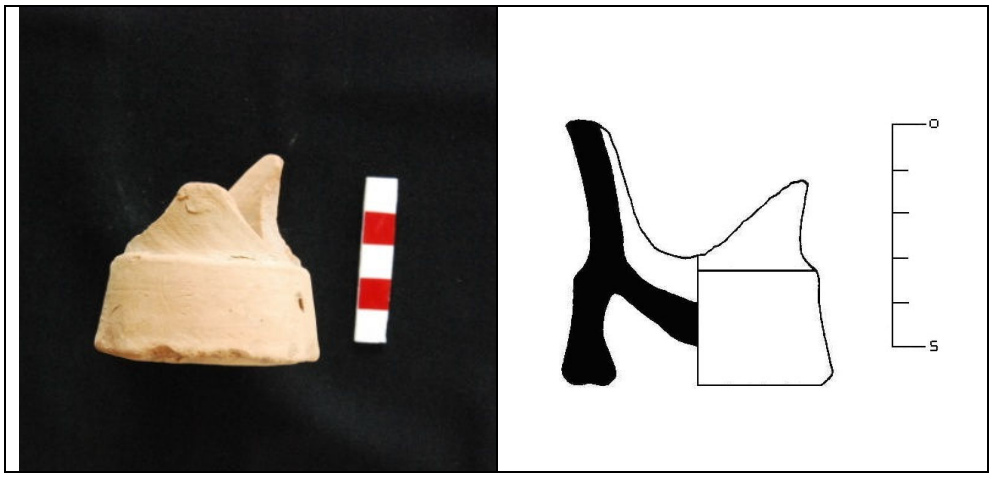
Astar Rengi: Kırmızı

Katkı Maddesi: Seyrek mikalı

Hamur Yapısı: İyi pişmiş, az gözenekli

Tanım: İçi boş, ucu yuvarlatılmış yüksek halka formlu kaide parçası dipte içe profillendirilmiş.

Tarih: İ.S. 1. yüzyıl– İ.S. 4. yüzyıl arasında üretilmişlerdir.

Kat. No. 138

138. Buluntu Yeri: Yüzey Buluntusu

Tip: LR 3 amphorası

Kaide Çapı (dıştan): 6.1 cm

Kaide Çapı (içten): 4.1 cm

Hamur Rengi: Koyu kahverengi

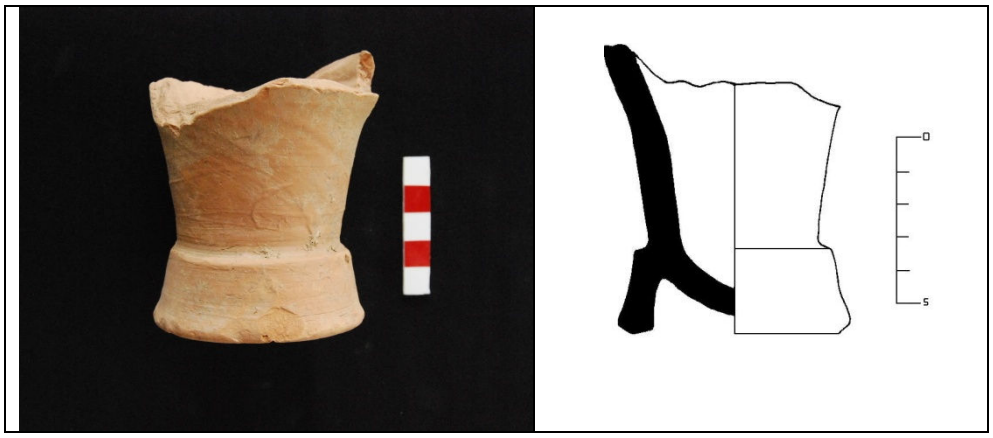
Astar Rengi: Devetüyü

Katkı Maddesi: Seyrek mikalı

Hamur Yapısı: İyi pişmiş, az gözenekli

Tanım: İçi boş, ucu yuvarlatılmış yüksek halka formlu kaide parçası dipte içe profillendirilmiş.

Tarih: İ.S. 1. yüzyıl– İ.S. 4. yüzyıl arasında üretilmişlerdir.

Kat. No. 139

139. Buluntu Yeri: Yüzey Buluntusu

Tip: LR 3 amphorası

Kaide Çapı (dıştan): 6.7 cm

Kaide Çapı (içten): 4.5 cm

Hamur Rengi: Kızılımsı kahverengi

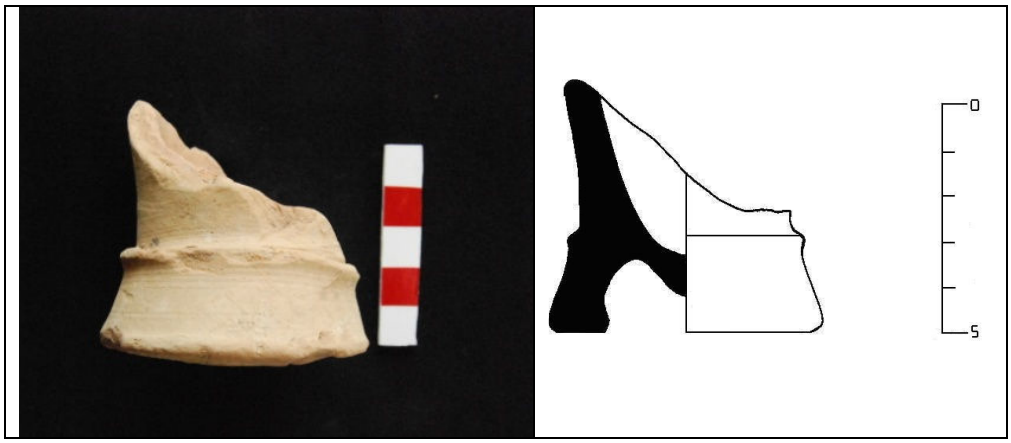
Astar Rengi: Devetüyü

Katkı Maddesi: Seyrek mikalı, bitkisel katkı maddesi

Hamur Yapısı: İyi pişmiş, sert

Tanım: İçi boş, ucu yuvarlatılmış yüksek halka formlu kaide parçası dipte içe profillendirilmiş.

Tarih: İ.S. 1. yüzyıl– İ.S. 4. yüzyıl arasında üretilmişlerdir.

Kat. No. 140

140. Buluntu Yeri: Yüzey Buluntusu

Tip: LR 3 amphorası

Kaide Çapı (dıştan): 5.8 cm

Kaide Çapı (içten): 3.2 cm

Hamur Rengi: Kahverengi

Astar Rengi: Sarımsı devetüyü

Katkı Maddesi: Seyrek mikalı

Hamur Yapısı: İyi pişmiş, orta sertlikte

Tanım: İçi boş, yüksek halka formlu kaide parçası dipte içe profillendirilmiş.

Tarih: İ.S. 1. yüzyıl– İ.S. 4. yüzyıl arasında üretilmişlerdir.

Kat. No. 141

141. Buluntu Yeri: Yüzey Buluntusu

Tip: ?

Kaide Çapı (dıştan): 4.2 cm

Hamur Rengi: Kahverengi

Astar Rengi: Hamur ile aynı renk

Katkı Maddesi: Seyrek mikalı

Hamur Yapısı: Orta sertlikte

Tanım: İçi dolu, dibe doğru daralıp dipte düzleştirilmiş.

Tarih: ?

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı : Saadet BAYLAN

Doğum Yeri ve Tarihi : Hatay, 23.09.1981.

Eğitim Durumu

Lisans Öğrenimi : Adnan Menderes Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Arkeoloji Bölümü

Yüksek Lisans Öğretimi : Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Estitüsü, Arkeoloji Ana Bilim Dalı

Bildiği Yabancı Diller : İngilizce

Bilimsel Faaliyetleri :

Kazılar

2007 Yılı Tralleis Antik Kenti Kazısı

2006 Yılı Tralleis Antik Kenti Kazısı

2004 Yılı Alabanda Antik Kenti Kazısı

Projeler

Çalıştığı Kurumlar

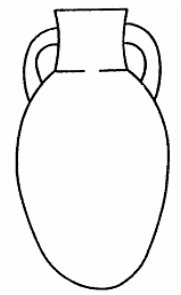
İletişim

e-posta Adresi : saadetbaylan@hotmail.com

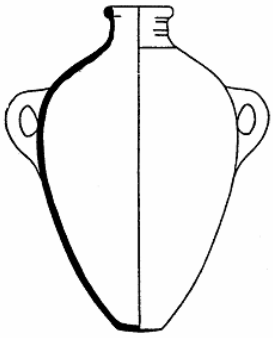
Tarih : 01. 12. 2008

LEVHALAR

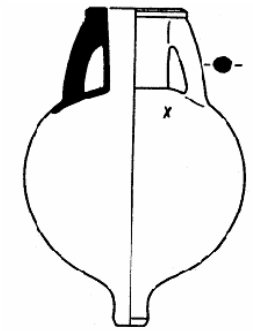
LEVHA I

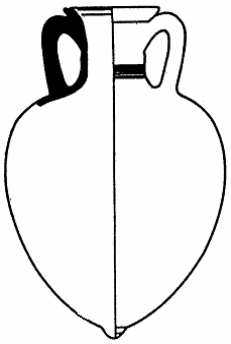
Çizim 1. Troia (İ.Ö. 3000)

Çizim 2. Kenaan Amphorası

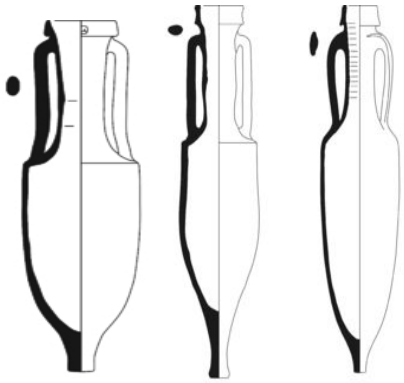
Çizim 3. Korinthos A

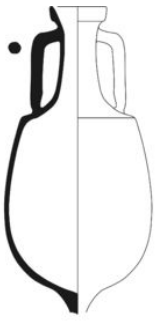
Çizim 4. Korinthos B

Çizim 5. Greko-İtalik

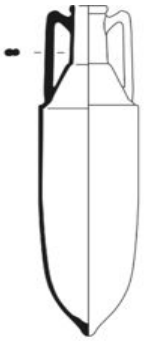
Çizim 6. DR 1A-1B-1C

Çizim 7. Lamboglia 2

Çizim8. DR 6

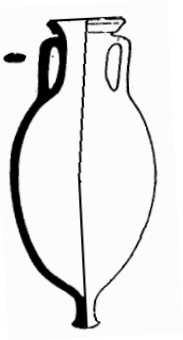

Çizim 9. DR 2-4

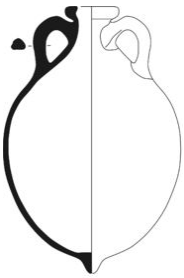
LEVHA II

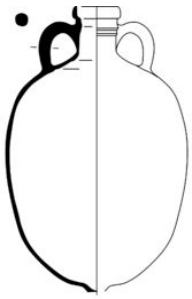
Çizim 10. Haltern 70

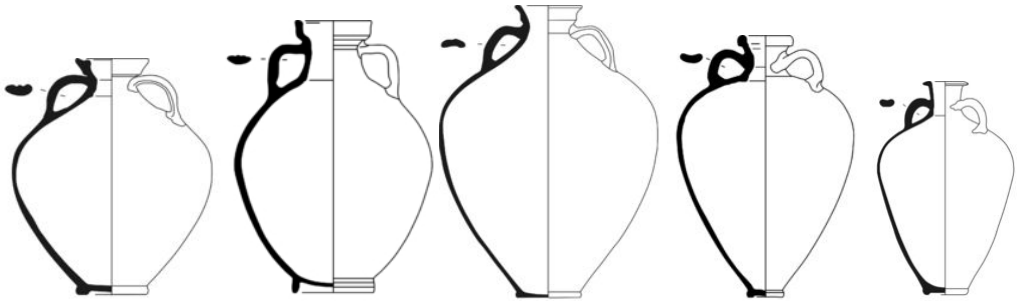
Çizim 11. DR 7-11

Çizim12. DR 20

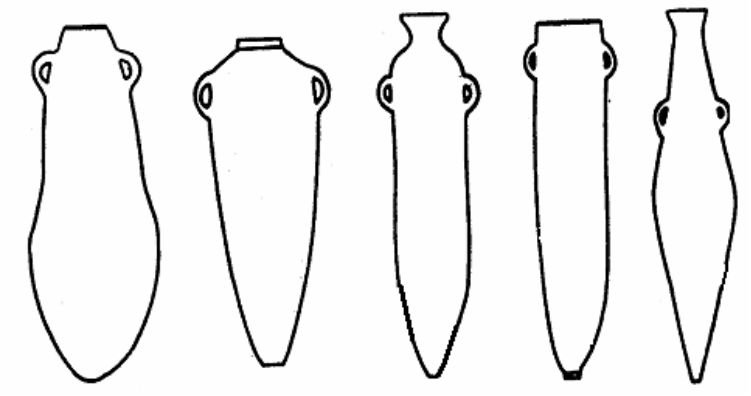

Çizim 13: DR 25

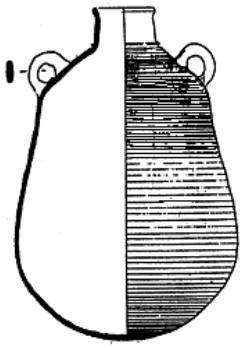

Çizim 14: Sırasıyla Gauloise 1-2-3-4-5 amphoraları

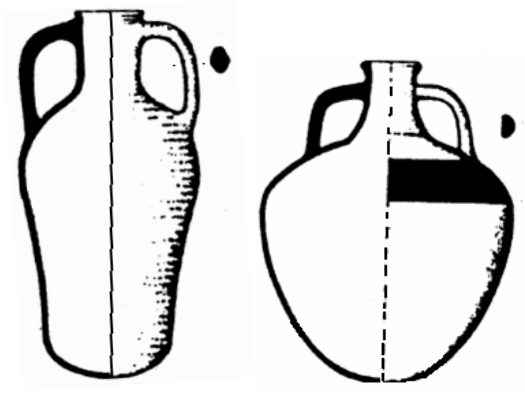
LEVHA III

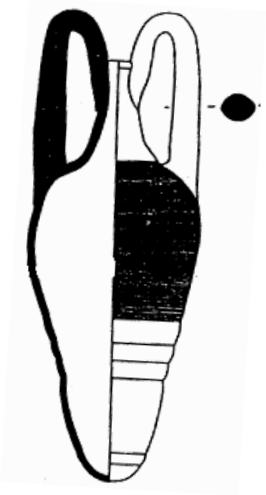
Çizim 15. Sırasıyla Mana A-B-C-D- E amphoraları

Çizim 16. Filistin amphorası

Çizim 17. Kuzmanov 13 _ Kuzmanov 20

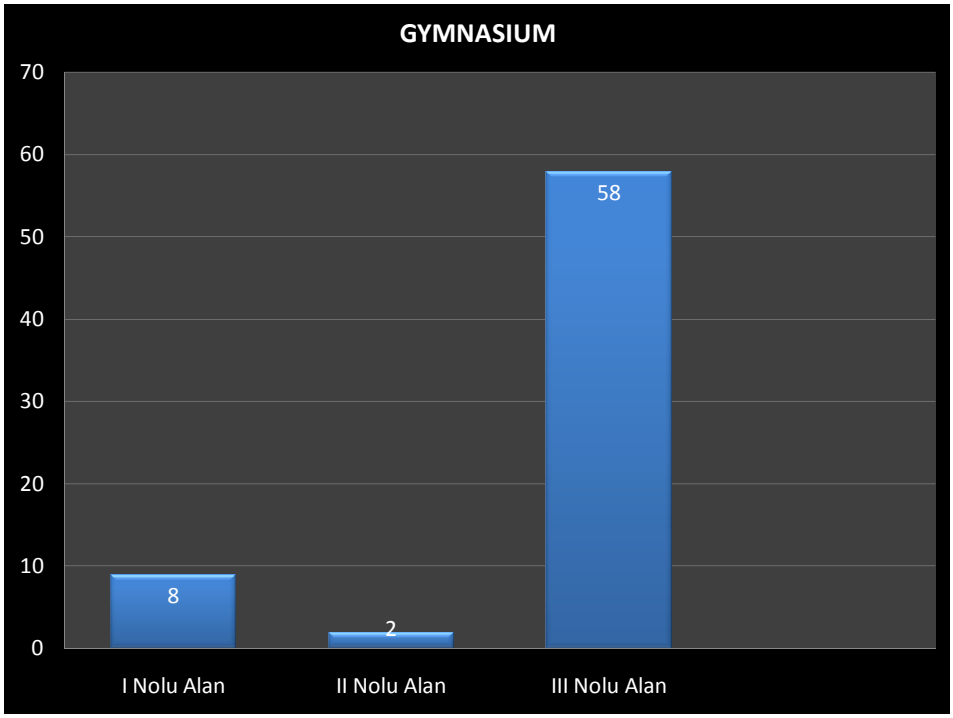

Çizim 18. Bizans amphorası

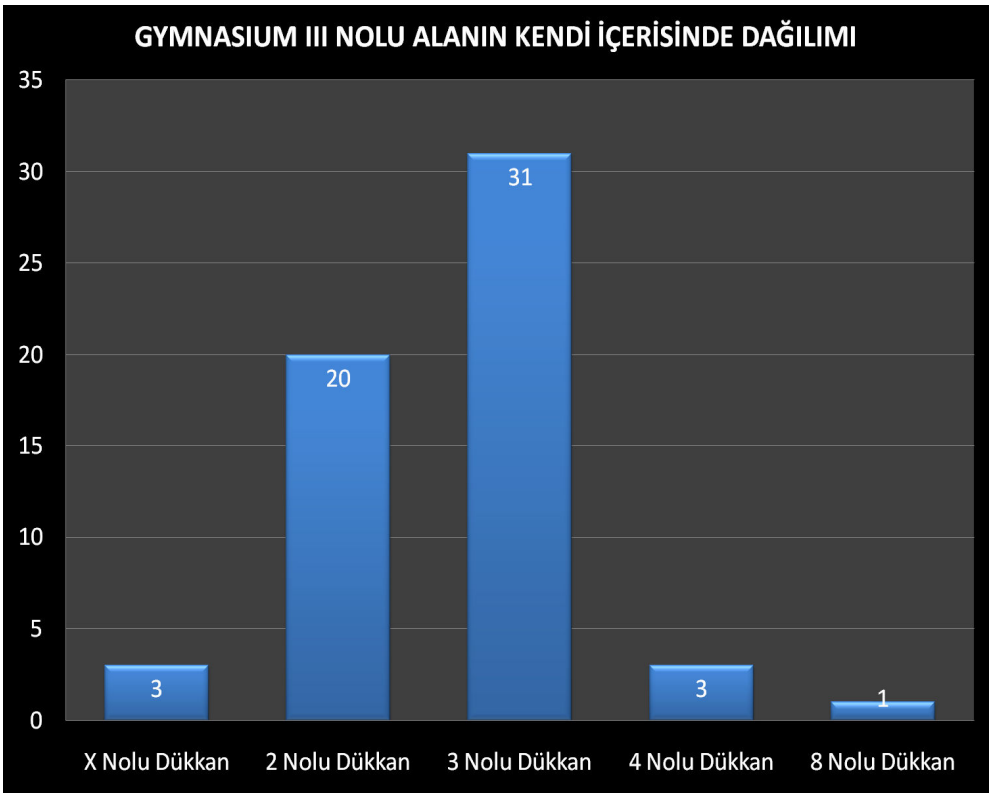
LEVHA IV

Tablo 1. Tiplerin Sektörlere Göre Dağılımı

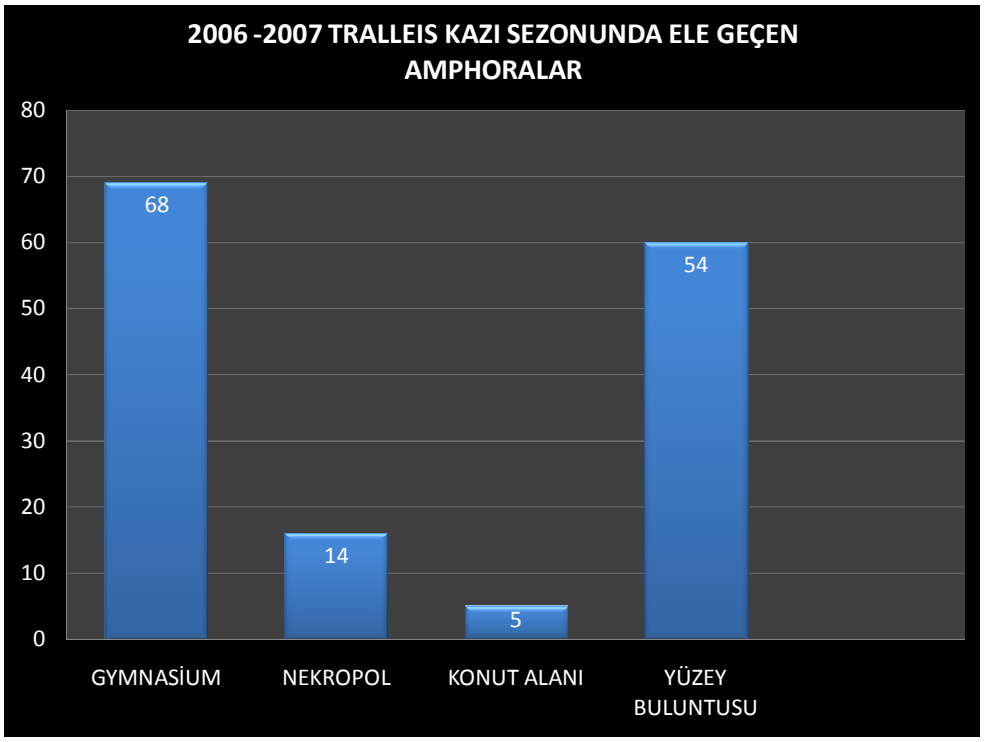
Tip	GYM I	GYM II	GYM III	NEKROPOL ALANI	KONUT ALANI	YÜZEY BULUNTUSU
Greko-İtalik				1		
DR 1A			2			
DR 1B			2			2
DR 2–4			3			
DR 6A			2			
DR 6B			2			
LR 1			1			
LR 3			4	5	1	31
Knidos			3			
Geç Rhodos	1		1			
Kos			1			
Haltern 70					1	
Gauloise 4			1			
Afrikan Tip II		1				
Agora M54			1			
Tripolitania I			1			
Tripolitania II			1			
Tripolitania III			1			

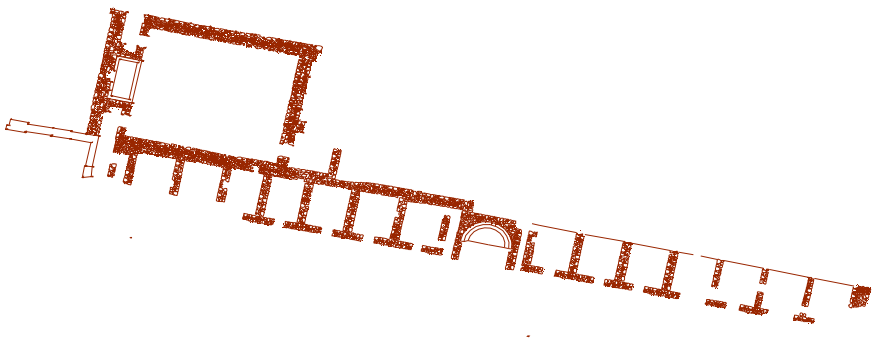
Tablo 2. GYM'de Yer Alan Sektörlere Göre Buluntu Grafiği

Tablo 3. Gym III Nolu Alan-Buluntuların Dükkânlara Göre Dağılımı

Tablo 4. 2006-2007 Tralleis Kazı Sezonunda Ele Geçen Amphoralar

Çizim 19. GYM (Dükkanlar ve Latrina)

LEVHA VII

Resim 1. Gym I nolu alan

Resim 2. Gym II nolu alan(Latrina)

LEVHA VIII

Resim 3. Gym III nolu alan

Resim 4. Gym III-X nolu dükkan

LEVHA IX

Resim 5. Gym III-II nolu dükkan

Resim 6. Gym III-III nolu dükkan

Resim 7. Gym III-IV nolu dükkan

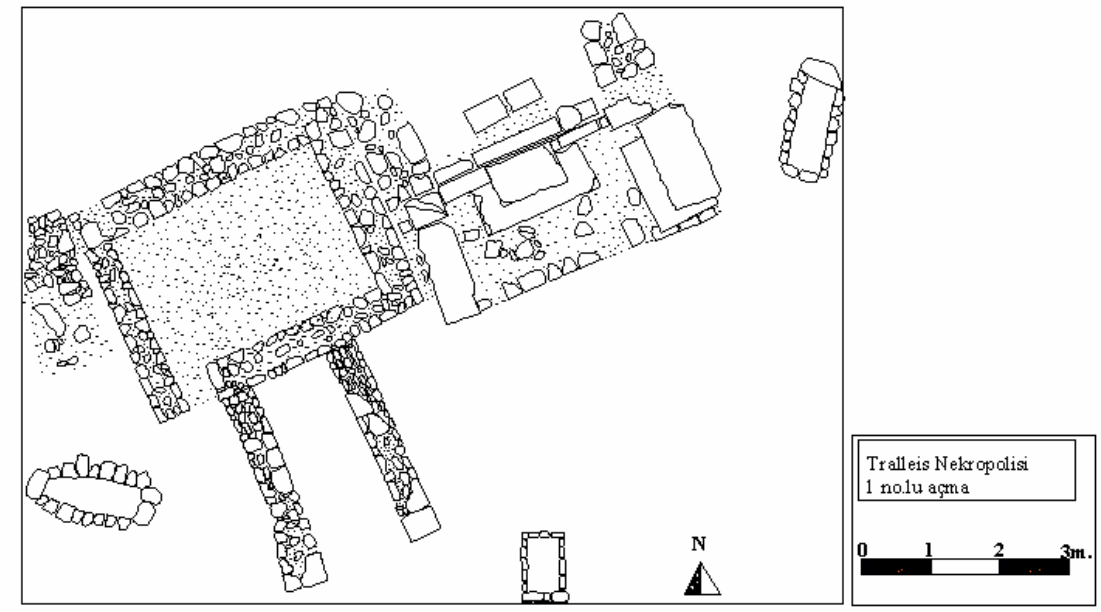

Resim 8. Gym III-VIII nolu dükkan

LEVHA XI

Resim 9. Nekropol Alanı Genel Görüntüsü

Çizim 20. Tralleis Nekropolisi-1 nolu açma

LEVHA XII

Resim 10. Nekropol Alanı - 1 Nolu Açma - 1 Nolu amphora mezarın buluntu durumu

Resim 11. Nekropol Alanı - 1 Nolu Açma - 2 Nolu amphora mezarın buluntu durumu

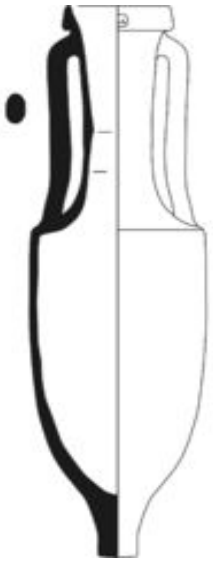
LEVHA XIII

Resim 12. Konut Alanı

Şekil 1

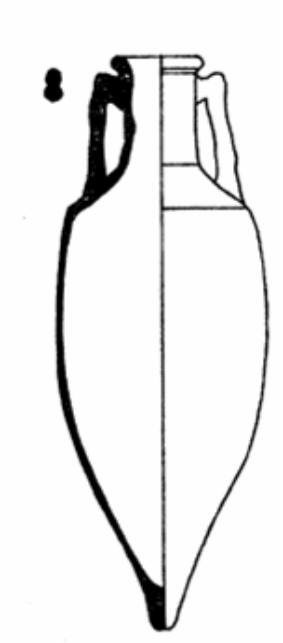

Şekil 2

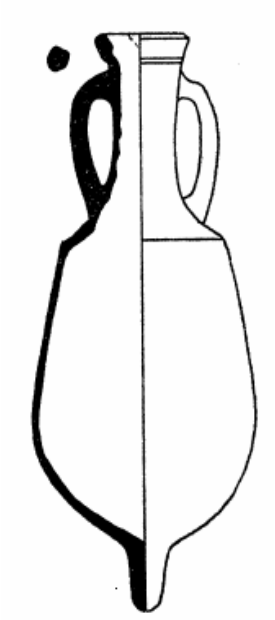
LEVHA XIV

Şekil 3

Şekil 4

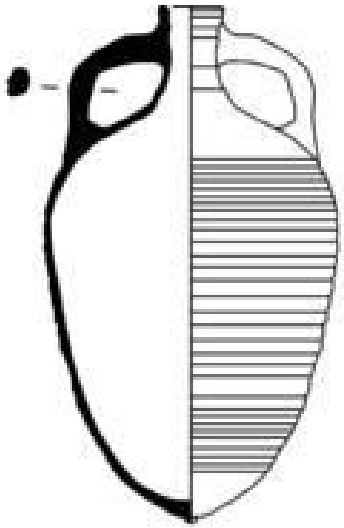

Şekil 5

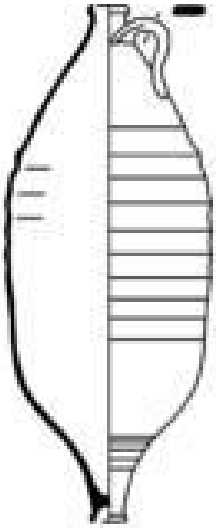

Şekil 6

LEVHA XV

Şekil 7

Şekil 8

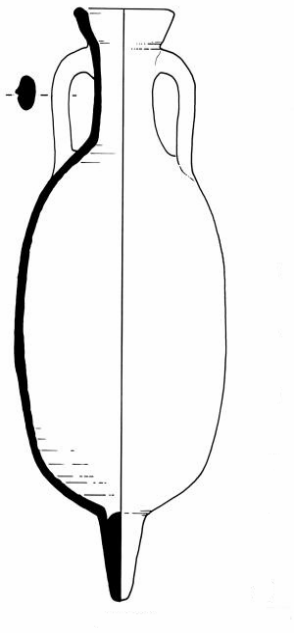

Şekil 9

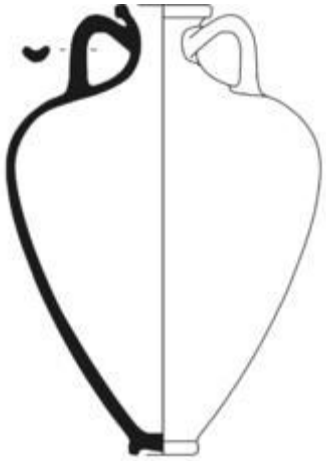

Şekil 10

LEVHA XVI

Şekil 11

Şekil 12

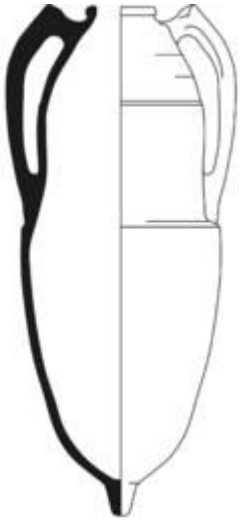

Şekil 13

Şekil 14

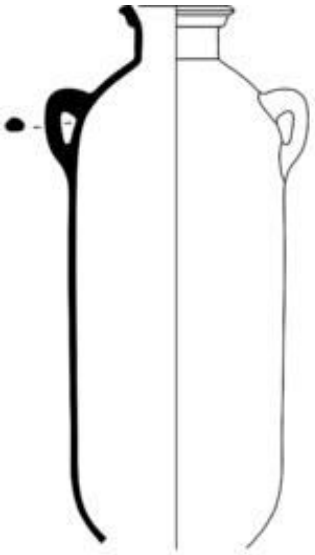
LEVHA XVII

Şekil 15

Şekil 16

Şekil 17

Şekil 18